

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ ENSTİTÜSÜ

KORE SAVAŞI'NDA TÜRK ORDUSU'NUN LOJİSTİK DESTEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Adil IŞIK

Danışman
Yrd. Doç. Ahmet MEHMETEFENDİOĞLU

İZMİR, 2009

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Kore Savaşı’nda Türk Ordusu’nun Lojistik Desteği” adlı çalışmamın tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih.../.../.....

Adil IŞIK

İmza

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü'nün/...../..... tarih vesayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'ninmaddesine göreAnabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Adil IŞIK'ın "Kore Savaşı'nda Türk Ordusu'nun Lojistik Desteği" konulu tezi incelenmiş ve aday/...../..... tarihinde, saat.....'da tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonradakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyelerince kendisine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek, tezin olduğuna oy..... ile karar verildi.

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

ÜYE

ÜYE

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU DÖKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ FORMU

Tez No: _____ Konu: _____ Üniv. Kodu: _____
Not: Bu bölüm merkezimiz tarafından doldurulacaktır.

Tezin Yazarının :
Soyadı : IŞIK
Adı : Adil
Tezin Türkçe Adı : Kore Savaşı'nda Türk Ordusu'nun Lojistik Desteği
Tezin Yabancı Dilde Adı : Logistics Support of The Turkish Army In Korean War
Tezin Yapıldığı :
Üniversite : Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitüsü : Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü
Yılı : 2009

Tezin Türü:

Yüksek Lisans	Doktora	Tıpta Uzm.	Sanatta Yeterlilik
☒	☐	☐	☐

Referans Sayısı : 333796

Tez Danışmanlarının :

Unvanı : Yrd. Doç. Dr.

Adı : Ahmet

Soyadı : MEHMETEFENDİOĞLU

Türkçe Anahtar Kelimeler

1. Kore Savaşı
2. NATO
3. Kore Savaşı ve Türkiye
4. Sovyet Tehdidi
5. Birleşmiş Milletler
6. Güney Kore
7. Kuzey Kore
8. ABD
9. SSCB
10. Lojistik Destek

İngilizce Anahtar Kelimeler

1. Korean War
2. NATO
3. Korean War and Turkey,
4. Soviet Threat
5. United Nations
6. South Korea
7. North Korea
8. USA
9. USSR
10. Logistics Support

TEZİN YAZILDIĞI DİL : Türkçe

TEZİN SAYFA SAYISI: 174

TEZİN KONUSU (KONULAR) : Kore'nin tarihteki yeri, önemi, Kore Savaşı'nın sebepleri, Türkiye'nin savaşa dahil olmasını gerektiren durumlar, savaşa katılımımız ve kısa zamanda savaşa hazırlanılması, bu kısa zaman içerisinde gereken lojistik desteğin ne zaman ve nerede hangi ölçüde kullanıldığı, Türk askerinin muharebelerdeki kahramanlıkları, savaş esnasındaki lojistik desteğimiz, Türk esirlerin hayatı, savaşın yurtiçi ve yurt dışındaki yankılarından bahsedilmektedir.

1. Tezimden fotokopi yapılmasına izin veriyorum ()
2. Tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümden fotokopi alınabilir ()
3. Kaynak göstermek şartıyla tezimin tamamının fotokopisi alınabilir (X)

Yazarın İmzası Tarih: .. / .. / 2009

ÖZET

İkinci Dünya Savaşı, yeni bir dünya düzeninin kurulmasına ve dünya üzerinde kurulu olan güç dengelerinin tamamen değişmesine neden olmuştur. İkinci Dünya Savaşı, SSCB ve ABD'nin iki süper güç olarak dünya siyaset sahnesinde yer almasını sağlamıştır.

ABD ve SSCB'nin, birbirine zıt ideolojilerle yönetilmeleri ve SSCB'nin komünizmi yayarak, hâkimiyet alanını genişletmeye çalışması, dünyanın Batı ve Doğu olmak üzere iki bloğa ayrılmasına neden olmuştur. Bu dönemde Türkiye, komşusu SSCB'nin Doğu illerinden toprak talebi ve Boğazlardan üs isteği ile karşı karşıya kalarak büyük bir güvenlik endişesine kapılmıştır. Ekonomik olarak güçlü bir konumda da olmayan Türkiye, SSCB tehdidinin getirdiği ekonomik yükü de taşıyacak durumda değildi.

SSCB'nin yayılcı tavrı, ABD ve Avrupa ülkelerini ekonomik, siyasi ve askeri açıdan işbirliğine götürdü. Ekonomik örgütler kuruldu ve savunma amaçlı anlaşmalar yapıldı. Bunların içerisinde en önemli olan ise savunma amaçlı olarak kurulan Kuzey Atlantik İttifakı idi.

SSCB tehdidine karşı güvenlik arayışlarına giren Türkiye, yüzünü batı dünyasına dönerek Batılı kurumların içerisinde yer almaya çalışmıştır. Güvenlik endişelerini gidermek için NATO'ya girmek istediye de, Ancak, çeşitli nedenlerle kabul edilmemiştir. İşte bu dönemde Komünist yayılcılık, Kuzey Kore'nin Güney Kore'ye saldırması ile kendini gösterdi. Bu kez hür dünya, ABD önderliğinde Birleşmiş Milletlerin verdiği yetki ile komünist yayılcılığa karşı dur demek üzere harekete geçmiştir. Türkiye, Birleşmiş Milletlerin yanında yer alarak ve Kore'ye asker gönderme kararı vererek, NATO'ya girebilmek için komünizme karşı verilen bu savaşı bir fırsat olarak görmüştür.

Savaşa girme kararından sonra bir tugay büyüklüğündeki bir kuvvetin lojistik açıdan kısa bir zamanda nasıl destekleneceği ilk akla gelen konuydu. Kararın ardından ilk hazırlıklara ve eğitim çalışmalarına derhal başlandı. Lojistik imkânlar sınırsız bir şekilde tugayın lojistik açıdan desteklenmesine yöneltildi. Hazırlıkların ilk başından itibaren ve savaş esnasında Birleşmiş Milletler adına Amerikan lojistik yardımı Türk askerinin mücadelesine büyük destek olmuştur.

Savaşın sonunda her iki tarafta amacına ulaşamadı. Ancak, Türk askerinin kahramanlığı ve Türkiye'nin stratejik öneminin kavranması, Türkiye'nin NATO'ya girişini sağladı.

Anahtar Kelimeler: Kore Savaşı, NATO, Kore Savaşı ve Türkiye, Sovyet Tehdidi, Birleşmiş Milletler, Güney Kore, Kuzey Kore, ABD, SSCB, Lojistik Destek.

ABSTRACT

World War II caused to completely change of established balance of power on the world and to establish a new world order. World War II got USSR (Union Soviet Socialist Republics) and USA to take part on the policy stage of world as two super power.

Because of the fact that USA and USSR were governed different ideologies and dominance area was tried to extend by USSR via spreading communism, the world was separated two part, East and West. In this period, by encountering, Turkey had a big security concern to be put forward territorial claims by USSR for East cities and to be needed base for Bosphorus. Turkey that did not have an economical power, did not bear getting economical problem of USSR's threat.

The behaviour of USSR's wish of spreading communism cause that USA and Europe's countries collaborated for economical, political and military. Economical organizations were organized and understandings were made for defense. The most important one was North Atlantic Alliance that was made for defense.

Turkey that sought security towards USSR's threat, turned to west world. She tried to be in western institutions and wanted to enter NATO in order to remove the security concern; however, this was rejected for different reasons. In this period, because of that North Korean attacked to South Korea, spreading of Communism appeared again. Therefore, free world acted so as to stop spreading of Communism with United Nations' authority in leadership of USA. Turkey took United Nations' place and determined military aid for Korea. She took advantage of the war against Communism in order to enter NATO.

There was a first issue was that how could be supported a power, which was same bigness like a brigade, with considering logistics in a short period, after the Decision of starting war. After the Decision, first preparations and education Works were urgently started. Logistics possibilities were unlimitedly managed to support the brigade. From beginning to end of preparations, Turkish soldiers were supported morally by American logistic and in the name of U.N.

Both sides could not reach their aims at the end of the war. Nevertheless, exploit of Turkish military and understanding of Turkey's strategical emphasis made Turkey enter NATO.

Key Words: Korean War, NATO, Korean War and Turkey, Soviet Threat, United Nations, South Korea, North Korea, USA, USSR, Logistics Support.

YEMİN METNİ	I
TUTANAK	II
ÖZET	III
ABSTRACT	V

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	1
GİRİŞ	2
I.KORE SAVAŞI'NA GENEL BİR BAKIŞ VE KORE SAVAŞI'NIN SEBEPLERİ	
A- KORE'NİN SİYASİ TARİHİ.....	4
B- KORE'NİN STRATEJİK ÖNEMİ VE SAVAŞIN NEDENLERİ.....	6
C- BİRLEŞMİŞ MİLLETLERİN OLAYA MÜDAHALESİ	9
D- SAVAŞ ÖNCESİ SİYASİ VE ASKERİ DURUM.....	11
1- Kore Savaşı Öncesi Siyasi Durum.....	11
2- Kore Savaşı Öncesi Askeri Durum.....	13
a- Güney Kore Silahlı Kuvvetleri.....	13
b- Kuzey Kore Silahlı Kuvvetleri.....	14
c- Harp Planları.....	15
E- KORE SAVAŞI'NIN BAŞLAMASI VE TÜRK TUGAYI'NIN SAVAŞA GİRİŞİNE KADAR GEÇEN DÖNEMDEKİ OLAYLAR	15
1- Kuzey Korelilerin Taarruzu.....	15
2- Seoul'ün Düşmesi ve Kuzey Kore Kuvvetlerinin Güneye İlerleyişi.....	17
3- Amerikan Ordusu'nun Savaşa Müdahalesi.....	17

4-	Pusan Kıyıbaşı Mevzisindeki Savaşlar.....	18
5-	İnchon Çıkarması.....	19
F-	KORE SAVAŞINA İLK TEPKİLER.....	21
G-	KORE SAVAŞI ÖNCESİNDE TÜRKİYE'NİN İÇİNDE BULUNDUĞU SİYASİ DURUM ve SAVAŞA KATILMA SEBEPLERİ.....	27
H-	TÜRK TUGAYI'NIN KORE'YE GÖNDERİLME KARARININ ALINMASI.....	28

II. KORE SAVAŞI'NDA TÜRK ORDUSU VE LOJİSTİK DESTEĞİ

A-	LOJİSTİK VE LOJİSTİK DESTEK.....	33
B-	1. TÜRK TUGAYININ TEŞKİLİ.....	35
1-	Tugayın Teşkili.....	36
2-	Tugayın Noksanlarının Tamamlanması.....	37
3-	241. Piyade Alayının Ayaş'tan Etimesgut'a İntikali	38
4-	Tugayın Komuta Heyeti.....	39
5-	Birliklerin Eğitim Çalışmaları ve Meslek Okullarında Kurs Görmeleri.....	40
6-	Silâh, Cephane, Araç İşleri ve İç İdare.....	41
7-	Personel İkmal İşlerinde Bazı Güçlükler.....	41
8-	241. Piyade Alayı'nın Yeniden Silahlandırılması ve Eğitimi.....	42
9-	Motorlu Topçu Taburunun Teşkili ve Eğitimi.....	43
10-	1. Türk Tugay Personelini İlgilendiren Bazı Hükümler.....	44
11-	Tugayın Etimesgut'ta Toplanması ve Son Yol Hazırlıkları.....	44
12-	Tugayın Son Teşkilât Durumu	46
13-	İskenderun'a İntikal.....	47
C-	İSKENDERUN'DAN KORE'YE İNTİKAL	49

1-	Bindirme Ve Seyir Güvenliği.....	49
2-	Gemilere Biniş.....	50
3-	Deniz Yolculuğu.....	52
4-	Tugay Karargâhı İle Depo Bölüğünde Yapılan Teşkilat Değişikliği.....	56
D-	1. TÜRK TUGAYININ KUNURİ MUHAREBELERİNE KADAR ALDIğI GÖREVLER.....	57
1-	Pusan Limanına Çıkış.....	57
2-	Taegu'da Tugayın Eğitim Çalışmaları.....	60
3-	Tugayın Taegu'da Yeniden Donatılması, İaşesi ve Hazırlanması.....	61
4-	241. Piyade Alay Komutanlığı Kademesinin Kaldırılması.....	63
5-	Tugayın Seoul'ün Kuzeybatısındaki Chongdan Bölgesinin Emniyetiyle Görevlendirilmesi.....	64
6-	Tugayın Chongdan Bölgesine Gelmesi.....	64
7-	Tugayın Kunuri Bölgesine İntikali.....	65
8-	Tugayın Savaşa Girmesinden Önce BM Ordusu, Türk Tugayı ve Komünist Çin Ordusu'nun Genel Durumu.....	66
E-	KORE'DE YİYECEK, GİYECEK, BAKIM VE MAAş İşLERİ.....	68
1-	Kore'de Askerin İaşesi ve Bakımı.....	68
2-	Giyecek.....	70
3-	Temizlik.....	70
4-	Sıhhi Bakım.....	70
5-	Büyük Millet Meclisi Kararıyla Türk Tugayına Verilen Ödenek.....	71
F-	1 NCİ TÜRK TUGAYI'NIN KATILDIğI MUHAREBELER.....	71
1-	Kunuri Muharebesi.....	71
a-	1. Tugayın Kunuri'de Toplanması.....	72
b-	Tugayın İleri Hareketi.....	73
c-	Wawon Muharebesi(28 Kasım 1950).....	74
ç-	Sinnim-ni Muharebesi (28/29 Kasım 1950).....	77
d-	Kunuri Muharebesi Sonuçları.....	80

2-	Birleşmiş Milletler Ordusunun İmjin Nehri ve Doğusu Hattına Çekilmesi ve Tugayın Savunma Görevi Alması.....	81
3-	241. Piyade Alay Komutanlığının Yeniden Kurulması.....	82
4-	Türk Askerinin Kunuri Muharebeleri Kayıpları ve İkmal İşleri.....	82
5-	Kumyangjang-ni Muharebesinde Lojistik Destek.....	84
6-	Kumyangjang-ni Muharebesi (25–27 Ocak 1951).....	85
G-	19 HAZİRAN 1951'DE TÜRK TUGAYININ LOJİSTİK HİZMETLERİ.....	89
H-	1. KORE TÜRK TUGAYI'NIN DEĞİŞTİRİLMESİ.....	92
I-	2. TÜRK TUGAYI'NIN MUHAREBELERİ.....	93
İ-	3. TÜRK TUGAYI'NIN MUHAREBELERİ.....	95
J-	TÜRK TUGAYININ 21 OCAK 1953'TEKİ LOJİSTİK DURUMU.....	96
K-	SAVAŞ İÇİNDE BARIŞ ARAYIŞLARI VE ANLAŞMA.....	97
L-	KORE'DE VERİLEN KAYIPLAR VE HARPTEN SONRA KORE'YE GİDEN BİRLİKLER.....	101
M-	KORE SAVASI'NDA HARP ESİRLERİ VE ESARET HAYATININ LOJİSTİK AÇIDAN İNCELENMESİ.....	102
1-	Kamp ve Geçici Tutulma Noktalarının Yerleri.....	103
2-	Kamp Yerlerine İntikaller.....	104
3-	Esir Kamplarında Barınma Ve İaşe.....	105
4-	Esir Kamplarında Sağlık Sorunları.....	106
5-	Esir Kamplarında Sosyal Yaşam.....	107
III. TÜRK ASKERİNİN KOREDEKİ BAŞARILARININ YURTİÇİ, YURTDIŞI YANKILARI		
A-	KORE' DE KUTUP YILDIZI GAZETESİ.....	110
B-	TÜRK TUGAYINA VERİLEN NİŞAN VE ÖDÜLLER.....	115
1-	Amerikan Kongresi Tarafından Türk Tugayına Mümtaz Birlik Nişanı Ve Beratının Verilmesi.....	116

2- Güney Kore Cumhurbaşkanı Syngman Rhee Tarafından Tugaya Cumhurbaşkanlığı Birlik Nişanının Verilmesi.....	116
C- TÜRK ASKERİ'NİN KORE'DEKİ BAŞARILARININ YURTİÇİ VE YURTDIŞI YANKILARI.....	117
1- Türk Askerinin Başarılarının Yurtiçindeki Yankıları.....	117
2- Türk Askerinin Başarılarının Yurtdışındaki Yankıları.....	120
SONUÇ	123
KAYNAKÇA	129
EKLER	134

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
a.k.t	: Aktaran
ATASE	: Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Bşk.lığı
Bkz.	: Bakınız
BM	: Birleşmiş Milletler
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
DEÜ	: Dokuz Eylül Üniversitesi
DP	: Demokrat Parti
Gnkur. Bşk.lığı	: Genelkurmay Başkanlığı
NATO	: Kuzey Atlantik Paktı
S.	: Sayı
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCK	: Türk Ceza Kanunu
Tug.	: Tugay
Tuğg.	: Tuğgeneral
yay.	: Yayınları
y.y.	:Yüzyıl

ÖNSÖZ

“Kore Savaşı’nda Türk Ordusu’nun Lojistik Desteği” adlı yüksek lisans tez çalışmamda, Türkiye’nin uluslararası barışı korumaya yönelik çok uluslu bir güç içerisinde, en başta insani yardım amaçlı olmak üzere dönem içindeki yalnızlığından kurtulmak ve güvenliğini sağlamak amacıyla soğuk savaş döneminin sıcak çatışması olan Kore Savaşı’na dahil olması ve savaşa hazırlıktan başlamak üzere Kore’ye intikal ve savaş içinde aldığı muharebe görevleri esnasındaki lojistik desteği incelenmektedir.

Konuyu seçmemdeki nedenlerin başında Türk Silahlı Kuvvetleri’nde görevli Ulaştırma sınıfına mensup bir subay olarak harp tarihimizi yakından incelemek ve branşımın lojistik ile alakalı olması gelmektedir. Diğer bir neden ise Kore Savaşı’ndaki lojistik ile alakalı Türk kaynaklarında kapsamlı bir çalışma olmaması, birkaç kaynaktan kısaca anlatılması ve anılardan ibaret olmasıdır. Danışman hocamın bu konudaki eksikliği fark edip bana bu konuyu tavsiye edip yönlendirmesi konunun ortaya çıkmasında en büyük etken olmuştur.

Çalışmam esnasında en büyük sıkıntılardan birisi de “Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı’nın” (ATASE) “Kore Savaşı Arşivinin” halen daha tasnif çalışmalarının devam etmesi nedeniyle okuyucuya kapalı olması ve kısıtlı sayıda arşiv kayıtlarına ulaşılmasıdır. Lojistik ile alakalı konular çoğunluk itibari ile satır aralarından ve anılar içinden tek tek ayrıştırılarak ortaya çıkarılmıştır.

Uzun çalışmalarımın esnasında büyük bir sabır ile her türlü yardımı benden esirgemeyen, tecrübesi, bilgisi ve kişiliği ile örnek şahsiyet sayın hocam ve danışmanım Yrd. Doç. Ahmet Mehmetefendioğlu’na sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca attığım her adımda maddi ve manevi her türlü desteği ile çalışmamda bana büyük yardımları dokunan değerli eşime ne kadar teşekkür etsem azdır.

İZMİR, 2009

Adil IŞIK

GİRİŞ

Kore yarımadası bulunduğu konum itibariyle tarihinde birçok kez istilalara uğramıştır. Pasifik'te önceleri Çin ve Japon hükümlanlığı varken Kore bu iki hakim gücün etkisinde yaşamıştır. Daha sonraları SSCB'nin İkinci Dünya Savaşında Nazi Almanyası'nı dize getirmesiyle önce batıda başlayan hayranlık Uzak Doğuya kadar yayılmış ve Çin bu etki altında komünizmi benimsemeye başlamıştır. SSCB'nin o bölgede güçlenmesi ABD'nin bölgede bulunan çıkarlarına ters düştüğü için Soğuk Savaş ilk kez bu bölgede sıcak çatışmaya dönüşmüş ve Kore savaşı başlamıştır.

Soğuk Savaş döneminin Uzak Doğuda sıcak çatışmaya dönüşmesi ile birlikte 25 Temmuz 1950'de Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Güney Kore Cumhuriyeti'ne Birleşmiş Milletler Topluluğu içinde yardım etmenin önemini takdir ederek Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne Kore'de vazife görmek üzere 4500 mevcutlu bir Türk savaş birliğini Birleşmiş Milletler emrine vermeğe hazır bulunduğunu bildirmişti.¹

Konumuzu oluşturan “Kore Savaşı'nda Türk Ordusu'nun Lojistik Desteği” Kore'ye gidecek olan Türk Tugay'ının hazırlık dönemindeki en önemli unsuru oluşturmuştur. Lojistik açıdan planlı ve güçlü bir şekilde desteklenmenin muharebenin seyrine etkisi büyüktür. Muharebe zayıf bir lojistik desteğe sahip olmak eninde sonunda düşman karşısında zayıf duruma gelmeyi beraberinde getirecektir.

Teşkilatlanmaya ilk olarak personel kadrolarının tamamlanması ile başlanmıştır. 1929 doğumlu ve bu doğumlular ile işlem görecekleler arasından gönüllüler tercih edilmiştir.

Muharebe de Amerikan silahları kullanılacağı için önceden bu silahlarla eğitim verilmesi düşünülmüş ve bazı subay astsubaya Almanyadan getirtilen 300 adet M-1 piyade tüfeği ile bir miktar otomatik tabanca, hafif makineli tüfek, ağır makineli tüfekler, roketatar ve gizleme ağıları verilmiştir.

Birliklerin bindiği her üç taşıt gemisine önceden bölünmüş olan Amerikan irtibat subayları, özellikle yeni Amerikan silâhlarının bakılması, kullanılması ve bunlarla atış

¹ **The History of the United Nations Forces in The Korean War**; Cilt IV., **Korea**, s. 381. **Ulus**; 26 Temmuz 1950.

eğitimleri yapılması hususlarında yardım etmişler ve Amerikan taktiğine ve özellikle topçu ile piyadenin ve diğer sınıfların iş birliğine dair faydalı konferanslar vermişlerdi. Yolculuk süresince her üç personel gemisinde böylece hararetli eğitim çalışmalarında bulunulmuş ve birliklerin bu husustaki bilgilerinin artırılmasına gayret olunmuştur.

Araştırmamızın birinci bölümünde Kore Tarihi, Kore'nin stratejik önemi, Kore savaşının nedenleri, BM'nin müdahalesi ve savaşın Türk askeri gidene kadarki seyri, İkinci Dünya Savaşından sonra ortaya çıkan iki kutuplu dünyada Türkiye'nin içinde bulunduğu durum ve Kore Savaşına katılma nedenleri ile birlikte bu katılmaya olan tepkiler açıklanmıştır.

İkinci bölümde Kore Savaşında Türk Ordusu'nun Lojistik Desteği geniş bir şekilde açıklanmış ve gerekli olan tüm bilgiler verilmiştir. Ayrıca Türk askerlerinin katılmış olduğu muharebeler konusunda bilgiler ve muharebeler esnasında ki lojistik destek ele alınmıştır.

Son bölümde ise Türk Askerinin Kore'deki başarılarının yurtiçi, yurtdışı yankıları ve de Kore de yayınlanan "Kutup Yıldızı" adlı gazeteden bahsedilmiştir.

I.KORE SAVAŞI'NA GENEL BİR BAKIŞ VE KORE SAVAŞI'NIN SEBEPLERİ

A- KORE'NİN SİYASİ TARİHİ

Kore medeniyetinin, Çin kadar eskilere dayandığı son zamanlarda yapılan kazı çalışmaları sonucunda anlaşılacakla beraber, eski tarihi tam olarak aydınlatılamamıştır. Mitolojiye göre, Kore'nin kurucusu Tangoon'dur. Ülkesine “sabah serinliği” anlamına gelen Chosen adını vermiştir. Ülkenin başkentini de, günümüzdeki Pyongyang “Heijo” diye tanınan Vvank-Hien'de kurmuştur.¹

Kore, bazılarına göre milattan önce 2333'de, bazılarına göre de 1222'de kurulmuştur. İlkçağda Kore'de üç krallık kurulmuştur. Birincisi, kuzeyde Korai (Kore ismi buradan gelmektedir.), ikincisi güneyde Paik-Tiyei, üçüncüsü ise güney batıda Sinyo Krallığıdır. Kore, ilkçağdan itibaren Çinlilerle ve Japonlarla savaşmak zorunda kalmıştır.

7. yüzyıldan itibaren Koreliler, Çin müdahalesine maruz kaldılar. Korai, Paik-Tiyei ve Sinyo krallıklarından, Çin dostu olan Sinyo Krallığı dışındakiler muhtariyetlerini kaybetti. Sınırlı olarak muhtariyetini muhafaza etmeyi başaran Sinyo Krallığı, Çin hâkimiyetini tanıdı. Çin, Sinyo Krallığına diğer iki krallığın iç idaresini bıraktı. Bu birleşmeden sonra 8–10. yüzyıllarda Kore, yüksek bir kültüre kavuştu. Bu tarihten itibaren, ilkçağdaki bu üç krallık tarihe karıştı ve Kore, 1910'daki Japon ilhakına kadar tek bir hükümet tarafından idare edildi.²

Ortaçağda Türk-Moğol İmparatoru Cengiz Han, kendi devrinde Cebey'i ve Sobotay'ı Kore'ye göndermişti, fakat Cengiz Han Türkistan'da sıkışınca, Kore'ye gönderdiği kuvvetlerini geriye çekmek zorunda kaldı.

Cengiz'in başladığı Kore seferi ve istilası oğlu Oktay ve torunu Kubilay zamanında tamamlanabildi. 25 Aralık 1231 tarihinde Kore Moğol idaresine geçti. Lakin Kore kralı Seoul'ün batısındaki Kanghwa adasına sığınarak 30 yıl boyunca Kore'nin bağımsızlığı için buradan mücadele etti. Kubilay, kızını yeni Kore kralı ile evlendirerek

¹Kore Harbinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin Muharebeleri (1950–1953), Genelkurmay yay. Ankara, 1975,s.5;

²A.g.e. ; s.6.

Kore direnmesini kırmış ve Kore'yi Moğollara bağılı bir vilayet haline getirmiştir. Kore 100 yıldan fazla bir zaman Moğol Türk idaresinde Kore hanedanı tarafından idare olundu.

İlkçağdan beri Kore'ye göz diken Japonya, 1274 ve 1281'de iki kez Kore üzerinden Moğol saldırısına maruz kalmıştı. Japonya, Asya'dan gelebilecek tehditlere karşı korumak için Asya'da bir imparatorluk kurmak istedi. Kore'de bu imparatorluğun bir parçası ve Asya kıyılarında Japon iskelesi olacaktı. Bu maksatla Japon İmparatoru Hideyosi, 1592'de Kore'yi işgal etti. Japonların Mançurya'ya kadar ilerlemesi, Çin'i harekete geçirdi. Kore'ye giren Çin, Japonya ile karşı karşıya geldi. Çinliler, Japonları Mançurya hudutlarından geri attı. Japonlar ancak Kore'nin güney kıyılarını muhafaza edebildi. 1597'de tekrar saldıran Japonya, yine başarı sağlayamadı. Bunun üzerine 1607'de Japonya ile Çin, bir anlaşma yaparak Kore'nin bağımsızlığını tanıdı. Bu savaştan sonra da Kore, nazari olarak Çin'e tabi gibi kaldı. Çin, Pasifik'ten gelebilecek saldırılara karşı, Kore'yi elde bulundurmaktan vazgeçmiyordu. Hâkimiyetini kabul ettirmek için Kore'yi baskı altına aldı ve 1637'de yaptığı saldırı sonucunda amacına ulaştı. Kore, Çin hâkimiyetini kabul etti.³

Çin hâkimiyetini kabul etmiş olan Kore, 1910'da Japonya tarafından ilhak edilene kadar, görünüşte Çin hâkimiyeti altında kendi kendini idare ediyordu. Çin hâkimiyeti, Kore tarafından Çin'e verilen vergiden ibaret gibiydi. 19. yüzyıl ortalarından itibaren Batı Devletleri, Japonya ve ABD, Kore ile münasebete girmeye başladı. Batı devletleri, Uzak Doğu'yu ticarete açmaya çalışıyordu. Kore, Çin himayesine dayanarak direnmeye çalıştı. Ancak baskılara dayanamadı ve 1876'da, ülkelerini Japon ticaretine bir antlaşma ile açmak zorunda kaldı. Böylece Kore, dış dünya ile ilişki kurmaya başladı. Kore, bağımsız bir devlet olarak kabul edildiğinden, Çin'e bağılılığı bu antlaşmada özellikle açıklandı. Çünkü Çin, Kore'yi ne Japonya'ya ne de Rusya'ya bırakmak istiyordu. Batılıların Kore ile Çin arasındaki ilişkileri kabul etmesine karşın, Japonya, Kore ile Çin arasındaki ilişkileri kesmek ve Kore'yi yalnız bırakmak istiyordu.⁴

³ A.g.e. ; s.7.

⁴ Denizli, Ali **Kore Harbi'nde Türk Tugayları**, Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1994. s.11-12.

B- KORE'NİN STRATEJİK ÖNEMİ VE SAVAŞIN NEDENLERİ

Bu gün Kore Savaşı'nın ünlendirdiği 38. paralelin iki ülke (Kuzey ve Güney Kore Cumhuriyetleri) arasında sınır oluşturduğu Kore Yarımadası, Doğu Asya'da güneye doğru uzanan dağlık bir yarımadadır. Batısında Sarı Deniz, doğusunda Japon Denizi bulunmaktadır. Karadan komsuları ise Çin Mançurya'si ve Rusya Federasyonu'dur.

Kore tarih boyunca Uzakdoğu da üç hükümler gücün(Rusya, Çin, Japonya) ortak çıkarlarının buluştuğu ve her birinin sahip olmak istediği bir yarımada olmuştur⁵. Jeopolitik konumu Kore'yi, eski zamanlardan beri Asya Kıtası ile Japon Adaları arasında bir köprü aynı zamanda bir harp sahası haline sokmuştur.⁶

Kore çeşitli ulaşım hatlarının düğüm noktasındadır. Mançurya ve Rusya'dan gelen anayollar Kore'de toplanır ve bu noktadan kuzey ve Orta Asya'nın önemli merkezlerine uzanan demiryolları da bu bölgeden geçer.

Japonya'nın askeri ve endüstri merkezleri, Kore'de üslenerek hareket edecek hafif bombardıman uçaklarının menzili içindedir. Gene Kore'nin donmayan limanlara sahip olması Kuzey komsusu Rusya'nın iştahını kabartır.

Yukarıda sayılan özellikleri ile Doğu Asya'nın kuvvetli ülkeleri için stratejik önemi olan Kore Yarımadası, aynı zamanda Pasifik' ten atlayacak Uzakdoğu ve Batılı güçlerin Asya içlerine doğru ilerlemelerine olanak verir.⁷

Ada devletleri için, anakaranın adaya en yakın olan kısmı, en can âlici noktasıdır. Çünkü burası bir atlama tahtası niteliğindedir. Bundan dolayı ada devletleri anakara kıyılarının büyük devletlerin eline geçmemesine, kendileri ele geçiremezlerse bile buralarda küçük bağımsız devletlerin kurulmasına dikkat ederler. Bu nedendir ki Japonlar her yerden önce Kore'yi ellerine geçirmişlerdir.

Ayrıca Kore Kuşak Adalarla Uzakdoğu Asya arasında üç önemli su yolunu da kontrol eder (Sarı Deniz, Japon Denizi, Doğu Çin Denizi).⁸

⁵ Sunalp, Turgut, **Kore Harbi**, İstanbul, Harp Akademileri Basımevi, 1954. s.8.

⁶ Denizli, **a.g.e.** , s.5.

⁷ Sunalp, **a.g.e.** , s.10.

Bahsedilen özellikleri tarih boyunca Kore için en talihsiz tuzakların hazırlanmasına imkân tanımıştır. Çağlar boyu bir harp sahası olmaktan kurtulamayan Kore, güçlü komsularının ve denizaşırı güçlerin istilalarına maruz kalmıştır.⁹

Ondördüncü yüzyılın sonlarından itibaren iktidarı ele alan Choson Hanedanı'nın asimilasyon ve baskı politikaları ile Türk kültürü mahalli bünyede eritilerek yok edilmiştir. Uzun bir durgunluk ve dinginlik döneminden sonra Kore ancak, onaltıncı y.y da Ümit Burnu'nun keşfi ile ticaret yollarına hakim olmak isteyen Batılı Sömürgeci Devletlerin de ülke denizlerinde boy göstermesi ile yeniden hareketli bir siyaset döneminin yaşanmasına sahne olacaktır.

Bu noktadan sonra Kore, Japon-Çin ve Batılı sömürgeci güçlerin ortak çıkarlarının kesiştiği bir harp sahası haline gelecektir. Rusya da donmayan limanlara sahip Kore üzerinde bir takım emellere sahiptir. Ondokuzuncu y.y da Çin – Japon çekişmesine sahne olan Kore¹⁰, nihayet 1895'te Japonya'nın işgali altına girecek, ancak bu defa da Rusya'nın Japonya'ya karşı koymasına neden olacaktır¹¹.1910 yılından itibaren Japon hâkimiyetine giren Kore, 1945 yılına kadar bu ülkenin işgalini yasayacaktır.

Birinci Dünya Savaşı'nda Japonlar İhtilaf Devletleri safında yer aldıklarından, Koreliler Wilson Prensipleri ışığında “self-determinasyon” talebinde bulunamamışlardır. Bununla beraber ülke dışında iki geçici hükümet kurulmuştur. Bu hükümetlerden biri Amerika'nın desteğindeki Dr. Syngman Rhee'nin kurduğu, diğeri ise Kim Kao'nun başkanlığında Rusya'dan destekli ve Komünist Çin'le irtibatlı olan “Komünist Görüşür.” Böylece resmen olmasa bile siyasi görüş farkları ve destekleyen ülke farkları nedeni ile Kore ülkesi ikiye, Komünist ve Liberal olarak iki kampa bölünmüştür.¹² Ancak 1924 ten 1935'e kadar Marx ideolojisinin etkisi, Milliyetçi Korelileri de sola kaydırınca 1936'da iki güç birleşerek, Kore'nin kurtuluşu için “milli

⁸ Denizli, a.g.e. , s.6

⁹ Öke, Mim Kemal, **Unutulan Savaşın Kronolojisi**, İstanbul, Boğaziçi Yayınları,1990. s.19.

¹⁰ Armaoğlu, Fahir, **20. Yüzyıl Siyasi Tarihi(1914–1980)**Cilt 1, 7. Baskı, Ankara, İş Bankası Kültür Yayınları,1991. s.92

¹¹ A.g.e, s.95.

¹² Elmas, Ahmet, “**Kore Savaşı'nda Türk Ordusu**”(Dokuz Eylül Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi) İzmir, Aralık 2004. s.11.

cepheyi” kurdular.1937’de Kim-Yak San idaresinde bir gönüllü Kore Tugayı kuruldu. Binlerce Koreli de Mançurya’da 8. Çin Ordusu içinde Japonlara karşı dövüştüler.

Kore; İkinci Dünya Savaşı yıllarında Japonya’nın hâkimiyeti altında kalmıştır. Ancak savaşın kaderinin Müttefikler lehine gelişmesi ve yeni barış düzeni arayışlarının başlaması ile Kore sorunu da gündeme gelmiştir. Amerikan Başkanı F.D.Roosevelt’in “Suna kesinlikle inanıyorum ki eğer kalıcı bir barış istiyorsak buna geri kalmış ve sömürge halindeki ülkelerin kalkınmaların da eklemek zorundayız” prensibinden hareketle 26 Kasım 1943’te açıklanan Kahire Konferansı sonuç raporunda Kore için:

“Kore halkının içinde bulunduğu tutsaklığı yakından bilen üç büyük devlet, Kore’nin vakti gelince özgürlük ve bağımsızlığını kazandırılmasına karar verilmiştir”¹³ denilmektedir. Kesin olarak sonuca varılmayan bu toplantıda Uzak Doğu’daki savaşta nasıl hareket edileceği ve Japonya ile yapılacak barışın fikir düzeyinde teatisi yapılmıştır.¹⁴ 1945 yılının Mayıs’ında Amerika ve Sovyet Rusya arasında yapılan bir anlaşmaya göre savaşın sona ermesiyle Kore Amerika, Rusya, İngiltere ve Çin’in ortak vesayeti altına konacaktı. 1945 Temmuz’undaki Potsdam görüşmelerinde Rusya Uzakdoğu’da savaşa katılmaya karar verince 38. paralel kuzeyde Rusya, güneyde Amerika’nın harekât sahasının ara hattı olarak belirlendi.¹⁵

İkinci Dünya Savaşı’nı sona erdiren birinci Atom Bombası 6Ağustos 1945’te patlatıldığında Sovyet Rusya Japonya’ya savaş açmak üzere pusuda bekliyordu¹⁶.Zira 6 Ağustos’un hemen ardından daha önce kararlaştırıldığı üzere 8 Ağustos’ta Rusya, Japonya’ya savaş ilan etmiş süratle Mançurya’yı işgale başlamıştır. Ardından 12 Ağustos’ta ikinci bir hamle ile Kuzey Kore’ye girerek süratle güneye doğru yöneldi. 8 Eylül’de de Amerikalılar Güney Kore’den giriş yaparak Japon birliklerini teslim almaya başladılar. Böylece olmayan 38. paralel aynı dil, kültür ve soya mensup insanların iki ayrı ülke haline gelmesinin tarihi şahitliğini yapıyordu. Sözde anlaşma gereğince ABD ve Rusya tarafından oluşturulacak müşterek komisyon bütün Kore için kurulacak geçici bir hükümetin kuruluşuna ve idaresine nezaret edecekti.¹⁷

¹³ Elmas, **a.g.t.** ;s.12.

¹⁴ Sander, Oral, **Siyasi Tarih (1918–1994)** 11.Baskı, Ankara, İmge Yayınları, Şubat 2003.

¹⁵ Armaoğlu, **a.g.e.** , s.454.

¹⁶ **A.g.e.** , s.454.

¹⁷ YAZICI, Tahsin, **Kore Birinci Türk Tugayında Hatıralarım**, İstanbul, Ülkü Basımevi,1963. s.8.

Ancak Rusya, Avrupa'nın batısından Balkanlara kadar çekmiş olduğu Demir Perde'yi Kuzey Kore'ye de çekecek, hiçbir zaman müşterek komisyonun Kore'nin bütünlüğünün sağlanması adına çalışmasına müsaade etmeyecektir¹⁸. Çünkü Rusya Kuzey Kore'ye girdiği andan itibaren burada komünist rejimi benimseyen Kim II Sungu'n yönetiminde Kuzey Kore Devleti'nin temellerini oluşturmaya başlamıştı¹⁹. Amerikan askeri yönetimi de güney Kore'de geçici bir askeri yönetim kurdu²⁰.

C- BİRLEŞMİŞ MİLLETLERİN OLAYA MÜDAHALESİ

Sorun çözüme kavuşmamıştı. Amerikalılarla Rusların çözüme yönelik diplomatik girişimleri de sorunun çözümünden çok derinleşmesine neden olmuştur. Bu nedenle Amerika konuyu 1947 Eylülünde Birleşmiş Milletlere taşımış, Rusya da Bütün Kore'den yabancı askerlerin çekilmesi karşı teklifini getirmiştir. Yapılan görüşmelerden sonra:

- 1.Kore'de geçici bir hükümet kurularak seçimlere gidilmesine,
- 2.Yabancı askerlerin Kore'den çekilmesine,
- 3.Geçici hükümetin işlerine seçim hazırlıklarına ve uygulamalara nezaret etmek üzere BM' de oluşturulacak geçici bir komisyonun Kore'ye gönderilmesine karar verilmiştir.²¹

BM tarafından oluşturulan geçici komisyon Ocak 1948'de Seoul'e gelerek işe başlamış, ancak Kuzey Kore'deki Rus Komutanlığı, komisyon üyelerini en başından Kuzey'e sokmayacağını ve verecekleri raporları kabul etmeyeceğini beyan etmiştir. Bunun üzerine geçici komisyon sadece Güney'de kalarak 10 Mayıs 1948 de yapılan serbest seçimlere nezaret etmiştir. Güney Kore Cumhuriyeti 15 Ağustos 1948 de kurularak Cumhurbaşkanlığı'na Syngman Rhee seçilmiştir. O gün G.Kore'nin Bağımsızlık Bayramıdır.²²

¹⁸ A.g.e. , s.8.

¹⁹ Öke, a.g.e. , s.23.

²⁰ Elmas, a.g.t. , s.12. Bu noktada Ahmet Elmas, "İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Sovyet Rusya Kuzey Kore'nin idari işlerine de karışmaya başlamıştır. Bu maksatla aslen Koreli olan 36 yüksek rütbeli Rus subayını 1945 Eylülünde Kuzey Kore'ye göndermiştir. Bunlar Kuzey Kore Hükümeti'ni kurarak bu hükümette görev almışlardır. Kim II Sung da bu subaylardan biridir" vurgusunu yapmaktadır. A.g.e, s.14.

²¹ Yazıcı, a.g.e. , s.9.

²² A.g.e. , s.9.

Güney Kore Hükümeti'nin kurulması üzerine Kuzeyde de bir meşru hükümet kurmak için çalışmalara başlanmış, 9 Eylül 1948 de Kore Halk Cumhuriyeti Kurulmuştur. Hükümetin başında Kim- II Sung vardır.²³

Her iki hükümet de kendilerini meşru Kore Hükümeti saydıklarından meşruiyetlerinin onayı için BM'e başvurmuşlar, fakat her iki başvuru da onaylanmamıştır.

BM Genel Kurulu'nun Kasım 1947' de aldıkları karar uyarınca Kore'den yabancı askeri güçlerin çekilmesi gerekiyordu. Buna uygun olarak Rusya 1948 Aralığı'nda askerlerini Kuzey Kore'den çekeceğini ve fakat BM denetimini kabul etmeyeceğini belirtmiştir.²⁴ Amerika ise Güney Kore'deki askerlerinin tamamına yakını geri çekmiştir. Böylece Kore ikiye bölünerek kendi kaderi ile bas basa kalmış bir ülke konumuna düşmüştü.

Kore'nin 1949 yazından itibaren kaderiyle bas basa kalması olayların kurulması için bir neden olmamıştır. Aksine bu tarihten itibaren örgütlü ve güçlü bir orduya sahip olan Kuzey Yönetimi bütün ağırlığı ile güneylilerin başına çökecektir. Zira Güney'de halkın dahi tam olarak benimsemediği bir yönetim mevcuttur. Bir de ordu, artan şiddet eylemlerini ve gösterileri engellemekte güçsüz kalınca Kuzey'in etkisi oldukça fazla hissedilir duruma gelecektir.

Kuzey Kore yönetiminin lideri Kim II Sung üstünlüğü ele geçirmiştir. Bir yandan Kuzey Kore Ordusu sızma ve gerilla hareketleri ile Güney'i taciz ederken, yönetim olarak da Kuzey Kore her iki ülkenin birleştirilmesi yönündeki isteklerini tekrarlar. BM Komisyonu tedirgindir ve bir "iç savaş" olasılığında bahsetmektedir. Nihayet Kuzey Kore Ekim 1949 da bölünmüşlüğü zor kullanarak da olsa ortadan kaldırmak azminde olduklarını resmen ilan etmiştir. Kuzey Kore Liderine göre "BM Kore Halkı'nın egemenliğini kullanmasına set çeken ve emperyalistlerin oynacağı bir

²³ Armaoğlu, a.g.e. , s.454.

²⁴ Tahsin Yazıcı Rusya'nın asker çekmekte istekli davranarak ön almasının altında, 1945 yılından itibaren Kuzeydeki askeri birlikleri yeniden teşkilatlandırdıkları ve güçlü Rus silahları ile donattıkları gibi Kuzey Kore halkını fikren de kendilerine uyumlu hale getirmelerinin yattığını belirtmektedir. Oysa Amerika Güney Kore'yi terk ederken geride silah ve teçhizat yönünden zayıf sadece küçük bir savunma ordusu bırakmıştır.

kuruludur.” Güney Kore Halkı bu gerçeği görerek BM’lere ve Rhee Hükümeti’ne karşı eyleme geçmeye davet edilmektedir.²⁵

D- SAVAŞ ÖNCESİ SİYASİ VE ASKERİ DURUM

1- Kore Savaşı Öncesi Siyasi Durum

1950 yılı başlarında radyodan sürdürülen propaganda faaliyetleri ve gerilla eylemleri hız kazanmaya başlamıştır. Güney Kore Cumhuriyeti, 11 Mayıs 1950’de Kızıl Ordu’nun taarruzunun yakın olduğunu bütün dünyaya bildirmiştir.²⁶ Dünyanın önünde, göz göre göre iki aynı kökenden gelme ulus, savaşa sürüklenmekteydi. Uzak Doğu’daki Kore, bütün dünyayı kendisiyle uğraştıracak ve binlerce insanın hayatına mal olacak bir muharebe sahnesine hazırlanıyordu.

Savaş öncesinde taraflar arasında ikili antlaşmalar yapılmıştır. Amerika ile Güney Kore Cumhuriyeti arasında; 31 Aralık 1948’de askeri yardım ve güvenlik antlaşması yapılmıştır.²⁷ Aynı zamanda 26 Ocak 1950 yılında Seoul’de Kore’deki Amerikan yardım grubu aracılığıyla, yine askeri yardım konusunda ikinci bir antlaşma imzalanmıştır. Buna göre askeri yardım adı altında Güney Kore’ye 10 milyon dolarlık askeri malzeme ve teçhizat verilmiştir. Amerikan Kongresi Dışişleri Komisyonu da ayrıca 60 milyon dolarlık yardım yapılmasını kabul etmiştir.

Sovyet Rusya ile Kuzey Kore arasında 1949 yılında, on yıllık bir yardım paketi antlaşması yapılmıştır. Bu antlaşmalar ile Amerika Güney Kore’yi, Sovyetler de Kuzey Kore’yi açıkça destekliyordu.

Rusya, Çin ile olan anlaşmazlıklarına son vermek ve Mançurya üzerindeki haklarından Komünist Çin lehine vazgeçerek iki devlet arasında karşılıklı güvene dayanan ilişkiler kurmaya çalışmıştır. “Moskova’da 14 Şubat 1950’de Sovyetler Birliği ile Komünist Çin arasında 30 yıl için bir dostluk ve savunma antlaşması, Vişinski ile Mao arasında imzalandı. Yukarıdaki antlaşma Kuzey Kore’nin Komünist Çin ile

²⁵ Öke, **a.g.e.** , s.26.

²⁶ Elmas, **a.g.t.** , s.16.

²⁷ Denizli, **a.g.e.** ,s. 20.

Sovyetler Birliği tarafından başlayacak olan Kore ve Uzak Doğu m¼cadelesinde destekleneceğine kuşku bırakmıyordu “.28

Kuzey Kore'yi savaşa hazırlayan ve y¼nlendiren devlet ř¼phesiz ki Rusya idi. Rusya'nın ve Kom¼nist Kore Cumhuriyeti'nin maksatları; Kore'nin tamamını egemenlikleri altına almak ve kom¼nist rejimi yerleştirmek, Çin Mançuryası'nı g¼neyden kuşatmak, Japonya'ya yaklaşarak orada karışıklıklar ¼ıkarmak, bununla beraber Çin ve Japon tehdidine karşı Kore'yi ileri bir karakol olarak kullanmak ve kom¼nizmi t¼m Asya'ya yaymaktı

Daha ¼ncede belirtildiği gibi Kore Asya'nın stratejik bir b¼lgesindedir. Asya'ya ge¼iř i¼in bir k¼pr¼ vazifesi g¼rmektedir. “G¼ney Kore'de ve Japonya'da Amerikan kuvvetlerinin bulunduğu g¼z ¼n¼ne alınınca Amerika'nın stratejik bakımdan kuvvetli bir durumda olduğu a¼ıktı” 29

Çin'in 1949 yılı sonlarında kom¼nist rejimin etkisi altına girmesiyle birlikte bu durum Sovyetlerin işine yaradı. B¼ylece Asya'da pozisyonları daha da g¼çlenmiř oluyordu. Artık Amerika'yı Kore'den ve Asya'dan atmanın zamanı gelmişti. Eğer bu yapılırsa Amerika, Japonya'dan da kolayca atılabilirdi.

G¼ney Kore H¼k¼meti İktidarda bocalamaktaydı. Cumhurbaşkanı'nın totaliter eğiliminden dolayı mecliste ve halk arasında, Cumhurbaşkanı'na karşı kuvvetli bir muhalefet vardı. “Memleketin ekonomisi de iyi değildi. R¼řvet ve yolsuzluk artmış pahalılık halkı bezdirmişti. B¼t¼n bunlara Kuzey Kore'nin etkili kom¼nist politikası da eklenince, işler daha da tehlikeli bir hal alıyordu. G¼neye sızan Kuzeyli ajanlar ve kırsal alanlara yayılan Kuzeyli gerillalar i¼in ortam her ge¼en g¼n biraz daha uygun hale geliyor, G¼neydeki kom¼nist sempatizanları gittikçe artıyordu “.30

Ruslar Kuzey Kore'yi savaş i¼in de hazırlamışlardır. Ç¼nk¼ Rusya'nın Kore ¼zerindeki emelleri uzun vadeli ve kalıcıydı. Diğer taraftan ise Amerika'nın hedefi kısa vadeli idi. Rusların Kuzey Korelileri savaşa hazırlamasını, Kruşcev anılarında ř¼yle anlatmaktadır: “... Pirinç yetiştirmeye ¼ok elverişli bereketli topraklar, uygun bir iklim, zengin bir balıkçılık end¼strisi ve daha başkaları... Kore, sanayi i¼in gereken besin

28 Denizli, a.g.e. , s.21–22.

29 Armaoğlu, a.g.e. , s.454–455.

30 Artu¼, İbrahim, **Kore Savaşında Mehmet¼ik**, Kastaş yay. İstanbul, 1990, s. 17.

maddelerini de güneyde bol olan balık, pirinç ve diğer tarım ürünlerinden elde edebilirlerdi. Kuzey Koreli liderler için kadeh kaldırdık, mücadelelerini kazanacakları günü beklediğimizi belirttik. Zaten bir süreden beri Kuzey Kore'ye silah vermekteydik. Gerekli miktarlarda tank, lop, tüfek, otomatik tabanca, istihkâm araçları ve uçaksavar silahları almaları gerektiği açıkça ortadaydı. Hava kuvvetlerimize bağlı uçakları da Pyorıgyang 'm bombalanmasında kullanılacak ve dolayısıyla Kuzey Kore 'de üslenecikleri".³¹

6- Kore Savaşı Öncesi Askeri Durum

İkinci Dünya Harbi ve sonrasında harp silah ve araçları teknolojisi baş döndürücü bir hızla gelişmiştir. "İkinci Dünya Harbi sonrasında ilk ciddi harp silah ve araçları denemeleri Kore Harbi'nde yapılmıştır. Ancak hiç şüphe yok ki bu harp, harp silah ve araçlarının denemeleri için çıkarılmış bir harp değildir."³²

Kore Savaşı başlamadan önce Rusya, Kuzey Kore ile Amerika'da Güney Kore ile askeri yardım ve güvenlik antlaşmaları imzalamışlardı. Güney Kore'de bırakılan 500 Amerikalı askeri danışman nezaretinde, Amerika'dan gönderilen yeni silah ve malzemelerle Güney Kore ordusu güçlendirilmeye çalışıldı.³³ Rusya ise çok öncelerden eğitilmiş olan 1–2 Kore tümenini de beraberinde Kore'ye götürmüştü. Savaş öncesi Kuzey Kore, Güney Kore'ye nispeten büyük bir üstünlüğe sahipti.³⁴

d- Güney Kore Silahlı Kuvvetleri

1950 yılı Haziran ayında Güney Kore Kuvvetleri 6 zayıf piyade tümeninden oluşmaktaydı.³⁵ Deniz kuvvetleri hafif harp gemisi ve yardımcı gemilerden kurulu küçük bir filo halinde teşkil edilmişti. Silahlı kuvvetlerin mevcudu 100.000 kişi kadardı.³⁶ Amerikan kaynaklarına göre ise; "Kore Cumhuriyet ordusu 95.000 askerdi ve

³¹ Crankshaw, **Edward Kruscev'in Anıları II**, (Çev. M. Ali Kayabal), 1.Baskı, Milliyet Yay. İstanbul, 1971, s.24.

³² Özselçuk, Nusret **Kore Savaşı Ve Türkiye**, Stratejik Etütler Bülteni, s.85 (Ağustos, 1990), s.22.

³³ **Kore Harbi Kore Türk Tugayı Ve BM Askerlerinden Alman Dersler**, Eğitim Doktrin Komutanlığı Yay. Ankara, 2001, S.11.

³⁴ Yılmaz, Veli **Yakın Dünya Harp Tarihi Özetleri**, Harp Akademileri Yay. İstanbul, 1993. s.54.

³⁵ **A.g.e.** s.54.

³⁶ **Kore Harbinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin Muharebeleri (1950–1953)**, Genelkurmay Yay. Ankara,

daha az eğitimliydi. İşgalde polis gücü olarak eğitilmişlerdi. Henüz Amerikan birlikleri tarafından yeterli eğitim verilmemişti. Ancak 8 taburu tam donanımlıydı. Tankları yoktu ve toplam 89 tane 105 mm.lik topları vardı.

Silahlı Kuvvetleri, Japonlardan ele geçirilmiş silah ve malzemelerden başka, Amerikalıların Güney Kore'yi boşaltırken bıraktıkları silah, cephane, malzeme, eşya ve ilaçla donatılmış ise de tank, uçak ve teknik araçlar bakımından çok zayıftı. “Bu orduyu çoğu Japon ordusunda çalışmış genç subaylar komuta ediyordu. Bir Güney Kore tümeni, yaklaşık bir Kuzey Kore alayı kuvvetinde idi”.

General Mac Arthur Güney Kore birliklerinin durumuyla ilgili olarak; “Amerikalılar tarafından yetiştirilmiş olan Güney Kore birlikleri hali hazır durumları ile yalnız dahili asayişini temin edebilirler. Kuzeyden gelecek bir istila tehlikesine karşı koymaları mevzuu bahis olamaz “ yorumunda bulunmuştur.³⁷

Güney Kore Ordusu ancak savaşın başlamasından sonra teşkilatlanmasını yapabilmiş ve 1951 yılı ortalarına doğru muharebe gücünü kazanabilen 10 tümene sahip olmuştur.³⁸

e- **Kuzey Kore Silahlı Kuvvetleri**

Kuzeyde Kore Demokratik Halk Cumhuriyet’ini kuran Ruslar, Kuzey Kore Ordusunu süratli bir şekilde teşkilatlandırmışlardır.

Kuzey Kore Silahlı Kuvvetleri harp başlarken 13 tümen ile 105. zırhlı Tümen ve ayrıca bir tank alayı (73 tank) ile 100 den fazla uçaktan ve 32 parça harp gemisi ve yardımcı gemiden ibaret bir deniz kuvvetine sahipti.³⁹ “Kuzey Kore Ordusu 135.000 kişiden oluşan bir orduydı. Orduyu İkinci Dünya Savaşında Çinlilere ve Sovyetlere hizmet eden güçler oluşturuyordu. Ayrıca bir tugay gücünde 2 ayrı alay ve 120 Sovyet T-37 tankından oluşan bir zırhlı Tugayı ve 5 Piyade Tugayı bulunuyordu. Aynı

975,s.47;

³⁷ Sunalp; **a.g.e.** , s.36.

³⁸ **A.g.e.** , s.42

³⁹ Orga, İbrahim, **Kore**, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul, 1958. s.48;

zamanda avcı ve bombardıman ve bir kısımda deniz keşif uçağından oluşan 180 tane Sovyet yapımı hava aracı bulunuyordu”.⁴⁰

f- Harp Planları

Kuzey Kore ordusunun harp planı, Birleşmiş Milletler kuvvetleri yetişmeden, zayıf Güney Kore ordusunu parça parça mağlup ve imha ederek, Kore’yi tamamen istila etmeyi amaçlıyordu. Fakat bu neticeyi istihsal için gerekli harp potansiyeli tam olarak hesap edilmemiş ve ordu, harekâtın isteğine uygun şekilde yığılmıştı.⁴¹

Taarruz planında Güney Kore’nin süratle ezilerek ele geçirilmesi planlandı ve Soeul-Pusan ana yolunu Hijongbu, Suwon, Taejon ve Taegu asıl taarruz istikameti olarak alıp, yanları da tali taarruz olarak belirlendi. Puson son hedefti.⁴²

Güney Kore ordusu herhangi bir harp planına sahip değildi. Ordu herhangi bir hudut hadisesini önlemek maksadıyla daha ziyade batı sahil düzlükleri istikametinden önem veren bir şekilde tertiplenmişti. Böylece, Kuzey Kore’nin bu üstün taarruzuna karşı Güney Kore hazırlıksız ve savunmasız kaldı. Kuzey Kore tecavüzüne karşı çeşitli planlar hazırlandı. Ancak, Güney Korelilerin Amerika’nın acil bir durumda yardım edeceğine dair belirsiz ümitleri vardı. Hazırlanan harp planı akademilerde kaldı. Cephe birliklerine yayınlanmadı.⁴³

E- KORE SAVAŞI’NIN BAŞLAMASI VE TÜRK TUGAYI’NIN SAVAŞA GİRİŞİNE KADAR GEÇEN DÖNEMDEKİ OLAYLAR

1- Kuzey Korelilerin Taarruzu

Dünya devletleri ve Birleşmiş Milletler Teşkilatı, her iki Kore devletindeki bu silahlanma yarışını endişeyle izlerken, savaşın ayak sesleri açıkça

⁴⁰ A.g.e. , s.49;

⁴¹ Sunalp; a.g.e. , s.43.

⁴² Denizli; a.g.e. , s.25.

⁴³ Kim Chum-Kon; **The Korean War**, Korea, 1973, s.221

duyulmaya başladı. Kuzey Kore, Güney Kore Ordusunun daha fazla güçlenmesine olanak vermeden saldırarak ülkeyi ele geçirmeyi planlıyordu

25 Haziran 1950 günü saat 11.00'de Kuzey Kore, Güney Kore askerlerinin 38. paralel boyundaki sınırı geçtiklerini ileri sürerek Kore Cumhuriyeti'ne resmen harp ilân etti ve sınırı 150.000 asker, 5000 Sovyet tankı ile geçtiler.⁴⁴

Birleşmiş Milletler Kore Komisyonu, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin dikkatini çekerek duruma önem vermesini istedi. Aynı zamanda Amerika Birleşik Devletleri de Güvenlik Konseyi'nin derhal toplanmasını Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine rica etti.⁴⁵

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi aynı günde (25 Haziran 1950, saat 14.00) toplandı. Sovyet Rusya bu toplantıya gelmedi. Konsey, dokuz lehte, bir çekimser oyla aşağıdaki kararları verdi: “Kuzey Kore'nin taarruzu uluslararası barışı bozmaktadır. Çarpışma derhâl durdurulacak ve Kuzey Kore Silahlı Kuvvetleri 38. paralele çekileceklerdir.”⁴⁶

Birleşmiş Milletlerin saldırıyı durdurmak ve anlaşmazlığı barış yoluyla çözmek için yaptığı gayretleri hiçe sayan Kuzeyliler, çabuk bir harekâtla önce başkent Seoul ve bütün Kore'yi ele geçirmek için saldırı hareketlerine devam ettiler. Bu maksatla Kuzeyliler esas taarruzu iki koldan Seoul'e yöneltmişlerdi.⁴⁷

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi 27 Haziran 1950 toplantısında Kore Komisyonundan aldığı raporlara göre, Kuzey Kore'nin konseyin 25 Haziran 1950 kararına uyarak çarpışmaları durdurmadığı ve yarımada durumun gittikçe fenalaşmakta olduğunu öğrenmişti. Harbin ilk haftasında Güney Kore, silah ve teçhizatının üçte ikisini kaybetmişti.⁴⁸

⁴⁴ Korean Frontier; **Korea**, 1970, s.7.

⁴⁵ Further Summary Of Events Relating To Korea; s.10.

⁴⁶ **Onuncu Askeri Tarih Sempozyumu Bildirileri**, Soğuk Savaş Dönemi ve Sonrası Savaş Tarihi Sonuçlarının Türkiye'nin Güvenliğine Stratejik Etkileri (20–22 Nisan 2005-İstanbul), ATASE Başkanlığı Yayınları, Ankara, Genelkurmay Basımevi, 2006; s.411.

⁴⁷ **Kore Harbi'nde Türk Silahlı...** s.49.

⁴⁸ John Gunther; **The Riddle Of Mac Arthur**, London, 1955, s.173.

2- Seoul'ün Düşmesi ve Kuzey Kore Kuvvetlerinin Güneye İlerleyişi

Kuzey Kore Hava Kuvvetleri de başkent etrafındaki hava meydanlarına taarruz ettiler. Cephenin bir noktasında taarruza geçen Kuzeyliler, zayıf Güney Kore kuvvetlerini kuşatarak yenmişler ve harp başladıktan beş gün sonra 29 Haziran 1950'de Seoul'ü ele geçirmişlerdir.⁴⁹

7- Amerikan Ordusu'nun Savaşa Müdahalesi

Küçük Güney Kore Ordusu, düşmanı durdurabilmek için mümkün olanı yaparken Amerika Birleşik Devletleri de Kore için asker hazırlamaya çalışıyordu. Bu sıralarda Japonya da işgal kuvvetleri olarak sefer mevcutlu olmayan dört Amerikan tümeni (7, 24, 25. Piyade Tümenleriyle, 1. Süvari Tümeni) vardı. Japonya'daki bu Amerikan kuvvetlerinden 5 Temmuz 1950'de Kore'ye ilk yetişen 24. Amerikan Tümeni, Güneylilerle birlikte, Kuzeylilerin taarruzunu durdurmak üzere savaşa katılınca Güneylilerin morali az çok kuvvetlenmiş oldu.⁵⁰

Amerikan kuvvetleri, daha fazla Amerikan birliği gelinceye kadar oyalama harekâtı icra etmeye başladılar. 15 Temmuzda Cumhurbaşkanı Syngman Rhee, Güney Kore kuvvetlerinin harekât kontrolünü 8. Amerikan Ordusuna devretti. Böylece Amerikan ve Güney Kore kuvvetleri tek bayrak altında birleşik ve başarılı bir savunma hattı imkânına sahip olmuştu. Kuzey Kore kuvvetleri 38. paralelden itibaren 220 km.'lik bir alanı, günde 8 km ilerleyerek 27 günde ele geçirmişti.⁵¹

Korgeneral Walker, 26 Temmuzda tüm birliklerini Naktongang nehrine çekerek savunmayı emretti. General Mac Arthur 27 Temmuzda uçakla Taegu'ya geldi ve "Dunker'ın tekrarı asla olmayacaktı." dedi. Amerikan ve Güney Kore kuvvetleri Naktongang nehrine 1 Ağustos'a kadar stratejik çekilme yaptılar. Bu hat Walker hattı diye adlandırıldı. Amerikan kuvvetleri bu hattın güney ve batısını, Güney Kore kuvvetleri bu hattın doğu ve kuzeyini tuttu.⁵²

⁴⁹ Onuncu Askeri Tarih Sempozyumu Bildirileri; a.g.e., s.411.

⁵⁰ Further Summary Of Events Relating To Korea; s.231-232.

⁵¹ Kore Harbi'nde Türk Silahlı... a.g.e. s.55.

⁵² Denizli; a.g.e., s.32.

Amerikan ve Güney Kore kuvvetleri küçük üçgen şeklinde bir arazide 80 km doğudan batıya 160 km kuzeyden güneye bir arazi kesiminde kalmıştı. Kuzey Kore kuvvetleri, Naktongang Nehri'ne kuvvetli bir taarruz yaptı; fakat düşman bu hattı yaramadı.⁵³

8- Pusan Kıyıbaşı Mevzisindeki Savaşlar

Kuzeyliler, Temmuz 1950 sonlarında büyük gayret ve enerji şartıyla bilhassa kara kuvvetlerinde sayı üstünlüğüne dayanarak zayıf Güneylileri ve Temmuz 1950 ilk yarısında parça parça yardıma gelen, zayıf mevcutlu üç Amerikan tümenini Taegu-Masan kuzeybatısında, Waegon'a kadar Naktongang Nehri gerisine atmayı başarmışlardı. Kuzey Kore, Amerikan ve Güney Kore kuvvetlerine karşı kazandığı bu ilk büyük zaferini, üstün kuvvet ve eğitime borçludur, iki kanadı denize dayanan ve batı kısmı Naktongang Nehri'yle çevrilmiş genişliği 50 mil, uzunluğu 80–90 mil olan Pusan mevzisinin en şiddetli kuzey taarruzlarına dayanabileceğine hükümlenabiliyordu.⁵⁴

Pusan kıyıbaşında Kuzey Koreliler, Güney Kore'nin bu ana limanını ele geçirerek General Walker'in kuvvetlerini denize dökmek istemişlerdi. Rus danışmanlar geride idi; ancak, taktikleri Kuzey Koreli generaller icra ediyordu.⁵⁵

Pusan, güney kıyısı boyunca iki tümenle (4. ve 6. Kuzey Kore Tümenleri) yapılan Kuzey Kore taarruzu, 6 Ağustos 1950 günü savunma mevzisinde durdurulmuş ve General Kean komutasındaki 25. Amerikan Tümeninin şiddetli karşı taarruzuyla bozguna uğratılmıştır. Bütün cephede 1 Eylül 1950'den itibaren Kuzey Kore Başkomutanlığının on üç piyade tümeni, iki tank alayı ve zırhlı tümenin bir kısmıyla yaptığı şiddetli taarruzlarda Eylül 1950 ortalarına kadar esaslı bir başarı kazanmadan devam etmiştir.⁵⁶

⁵³ Onuncu Askeri Tarih Sem... ; s.412.

⁵⁴ Rutherford M. Poats; **Decision in Korea**, New York, s.43

⁵⁵ **A.g.e.** , s.58.

⁵⁶ Denizli; **a.g.e.**, s.34

9- İnchon Çıkarması

Düşmanın, hemen hemen aralıksız olarak bir buçuk ay süren taarruzlarına rağmen Pusan Kıyıbaşı mevzisinin bir bütün olarak elde tutulması, Birleşmiş Milletler için bir başarıdır. Şimdi girişimi ele almak ve büyük ölçüde büyük stratejik karşı taarruza geçmek Birleşmiş Milletler Komutanlığına düşüyordu. Her sevk ve idarenin hedefini teşkil eden düşman ordusunun yok edilmesi, Pusan Kıyıbaşı mevzisinden ve yalnız cepheden bir taarruzla mümkün olamazdı. Cephe taarruzunun, düşmanın kara irtibat yollarının en hassas noktasına yöneltilecek yeter kuvvette, bir kuşatma ile birleştirilmesi zorunlu idi.⁵⁷

Bu olanak Birleşmiş Milletler Komutanlığının deniz ve havaya egemen olması itibarıyla düşman gerilerine bir çıkarma yapılması ile sağlanabilirdi. Çıkarmaya en elverişli yer olarak Kore'nin batı kıyılarında bütün bağlantı yollarının birleştiği Seoul yakınlarındaki İnchon kıyıları seçilmişti.⁵⁸

Ancak çıkarma Amerikan Genelkurmayını korkutuyordu; çünkü çıkarma başından sonuna kadar Mac Arthur'un konseptiydi.⁵⁹

Planlanan çıkarma 10. Amerikan Kolordu Komutanının emir ve komutasında olmak üzere Japonya'da özel olarak hazırlanmış olan (1. Amerikan Deniz Tümeniyle, 7. Amerikan Piyade Tümeni ve dört Güney Kore deniz taburu ile 17. Güney Kore Piyade alayından kurulu) önemli kuvvetle 15 Eylül 1950 sabahı başladı. Harbin ikinci safhası böylece başlıyordu.⁶⁰

10. Kolordunun ilk hedefi İnchon Limanı'na egemen olan Seoul'ün 32 km batısındaki küçük Wolmi adası idi. Bu adanın zaptından sonra İnchon yarımadasına karşı 1. Deniz Tümeni ve dört Güney Kore deniz taburu tarafından harekete geçildi. Çıkarma 261 deniz vasıtası ile tam bir başarıyla yapıldı.

Başkent kurtarıncaya kadar on gün şiddetli ve kanlı muharebeler verildi. 28 Eylül 1950'de Seoul alındı ve Güney Kore Cumhurbaşkanı ile Hükümeti 29 Eylül 1950 günü başkente girdiler. Çıkarmadan elde edilen başarı, Birleşik Amerika Ordusunun

⁵⁷ Onuncu Askeri Tarih Sem... s.412

⁵⁸ Kore Harbi'nde Türk Silahlı... s.58.

⁵⁹ John Gunther; **The Riddle Of Mac Arthur**, London, 1955, s.173.

⁶⁰ R. C. W. Thomas O.B.E. **The War in Korea**, 1954, s.40.

çıkarma tekniğine hâkimiyetinin ve birliklerle ve diğer teşkilât arasındaki iş birliğinin parlak bir örneği sayılabilir.⁶¹

Durum Kuzey Koreliler için birden pek ciddileşti. Bu çıkartma yüzünden güneydeki tüm Kuzey Kore ordusunun bağlantı yolları kesilmiş oluyordu ve silahlarının hepsi de Syngman Rhee'nin eline geçmişti. Bu tam bir bunalım çağıydı ve felaket doğrudan doğruya Kuzey Kore'nin üzerine çökmüştü.⁶²

Birleşmiş Milletler ordusu Kuzey Kore'yi tamamen istila etmek maksadıyla 8. Ordu (1. Amerikan Kolordularıyla, 2. Güney Kore Kolordusu, 27. İngiliz Tugayı ve 1. Türk Tugayı) Sarı deniz ve Taep'yong'ni-Sach'ang-ni ve kuzeye uzanımı hattı arasında, 10. Kolordu ve 1. Güney Kore Kolordusu ile bu hattın doğusundan 24 Kasım 1950'de taarruza geçti.⁶³

Birleşmiş Milletler Yalu'ya doğru ilerlerken bazı yerlerde genişliği 100 kilometreyi bulan dağlar Amerikan Müşterek Kurmay Başkanlığının ve dünyadaki bütün askerî makamların ilgisini çekmeye başladı. Arazi, kuramsal olarak geçilmez durumda olduğundan Kore'de bulunan düşman, bu dağları harekât planına sokmamıştı.⁶⁴

26 Kasım 1950 günü 8. Ordu, 1. ve 9. Kolorduları ile vardığı hattan devam ettirdiği taarruzda düşmanın sert direnmesiyle karşılaşırken ordunun sağ kanadındaki 2. Güney Kore Kolordusu düşmanın çok üstün kuvvetlerinin taarruzuna uğradı.⁶⁵

Bu taarruz neticesinde 2. Güney Kore Kolordusu Tokchon ve doğusu bölgesine çekilmek zorunda kaldı. 26/27 Kasım gecesine taarruzlarına devam eden düşman 2. Güney Kore Ordusunu 40 km güneyde ve Taedong Nehri üzerindeki Taepyeong bölgesine kadar gerilettiler. Düşmanın bu karşı taarruzunda 8. Ordu cephesine altı komünist Çin Tümeni ve sağ kanattaki 2. Güney Kore Kolordusu'nun geri çekilmesiyle 8. Ordunun sağ yanı açılmış bulunuyordu.⁶⁶

⁶¹ A.g.e. ; s.41.

⁶² Denizli; a.g.e. s.36

⁶³ Robert J. Donovan; Nemesisi, **Truman And Johnson in The Coils Of War in Asia**, s.81.

⁶⁴ Sel, Lütfü; **Kore'de Cereyan Eden Muharebelerden Alınacak Dersler**, Ankara, 1971, s.202

⁶⁵ **Korean Frontier**; s.7

⁶⁶ **R.C.W. Thomas O.B.E.** ; s.51.

Düşman bu durumdan faydalanıp da Tockhon-Kunuri yolu ile batıya yönelerek Chongchon Nehri'ne varır ve nehir boyunca Sarı Deniz kadar ilerlerse 8. Ordu birliklerinin gerilerini sarmış olurdu. Düşmanla sıkı muharebe temasında olan 8. Ordu birliklerinin Chongchon Nehri güneyine çekilebilmeleri için düşmanın durdurulması hayati önemi haizdi. Bunun için büyük kuvvetlere ihtiyaç vardı.⁶⁷

Hâlbuki ordu ihtiyatı olan 1. Amerikan Süvari Tümeni, düşmanın daha güneyden gelen Sunchon üzerinde yapacağı kuşatmaları önlemek üzere önceden güneye hareket ettirilmişti. Cephe kuvvetleri ise düşmanla sıkı muharebe hâlinde idiler ve elde başka ihtiyat kuvveti de yoktu. Bu büyük tehlikeyi önlemek üzere, 26 Kasım 1950 öğleden sonra Kunuri güneyine gelmiş olan 1. Türk Tugayı görevlendirildi ve Tugay derhâl Tokchon yönünde yürüyüşe geçti. 26/27 Kasım 1950 gecesi Wawon da geçirdi.⁶⁸

F- KORE SAVAŞI'NA İLK TEPKİLER

14 Mayıs 1950 seçimleri sonrası oluşan yeni sürecin harareti Türk basının gündeminde sıcaklığını korurken, 25 Haziran 1950 tarihinde başlayan Kore Savaşı, gündemi birden bire alt-üst etti. Gelişmelerin, Türkiye açısından kritik bir şekil aldığı bilincinde olan basın, Kore'deki durumu bütün yönleriyle manşetlere taşıdı. Türkiye'nin de böyle bir tehdit altında kalabileceği fikrinde olan gazeteler tüm gelişmeleri okurlarına aktararak bu önemli olayda Türk halkını aydınlattılar.

25 Haziran 1950'de başlayan savaş ertesi gün gazetelerin manşetine yerleşti. Kore'de savaşın başladığını okurlarına duyuran Hürriyet, Londra Nafen ajansından geçtiği haberde Rus uçakları tarafından desteklenen Komünist Kore Ordusu'nun Güney Kore topraklarına girip Seul'un 40 km. kadar yakınlarına geldiğini bildirdi.⁶⁹ Aynı olayı haber yapan Demokrat Parti yayın organı Zafer Gazetesi, savaşın bir üçüncü dünya savaşına yol açabileceği ihtimalini özellikle belirtti.⁷⁰

26 Haziran'daki yazısında Mümtaz Faik Fenik, Sovyetler Birliği'nden yardım gören Kuzey Kore komünist güçlerinin ABD'nin desteklediği Güney Kore'ye

⁶⁷ **Onuncu Askeri Tarih Sem...** ; s.414.

⁶⁸ Mac Arthur, Douglas; *Reminiscences*, **Newyork**, s.374. Poats; s.106.

⁶⁹ **Hürriyet**,26 Haziran 1950.

⁷⁰ **Zafer**, 26 Haziran 1950.

saldırmasını yeni bir dünya savaşı ihtimalini arttırdığını öne sürdü. Fenik'i bu düşünceye iten başlıca nedenler; Sovyetler Birliği'nin Kore dışında bütün Asya kıtasına el atması ve ABD'nin burası dışında önemli stratejik bölgelere sahip olamaması idi. Japonya'yı elde tutabilmek için Kore'yi mutlaka savunmak zorunda olan ABD'nin Güney Kore'yi ve benzer kaygılarla Sovyetler Birliği'nin Kuzey Kore'yi silahlandırmasına değinen Fenik, iki büyük devletin çıkarları için bölgede büyük bir çatışmaya girebileceklerini iddia etmekteydi.⁷¹

Yazısında Kore sorununun kaynağına inen Ömer Sami Coşar, olayların 1945'ten itibaren tehlikeli bir hal aldığını ve böyle sürmesi halinde yeni bir dünya savaşının her an kapıda olduğunu belirtmekteydi.⁷² Benzer düşünceleri paylaşan Ali Naci Karacan da bölgenin stratejik önemine değindiği yazısında, Kuzey Korelilerin saldırısını ABD'nin bir nevi "Pearl Harbour" telaşı ve heyecanı ile karşılamasının çok anlamlı olduğunu ve hayati çıkarları için ABD'nin bölgede ciddi bir çatışmaya girebileceğini vurgulamaktaydı.⁷³

Kore'nin stratejik olduğu kadar ekonomik anlamda da önemli bir yer olduğuna dikkat çeken Hikmet Feridun Es, Sovyetler Birliği'nin böyle bir saldırıyı kışkırtarak ABD'nin bölgede girişmiş olduğu ekonomik kalkınma hamlesini engellemeye çalıştığı fikrindeydi.⁷⁴

Benzer düşüncelerin aksine, Kore Savaşı'nın bir dünya savaşına dönüşme ihtimalinin pek zayıf olduğunu, Kuzey Kore'nin Güneye saldırmasının büyük devletlerin elini ateşe sokmaları için yeterli bir sebep olmadığını belirten Mücahit Topalak, "Kore meselesi belki yarın unutulmayacak kadar mühim bir meseledir, fakat Amerika, bilhassa Uzakdoğu'da, bütün muhasamat yükünün omuzlarına çökeceği bir macerayı kabul edemez. Sovyet Rusya'nın meramı ise harp etmek değil, milletleri daimi bir harp huzursuzluğu içinde bırakarak gayesine vasil olmaktır" diyerek savaşın biraz da psikolojik bir çatışma olacağını düşünmekteydi.⁷⁵ Birazda, Korelilerin zıt çıkarların emrinde birbirlerine girmelerini ve kardeş kavgasının esiri olmalarını, II. Dünya

⁷¹ **Zafer**, 26 Haziran 1950.

⁷² **Cumhuriyet**, 26 Haziran 1950; **Aynı Tarihi**, Haziran 1950, s. 199.

⁷³ **Milliyet**, 29 Haziran 1950.

⁷⁴ **Hürriyet**, 27 Haziran 1950.

⁷⁵ **Zafer**, 27 Haziran 1950.

Savaşı'nı takip eden devrin bütün günahının Kore üzerine çökmesi olarak değerlendiren Topalak, II. Dünya Savaşı sonrası ABD-Sovyetler Birliği çekişmesinin bölgedeki kardeş kavgasına neden olduğu fikrindeydi.⁷⁶

Bölgedeki silahlanma yarışında Sovyetler Birliği'nin ABD'ye göre çok daha başarılı olduğuna değinen Abidin Daver, Güney Kore'ye yeterli yardımın yapılmamasından ötürü fırsatı ganimet bilen Sovyetler Birliği'nin, Kuzey Kore'yi kışkırtarak ilk müdahaleyi yaptırdığı ve böylece ilk raundu kazandığı kanısındaydı. ABD'nin Kore tecrübesinden ders çıkarması gerektiğini düşünen Daver, Türkiye kalesine önem veren bu önemli müttefikin Türk silahlı kuvvetlerini acil olarak modernize etmesinin, bölgedeki hassas bölgedeki hassas dengeler bakımından çok önemli olduğunu savunmaktaydı.⁷⁷

Kore sorunu ilk olarak TBMM'nin 30 Haziran 1950 günkü toplantısında gündeme geldi. "Kore Savaşı ve Güvenlik Konseyi'nin bu konudaki kararları doğrultusunda hükümetin ne kararlar aldığını" soran İzmir Milletvekili Cihat Baban'ın konuşmasından sonra kürsüye gelen Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü, Kore'deki durum hakkında Hükümetin bakış açısını verme niyetinde olduğunu belirterek, o güne kadar gelişen olayların kısa bir değerlendirmesini yaptı. Kuzey Kore'nin açık bir tecavüzle Güney Kore'ye saldırdığını, bu davranışa karşı Birleşmiş Milletlerin çeşitli önlemler aldığını ifade etti. Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın, 27 Haziran 1950 tarihli telgrafla, üye devletleri yardıma çağırdığına değinen Köprülü, bu bağlamda Hükümet olarak izledikleri dış siyasetin bütünüyle Birleşmiş Milletler ideallerine bağlı olduğunu ve buradan gelecek talepleri olumlu karşılayacaklarını belirtti. Barışı seven her milletin bu tür saldırgan davranışlara karşı ortak hareket etmesi gerektiğine inandığını söyleyen Dışişleri Bakanı, Kore'deki duruma müdahalesinden ötürü ABD'yi kutladı.

Hükümetin, Birleşmiş Milletler'den gelen 27 Haziran tarihli telgrafa çektiği cevabi metin şuydu:

"Birleşmiş Milletler Konseyi'nin Kore'deki elim hadiselerle ilgili olarak yapmış olduğu teşebbüsleri, bozulan barışın iadesini ve açıkça tecavüze uğramış bir devletin egemenlik haklarının korumasını sağlayacak ve bu suretle dünya sulhunun ve milletler

⁷⁶ Zafer, 28 Haziran 1950.

⁷⁷ Cumhuriyet, 30 Haziran 1950; Ayn Tarihi, Haziran 1950, s. 199, s.s. 127-128

güvenliğinin kuvvetlenmesine en müessir bir surette hizmet edecek bir kararın ifadesi addeden hükümetim adına ve 28.6.1950 tarihli 8755 sayılı telgrafımızın ihtiva ettiği tavsiyeye cevap olarak Zatı devletlerine Türkiye Cumhuriyeti'nin Birleşmiş Milletler Kurulunda bir üye olmak sıfatı ile deruhte eylemiş bulunduğu taahhütleri şart hükümleri dahilinde ve azami samimiyetle yerine getirmeye amade olduğunu bildirmeye müsaraat eder...”⁷⁸

Hükümetin yayın organı Zafer ise, Türkiye'nin Birleşmiş Milletler idealleri doğrultusunda taahhütlerine sahip çıkacağını belirterek, Hükümet politikasının oybirliğiyle kabul edilmesini dış politikadaki ulusal birlikten kaynaklandığını ifade ederek bu durumdan duydukları memnuniyeti okuyucularıyla paylaşmaktaydı.⁷⁹

Hükümetin, Birleşmiş Milletler'e verdiği cevapla “milletimizin samimi duygularına tercüman olduğunu” belirten Nadir Nadi, “aç gözlülere cesaret vermemek, onları istemeyerek teşvik etmek gibi hatalara sapmamak, barışçı milletlere düşen bir vazifedir” sözleriyle Hükümetin kararından memnuniyetini belirtmekteydi.⁸⁰

Mümtaz Faik Fenik Sovyetler Birliği ile komşu bulunan Türkiye'nin, Uzakdoğu'da bu ülke tarafından desteklenen bir saldırıya karşı Birleşmiş Milletler ile işbirliği kararını bu kadar süratle almasını, “hükümetin dış politikadaki dinamizminin ve samimiyetinin bir eseri” olarak görmekteydi. Kore Savaşı'nın iki güç arasında olmadığını, Birleşmiş Milletler ile bir işgalci arasında geçtiğini, Kore kurtulursa milletler ve barış idealinin kurtulmuş olacağını ve böylece herhangi bir saldırganın artık hiçbir yerde baş kaldıramayacak duruma geleceğini düşünmekteydi. Saldırganın Kore'de saha ve imkânları yokladığını, Kore yardımsız kalarak düştüğü takdirde aynı tekniği başka taraflarda da uygulayacağını varsayan Fenik, tek çare olarak Birleşmiş Milletler idealinin ve işbirliğinin geliştirilmesini görmekteydi.⁸¹

Türkiye'nin Birleşmiş Milletler'e dahil bir ülke olduğu için bu yardıma koşması gerektiğini, Marshall Planı'ndan yardım gördüğü için bu yardımın “bir nevi mecburiyet teşkil ettiğini” belirten Sedat Simavi, yardımın şeklinin “sembolik” olacağını vurgulayarak Asya'nın öbür ucuna asker göndermemizin söz konusu bile

⁷⁸ **TBMM Tutanak Dergisi**; IX/C:1, s. 312; **Hürriyet**, 1 Temmuz 1950.

⁷⁹ **Zafer**, 1 Temmuz 1950.

⁸⁰ **Cumhuriyet**, 1 Temmuz 1950.

⁸¹ **Zafer**, 1 Temmuz 1950.

olamayacağını, yapacağımız yardımın ise zirai mahsullerimizin ve yerli ilaçlarımızın Korelilere yollanması şeklinde olabileceğini düşünmekteydi.⁸²

Hükümetin yardımının sembolik olacağı fikrinin bir diğer savunucusu da Cumhuriyet Halk Partisi Hükümetinin son Dışişleri Bakanı Necmettin Sadak'tı. Sadak, hükümetin asker göndermesinin söz konusu olmayacağını, Türkiye'nin Kore'ye yardım etmesinin ileride bir tecavüze uğraması durumunda diğer ülkelere ciddiye alınmayacağını iddia etmekteydi. "Türkiye kime ve nasıl yardım edebilir; bu yardım ne işe yarar?", diyerek Türkiye'nin bu şartlarda yapabileceği pek bir şey olmadığını savunmaktaydı.⁸³

Sedat Simavi ve Necmettin Sadak'ın görüşlerine cevap veren Abidin Daver, Türkiye'den yardım isteyen ABD değil, Birleşmiş Milletler olduğunu, bu başvurunun Marshall Planı ile ilgisi bulunmadığını, Marshall Planı'ndan "devede kulak" kabilinden destek görüyoruz diye Birleşmiş Milletleri saldırganlara karşı yalnız bırakmanın mertliğe sığmayacağını belirterek:

"Türkiye Cumhuriyeti'nin vaadi elbette kâğıt üzerinde kalacak, platonik ve nazari bir yardım olmayacaktır. Çünkü silahlı bir tecavüzü püskürtmek için yalnız edebiyat ve kuru vaat kâfi değildir... Vaziyeti Türkiye cephesinden mütalaa edince yarın memleketimize karşı yapılacak olan bir taarruz üzerine bütün Birleşmiş Milletlerin bizim de yardımımıza koşacağına inanmak lazımdır. Bu itibarla sembolik bir yardımla iktifa etmeyi düşünmek doğru olmaz. Çünkü taarruza uğradığımız zaman bize de bilmukabele sembolik yardım yapılmasına kapı açmış oluruz", demektedir.⁸⁴

Kore savaşı hakkında basına demeç veren Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı İsmet İnönü, şartları, dünya barışı adına iyi karşılamadığını, beklenmeyen bir olayın üçüncü dünya savaşına yol açabileceğini belirterek, I. ve II. Dünya Savaşları'nın da böyle önemsiz bir olaydan dolayı ortaya çıktığını ve daha sonra bütün dünyayı kapladığını anımsatarak dikkatli davranılması gerektiğini öğütlemekteydi.⁸⁵

Kore'deki ciddi duruma dikkat çeken Burhan Belge, o güne kadar geçen dilimde saldırganın kazandığı başarıların ümitsizlik yaratmaması gerektiğini belirterek, Kuzey

⁸² **Hürriyet**, 2 Temmuz 1950.

⁸³ **Akşam**, 6 Temmuz 1950.

⁸⁴ **Cumhuriyet**, 8 Temmuz 1950.

⁸⁵ **Hürriyet**, 3 Temmuz 1950.

Kore'yi azmettirdiğine hiç şüphe duymadığı Stalin'in tıpkı Hitler gibi ihtiraslarının kurbanı olacağını düşünmekteydi.⁸⁶

Savaşla ilgili başka bir boyuta temas eden Necmettin Sadak, ABD'nin bölgedeki sorunla mücadelede tek başına kalmasının kamuoyu tarafından tepkiyle karşılandığını belirterek, Birleşmiş Milletlerin ABD kanı üzerinden kahramanlık yaptığının bu çevreler tarafından genel kabul gördüğünü iletmekteydi. Savaşın durdurulması için Sovyetler Birliği ile konuşmanın gerektiğine inanan Sadak, bu ülkeye bir kez bile taviz verilmemesi gerektiğini savunarak, aksi halde bunun arkasının alınamayacağı fikrindeydi.⁸⁷

Cumhuriyet Gazetesi'nin 21 Temmuz tarihli başmakalesinde, Kore'deki gelişmelerin, başta ABD olmak üzere Birleşmiş Milletler idealine bağlı ülkeler açısından hiç de parlak bir durumda olmadığı vurgulanarak, her ne pahasına olursa olsun Kore'de, Birleşmiş Milletlerin siyaseten başarılı olmak zorunda olduğu belirtilmekteydi. Eğer başarısız olunursa, Kore'de meydana gelen gelişmelerin İran'da, Türkiye'de, Yunanistan'da ve Yugoslavya'da ortaya çıkması pek de sürpriz olmazdı. Bu bakımdan Kore anlaşmazlığında Sovyet tezleri kabul edilmemeliydi.⁸⁸

Savaşın ilk bir aylık diliminde Türkiye'nin, Birleşmiş Milletler ideallerine bağlı bir politika izleyeceği gerek Hükümet ve gerekse basın tarafından sık sık vurgulandı. Basının Kore olayındaki ortak düşüncesi Kuzey Kore'nin Sovyetler Birliği'nin kışkırtmasıyla Güneye saldırdığı şeklindeydi. Benzer saldırıların Türkiye'ye karşı yapılmasının olası olduğu düşüncesinde olan yazarlar, Hükümetin daha dikkatli bir politika izlemesinde hemfikirdiler. Türkiye'nin Kore'ye askeri yardımda bulunması bu aşamada pek ciddi görünmemekteydi. Bunun yerine zirai ve sağlık ürünlerinin gönderilmesinin yeterli olduğu düşünülmekteydi.

⁸⁶ **Yeni Sabah**, 27 Temmuz 1950; **Aynı Tarihi**, Temmuz 1950, s. 200, s.s. 104

⁸⁷ **Akşam**, 19 Temmuz 1950; **Aynı Tarihi**, Temmuz 1950, s. 200, s. 147

⁸⁸ **Cumhuriyet**, 21 Temmuz 1950; **Aynı Tarihi**, Temmuz 1950, s. 200,

G- KORE SAVAŞI ÖNCESİNDE TÜRKİYE’NİN İÇİNDE BULUNDUĞU SİYASİ DURUM ve SAVAŞA KATILMA SEBEPLERİ

İkinci Dünya Savaşı'nı izleyen ilk yıllarda Türkiye'nin dış politikasının en önemli sorunu, savaş içinde düştüğü yalnızlıktı. Sovyet Rusya'nın muhtemel tehditleri ve Türkiye aleyhine genişleme teşebbüsleri karşısında, Türkiye'nin diğer büyük devletlerin yardımına ihtiyacı vardı. Türkiye'nin Sovyetler Birliği karşısında endişesi, temelsiz değildi. Bilindiği gibi, Sovyet hükümeti, Türkiye üzerindeki emellerini daha 1939 yılında Moskova'ya giden Türk heyetine açıklamış bulunuyordu.⁸⁹

Sovyet Dışişleri Bakanı Molotov, Türkiye'nin Moskova Büyükelçisi Selim Sarper'le 7 Haziran 1945'de yaptığı bir görüşme sırasında Türkiye eğer Sovyetler Birliği ile anlaşmak istiyorsa, Türkiye'nin Sovyet isteklerini kabul etmesi gerektiğini söylemiştir.

Bu istekler;

16 Mart 1921 tarihli Moskova Anlaşması ile tespit edilen Türk-Sovyet sınırında Sovyetler Birliği lehine bazı düzeltmeler yapılması.

Boğazlar'ın Türkiye ve Sovyetler Birliği tarafından ortaklaşa savunulması ve bunu sağlamak için de Sovyetler Birliği'ne Boğazlar'dan deniz ve kara üsleri verilmesi.

Boğazlar rejimini tespit eden Montreux Sözleşmesi'nde yapılması gereken değişiklikler konusunda Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında bir prensip mutabakatına varılmasıydı.⁹⁰

Amerika Birleşik Devletleri, Sovyetler Birliği'ne verdiği 9 Ekim 1946 tarihli notada Montreux Sözleşmesi'nin yalnız Karadeniz devletleri tarafından değiştirilmeyeceğini tekrarlamış, Boğazlar bir saldırıya ya da saldırı tehdidinde maruz kalırsa bundan doğacak durumun Birleşmiş Milletler Güvenlik Meclisinin harekete geçmesini gerektireceğini bir kere daha belirtmiştir. Sovyetler'in bu emelleri üzerine

⁸⁹ Denizli; **a.g.e.**, s.51.

⁹⁰ Mehmet Gönlübol-A. Haluk Ülman-A. Suat Bilge-Duygu Sezer; **Olaylarla Türk Dış Politikası**, Ankara, 1987, s.192-193.

Türkiye ve Yunanistan'a yardım etmek kararını alan Truman, Türkiye'ye 400 milyon dolar yardım kararını almıştır.⁹¹

Demokrat Parti Türkiye'nin NATO'ya girmesini ülkedeki demokratik rejimin ve bu arada kendisinin varlığı için kaçınılmaz saymış ve zorunlu bir iç politika gereği yaptıktan ve bir kez NATO'ya katıldıktan sonra da bunu bir dış politika ilkesi olarak geliştirmiştir.⁹²

İktidarın ilk günlerinde 25 Haziran 1950'de Kore Savaşı patlak vermiştir. Güvenlik Konseyi saldırıların barışı bozucu bir davranış olduğunu kararlaştırmış, 27 Haziranda da Birleşmiş Milletler üyelerini Kore Cumhuriyeti'ne saldırıyı karşılamak yeterliliği verecek ve bu bölgedeki milletler arası barış ve güvenliği geri getirecek yardımlarda bulunmaya çağırmıştır. Türkiye Güvenlik Konseyinin bu konuda aldığı bütün kararları memnurlukla karşıladığı gibi Kore'de Birleşmiş Milletler Komutanlığı kurulduktan sonra da 25 Temmuz 1950'de bu komutanlığın emrine 4500 kişilik bir kuvvet vermeyi kararlaştırmıştır.

Bu kararlar ilgili olarak Menderes, Yalman'a şöyle demişti: “NATO'ya kabul edilmemize de köprü olabilir.” Böylece hükümet bu hareketin Türkiye'nin NATO'ya girmesine yardımcı olacağını düşünmekteydi.⁹³

H- TÜRK TUGAYI'NIN KORE'YE GÖNDERİLME KARARININ ALINMASI

Türkiye Cumhuriyeti, Amerika'dan sonra Kore'ye ilk olarak asker yollama kararını alan devlettir. BM Genel Sekreteri'nin Türkiye Cumhuriyeti'ne Kore olayı ile ilgili müracaatından sonra konu TBMM gündemine gelmiştir. TBMM'nin 30 Haziran 1950 oturumunda Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü, savaşa asker gönderme kararının gerekçesini şöyle açıklamıştır:

“Yeryüzünde sulhu ve emniyeti müdafaa, taarruza karşı mukavemet ve bütün milletlerin istiklallerine, toprak bütünlüklerine riayet bütün insanlığın saadetini ve

⁹¹ Denizli; a.g.e. , s.52;

⁹² **Onuncu Askeri Tarih Sem...**; s.415

⁹³ **TBMM Tutanak Dergisi**; c.2, Ankara, 1951, s.73.

refahını temin, takip ettiğimiz harici siyasetin esasıdır. Birleşmiş Amerika ile çok sıkı işbirliğimiz, İngiltere ve Fransa ile mevcut ittifakımız, bu esaslar dairesinde yeryüzünde sulhun istikrarına hizmet eden bu açık sarıh, dürüst siyasetimizin icabıdır. Bu son vaziyet karşısında tecavüz karşısında eğer BM derhal güçlü bir harekâta geçmiş olmasaydı ve eğer emrivaki kabul etmek vaziyetinde kalsaydı, bu yalnız bu bölge için değil, dünyanın bütün bölgeleri içinde yeni bir emniyetsizlik menbar olacak bütün dünya sulhu temelinden sarsılacaktır. Bundan dolayı BM'nin bu kararım tatbik hususunda bütün kuvvetleri tekrar harekete geçiren ve dünya sulhunu muhafaza hususunda derhal fiili harekete geçen Birleşik Amerika Hükümeti'nin hareketini büyük bir memnuniyetle karşılamak sulhsever bütün milletlerin vazifesidir”.⁹⁴ Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü'nün bu konuşması o zamanki Demokrat Parti Hükümetinin de genel kanaati idi.

Türk basınının da Kore'ye yapılacak yardımın şekli konusunda tartışmalar yapılmıştır. Kore'ye yapılacak yardımın sembolik tarzda mı yoksa Amerika gibi asker göndermek mi olması gerektiği tartışılıyordu. Medeni ve özgür bir millet olarak Türkiye'nin yapması gereken yardımın şekli ne olmalıydı?

Hürriyet Gazetesine göre Türkiye Marshall Planından yardım aldığı için; Birleşmiş Milletlerin Yardım çağrısına uymanın bizim için bir anlamda zorunlu olduğunu ve Türkiye'nin yapacağı yardımında Marshall Planından aldığımız yardım nispetinde olacağını belirtmiştir. Hürriyet'e göre “... Bizden istenilen yardım sembolik bir yardımdır, çünkü bizim Asya'nın öbür ucuna asker göndermemiz mevzuu bahis olamaz. Bu sene bereketli olduğu söylenen mahsulümüzden yerli ilaçlarımızdan, tütün gibi diğer mahsullerimizden elbette Korelileri de istifade ettirmek isteriz”.⁹⁵ Abidin Daver Cumhuriyet Gazetesindeki köşesinde Hürriyette çıkan bu yazıyı şöyle eleştirmiştir: “Bizden yardım isteyen Amerika değil, azası bulunduğumuz Birleşmiş Milletler Kuruludur. Bu yardım işinin Amerika tarafından yapılan Marshall Planı ile alakası yoktur. Marshall Planından gördüğümüz yardım deveye kulak kabilindedir”.⁹⁶

Abidin Daver'e göre sembolik bir yardım yapmak, Türkiye'nin de bir taarruza uğradığı zaman bize sembolik yardım yapılmasına kapı açmak olacaktı. Ayrıca Daver,

⁹⁴ **TBMM Tutanak Dergisi**, XXV, Dönem 8, (30 Haziran 1950); Orga, s.53,54.

⁹⁵ **Hürriyet**, 2 Temmuz 1950.

⁹⁶ **Cumhuriyet**, 8 Temmuz 1950.

Türkiye'nin mutlaka Kore'ye asker göndermesi gerektiğini de belirtmemiştir, hükümetin Birleşmiş Milletler Konseyiyle görüşükten sonra imkânlarımız ve şartlarımız dâhilinde yardım yapılması gerektiğini belirtmiştir.

CHP Hükümetinin Son Dışişleri Bakanı Necmettin Sadak ise Akşam Gazetesindeki yazısında: “Bir Doğu Akdeniz devletinin Pasifik’e, işe yarar- değerde fili ve ciddi yardımda bulunması, bugünkü şartlar içinde akla sığar, tatbiki mümkün bir şey değildir. Bunun içindir ki Kore 'ye yardımı Amerika üzerine almıştı. İcabında Amerika'ya İngiltere de ciddi yardımda bulunabilir gene bunun içindir ki Batı Avrupa Devletleri, konseyin tavsiyesine uyarlarken askeri yardımda bulunmayacaklarını sıhhi yardı yapabileceklerini bildirmişlerdir. Türkiye 'den Kore 'ye ciddi bir yardımı kimse aklına getirmez. Buna maddeten imkân yoktur. Bunun, Türkiye 'ye ait hayati sebepleri de vardır”⁹⁷ demiştir.

Kamuoyunda Kore'ye yapılacak yardımın şeklinin ne olacağı konusunda tartışmaların sürdüğü bir dönemde 18 Temmuzda Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın başkanlığında Başbakan Adnan Menderes, Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı Samet Ağaoğlu, Dışişleri Bakanı Fuat Köprülü, Milli Savunma Bakanı Refik Şevket İnce, Genelkurmay Başkanı Nuri Yamut, Hava Kuvvetleri Komutanı Korgeneral Muzaffer Gökşenin, Deniz Kuvvetleri Komutanı Tümamiral Sadık Altıncan, Genelkurmay Harekât Dairesi Başkanı Tümgeneral Yusuf Engeli'nin katıldığı önemli bir toplantı Yalova'da yapılmıştır.⁹⁸ Başbakan toplantı sonrası gazetecilerin soruları üzerine “Silahlı Kuvvetlerimizin takviyesi ve tensiki hususunda alınacak yeni tedbirler müzakere edilmiştir” açıklamasında bulunmuştur.

Zafer gazetesi, Başbakanın yaptığı kısacık açıklamadan da anlaşılacağı üzere, toplantıda çok önemli konuların konuşulup çok önemli kararların alındığına kesin gözüyle bakmaktadır.⁹⁹ Milliyet Gazetesi 18 Temmuzda Yalova'da yapılan toplantıda dış siyasette enerjik hareketimize uygun bir yol takip edilecek kararların alınmış olduğunu yazmıştır. Aslında bu toplantıda Kore'ye yapılacak yardım konusu görüşülmüş ve Kore'ye askeri birlik gönderilmesine karar verilmiştir.

⁹⁷ **Akşam**, 18 Temmuz 1950.

⁹⁸ **Cumhuriyet**, 19 Temmuz 1950; **Hürriyet**, 19 Temmuz 1950.

⁹⁹ **Zafer**, 19 Temmuz 1950.

25 Temmuz 1950 akşamı Bakanlar Kurulu, Ankara'da Bayar'ın başkanlığında toplandı. Bakanlar Kurulu, Genelkurmay Başkanı ve TBMM Başkanı Refik Koraltan'ın da hazır bulunduğu toplantının gündemini, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin Kore Savaşı'na silahlı yardım için Türkiye Cumhuriyeti'ne başvurmasına karşılık verilecek cevap, oluşturmaktaydı. Toplantı sonunda yapılan açıklamada; "Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan metin üzerinde görüşmeler olmuş ve konu bütün ayrıntularıyla etraflı bir şekilde incelenmiştir" denmekteydi. Alınan karar gereği Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Trygve Lie'ye çekilen telgrafta:

"Birleşmiş Milletler paktının doğan taahhütlerine ve Güvenlik Konseyi'nin kararlarına uymayı vecibe bilen Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Kore hakkında yardım talebini içeren 15 Temmuz tarihli telgrafınızı bu zihniyet içinde ve dikkatle tetkik etmiştir. Cumhuriyet Hükümeti bu inceleme sonunda bu kararları dünyanın şimdiki şartları içinde genel barış hizmetinde etkili ve fiili şekilde uygulamaya koymadaki gerek ve önemin bilinci içinde Kore 'de hizmet etmek üzere 4500 mevcutlu silahlı bir savaş birliğini Birleşmiş Milletler emrine vermeye karar vermiştir.", denmekteydi.¹⁰⁰

Hükümetin aldığı karar, Türkiye'nin Batı Bloku'na açıkça destek vermesi nedeniyle, kamuoyunca olumlu karşılandı. Bu kararla Türkiye, ABD'den sonra Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Trygve Lie'nin yardım çağrısına karşılık veren ilk ülke olarak önemli bir görev üstlendi.¹⁰¹

Kore'ye asker gönderilmesinin ve Birleşmiş Milletler bayrağı altında bir ordu kurulmasının önemini Nihat Erim makalesinde şu şekilde açıklamıştır: "Birleşmiş Milletler bayrağı, Birleşmiş Milletler ve insanlık tarihinde ilk defadır ki, bir harp karargâhına dikilmektedir. Birleşmiş Milletler kurulduğundan beri ilk defa silahlı bir sefer açılmıştır. Bu bakımdan Kore Harbi insanlık tarihinde çok mühim bir dönüm noktası teşkil edecektir".¹⁰²

Bakanlar Kurulu aldığı bu kararla Türkiye, A.B.D.'den sonra Kore'ye kuvvet gönderen ikinci devlet olmuştur. Bu karar muhalefet partileri tarafından şiddetle eleştirilmeye başlanmıştır. Bu eleştiriler kararın alınış tarzına; diğer bir deyişle

¹⁰⁰ Deral, Mustafa, "Kore'de Niçin Çarpışıyoruz" Bakış Mat. İstanbul, 1950, s.16.

¹⁰¹ ODTÜ Gelişme Dergisi, Ankara, 1991, s. 13.

¹⁰² Deral, Mustafa, Kore'ye Niçin Gidiyoruz?, Bakış Matbaası, İstanbul, 1950, s. 16;

meclisten geçirilmeden alınmasına karşıydı. Muhalefetin eleştirileri karşısında basın toplantısı dzenleyerek, bu eleştirileri yanıtlamak gereği duyan Başbakan Menderes, Kore'ye asker gndermenin savaşa girmek olmadığını ve bunun için meclise danışmaya lüzum görölmediğini belirtmiştir"¹⁰³. Hükümetin meclisten geçirilmeden Kore'ye asker gnderme kararı karşısında hükümet hakkında muhalefet gensoru açmış ve yapılan oylamada meclis bu kararı onaylamıştır.

Aslında D.P. hükümetinin Kore'ye asker gnderme kararının temelinde NATO'ya girme isteği yatmaktadır. Kore'ye asker gnderildiği takdirde hem Türkiye'nin batının özgürlükçü fikirlere bağlılığı ortaya çıkacak hem de Amerikan Kongresi etkilenip, A.B.D.'nin Türkiye'nin NATO'ya girmesinde ağırlığını koymasını sağlanacaktı.¹⁰⁴ Başbakan Menderes'in, Ahmet Emin Yalmana yaptığı bir görüşmede; Kore'ye asker gndermenin Türkiye'nin itibarını yükseltmek için çok iyi bir fırsat olduğu ve Türkiye'nin NATO'ya kabul edilmesinde köprü vazifesi göreceğini belirtmesi¹⁰⁵ ayrıca 25 Temmuz tarihinde İstanbul'da bulunan Amerikalı Senatör Cain'in basın mensuplarıyla yaptığı görüşmede "Türkiye 'nin Kore Harbi 'ne fiili surette yardımı Atlantik Paktı'na girmesini sağlayacaktır" şeklindeki beyanı bu düşünceyi doğrulamaktadır.

¹⁰³ Aydemir, şevket Süreyya, **İkinci Adam**, Remzi Kitapevi, İstanbul, 1968, s.309.

¹⁰⁴ Sander, Oral, **Türk Amerikan İlişkileri (1947–1964)**, Siyasal Bilgiler Faköltesi yay. , Ankara, 1979, s. 74.

¹⁰⁵ Yalman, Ahmet Emin, **Yakın Tarihte Gördüklerim ve Geçirdiklerim (1945–1970)**, IV, İstanbul, 1974 s.227.

II. KORE SAVAŞI'NDA TÜRK ORDUSU VE LOJİSTİK DESTEĞİ

A- LOJİSTİK VE LOJİSTİK DESTEK

Lojistik, mevcut ve öngörülen kuvvet yapısının, sistemler, altyapı ve hizmetlerinin, ömür devri çerçevesinde, barışta, gerginlik ve kriz döneminde ve savaşta, yetki ve sorumluluklara uygun yönetimini kapsayan faaliyetler bütünüdür.¹

Lojistik, insan yaşamının ayrılmaz bir parçasıdır. İnsan var olduğundan beri değişik boyutlarda, farklı biçimlerde uygulama alanları bulmuştur. Lojistik, birçok kaynakta farklı biçimlerde tanımlanmış olsa da lojistik kelimesinin içeriğini tam olarak dolduran bir tanım bulmak pek mümkün değildir. Ticari, ekonomik, akademik gibi birçok boyutu olan lojistiğin bu çalışmada askerî boyutu ele alınmıştır.

Askerî lojistik için yapılan ve en kapsamlı tanım; Kara Kuvvetleri lojistik konseptinde yapılan tanımdır: “Lojistik, istenilen yer ve zamanda, yeteri kadar ve kesintisiz olarak personel, hizmet ve kolaylık imkânı sağlamak suretiyle barışta, krizde ve savaşta askerî kabiliyetin oluşturulması, idamesi ve geliştirilmesi için yapılan, her türlü silah, araç, gereç ve malzemenin temin, tedarik, depolama, ulaştırma, dağıtım, bakım, onarım, eğitim, tahliye ve malzemenin hizmet dışı bırakılması ile inşaat-emlak, sağlık ve tesellüm faaliyetlerini ihtiva eden işlemlerin tümüdür.”²

Lojistik; planlama, taşıma ve intikallerin yapılışı, birliklerin silâh, araç, gereç ve ihtiyaçlarının tedariki ile insan sağlığını koruma da dahil bu faaliyetlerin sürdürülmesi ilmidir.

Lojistik destekte amaç bu faaliyetlerin, hizmetler ve diğer gereksinmeler yönünden desteklenmesi ve bu desteğin devamlılığının planlanması, koordinesi ve yürütülmesidir. Diğer bir deyişle tek er ve tek silâhta başlayan ihtiyacı tespit ile ikmal ve hizmetin tek ere ve tek silâha ulaştırılmasıdır.

Lojistiği tanımlarken ikmal ve ikmal maddelerini açıklamakta ve hangi sınıflara ayırdıklarını söylemekte yarar vardır.

¹ **KKY 54-5 (B) KARA KUVVETLERİ LOJİSTİK FAKTÖRLER YÖNERGESİ**; K. K. Basımevi ve Basılı Evrak Depo Müdürlüğü 2008 s.2-1.

² **A.g.e;** s.2-1.

İkmal, ikmal maddelerinin istenen miktarda, istenilen yer ve zamanda hazır bulundurulması amacıyla; ihtiyaçların tespiti, tedariki, depolanması, depoda iken bakımı, dağıtımı ve son işlemleri faaliyetleridir.³

Birinci sınıf ikmal maddeleri, hiçbir koşula (muharebe, iklim, arazi ve diğer koşullar) bağlı kalmaksızın personel ve hayvanlar tarafından her gün takriben aynı şekilde tüketilen yiyecek, yem, su, sigara, temizlik malzemeleri gibi ikmal maddeleridir. Tıbbi sarf malzemeleri, ilaçlar, ilaç yapımında kullanılan hammadde ve kimyevi maddeler de bu sınıfa girer. Su poşet veya pet şişede ise, birinci sınıf ikmal maddesi, döküm hâlinde ise, müteferrik ikmal maddesidir.

İkinci sınıf ikmal maddeleri; birliklerin teşkilat ve malzeme kadrolarında belirtilen veya tahsis cetvellerinde gösterilen ana malzemeler ile bu malzemelerin idamesi için gerekli olan yedek parçalarıdır.

Üçüncü sınıf ikmal maddeleri; her nevi katı, sıvı (akaryakıt) ve gaz yakıtlar ile koruyucu ve temizleyici (alev makinesi yakıtı hariç) yağlardır.

Dördüncü sınıf ikmal maddeleri; birliğe verilen özel bir görevin ifası veya bir görevin ifası için özel bazı malzemeye ihtiyaç duyulması hâlinde, lüzumlu olan ve birliğin kadrosunda gösterilmeyen veya kadrodaki miktarlardan fazla olarak ihtiyaç duyulan ikmal maddeleridir.

Beşinci sınıf ikmal maddeleri; her türlü mühimmat ve patlayıcı madde olup, klasik mühimmat ile her çeşit tahrip mühimmatı, kimyevi, özel ve nükleer mühimmatı ve alev makinesi yakıtlarını kapsar.

Cephede, düşman karşısında iyi beslenemeyen, giyeceği, silah ve cephanesi yeterli derecede olmayan bir birliğin, ne kadar üstün ve kabiliyetli komutanların idaresi altında olursa olsun, isabetli kararları yerine getirmesi mümkün değildir. Cephede aç kalan erin, cephanesiz kalan silahların, sargı yerinde yaralarını sardıramayarak inleyen yaralının durumu, hep lojistik desteğin yeterli olmamasından kaynaklanmaktadır. Lojistik olarak böyle desteklerin olmaması da savaşta elleri havaya kaldırıp teslim olmaktan daha kötü bir sonuç doğurmayacaktır.

³ A.g.e. ; s.3-1.

Savaş meydanlarında lojistik desteğin yeterliliği ve miktarı, uygulanacak olan stratejiye ve taktiğe büyük ölçüde etki etmektedir. Lojistik destek veya bunun olmayışı seferberliğin, hatta savaşların sevk ve idaresine önemli ölçüde etki eden bir unsur olma özelliğini hep korumuştur.

B- 1 NCİ TÜRK TUGAYININ TEŞKİLİ

25 Temmuz 1950'de Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Güney Kore Cumhuriyeti'ne Birleşmiş Milletler Topluluğu içinde yardım etmenin önemini takdir ederek Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne Kore'de vazife görmek üzere 4500 mevcutlu bir Türk savaş birliğini Birleşmiş Milletler emrine vermeğe hazır bulunduğunu bildirmişti.⁴

Türkiye -Amerika sayılmazsa- Kore'ye bir tugay kadar kuvveti göndermeye karar veren ilk devlettir.

Hem de hatırı sayılır bir kuvvet... Bu, başta Amerika olmak üzere Batı yanlısı devletlerde hayretle karışık büyük bir sevinç yarattı ve bir bakımdan da tereddüdü olan bazı devletleri cesaretlendirdi. Düşünmeli ki, o tarihte Türkiye, bir yıl önce 1949'da kurulan NATO'nun üyesi bile değildi.⁵

Türk Hükümeti'nce bidayette bir piyade alayı ile bir topçu taburundan mürekkep 4500 kişilik bir kuvvet gönderilmesine karar vermişken, sonradan Amerikalı uzmanların da iştiraki ile Genelkurmay Başkanlığı'nca yapılan tugaya benzer hususi bir teşkilatla ve tugay büyüklüğünde bir kuvvetin gönderilmesi kararlaştırılmış ve adına Kore Türk Silâhlı Kuvvetleri denmişti.⁶

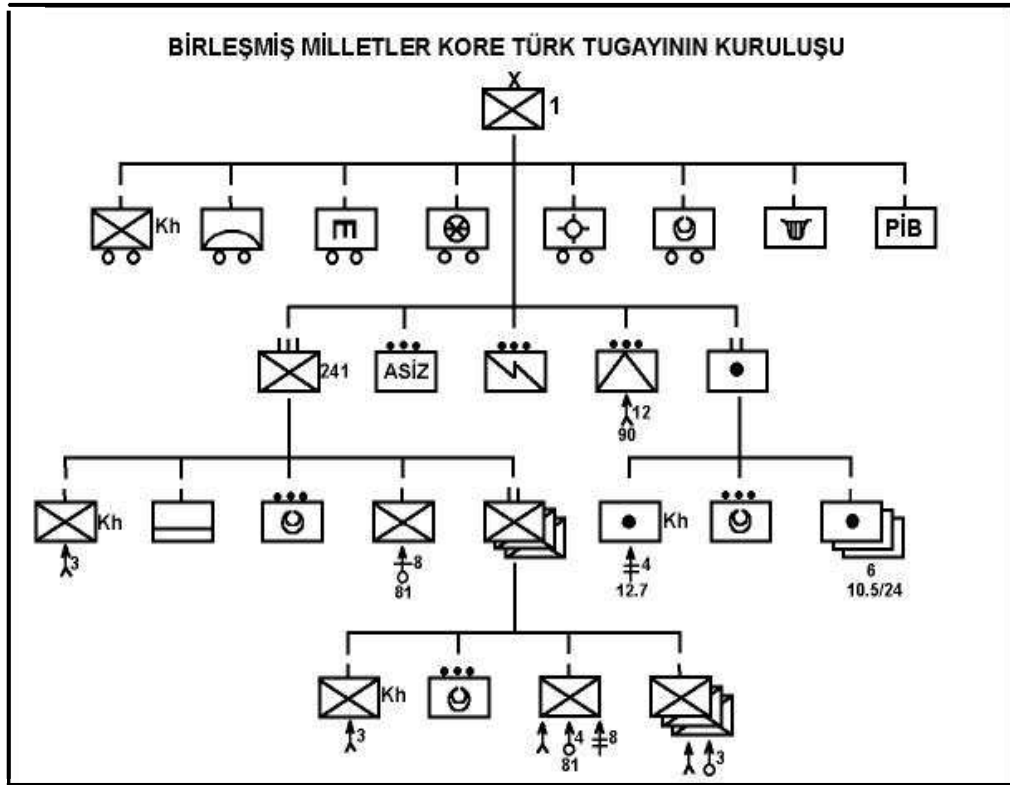
Bu suretle Kore'ye gönderilmesi kararlaştırılan birlik, Genelkurmay Başkanlığı'nın 3 Ağustos tarihli emirleri gereğince, Türk Silâhlı Kuvvetleri adıyla, aşağıda görüleceği üzere Ankara'da kuruldu ve sefer kadrosuna göre tamamlandı.⁷

⁴ ATASE Arşivi, **Kore Savaşı Koleksiyonu**, Kutu Nu. 1, Gömlek Nu. 41, Belge Nu.41-5 (A.k.t: **Uluslar Arası Askeri Tarih Dergisi**, ATASE Başkanlığı Yayınları, 2006, Ankara).**The History of The United Nations Forces in The Korean War**; Cilt IV. , Korea, s. 381. Ulus; 26 Temmuz 1950.

⁵ Denizli, a.g.e. , Ali **Kore Harbi'nde Türk Tugayları**, Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1994; s.62

⁶ Dora, Celal; **Kore Savaşı'nda Türkler**, İstanbul, İsmail Akgün Matbaası 1963, s. 7.

⁷ YAZICI, Tahsin, **Birinci Türk Tugayında Kore Hatıralarım**, İstanbul, Ülkü Basımevi,1963; s.59.

Tablo 2,1. Birleşmiş Milletler Kore Türk Tugayının Kuruluşu.⁸

1- Tugayın Teşkili

Bu birlik, bir komutanlık karargâhıyla üç piyade taburlu 241. Piyade Alayı'ndan, üç bataryalı bir motorlu topçu taburundan ve gerekli yardımcı birliklerden meydana gelmiş bir tugay olacaktır. Tugay komutanlığının motorlu karargâhı Ankara'da 28. Tümen tarafından kuruldu.⁹

Aynı tümenin Ayaş'ta bulunan 241. Piyade Alayı; Türk Tugayı'nın Piyade Alayı'nı, Etimesgut'taki 2. Zırhlı Tugay, 2. Motorlu Topçu Taburu da Tugayın Motorlu Topçu taburunu teşkil etmektedir. Tugayın Motorlu İstihkâm Bölüğü, 28. Tümen İstihkâm Taburu'nun Motorlu İstihkâm Bölüğü, Motorlu Muhabere Takımı aynı Tümenin Muhabere Bölüğünün bir Takımı ve Ulaştırma Bölüğü, Motorlu Uçaksavar Bataryası, 8. Kolordu'nun 1. Motorlu Tanksavar Takımı, 28. Tümen'in Motorlu Tanksavar Taburu'ndan bir tanksavar takımı alınarak teşkil olundu. 5. Zırhlı Tugayın

⁸ Alman Dersler...

⁹ Denizli; a.g.e. , s.62

Sıhhiye Bölüğü ile 28. Tümeni'ne hafif bakım tamirhanesi ve 4. Yurt İçi Bölge Komutanlık Bاندosu da Tugay Komutanlığı emrine verildi.¹⁰

3- Tugayın Noksanlarının Tamamlanması

Tugaya mürettep tugayı teşkil eden birliklerin sefer kadrolarını ikmal için 23. , 39. ve 65. tümenlerle, 8. Kolordu uçaksavar ve 28. Tümen Motorlu Sıhhiye Taburlarından faydalanılması Genelkurmay Başkanlığı'nca emredilmiştir. Teşkilatlanmaya ilk olarak personel kadrolarının tamamlanması ile başlanmış ve Kore'ye gönderilecek tugay erlerinin yalnız 1929 ve bu doğumlularla işlem görecekt doğumlulardan olması ve bunlardan gönüllü gitmek isteyenlerin tercih edilmeleri uygun görülmüştü. Kore'ye tercümanlar dışında yedek subay gönderilmemesi, subay kadrolarının da özellikle gönüllülerden tamamlanması, bütün personelin bütün sıhhi muayenelerden geçirilmesi ve bu işlerin en geç 20 Ağustos 1950 tarihine kadar bitirilmesi emredilmiştir.¹¹

Kore'ye gidecek erlerin 1929 doğumlulardan olması, o dönemde askerliklerini yapmakta olan 1928 doğumlu erleri fazlasıyla üzümüştür.¹² Bununla birlikte Kore'ye gönüllü olarak gitmek isteyenlerin sayısı, gönderilecek miktarı çok aşması üzerine gönderilecek askerleri belirlemek için kura çekilmiş ve kurayı kazananlar da ayrıca sağlık muayenesinden geçirilmişlerdir.¹³

Kore'ye Birinci Türk Tugay'la giden Yusuf Dikici, Kore'ye gidiş sebebini şu şekilde açıklamaktadır: “Ben Kore'ye 1950 senesinde gittim. Gönüllüydüm Vatanım benim için çok önemliydi. Ben hayatımı kaybetmek pahasına, alnım açık, başım dik olarak gittim .”

Kore gazilerimizden Mustafa Gökmen ise Kore'ye gidecek Tugaya seçilişini şöyle anlatmaktadır; “Savaş çıktığında onbir aylık askerdim. Bende diğer askerlere göre farklı duygular vardı. Çünkü savaşa gitmek istiyordum. Kendimi ona göre şartlandırdım ve ne olursa olsun gitmeliyim diyordum. Çünkü bu vatani bu güne kadar atalarımız

¹⁰ **Kore Harbinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin Muharebeleri (1950–1953)**, Genelkurmay yay. Ankara, 1975; s.67

¹¹ ATASE Arşivi, KSK, K: 1, G: 41, B.41–3/4. A.k.t: Denizli; a.g.e. ; s.63

¹² Ergüngör, Turan **Kore'de Birinci Türk Tugayı**, Karınca Matbaası, Ankara, 1954, s. 7.

¹³ Dora, a.g.e. , s.9.

canını hiçe sayarak kazanmış ve korumuş bende onların canlarıyla kazandığı bu vatanın menfaatlerini her şeyin üzerinde tutarak savaşmalıyım diyordum. Tabur komutanı tarafından askerlerin önünde kura çekiliyordu. İsmi çıkanlar gidiyordu. Ben komutana ısrar ederek kura çekilmeden gönüllü katıldım. 1. kafiye 241. Piyade Alayı, 2. Taburda görev aldım.”

Diğer bir Kore gazisi Ahmet Gökçeli ise; “1950 yılında Konya’da askerliğime devam ederken. Genelkurmay’dan bir emir geldi. Her bölükten gösterişli, uzun boylu, yapılı ve işe yarayan askerlerin seçilmesi istendi. Konya’dan bizi Ankara ’ya sağlık muayenesi yaptırmaya gönderdiler. Sağlam raporu alınca bizi Kore Birleşmiş Milletler Tugayı’na teslim ettiler.”¹⁴

Yapılan diğer röportajlarda da Kore’ye giden askerlerimizin özellikle ilk kafiye gidenler olmak üzere gönüllü oldukları, sanki yurdun herhangi bir köşesini savunma ve kurtarma azmi ve kararlılığı içerisinde Kore’ye gittikleri tespit edilmiştir. Tabii ki bunda Türk askeri’nin mutlak itaat ve kararlılığı da göz ardı edilmemelidir.

Kore Birliği’nin ilk günlerdeki ikmal işlerindeki sıkıntıları Tahsin Yazıcı anılarında dile getirmiştir. “Kore Birliği için depoların kapıları ardına kadar açılmış olmasına rağmen ikmal işleri hayli güçlük ve aksaklıklar arz etmiş, ilgililere çok ter döktürmüş, tabiatıyla birlikler de bazı mahrumiyetlere uğramışlar ve katlanmışlardı. Mesela: Çadır veriliyor, ipleri veya direkleri eksikti. Mutfak malzemesi alınıyor, kısmen kalaysızdı. Levazım şubesi kurulamadığından ihtiyaçlar için para alınamıyordu. Başka satın alma komisyonlarıyla ihtiyaç maddeleri pek geç sağlanabiliyordu. Hülasa bu işlerdeki güçlükler Ankara’dan İskenderun’a harekete kadar devam edip durdu, hayli sıkıntılara sebep oldu.”¹⁵

3- 241. Piyade Alayının Ayaş’tan Etimesgut’a İntikali

Teşkilatlanma ve ikmal yerleri olarak Ankara ve Etimesgut garnizonları gösterilmiş, Kore’ye gitmek için hazırlanan Tugaya tertip olunan personel, silâh, gereç ve donatım buralara gönderilmiştir.

¹⁴ Korsavaş s.5 (Eylül,1975), s.23.

¹⁵ Yazıcı; a.g.e. , s.66–67.

Bu arada, esas garnizonu Ayaş olan 241. Piyade Alayı 8 Ağustos 1950'de Alay Komutanı Kurmay Albay Asım Eren komutasında yalnız 1929 doğumlu ve bunlarla işleme tâbi erler, muvazzaf subayları ve alay sancağı ile silâhsız olarak 31 subay, 10 astsubay, 494 er mevcudu ile Ankara'ya geldi ve geçici olarak Şarkışla'ya yerleşti. Ondan sonra Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın 16 Ağustos 1950 tarihli emriyle her türlü hazırlıklarını tamamlamak üzere Etimesgut garnizonuna intikal etti. 1. Tugay kuruluşuna giren topçu taburu da eğitim maksadıyla Etimesgut'tan Polatlı'ya gönderildi.¹⁶

4- Tugayın Komuta Heyeti

Kore Türk Tugay Komutanlığına, 10 Ağustos 1950'de 2. Zırhlı Tugay Komutanı Süvari Tuğgeneral Tahsin Yazıcı¹⁷ ve birliğin Kurmay Başkanlığına Kurmay Yarbay Selahattin Tokay atanmıştır. Alay Komutan yardımcılığına ise Piyade Yarbay Natic Poyrazoğlu atanmıştır.

Tuğgeneral Tahsin Yazıcı, Kore Türk Tugay Komutanlığına seçilmesini anılarında şu şekilde anlatmaktadır: “Alınan bir telefon emriyle, hemen Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Dairesine gelmem bildirildi... Orgeneral Nuri Yamut tarafından kabul edilmişim...

Kore'ye gidecek tugaya senin kumanda etmeni düşündüm. Bir mani var mı yok mu? Nihayet milletimizin duasına, Allah'ımızın yardımına güvenerek Orgeneral Nuri Yamut'un teklifine şu cevabı verdim.

— Bir manim yoktur. Beni itimadınıza layık gördüğünüz takdirde bu hizmet ve vazifeyi şeref sayar ve memnuniyetle kabul ediyorum demişim “.¹⁸

241. Alay Komutanlığı görevine getirilen Albay Celal Dora ise Tuğgeneral Tahsin Yazıcı tarafından alaya takdim edilmiş ve 241. Alaya yapmış olduğu konuşmasında şunları söylemiştir:

“... Kahraman arkadaşlarım, aldığımız bu kutsal vazife uğrunda savaşmak aşkıyla gönüllü olarak toplandığımızı biliyorum. Hepinizi toplu olarak gördüğüm şu

¹⁶ A.g.e. ; s.63

¹⁷ ATASE Arşivi, KSK, K: 1, G: 41, B:41-6. A.k.t: Denizli; a.g.e.

¹⁸ Yazıcı, a.g.e. , s.61.

anda kendinize inanışımızın bir ifadesi olan ateşli bakışlarımız, kabadayı duruşlarımız karşısında aldığımız vazifeyi başaracağımıza güveniyor ve inanıyorum... Başlıca düşüncem siz değerli silah arkadaşlarıma layık bir kumandan olabilmek ve sizleri hüsnü suretle sevk ve idare edebilmektir. Bu mukaddes vazife yolunda en büyük yardımcımız Allah'tır. Ulu Tanrım beni sizlere ve sizleri de bana hayırlı etsin. Yolumuz açık vazifemiz uğurlu olsun arkadaşlar .”¹⁹

Albay Celal Dora ise, atandığı Tugayın Komutanı Tuğgeneral Tahsin Yazıcı'yı şu şekilde anlatmaktadır.

“Kendisini ilk defa tanıdığım Nusaybin kazasında hakikaten emseli arasında temayüz etmiş bir süvari bölük komutanı olduğunu görmüştüm. Çok disiplin sever, bölüğün, subay ve erlerine hâkim durumu ile muhitine itimat telkin eden bir şahsiyetti. Benden on yaş büyük olması ve rütbece üstün bulunması dolayısıyla kendisine karşı derin bir sevgim ve saygım vardı. Tanıştığımız ve sevdiğimiz bir komutanla Kore gibi denizler aşırı çok uzak diyarlarda ve çok mesuliyetti olan bir vazifede mukadderat birliği yapacağımızdan ben de derin memnuniyet duymuştum.” demektedir.

Albay Celal Dora tugaya hazırlık ve ikmal için çok kısa bir zaman tanınması sebebiyle bir an önce hazırlıklara başlamak ve gerekli direktifleri vermek üzere tören geçişine müteakip birliğin subay ve astsubaylarını toplamak istemiş fakat toplantıya katılan mevcudun çok eksik olduğunu görünce büyük bir hayal kırıklığına uğramıştır.²⁰

5- Birliklerin Eğitim Çalışmaları ve Meslek Okullarında Kurs Görmeleri

Kore'ye gidecek birliklerin noksan personel, araç ve gereçleri sefer kadrosuna göre tamamlanırken, bir yandan eğitimlerine de önem veriliyordu. Eğitimde muharebe şartlarını içeren programlar uygulanmıştır. “Eğitimde, her sınıfta birlik muharebe eğitimine önem verilecek ve bilhassa kapalı ve arızalı arazide muharebe, zırhlı araç ve hava kuvvetlerine karşı korunma ve def ve tard, gece harekât ve muharebeleri üzerinde durulacak”²¹ diye özellikle eğitimin amacı ortaya konmuştur.

¹⁹ Dora; **a.g.e.** , s. 15–16.

²⁰ **A.g.e.** , s.16.

²¹ **ATASE Arşivi**, KSK, K: 1, G: 22, B:22–1/8. A.k.t: Denizli; **a.g.e.**

Ayrıca 241. Piyade Alayı'nın Muhaberecileri Çankırı Piyade Okuluna, Sıhhiye erleri Cebece Askeri Hastanesi'ne kısa bir eğitim devresinde bulunmak üzere gönderildikleri gibi, Tugayın istihkâm, muhabere ve sıhhiye birlikleri de kısa bir meslek eğitimi görmek için 25 Ağustos 1950'de kendi sınıf okullarına yollandılar.²²

6- Silâh, Cephane, Araç İşleri ve İç İdare

28 Ağustos 1950'de yüksek komuta makamlarından verilen emir gereğince Kore Türk Silâhlı Birlikleri'nde hayvan bulunmayacak ve bu birlikler Kore'ye kendi silâh, cephane, donatım ve araçlarıyla giderek orada Amerikan silâh ve gereçleri alacaklardı. Kore Türk Tugayı'nın subay ve erlerinin ikmalini sağlamak için karma bir ikmal depo bölüğünün kurulması ve bunun 10 Eylül 1950'ye kadar tamamlanması da aynı emirle bildirildi.

241. Piyade Alayı 28 ağustostaki emir gereğince Ayaş'tan tüfeksiz gelmiş, Etimesgut'taki kadrosuna göre Türk silahları ile yeniden donatılmış ve birlikler silahlı eğitimlerine devam edebilmiştir.

7- Personel İkmal İşlerinde Bazı Güçlükler

Tugay personel kadrolarının tamamlanması için, yukarıda bildirildiği gibi, çeşitli tümenlerden ikmal erleri ve bütün ordu bölgelerinden ikmal subay ve ast-subayları gelmekte ve bu ikmal personeli ile tugayın eski personeli Ankara'daki sıhhi kurumlarda sıkı bir muayeneden geçirilerek müspet rapor alanlarla kadro tamamlanmakta idi.²³

Sıhhi muayeneler ve eğitimin geliştirilmesi neticesindeki gecikme sebebiyle 20 Ağustos 1950'de tamamlanması önceden kararlaştırılan personel ikmal işi uzayarak Eylül 1950 sonlarına doğru bitirilebilmiş olduğundan tugayın İskenderun'dan Kore'ye hareketi biraz gecikmiştir.²⁴

Mevsimin yaz olması nedeniyle erlerin sağlık durumu gayet iyiydi. Fakat hariçten gelen erlerin bazılarının getirmiş olduğu cilt hastalığı, doktorların henüz

²² Denizli; **a.g.e.** , s.65

²³ **A.g.e.** , s.66

²⁴ **Kore Harbi'nde Türk Silâhlı...** s. 69. Yazıcı; **a.g.e.** s. 63–64. Celal Dora; **a.g.e.** , s. 19.

katılmamış olması, ikmal işlerinde aksaklıklar, ele alınanların tedavisinden sonra da peyderpey gelen ikmal erlerinin aynı hastalığı getirmekte devam etmeleri bulaşmayı arttırmış ve ciddi üzüntü meydana getirmiştir. Daha sonraları ek doktor ve ilaç desteği ile çözüm olduysa da son katılımlarla tekrar ortaya çıkmış en son olarak Kore'deki hazırlık garnizonunda kökü sökülebilmıştır.²⁵

Kore'ye gönderilecek Türk Silahlı Kuvvetlerinin teşkili esnasında basınında teşviki ile halkın heyecanı canlı tutulmuştur. Bu nedenden ötürü subay, astsubay ve erler arasından Kore'ye gönüllü olarak gitmek isteyenler yazılı dilekçeler ile Genel Kurmaya başvurularda bulunmuşlardır. Gönderilecek miktarı çok aşan gönüllüler arasından her birlikte kura çekilmiş ve kazananlar sağlık muayenesine tabi tutulmuştur. Sıhî muayeneler sırasında, vücudundaki herhangi bir arızadan dolayı sefere katılması mahsurlu görülen erlerden, doktora sağlam yazılmaları için yalvaranlar olmuştur.

1. Türk Tugayı Bölük Komutanlarından Yüzbaşı Turan Ergüngör anılarında şu şekilde yazmaktadır:

Muayeneler sırasında sağ kolu omuz başından kopuk bir ihtiyar elinden tuttuğu bir onbaşığı adeta itekleyerek götürüyordu. Haricîye servisine girdiler, ihtiyar, delikanlıyı doktora doğru iterek:

“Doktor bey dedi. Fıtık var diye bu çocuğa çürük yazmışsın. Fıtık sünnet gibidir. Kes al onu da yolcuyu yolundan alıkoyma. Ben kızıyla dövüşmeye aslan gönderiyorum diye övünüyordum, yüzümü kara etme” dedi.

Onbaşığı Kore'ye giderken vapurda gördüm. Ameliyat olmuş, “Sapa sağlamım komutanım” dedi. Dönüşte yine vapurda beraberdik. Çavuşluğa yükselmişti, diye yazmaktadır.²⁶

8- 241. Piyade Alayı'nın Yeniden Silahlandırılması ve Eğitimi

Türk Tugayı'nın Kore'ye kendi silâhlarıyla gitmesi ve orada Amerikan silâhları alması kararlaştırılmıştır. 241. Piyade Alayı bölüklerinden birer miktar subay, astsubay ve erin şimdiden yeni Amerikan piyade silâhlarıyla eğitim ve atış yaparak,

²⁵ Yazıcı; a.g.e. , s.67.

²⁶ Turan; a.g.e. , s. 5.

böylece alayda yeni Amerikan silâhları için bir öğretim ekibinin yetiştirilmesi uygun görülmüştür. Bu maksatla alaya Amerikan Yardım Kurulu'nca Almanya'daki Amerikan birliklerinden getirilen 300 adet M-1 modeli tüfek, bir miktar otomatik tabanca, hafif makineli tüfek, ağır makineli tüfekler, roketatar ve gizleme ağıları verildi.

Bu yeni Amerikan silâhlarıyla yapılacak eğitim ve atışlarda öğretmenlik vazifesini görmek için, 9 Eylül 1950 günü Çankırı Piyade Okulu'ndan bir Amerikalı Piyade Binbaşısının idaresinde üç Türk subayından meydana gelen bir eğitim kurulu da getirildi. Bundan başka 2. Zırhlı Tugay'ın motorlu taburundan 60 ve 81 mm. lik bir miktar havanda geçici alınarak eğitim ve atışlara başlandı. Bu suretle 241. Piyade Alayı birlikleri bir yandan kendi Türk silâhlarıyla eğitime devam ederken, öte yandan da Amerikan piyade silâhlarıyla eğitim ve atış yapıyordu.²⁷

Albay Celal Dora subay astsubay mevcudunun çok az olduğunu söylemektedir. Bunun da harbe bir an önce hazırlanması gereken birliğin eğitimini doğrudan etkilediğini, aynı zamanda lider personelin ikmal işleri için birliklerin başından ayrılması sonucu eğitimin tamamen durduğunu dile getirmektedir.²⁸

9- Motorlu Topçu Taburunun Teşkili ve Eğitimi

Kore Türk Silâhlı Kuvvetlerinin topçu birliğini teşkil eden, Etimesgut'ta ki 2. Zırhlı Tugayın (24 çap uzunluğunda 105 mm.lik dörder obüsten kurulu üç bataryalı) motorlu topçu taburu eğitim bakımından iyi bir durumda idi. Fakat Kore'ye 1928 ve daha eski doğumlu usta erler götürülmeyerek henüz ilköğretim ve eğitim devrelerini tamamlamış olan 1929 doğumlu ve bunlarla işleme tâbi erlerin götürülmesi er, astsubay ve subay kadrolarının seferî kadroya göre ikmali gibi zorunlu durumlar karşısında eğitim ve hazırlıklar, bu taburunda az çok gecikmesine sebep oldu. Taburun personeli ikmali neticesinde sefer mevcudu 36 subay, iki askerî memur, 43 astsubay, 438 ere çıkarıldı.²⁹

²⁷ Denizli; a.g.e. , s.67

²⁸ Dora; a.g.e. , s.19.

²⁹ **Kore Harbi'nde Türk Silâhlı...** s. 70. **The History The United Nations Forces In The Korean War;** s. 619

10- 1. Türk Tugay Personelini İlgilendiren Bazı Hükümler

Bu sırada Kore'ye gidecek 1. Türk Tugayı'nın subay ailelerine hizmet eri verilmesi, tugayın subay, askerî memur, astsubay ve erlerine kuvvetli er tayini verilmesi ile bu istihkakların birlik kazanlarına katılması ve genellikle gündelik gıda kalorisinin beş bine yükseltilmesi ve benzeri hususlarla Türk Tugayı'na sefere mahsus kanunların uygulanması hakkında kararlar alındı. Tugay personelinin Kore seferine mahsus çeşitli hak ve istihkaklar ile birliğin diğer masrafları hakkında çıkarılan kanun ve kararnameler bir broşür halinde toplanarak basıldı. Bundan başka, Türk Tugayı'nın Kore'de Birleşmiş Milletler Başkomutanlığı emrine girmesi tarihinden itibaren harp haline mahsus ceza hükümlerine tâbi olması ve tugay personelinin yılda bir defa değiştirilmesi karar altına alındı.³⁰

11- Tugayın Etimesgut'ta Toplanması ve Son Yol Hazırlıkları

Eğitim için sınıf okullarına gönderilmiş olan birliklerin 14 Eylül 1950 tarihine kadar Etimesgut'a dönmeleri emredildi. Tugay birliklerinin eğitim, atış, ikmal işlerine subay, astsubay ve erlerin sıhî muayene ve aşlarıyla, her türlü hazırlıklara Etimesgut'tan hareket gününe kadar bütün hızıyla devam edildi. 1. Tugay'ın bütün silâh, gereç ve araçlarıyla 25 Eylül 1950'ye kadar İskenderun'a taşınması işi sona ermiş olacaktı. Hareket zamanına vakit az kaldığından birlikler bir yandan son eğitim çalışmalarıyla sefer hazırlıklarının ikmaline gayret ederken, bir yandan da üst makamlar tarafından teftiş olunan noksanlarının tamamlanmasına çalışıyordu. Tugayın ve mensuplarının anavatanla resmî ve hususî muharebe ve irtibatı tespit olunduğu gibi, tugayın ikmal, muamele işleriyle meşgul olmak üzere anavatanda bir de “Kore Bürosu” kuruldu.³¹

Albay Celal Dora ilk günlerdeki iskân sıkıntılarını şöyle anlatmakta: “... Etimesgut'ta eratin ve subayların iskân durumu da pek perişan bir halde idi. Garnizondaki pavyonlar buranın esas sahibi olan zırhlı tugayın bile iskânına kifayet etmez bir halde iken bu garnizona bir de 5100 kişilik bir birliğin misafir edilmesi hem

³⁰ **Düstur**, Cilt 32, Kasım 1950, Ekim 1951, Ankara, 1951, s. 3. Kanun No: 11940

³¹ Denizli; **a.g.e.**, s.68

zırlı tugay birliklerinin durumun müşkülleştirmiş, hem de bu sıkıntılı vaziyet sefalet, perişanlık ve disiplinsizlik meydana getirmişti. İlk iş olarak Kore alayını zırlı tugay birliklerinden ayırmak ve binaları terk ederek tugayın pavyonlarından uzakta bir yere çadıra çıkmak, subay ve eratı çadırlarda iskân etmek en başta gelen çarelerden birisi idi. Bu maksatla istediğimiz çadırlar kısa zamanda ikmal edilmiş ve çadırlı ordugâha çıkmakla iskân sıkıntısı giderilmişti.”³²

Kore Birliği mensuplarına ilgi büyüktü. Bu birliğe mensup olanlar görüldüklerinde tanıyan tanımayan herkes tarafından kucaklanmakta, öpülmekte ve gözyaşları dökülmekte idi. Birlik personelinin moral ve motivasyonu için tanınan saz ve söz sanatçıları kendi istekleri ile zaman zaman garnizonlara gelip konserler vermekteydiler.³³

Tugay bir aylık zaman içerisinde yeniden kurulmuş, birliklere parça parça personel ikmal yapılmıştı. Tugay birlikleri; kadrolarına göre kısmen motorlu, kısmen yarım motorlu, kısmen de yaya idi. Tugay birliklerinde, ne kendi çaplarında, ne de bir bütün olarak Tugay dâhilinde, gerekli olan birlik şartları tam olarak oluşmamıştı. En az iki aya ihtiyaç vardı. Fakat Tugayın Kore’ye bir an evvel varması hükümetin siyasi düşünceleri gereği olacak ki, harekette süratle ihtiyaç duyulmuştu.

Bu birliğe Kore savaşlarına ait filmler de gösterildi. Bu filmlerde özellik komünistlerin savaş ve baskın yöntemleri belirtiliyordu. Aynı zamanda Kore’de yabancı birliklerin yerli halk ile olan ilişkileri yansıtım ve konferanslarla anlatılıyordu. Askerlere kahramanlık hikâyeleri anlatılarak morallerini yükseltme için eski ve yeni harplere katılmış eski muharip asker ve çavuşlardan yararlanıldı.³⁴

Çeşitli Türk gazete muhabirleri Genelkurmay’ın izniyle Etimesgut Garnizona gelerek Kore kuvvetlerimizin durumuyla ilgilendiler, yazılar yazdılar, birçok fotoğraf ve filmler çektiler. Nihayet İskenderun’a hareketten bir gün önce yani 18 Eylül 1950 günü, öğleden önce Türk Tugay Komutanı birliklerini son bir defa daha gözden geçirdiği gibi, öğleden sonra da devlet erkânı birliklerimi merasimle teftiş ederek cesaret verici sözler

³² Dora; a.g.e. , s.19.

³³ Dora; a.g.e. , s.21

³⁴ Denizli; a.g.e. , s.68

söylediler. Bu sırada Basım ve Yayın Genel Müdürlüğünce filmler çekildi ve tugayın Kore marşı bando eşliğine söylendi.

Marşın bestekârı olan Nezihe Aral;

Kore'ye asker gideceğini duyduktan sonra millî duyguları ve heyecanı ile hareketlenmiş, ben de asker kardeşlerimin yanına gireyim, onlara yardım edeyim diye bir iştirak göstermiş, bunun imkânsız olacağını düşünmüş, fakat hiç bir şey yapmaktan manen gönüllü katılmış, yardım etmek şevk ve aşkıyla “Kore Marşı” adıyla bir marş bestelemiş ve notasını bir mektubuyla göndermiş O marş kısa zamanda Mehmetçiğin ağzından bandoda şevk ve gururla dinlene bir marşımız olmuştu.³⁵

12- Tugayın Son Teşkilât Durumu

Tugay Komutanının 18 Eylül 1950 günü Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na sunduğu raporda, tugayın teşkilâtı, personel ve seferi hazırlık durumu, özet olarak şöyle idi: “Tugay 19–21 Eylül 1950 günleri arasında Etimesgut istasyonlarından İskenderun'a demir yoluyla taşınacaktır. İki askerî memurdan başka diğer personelin tayinleri tamamlanmıştı. Tayinleri yapılan 15 subay ve 17 astsubay henüz birliklere katılmamıştı. 80 şoför ikmal edildiği takdirde er kadrosunu tamamlamış olacaktı. 241. Piyade Alayı ve tanksavar takımı hariç, diğer birlikler, 25 Ağustos 1950'den 13 Eylül 1950'ye kadar kendi sınıf okullarında eğitim görmüşlerdir. Tanksavar takımı Etimesgut'ta özel bir programla yetiştirilmişti. Birliklerin İskenderun'a taşınması sırasında demir yolu ve katarların her türlü baltalama girişimlerine karşı korunmaları için gereken tedbirleri almak görevi 8. Kolordu Komutanlığı'na verilmişti.”³⁶

İskenderun'a ve oradan Kore'ye sevkleri emredilen tugayın motorlu taşıt araçları şunlardır: 104 adet iki buçuk tonluk GMC kamyonu, 76 adet bir tonluk römork, 36 adet 250 kiloluk römork, 86 adet cip, 6 adet özel tip araç.

İskenderun'a intikal den bir gün önce 18 Eylül 1950 günü Başbakan Adnan Menderes, Meclis Başkanı Refik Şevket İnce ve Genelkurmay Başkanı Orgeneral Nuri Yamut Etimesgut garnizonuna gelerek tugayı toplu olarak görmüşlerdir. Albay Celal

³⁵ Yazıcı; a.g.e. , s.68

³⁶ Denizli; a.g.e. , s.69, ATASE Arşivi; D.134, G.1, D.1, K.71.(a.k.t. Denizli; a.g.e.)

Dora mesul devlet adamlarının birliğin harbe hazırlık seviyesi hakkında her hangi bir şey sormayıp sadece selamet ve muvaffakiyetler temennisiyle ayrılmalarını o günlerde üzüntü ile karşıladığını dile getirmektedir.³⁷

İskenderun'a hareket öncesi Kore'ye intikal ile ilgili düşüncelerini Albay celal Dora şu şekilde ifade etmektedir: "... Hareket edeceğimiz günün arifesine kadar Kore'ye hangi vasıta ile gideceğimiz malum değildi. Birçok rivayetler ortada dolaşmakta bir kısım gazeteler tayyarelerle Kore'ye nakledileceğimizi yazmakta iseler de bunu teyit veya tekzip eden bir haber sızmamakta idi. Hareketimizden bir gün evvel vapurla gideceğimiz tahakkuk etmiş ve gemilere İskenderun Limanı'ndan bindirileceğimiz kararlaştırılmıştı."³⁸

Gemi ile intikal edileceği haberi üzerine Türk Ordusunun durumunu şöyle ifade etmektedir: "Askeri tarihimizde Türk Ordusunun bugüne kadar denizler aşırı yabancı bir ülkeye nakli ilk defa vuku buluyordu. Uzun bir deniz yolculuğu hakkında kâfi derecede ameli bir bilgiye sahip bulunmuyorduk. Bizi bu hususta tenvir edecek Amerikalı uzmanlar Kore'nin iklim şartlarına ait umumi bilgidan başka bizi aydınlatmamışlardı. Gemi ile bir ay devam edeceği söylenen bu uzun deniz yolculuğunda bilhassa birliğin iaşesinin ne şekilde temine edileceği kaygısı ön planda düşündüğümüz hususların en başında gelmekte idi. Genelkurmay Başkanlığınca yolculuğumuz boyunca birliğimize yetecek iaşe maddelerinin İskenderun'da 39. Tümen Komutanlığına hazırlatıldığı rivayet halinde söylenmekte ise de bunların gemide nasıl pişirileceği endişesi içimizde bir soru halinde halledilmeden kalmıştı."³⁹

13- İskenderun'a İntikal

Tugay 19-20 Eylül 1950'de Etimesgut'tan İskenderun'a dört katarla hareket etti. Katarlarda, 259 subay, 18 askeri memur, 4 sivil memur, 395 astsubay 4414 er vardı. Toplam mevcut 5090 kişiyi bulmuştu. Tugayla beraber beş kişilik bir Amerikan irtibat grubu⁴⁰ da hareket etti. Bu uzman subaylar, Amerikan kuvvetleriyle

³⁷ Dora; a.g.e. , s.21.

³⁸ A.g.e. ; s.21.

³⁹ A.g.e. ; s.23

⁴⁰ Kurul: Başkan Topçu Albay Gumby, üye Piyade Kurmay Yarbay Wedwer, üye istihkâm Binbaşı Muhsin, üye Ordu donatım Subayı Robenson, üye Muhabere Yüzbaşı Lorenzo'dan oluşmaktaydı. Yazıcı;

Tugayın bağlantı kurmasında ve ikmal islerinde faydalı çalışmalar yaptılar. Uğurlamada tüm memleketten asker aileleri de vardı. Bu bitmek bilmeyen ilgi başkente uğurlamayı bir festival havasına dönüştürdü.

Tahsin Yazıcı Ankara garından uğurlanışlarını anılarında şu şekilde anlatmaktadır: “O sırada vagonlara çiçekler, hediyeler veriliyor, Ankara belediyesince satın alınan davul zurnaları âşıkları teslim alıyor ve tesellüm senedi olarak teşekkürlerini sunuyorlardı... O heyecan içinde artık duracak takat da, zaman da kalmamıştı. Milli Marşın sonunda bir an için doğan sükûndan istifade eden makinist, yolcularına hayırlı seyahatler, uğurlayıcılara Allah kavuştursun manasına gelen oynak, nağmeli lokomotif düdüğü sesiyle katarım aheste aheste gardan çıkarıp uzaklaştırdı”.⁴¹

Kore'ye 1. Tugay'la birlikte giden Yüzbaşı Süleyman Polat Ankara'dan uğurlanışlarındaki ortamı şu şekilde ifade etmektedir: “Ankara İstasyonu tarihi günlerinden birini daha yaşıyor, sevenler sevilenler ağlaşıyor, evliler kucaklaşıyor, babasının nereye niçin gittiğim bilmeyen masum yavrularda melül bakışlarıyla bu manzaraya renk katıyordu”⁴²

Heyecanını zapt edemeyen bazı gençlerimiz; “Yolunuz, bahtınız açık olsun. Zafer haberlerinizi çabuk bekliyoruz. Komünistlere Türk gücünü iyi tanıtın. Türk tarihine parlak sahifeler katın. Biz de kalbimizle daima yanınızdayız. Bütün milletimizin kalbi sizin yanınızdadır.” gibi haykırmalara karşı vagonlardan “Allah'ın izniyle Kore'ye varalım Türk evlatlığı hakkını ödemeye çalışacağız. Milletimizin duasıyla, Allah'ın yardımıyla size iyi haberler göndereceğiz, dualarınız bizimle olsun...” cevapları veriliyordu.⁴³

Yolculuk esnasında, bilhassa Yerköy ve Toprak Kalelilerin gösterdikleri; candan ilgi ve tezahürat bütün birlik mensuplarını heyecanlandırmıştı. Fakir, zengin herkes kendi gücünün yettiği nispette çoluğu çocuğu, kadın ve erkeğiyle çeşitli yiyecek ve içecek ikramında bulunmuştu.⁴⁴

a.g.e. , s.80, Yücel; s.22.

⁴¹ Yazıcı; a.g.e. , s.78.

⁴² Polat, Süleyman "**Kore'ye Gidişteki Duygumuz**", Kore Muharebeleri E.U, Personel Başkanlığı Şubesi yay. Ankara, 1957, s. 12.

⁴³ Yazıcı; a.g.e. , s. 78.

⁴⁴ Denizli; a.g.e. , s.69.

Kutsî bir vazife uğruna yurttan denizler aşırı uzak diyarlara gitmekte olan Türk Silâhlı Kuvvetleri mensuplarına milletçe gösterilen bu derin ilgi tüm personelin moralini bir kat daha kuvvetlendirmiş ve gerilerinde kendilerini manen ve maddeten destekleyen, ulu bir millet olduğunu görmekte bu vefakâr millet uğruna, herkes daha yurt topraklarında iken canını feda etmenin büyük bir şeref olduğuna inanmışlardı.

Trenlerle taşıma sırasında, özellikle gündüz geçilen istasyonlarda halk tarafından tugayımıza candan uğurlama gösterileri yapıldı. İskenderun'da kabileler hararetle karşılanarak 39. Tümen Komutanlığınca hazırlanan, şehrin 18 km. güneydoğusundaki, Atik yaylası ordugâhlarına yollandılar. 23 Eylül 1950 tarihinde rastlayan Kurban bayramı namazı bu ordugâhta tugayca toplu olarak kılındı.⁴⁵

Ailelerine maaş bağlamak veyahut yanlarındaki Türk paralarını ailelerine göndermek işlerini henüz tamamlayamayan personelin bu sorunlarını giderayak; İskenderun'da bitirilebilmeleri için bayram günlerinde dahi bankaların ve postanelerin açık bulundurulması sağlanmıştır.⁴⁶

C- İSKENDERUN'DAN KORE'YE İNTİKAL

1- Bindirme Ve Seyir Güvenliği

Tugayın bindirme ve seyir güvenliği ile ilgili konular ve emniyet tedbirleri Genelkurmay Başkanlığınca düzenlenmiş ve emirlerle belirtilmiştir.⁴⁷

Buna göre; tugayı İskenderun'dan Kore'ye taşıyacak vapurlar Birleşmiş Milletler adına Amerika tarafından sağlandı. Limanda vapurlara bindirme işleri tugayın ilgili komuta kademelerinin iş birliğiyle liman müfrezesi, deniz komutanlığı ve 39. Tümen Komutanlığı tarafından yoluna kondu. Kore'ye yollanacak Türk Kuvvetlerine beş Amerikan taşıt gemisi verildi. Bunların üçü personel, ikisi eşya, araç ve gereç içindi. Bindirme ve yüklemenin ayrıntıları Amerikalı Albay Lettle tarafından idare edildi. Süveyş'e kadar kabilelerin korunmasını Türk Deniz Kuvvetleri Komutanlığı üzerine aldı. Süveyş'ten sonraki emniyetleri İngiliz donanmasına ait olacaktı. Verilen emirler

⁴⁵ Dora; a.g.e. , s.23.

⁴⁶ **Kore Harbi'nde Türk Silâhlı...** ; s. 72

⁴⁷ **A.g.e.** ; s. 73

gereğince gemilerin telsizleri seyir esnasında sadece haberleri alabilecek, fakat kendileri telsizle herhangi bir haber ve bilgi yayamayacaklar, Türk birliklerinin telsizleri de yolda kapanacaktı.

Üstsubaylar beraberinde yalnız 272, subaylar 181 ve diğer şahıslar 90 kg. özel eşya götürebilecekler ve bunlardan yalnız en gerekli olanları yanlarına alarak diğerlerini ambara vereceklerdi. Denizde seyahat sırasında personel hiç bir yerde karaya çıkmayacaktı. Gemiler seyahat için gereken yiyecek maddelerini önce tedarik ettiklerinden, Türk birliklerinin İskenderun'a beraber getirdikleri ve burada hazırlamış bulunan yiyecek maddelerinin gemilere yükletilmesine gerek kalmadı. Türk personelinin yedirilip içirilmesi gemilerde sağlanacak gibi birlikler gemilerdeki sıhhi tesis ve malzemeden faydalanacaklardı. Gemilerde insan sayısına göre kurtarma yeleği, sal ve filika vardı.

2- Gemilere Biniş

25 Eylül günü birliklere binip Kore'ye harekete başlayacaklarından, başlangıçta Atik yaylası ordugâhından limana gelerek, binmeye hazırlanıyorlardı. Bu sırada Cumhurbaşkanı, Kore yolcularını uğurlamak için İskenderun'a gelmişti. Bölgenin askerî ve mülkî büyükleriyle memurları, belediye reisi ve maiyeti, şehrin ileri gelenleri ve halk, Antakya, Dört Yol ve Mersin'den gelen kurullar, kafilenin vapurlara binip hareket ettikleri sıralarda, bandoların da katıldığı büyük ve heyecanlı törenle uğurlandılar.⁴⁸

Kore Türk Komutanlığı birliklerini, Kore'ye nakletmek üzere ABD'ye ait, Lafayette Victory ve Cornell Victory adlı iki şilep 24 Eylülde; General McRae ve General Haan adlı iki yolcu gemisi de 25 Eylülde İskenderun limanına gelmişlerdir.⁴⁹ Bu sırada, Ankara'daki ABD büyükelçisi de, İskenderun'daki Kore Türk Kuvvetini, on yedi kişilik bir heyetle 25 Eylül günü ziyaret etmişler.⁵⁰ Aynı gün ilk kabile General McRae gemisi ile İskenderun limanından 1876 personel ile saat 20.00

⁴⁸ **Kore Harbi'nde Türk Silâhı.** s. 74. Yazıcı; a.g.e. , s 85, 86. Dora; a.g.e. , s. 26, 27 Ulus; 29 Eylül 1950.

⁴⁹ **ATASE Arşivi, Kore Savaşı Koleksiyonu,** Kutu Nu. 2, Gömlek Nu. 84, Belge Nu.84-1 (A.k.t: Uluslar arası Askeri Tarih Dergisi)

⁵⁰ **ATASE Arşivi, KSK.** K: 2, G: 7, B: 7-1. (A.k.t: Uluslar arası Askeri Tarih Dergisi)

de Süveyş'e doğru hareket ederler.⁵¹ Ertesi gün 20.30'da da 2460 personel ile General Haan gemisi İskenderun'dan ayrılır. Son kafiye taşıyan Private Johnson gemisi ise 29 Eylülde saat 12.00'de 751 mevcutla Kore'ye gitmek üzere limandan kalkar.⁵² Böylece, Kore Türk Komutanlığı toplam 5087 mevcutla hareket etmiş olur. Bu kafilere Mısır sularına kadar sıra ile Gemlik, Gaziantep ve Gelibolu muhripleri eşlik ettiler.⁵³

Gemilere binmeden önce tugayın birliklerinden belirlenen öncü grup gemilere bindirilerek, gemide mutfak, yemekhane, yatakhane, revir ve temizlik işlerini koordine etmişlerdir.

Tugay ve 241. Piyade Alay Komutanlarıyla karargâhları ikinci kafiye ile hareket ettiler. Birinci kafiye 93'ü subay, 1789'u astsubay ve er olarak 1882 insan ikincide 129'u subay, 2332'si astsubay ve er olmak üzere 2461 insan ve üçüncü kafiye 50'si subay, 690'ı astsubay ve er olmak üzere 740 insan vardı. Buna göre üç personel gemisine 272 subay, 4811'i astsubay ve er olmak üzere 5083 kişi bindirilmişti. Bu, toplam kadrodan 9 astsubay noksan ve iki er fazla idi. Kadroya göre noksan olan astsubayların yerine kıta çavuşu verilmişti.

Personel gemilerinden sonra ilk eşya, malzeme ve araç gemisi 30 Eylül 1950'de, ikincisi 2 Ekim 1950'de İskenderun limanından ayrıldı.

Türk Birliğinin İskenderun Limanı'ndan uğurlanışı esnasında Hatay iline bağlı gençler ise bir bildiri yayınlayarak duygularını şu şekilde ifade etmişlerdir: “Kahraman Türk Kore Savaşçıları; Atalarımız gibi şanlı Türk bayrağını şerefle orada dalgalandıracamızdan emin olarak, sizi tekrar İskenderun'da bağrımıza basacağımızdan mutluluk duyuyoruz”.⁵⁴

Bu sıralarda savaşın seyri şu şekilde idi: Kuzey Kore kuvvetlerinin ani saldırı sonucunda Birleşmiş Milletler kuvvetleri Pusan kıyıbaşına kadar çekilmek zorunda kalmışlardı. Tugayın İskenderun'dan gemilerle Kore'ye hareketi sırasında, Birleşmiş Milletler Kuvvetlerinin 15 Eylül 1950 tarihinde Seoul batısında İnchon'a yaptıkları

⁵¹ ATASE Arşivi, KSK, K: 2, G: 5, B: 5-3. (A.k.t: Uluslar arası Askeri Tarih Dergisi)

⁵² ATASE Arşivi, KSK, K: 2, G: 5, B: 5-8. (A.k.t: Uluslar arası Askeri Tarih Dergisi)

⁵³ **Kore Harbi'nde Türk Silâhl...** s. 74.

⁵⁴ Özkaynak, H.Fahri, **Kore Kahramanlarımıza Hatay'ın Armağanı**, Marifet Basımevi, İskenderun, 1950, s.20.

çıkarma ardından Pusan kıyıbaşında giriştikleri taarruzlar sonucunda Kuzey Kore kuvvetleri 200 km. kuzeye sürülmüş ve Kore Cumhuriyetinin başkenti Seoul kurtarılmıştı

3- Deniz Yolculuğu

Tugayı eşya, gereç ve araçlarıyla birlikte Kore'ye taşıyan beş gemi Süveyş kanalı-Kızıldeniz-Mendep Boğazı-Seylan adasının merkezi Colombo Singapur-Filipinler ve Formoza adası deniz yolunu izleyerek ve aralarındaki seyir mesafe sıralarını koruyarak 21 günde Kore'nin güney doğusunda bulunan Pusan limanına vardılar. Bu deniz yolculuğu sırasında gemiler yalnız akaryakıt vesaire ihtiyaçlarını tedarik için Colombo limanına uğramışlar ve Amerikan başkonsolosu tarafından öğle yemeğine çağrılmaları üzerine Tugay komutanı ile ilk gemi komutanları Colombo liman şehrine çıkmışlardı.⁵⁵ Tugay personelinin anayurda yazdıkları ilk mektuplar burada postaya verildi.⁵⁶ 1 Ekimde Hint Okyanusu'na açılan filo⁵⁷ 7 Ekimde vukuatsız olarak Colombo limanından hareket etti. Filo 13–14 Ekimde Çin Denizi'nde seyredip⁵⁸ ve 19 Ekimde Pusan limanına vardı.⁵⁹

Gemiler, ABD Ordusu'nu denizaşırı ülkelere taşımak için özel yapılmıştı. Bir aydan fazla yetecek kadar yiyecek, içecek mevcuttu. Yemekler Amerikan usulü haşlama olarak pişirildiğinden, Türk damak zevkine uymuyordu. En büyük sıkıntı, verilen ekmeğin miktarının çok az olmasıydı. ABD'li personele yeten ekmeğin, Tugay personeline yetmiyordu. Ekmeğin azlığı patatesle giderilmeye çalışıldı.

Duşlar ve tuvaletler de Amerikan usulü olarak yapıldığından ara bölmeler yoktu. Başlangıçta erler çok yadırgadılar. Klozet kullanmayı beceremediler. Bu sıkıntı subay ve astsubayların verdikleri derslerle giderildi.

1951–1952 yıllarında askerlik görevini yedek subay ve tercüman olarak Kore'de yapan Tuna Baltacıoğlu geminin özelliklerini şu şekilde anlatmaktadır: “Gemi 2000

⁵⁵ Korsavaş (Ekim, 1975), s.25.

⁵⁶ Kore Harbi'nde Türk Silâh... s. 74; Yazıcı; a.g.e. , s. 96; Dora; a.g.e. , s. 35.

⁵⁷ ATASE Arşivi, KSK, K: 4, G: 4, B: 4–6. (A.k.t: Uluslar arası Askeri Tarih Dergisi)

⁵⁸ ATASE Arşivi, KSK, K: 4, G: 4, B: 4–20/29. (A.k.t: Uluslar arası Askeri Tarih Dergisi)

⁵⁹ ATASE Arşivi, KSK, K: 4, G: 4, B: 4–33. (A.k.t: Uluslar arası Askeri Tarih Dergisi)

kişiyi taşıyabilecek büyüklükteydi. Öğrendiğimize göre İkinci Dünya Savaşı yıllarında bu gemiyle 4000 kişi taşımak zorunda da kalmışlar. Yarısı gündüz, yarısı gece uyumak koşuluyla 24 saatte 4000 kişiye servis yapabilme olanağı da bulunabilmiş, Gemi rahatlık bakımından güzel bir yolcu gemisinden aşağı kalmıyordu.”⁶⁰

Türk askerleri arasında denizi hiç görmeyen, gemide hiç seyahat etmemiş kimselerde mevcuttu. Bu kişiler bazı sorunlar yaşamış ve deniz yolculuğu sağlık yönünden onları zor duruma düşürmüştür.⁶¹ “Gemimiz limanda intizar durumunda iken birkaç erin hastalandığım haber vermişlerdi. Doktorlarla beraber hastaların yanına yaklaştığımız zaman 10 kişiden ibaret olan hastaların hepsinin kusmakta ve mide, bağırsak sancısından çok ızdırap çekmekte olduklarını görmüştük. Doktorlar bunlarla meşgul olup bir teşhis koymak için uğraşırken geminin her tarafından hasta haberleri gelmeye başlamış ve hastalananlar sağlam arkadaşlarının omuzlarında doktorların bulunduğu üst güverteye taşınmışlardı “.⁶²

Kore'ye gönderilen Türk Komutanlığında görevli personel, bu uzun süreli yolculukla ilgili hatıralarını naklederken, alışık olunmayan deniz yolculuğundan daha çok da iklimden dolayı yaşanan sıkıntıları ifade eder. “Süveyş limanından Kızıldeniz'e girdiğimiz vakit seyahatimizin en sıkıntılı günleri başladı. Sıcak, dayanılmaz bir hal aldı. Hatt-ı üstüvada (ekvator) dahi Kızıldeniz'in sanki bütün mevcudatın tebahhur edeceği hissini veren sıcağı yoktu. Güçlkle nefes alabiliyor, terimizi silmeye mendil kâfi gelmiyordu.⁶³ Kızıldeniz'e girdikten bir saat sonra, gece olmasına rağmen başlayan yakıcı ve bunaltıcı sıcaktan nefes alamayacak derecede sıkıntı çekmeye başlamıştık. 29 ve 30 Eylül günleri sıcaktan o kadar bunalmıştık ki subay ve erlerin elbiselerini çıkararak gömlekle dolaşmalarına müsaade etmiştik.”⁶⁴ Süveyş Kanalı geçilip Kızıldeniz'e girilince ve güneye indikçe sıcaklar hızla artıyor, hava cereyanından eser kalmıyordu. Sırtlarda yalnız birer gömlek bırakılmıştı.⁶⁵

Kore'ye Birinci kfile ile giden, Birinci Tabur Harekât Eğitim Subayı olarak görev yapan Ahmet Hulusi Akagündüz gemideki yaşantısını şöyle anlatmaktadır:

⁶⁰ Baltacıoğlu, Tuna, **Savaş İçinde Barış**, Yapı Kredi yay. 1. baskı, İstanbul, 2000, s.25.

⁶¹ Kıran, Muzaffer, **Şafakta Hücum**, Yıldız Matbaacılık Ankara, 1956, s. 19.

⁶² Dora; **a.g.e.** , s.28-29.

⁶³ Ergünger; **a.g.e.** , s.15.

⁶⁴ Dora; **a.g.e.** , s.31/32.

⁶⁵ Yazıcı; **a.g.e.** , s.88.

“Bütün hizmetler saatlere ayarlanmış olup bunun dışına çıkmak olanaksızdı... Her sabah saat tam 6'da kalkıp 7'ye kadar temizlik; daha sonra vakit kaybetmeden sabah kahvaltısını yapmak üzere yemekhanenin yolunu tutmak zorundasınız. 15 dakika sonra içeriye girmek mümkün değil yemekhane o kadar güzel tertiplenmiş ki insanın bozulacak diye içi titiyor... Gemi gazinosunda karargâh subayları, tabur ve bölük komutanları plan tatbikatları ile uğraşiyor, takım subayları da erlere gemideki davranışlar, görgü kuralları ve bazı eğitici dersler vererek gemideki yaşantıyı ve gemi personeli ile olan ilişkilerin normal düzende tutulmasını sağlıyor idi.”⁶⁶

Seyfi Erkmen, gemide geçen günlerdeki uğraşılara ait bilgiler verir. “Bu yolculuğumuz sırasında belli başlı meşgalelerimiz, yeni verilen silahların niteliklerini öğrenmek, optik malzemeler üzerinde çalışmak, yurda mektup yazmak, bazen radyo dinlemek yahut geceleri sinema seyretmek, bazen de güverteden bomboş engin denizi, etrafımızda kaynaşan köpek balıkları ile onların öteberiye saldırışlarını veyahut da uçan balıkların su yüzüne sürtünerek uçuşlarını seyretmekten ibaretti diyebilirim.”⁶⁷

Gemide iâşe durumu ile ilgili olarak Albay Celal Dora şu bilgileri vermektedir: “...İlk günden itibaren gemide günde üç kez verilmekte olan yemek servisi çok muntazaman cereyan etmekte ve adeta her gün ziyafet veriliyormuş gibi miktarı ve çeşidi itibariyle bol ve nefis yemek verilmekte idi. Yalnız bizi tatmin edemeyen bir şey vardı ki o da iptidai maddeleri çok temiz ve nefis olmasına rağmen yemeklerin Amerikan usulü haşlama olarak yapılması ve en mühimi de ekmek miktarının pek az oluşu idi. Her öğünde bir santim kalınlığında dahi olmayan iki dilim ekmeği bilhassa erlerimiz iki üç lokmada bitirmekte ve bu yüzen karınları doymadan yemekten aç olarak kalkmakta idiler.

Ekmeğin arttırılması için gemi kaptanına ve gemi kumandanına vaki müracaatımızı memnuniyetle kabul ederek herkesin yiyeceği kadar ekmek alması müsaadesi verildiği gün ilk defa önde yemekhaneye giren tabur mevcut ekmeği bitirmiş ve sonrakilere ekmek kalmadığı görülünce kaptan ekmeği tekrar tahdit etmek mecburiyetinde kalmıştı. Bu suretle gemide seyahatimiz müddetince ekmek sıkıntısı devam etmiş ve gıdasının dörtte üçünü ekmekten almaya alışmış olan erlerimiz gözle

⁶⁶ Korsavaş, S:26 (Temmuz, 1977), s.18.

⁶⁷ Kore'den Geldim, Ord. Kd. Yzb. Seyfi Erkmen, İst. 1951.

görülür derecede kilo kaybetmeye başlamışlardı gemide 2400 kişi için bu miktar üzerinden 25 günlük hesap edilerek ikmal yapılmış olduğundan ve başka iskelelerden de un ikmali adet olmadığından ekmek miktarının arttırılmasına imkân hâsıl olamamıştı.”⁶⁸

21 gün süren deniz yolculuğu süresince subay ve erlerimiz gemilerde yapacakları işler ve uyacakları hususlar kafile komutanlarınca düzenlenerek titizlikle izlendi. Askerin sağlığına ve beslenmesine de en büyük çapta dikkat edilerek yolda herhangi bir bulaşıcı hastalık çıkmasına meydan verilmedi. Albay Celal Dora hatıralarında yol boyunca tatbik edilen tifo, tifüs, veba, kolera, dizanteri aşılardan bahsetmektedir.⁶⁹

Subay ve erlerin vapurlarda Amerikan beslenme yöntemine göre hazırlanan yemeklere alışmaları ilkin güç olmuş ise de az zamanda bunlara alışılmıştır. Bundan başka, deniz yolculuğu esnasında subay ve erlerin öğretim ve eğitime ve özellikle Amerikan silâhlarıyla gemi güvertelerinde atış yapmalarına gayretle devam olunmuş, subaylara harita üzerinde plân tatbikatları yaptırılmış, gerekli ve yararlı hususlar hakkında konferanslar verilmiştir.⁷⁰

Gemide subaylar üçer, dörder kişilik kamaralara yerleştirilmiş, astsubaylara kısmen kamaralar ve kısmen de koğuşlar tahsis edilmişti. Erlerin ve bir kısım astsubayların yerleştirildikleri koğuşlar üst üste dörder karyola halinde ve çok sıkışık. Bu koğuşlarda çok miktarda vantilatör konmuş olmasına rağmen bunaltıcı sıcaktan içinde barınmak imkânsızlığı karşısında erler güvertelere çıkmak mecburiyetinde kalmışlardı. Gemi içindeki hararet derecesi o kadar fazlaydı ki geceleyin dahi yataklarda uyumak şöyle dursun, koğuşların içine bile girilemiyordu. İşte bu kadar bunaltıcı sıcaklar karşısında erler güvertede vaktini geçirmekte ve geceleri de güvertede yatmak mecburiyetinde kalıyorlardı.⁷¹

Birliklerin bindiği her üç taşıt gemisine önceden bölünmüş olan Amerikan irtibat subayları, özellikle yeni Amerikan silâhlarının bakılması, kullanılması ve bunlarla atış eğitimleri yapılması hususlarında yardım etmişler ve Amerikan taktiğine ve özellikle topçu ile piyadenin ve diğer sınıfların iş birliğine dair faydalı konferanslar vermişlerdi.

⁶⁸ Dora; **a.g.e.** , s.30

⁶⁹ **A.g.e.** ; s.31

⁷⁰ Denizli, **a.g.e.** , s.73

⁷¹ Dora; **a.g.e.** , s. 28. Erim, Hıfzı **Mehmetçik Kore Yolunda**, Güney Matbaası, Ankara, 1950, s.36

Yolculuk süresince her üç personel gemisinde böylece hararetli eğitim çalışmalarında bulunmuş ve birliklerin bu husustaki bilgilerinin artırılmasına gayret olunmuştur. Subay ve erlere vapur kantinlerinden gerekli eşyayı satın alabilmeleri için yol paralarından düşölmek üzere birer miktar dolar verildi. Gemi komutanları tarafından bir kaç defa deniz, kaza ve yangınlarına karşı alarmlar yaptırıldı. Gemiler Kızıldeniz'de, Yemen kıyıları açıklarında seyrederek bu ölkede Türk idare ve egemenliğini kurmak ve yüzyıllarca devam ettirmek için vazife gören, şerefle savaşan ve hayatlarını feda eden Türk gazi ve şehitlerinin aziz hatıraları anıldı. Bu arada faydalı Amerikan filmleri gösterildi ve Kore hakkında konferanslar verildi. Varılacak sahile ve limana çıkma, buralardan konma bölgesine hareket ve oralarda alınacak konak, güvenlik tedbirlerine dair de konferans ve yönergeler verildiği gibi, birliklerin bu uzun deniz yolculuğu sırasında boş kalmamaları ve ilerdeki görevleri bakımından gerekli bilgiler edinmeleri için her şey yapıldı.⁷²

4- Tugay Karargâhı İle Depo Bölüğünde Yapılan Teşkilat Değişikliği

Deniz yolculuğu esnasında, 12 Ekim'de Tugay karargâhının teşkilatında bazı düzeltmeler yapılarak bir özel kalem ile bir merkez ve bir muhabere şubesi kurulmuştur. 14 Ekimde Tugay Depo Bölüğü⁷³ adı verilen teşkilata Tugayca "Kore 1. Türk Silahlı Kuvvetleri Talimgâhı" adı verildi. Yeni tertibe göre bu talimgâh bir karargâh takımıyla iki piyade bölüğü, bir topçu takımı ve bir karma takımdan meydana gelecekti.⁷⁴

Tugay karargâhı çeşitli birliklerden alınan subaylarla, yeni teşkil olunarak yurttan hareket ettiği için çeşitli iş şubelerine ayrılan subaylar birbirleriyle layıkıyla tanışıp tam bir işbirliği yapacak hale gelmemiş ve o zamanlar ordumuza yeni kabul edilmiş olan Amerikan tipi karargâh çalışmalarına da tam uyamamış oldukları için, deniz yolculuğu süresince bu hususlar üzerinde de çalışılarak alışkanlık sağlandı.

⁷² **Kore Harbi'nde Türk Silâhl...** s. 75.

⁷³ Depo Bölüğü; 30'dan fazla subay, bir o kadar da astsubay ve 400 kadar silahlı erden meydana gelmiş olup tugayın personel noksanını ilk elde ikmale yarar. Gerektiği zaman yedek bir kuvvet olarak da kullanılır, nitekim kullanılmıştır.

⁷⁴ **Kore Harbi'nde Türk Silâhl...** s. 75.

D- 1 NCİ TÜRK TUGAYININ KUNURİ MUHAREBELERİNE KADAR ALDIĞI GÖREVLER

1- Pusan Limanına Çıkış

Aralarındaki sıra, zaman ve mesafe fasılalarını koruyan gemiler 21 günlük yolculuktan sonra, 16 Ekim 1950'den itibaren Kore sularına yaklaştılar. Bu münasebetle silâh, malzeme ve eşya güvertelere çıkarılarak genel temizlik ve karaya çıkma hazırlıkları başladı. Tugay ve alay komutanları ile karargâhları ve ikinci kafile birliklerini taşıyan Haan gemisi 12 Ekim 1950 günü saat 13.30'da Pusan limanına yaklaşınca, gemi komutanı, aynı hedef ve emele doğru 21 gün süren ve samimi bir deniz yol arkadaşlığının anısı ve ulusların hürriyet ve bağımsızlıklarının korunması uğrunda Türklere Amerikalıların, Birleşmiş Milletlerin diğer hür devletleriyle birlikte yapmakta oldukları iş birliğinin sembolü olmak üzere, İskenderun'dan ayrılırken gemiye çekilen Amerikan bayrağını tugay adına Tugay Komutanı General Tahsin Yazıcı'ya törenle sundu. (Bayrak İstanbul'daki Askerî Müze'dedir.) Generalde buna karşılık sarsılmaz Türk dostluk, vefa ve ahde bağlılığının bir anısı olmak üzere tugay bandosu Türk ve Amerikan millî marşlarını çaldı.⁷⁵

Adı geçen gemi aynı gün saat 15.55'de Pusan limanının ağzına girip, yarım saat sonra demirledi. Fakat daha önce gelen ve birinci kfileyi getiren gemi henüz boşalmadığından, ikinci kfile 17 ve 18 Ekim günlerinde gemide kaldı. Haan gemisi bu suretle ancak 19 Ekim 1950 günü öğle vakti iskeleye yanaştı. Limanda büyük bir gemi kalabalığı göze çarpıyordu. Bunların ışıklarını söndürmeyi gerekli görmemeleri hava egemenliğinin Birleşmiş Milletler'de olduğunu gösteriyordu.⁷⁶

10 Ekimde, Amerika'nın Uzak Doğu ve Birleşmiş Milletlerin Kore'deki Başkomutanı General Mac Arthur karargâhında bulunan Türk irtibat kurulundan bir kurmay albay ile iki subay gemiye gelerek tugayla ilk teması yaptılar ve komutana Kore Türk Silâhlı Kuvvetlerinin 9. Amerikan Kolordusu'na bağlanmasının düşünüldüğünü

⁷⁵ Denizli; a.g.e. , s.74.

⁷⁶ **Kore Harbi'nde Türk Silâhlı...** s. 76. Yazıcı; a.g.e. , s. 100; Dora; a.g.e. , s. 43 **The History Of The United Nations Forces in The Korean War**; s 62.

haber verdiler. Tugay komutanı ve yanındakiler 19 Ekim 1950 günü saat 12.30'da Haan gemisinden karaya çıktı. Güney Kore askerî ve mülkî makamlarının temsilcileriyle halkın ileri gelenleri ellerinde Türk ve Birleşmiş Milletler ve Kore bayrakları bulunan 50 kadar okullu kız, bir miktar halk ve biri Amerikan diğeri Güney Kore askerî bandosu olmak üzere iki mızıkta takımı tarafından karşılandılar.⁷⁷

Pusan belediye reisi Korelilerin minnettar hislerini belirtiyor; “yardım etmek, yardıma koşmak ne güzel... Fakat ya yardıma muhtaç olmak, icap ederse dünyanın dört tarafına yardıma koşalım, fakat sen bizi yardıma muhtaç eyleme... İçten, samimi ve bütün hislerimizin ifadesi olan bu dua Kore'de, birliğimizin her vesile ile sık sık tekrarlandığı müşterek bir yalvarış oldu. Gördük ki toplu bir kıta halinde vatan toprağına giren ayaklar, ister dost ister düşman olsun millî bir felâkettir. Askerlerimizin bazılarına mezar olan ve birçoklarının da kanı ile mübarekleştiğı Kore topraklarına çıkış çok muntazam ve heybetli oldu. Mensup olduğumuz milletin asil namına bir kat daha ilâve, tanıtmak fikri, kalplerde Türklük sevgisinin coşturan kuvveti... Pusan rıhtımındaki Mehmet'in dik başında, mağrur bakışında, ayak atışında, her halinde ve mucizeli kudret görüldü. Hâlbuki taşıdıkları teçhizat ve ellerindeki torbalar çok ağırdı. Fakat onlar kendilerini alkışlayan yabancı milletlere (Türk böyledir ve böyle yürür) der gibi idiler.”⁷⁸

Karşılama gelenlerle kısa bir tanışmadan sonra, Pusan Valisi hükümeti adına “Uzak bir diyardan kara günümüzde bize yardım etmek için gelmiş bulunuyorsunuz. Size hoş geldiniz derken teşekkürlerimizi ve iyi temennilerimizi sunarız.” dedi. Tuğgeneral Tahsin Yazıcı'da “Geçirmekte olduğunuz facianın elemelerine katılmış olarak memleketten yola çıktık. Mazlum, mağdur bir millete samimi duygularla yardıma geldik. Kore'nin kurtuluşu için kendi memleketimizde imişiz gibi bütün gayretlerimizi sarf edeceğimize inanabilirsiniz. Allah hepimizin yardımcısı olsun.” diye mukabelede bulundu.

Böylece kabileler, 21 günlük bir deniz yolculuğundan sonra, birer gün ara ile 18, 19 ve 20 Ekim 1950 günlerinde düzen içinde ve sessiz bir şekilde Pusan rıhtımına çıktılar. Her kabile vapurdan iskeleye çıktıkça, orada hazır bulundurulan kamyonlarla

⁷⁷ Güventürk, Faruk; **Kore'de Kutup Yıldızı**, Özgül Matbaası, İstanbul, 1969, s.21;

⁷⁸ Ergünger; **a.g.e.** , s. 20

istasyona gönderiliyor ve burada hazır duran trenlerle limanın 85 km. kuzey batısındaki Taegu şehrine yollanıyordu.⁷⁹

O istasyonda bulunan yerliler doldurulmuş birer manken gibi gamlı bakışlarıyla Mehmetlere bakıyor ve vagonlardan, duyulan yetimlik hislerine rağmen, dışarıya taşmaya başlayan memleket türkülerini, ne olduğunu anlamaksızın hayretle dinliyorlardı. Zavallı Koreliler bir neşe, bir güler yüz alâmeti göstermiyorlardı. Nasıl gösterebilirlerdi? Aslında fakir kimselerdi. Üzerlerinden harp silindiri geçmiş, maddî, manevî varlıklarını ezmiş ve kaderin pençesinde kıvranıyorlardı. Tabiatıyla gülecek, neşelenecek halleri yoktu.

Şuraya buraya çökmüş, dayanmış yaşlı erkek ve kadınlar ellerindeki lüleli çubuklarını çekip dumanlarını dışarıya verirken yüreklerini yakan ateşi defetmeye çalışıyorlarmış gibi görünüyorlardı.⁸⁰

Birleşmiş Milletler taarruzunun muvaffakiyetle gelişmesine rağmen, sefil halk kitleleri kızıkların tekrar gelmeleri ihtimalinin korkusu içinde güneye doğru göç için istasyonlarda bekliyorlardı. Halka tahsis edilmiş tren seferleri yoktu, fakat cepheye ikmal yapıp boş dönen trenler olursa vagonlarına siviller de bindiriliyordu. Böyle açık bir vagona tek ayaküstü durabilecek kadar bir yere sahip olmanın bahtiyarlığı trene binmiş olanların yüzlerinden okunuyordu. Askerlerimiz kapalı bir vagon içinde ve mükemmel giyimli olmasına rağmen soğuktan müştekiydiler. Yüreklerinde harap olmuş yuvaları ve mahvolmuş saadetlerinin acısı ile açık vagona donduran ayaza göğüs gererek mukadderatın seline kapılmış bu sefil ve perişan insanlar, hele soğuktan morarmış yüzleri ile titreşerek ağlaşan çocuklar, bedbaht ihtiyarların feci halleri gözlerini yaşartıyordu. Böyle bir vaziyet içerisinde kumanyalarını iştah ile yemeye imkân kalmamıştı. Yiyecek namına neleri varsa onları verdiler. O kadar ki erlerimizin yarını düşünmeyen hallerini önlemek mecburiyetinde kalındı... Her şeylerini veriyorlardı, hâlbuki yolculuk daha da uzar aç kalınabilirdi.

Albay Celal Dora trende verilen kumanyaları büyük bir hayranlıkla anlatmaktadır. “ Verilen kumanyalar sağlam mukavva kutular içine yerleştirilmiş ve içinde her türlü ihtiyacı karşılayacak şekilde yiyecek ve içecekler doldurulmuştu. Bir

⁷⁹ Denizli, a.g.e. , s.75

⁸⁰ Yazıcı; a.g.e. , s. 104.

kumanya kutusu ya üç kişinin bir öğünlük ya da bir kişinin üç öğünlük ihtiyacını karşılamak için tertiplenmiştir. İçinde altı konserve kutusu vardır. Bunlar sırasıyla salçalı köfte, etli kuru barbunya fasulyesi, tavuklu pirinç pilavı veya makarna, komposto, reçel ve bir kutunun içinde yarısı tuzlu yarısı şekerli bisküvi bulunmaktadır. Ayrıca rutubet almayacak şekilde ambalajlar içinde çay, kahve, şeker, üç paket sigara, kibrit, çikolata, şekerleme, çiklet, sabun, üç adet naylon kaşık, çok yumuşak temizlik kâğıtları ve konserve kutularındaki yemekleri ısıtmak için bir kutu içinde ispiertosu ve pamuğu konmuş ispierto ocağı... Amerikan tertibi bu kumanyaların temizliği, nefaseti ve her türlü ihtiyacı karşılayacak şekilde tertip edilişi her ordu için örnek olmaya layık bir durum arz etmektedir. Kendi ordumuz içinde böyle olması şayanı temennidir.”⁸¹

Trende verilen kumanyalarının bazılarında domuz eti olduğu anlaşıldı. Bunlarda trenler durdukça uzun zamandan beri et yüzü görmemiş sefil halka verildi.⁸² Mehmetlerin cepleri fakirdi. Ama gönülleri zengin idi. Korelilerin fakirlerine acıyarak uzattıkları yardım elleri, Türkleri Korelilere çabuk tanıttı ve sevdirdi. Taeguluların sevgi ile “Turgo Numbre, Van-Türk, bir numaralıdır” sözleri sık sık işitilmeye başlandı.

Pusan'a indirilen birlikler Taegu'da konuşlanmak üzere sevk edilip burada tahsis edilen kışlalara yerleştiler.⁸³ Bu kışlalar Japonlardan kalmaydı.⁸⁴

2- Taegu'da Tugayın Eğitim Çalışmaları

Amerikan silâhlarıyla yeteri kadar eğitim ve atış yapılmamış olduğundan tugay birliklerinin bu silâhlarla daha bir süre eğitim yapması kararlaştırıldı. Zaten tugay birliklerinin Amerikan silâh, gereç ve donatımıyla donatılması işi henüz sona ermemişti.

9. Amerikan Kolordu Komutanı'nın Türk Tugay Komutanı ile tanışıp görüşmek üzere kendisini karargâhında beklediğinin bildirilmesi üzerine, Tugay Komutanı General Tahsin Yazıcı, yanına bir kısım subaylarını alarak 22 Ekim 1950 sabahı Taegu'nun 120 km. kuzey batısında, Seoul'e giden yol üzerindeki kolordu karargâhının bulunduğu Taejon'a ciplerle gittiler. Ormanlık dağlardan yollara inen Kuzey Koreli gerillâcı çeteler tarafından, emniyet düzeni alamayan, yalnız başına giden araçlarla zayıf

⁸¹ Dora; a.g.e. , s.44-45.

⁸² Alman Dersler... ; s.24.

⁸³ ATASE Arşivi, KSK, K: 4, G: 5, B: 5-6/7/8. (A.k.t: Uluslar arası Askeri Tarih Dergisi)

⁸⁴ Denizli; a.g.e. , s.76.

gruplara saldırıldığı iştiliyordu. Kolordu karargâhındaki görüşmelerden, Türk Tugayı'na ilkin bir hafta istirahatten sonra, cepheye görev verilmesi kolorduca düşünül­düğü halde silâh ve donatımın henüz noksan olduğu öğrenildiğinden, en kısa bir zamanda eksikleri tamamlamak üzere tugayın şimdilik Taegu ile Taejon arasındaki dağlarda gizlenen ve fırsat buldukça yollara inerek saldıran çeteleri arayıp, temizlemek ve yol ile köprülerin güvenliğini sağlamakla görevlendirileceği öğrenildi. 23 Ekim 1950 günü saat 16.00'da tugay komutanı Taejon'dan Taegu'ya dönüşte, birliklere gereken hazırlık emirlerini verdi.⁸⁵

3- Tugayın Taegu'da Yeniden Donatılması, İaşesi ve Hazırlanması

Bu sırada Türk birlikleri bir yandan eğitim, atış ve arazi tatbikatları yapıyor, bir yandan da Pusan limanına gelen gemilerden çıkarılan top, motorlu araçların ve gereçlerin Taegu'ya getirilmesine çalışılıyordu.

Sevkiyat ve nakliyatın idaresine, Kore harekâtında Tugayın nakliyat işlerinde iyi başarılar elde eden Ulaştırma Bölük Komutanı Yzb. İhsan Gürkan görevlendirildi.⁸⁶

Tugay birliklerinin konuştuğu Japon kışlası bir kabul yeri olarak teşkilatlandırılmıştı. Burasını bir kaç Amerikalı subay ve astsubay idare ediyordu. Ders atışları bunların hazırladıkları poligonda yapıldı. Aynı zamanda birlikler yeni Amerikan silâh, malzeme ve teçhizatı alarak yeni baştan donanıyor, Türkiye'ye gönderilmesi gereken şahsî eşyalarının ambalajları ile uğraşıyordu. Bu sırada Türk birliklerinin Amerikan usulünce iaşe edilmeleri ve özellikle gündelik ekmek gramajının tespiti işleri fazla güçlük çekilmeden düzenlendi.⁸⁷

Aynı zamanda Türk birlikleri aşçılarının Amerikan yiyecek maddelerinin, özellikle çeşitli konservelerin nasıl pişirileceğini öğrenmek maksadıyla, Pusan'da bulunan Lojistik Başkanlığından Amerikan yemek pişirme uzmanı olan bir levazım yüzbaşı görevlendirildi. Bununla beraber çeşitli birliklerin kadrolarına göre gereç, eşya, elbise ve çamaşır ihtiyaçları da tamamlanıyordu.⁸⁸

⁸⁵ **Kore Harbi'nde Türk Silâhl...** ; s. 77.

⁸⁶ Yazıcı; **a.g.e.** , s.119.

⁸⁷ Denizli; **a.g.e.** , s.77.

⁸⁸ **Kore Harbi'nde Türk Silâhl...** ; s. 77.

Albay Celal Dora anılarında aşçılarımızın eğitim almasını anlatmaktadır. “...Taegu’da bir hafta müddetle Amerikan mutfaklarından⁸⁹ iaşemiz karşılandı. Birlikte götürdüğümüz kendi mutfak malzemelerimiz yerine modern Amerikan mutfaklarının verileceği bildirilmiş ve bu mutfakların kullanılmasını öğretmek üzere açılmış olan aşçı kursuna aşçılarımız davet edilmişlerdi. Birliğimizde ücretli üç sivil aşçıdan başka yemek pişirmesini bilen kimse yoktu. Onlarla birlikte çalışan erler yardımcılıktan daha ileri gidemiyorlardı. Amerikalılar bir an evvel aşçı ihtiyacımızın ikmali için her bölükten üçer kişi ile üç sivil aşçımızı Amerikan mutfaklarında kursa tabi tutmuşlar ve mutfakların kullanılması ile yemek pişirilmesi üzerinde ders ve tatbikat yaptırmışlardı.”⁹⁰ Aşçılarımız eğitimlerine müteakip birliklerine katılmış, her bölüğün üçer adet Amerikan mutfaklarıyla ikmali yapılmış ve yemekleri artık kendi aşçılarımızın pişireceği emri gelmiştir.

Kore’de şoförlerimizin yeterli derecede eğitim almamalarından ötürü ilk başlarda birçok motorlu araç kazası meydana gelmiştir. Pusan limanından gemilerden indirilen araçların Taegu’ya kadar getirilmesi esnasında acemi şoförler araçların oraya buraya çarpmasına sebebiyet vermişlerdir. Taegu’da ilk defa kışla dışına çıkan bir kamyonun iki küçük çocuğu ezip ölümüne sebep olması ve beş kişinin de yaralanması derin üzüntülere sebep olmuştur. Türk şoförleri uzun süre acemilikleri ile Kore’de çok konuşulmuş ve çevresine korku salmıştır. Daha sonraki zamanlarda ustalaşan Türk şoförleri birçok önemli görevin başarılmasını sağlamış, Amerikalılar tarafından da takdir edilmiştir.⁹¹

Neticede piyade silahlan 7,62 mm. çapındaki Amerikan silahlarıyla değiştirildi ve bunlarla eğitim ve atış yapıldı. Uçaksavar bataryamızın İngiliz yapısı 40 mm. lik topları Kore’de cephaneleri bulunmadığı için yurda geri gönderilmek üzere Pusan’a yollandı. Bunların yerine sonradan Amerikan malzemesi verilecekti. Kadroya göre motorlu araçlar tam verilmediği gibi, mevcut araçlar sayısınca liyakatli şoför temin etmek hususunda sıkıntı çekiliyordu. Seyyar mutfak, karargâh çadırları ve bu çeşit eşya henüz eksikti.

⁸⁹ Seyyar Amerikan mutfakları benzin ocağı ile çalışmakta, gece ve gündüz yürüyüşler ile ikamette yemek yapmaya yarayan çok kullanışlı sahra mutfaklarıdır.

⁹⁰ Dora; **a.g.e.** , s.46.

⁹¹ Dora; **a.g.e.** , s.64–65.

24 Ekim, Birleşmiş Milletler günü olduğu gibi, aynı zamanda Kuzey Kore'nin başkenti Pyongyang da bugün ele geçirilmişti. Bu münasebetle Taegu şehir idaresinin düzenlediği törene Tugay da, katıldı. Dillerini bilmedikleri insanlar arasında ve yabancı bir ülkede bulunmaktan dolayı Tugay personeline bir garipseme duygusunun uyanması doğaldı. Bununla beraber, birlikler bir an önce dövüşmeğe hevesli idiler.

Türkiye'den gelerek Pusan'a çıkarılan 23 cip ve 27 GMC aracı 25 Ekim 1950'de karayolu ile ve Türk şoförleri idaresinde Taegu'ya getirildi. Aynı şoförler tekrar Pusan'a gönderilerek orada kalan araçlar da getirildi.⁹²

4- 241. Piyade Alay Komutanlığı Kademesinin Kaldırılması

Tugay Komutanı ve Kurmay heyeti, Kore Türk Silâhlı Kuvvetleri'nde, piyade taburları ile tugay komutanlığı arasında bir de alay komutanlığı kademesinin bulunmasını fazla ve hatta sevk ve idare bakımından sakıncalı görüyordu. Tugay komutanı alınan İngilizce emirlerin anlaşılması maksadıyla Türkçeye çevrilmesi için zamana ihtiyaç olduğunu aynı emrin tugayca alaya, alayca taburlara hazırlanıp yayınlanmasının zaman alacağını düşünerek tugay kuruluş ve teşkilâtında bazı değişiklikler yapılmasını uygun gördü.⁹³

Bu sorunu bir düzene koymak için 2 Kasım 1950 günü, tugay komutanının başkanlığında alay komutanı ile yardımcısının ve tugay kurmay subaylarının hazır buldukları toplantıda bir konuşma yapıldı. Neticede, 3 Kasım 1950'de tugaydan verilen bir emirle alay kademesi kaldırılarak durum Genelkurmay Başkanlığına arz edildi. Tugay komutanlığının bu emrine göre; "Alay karargâhının şube ve kısımları, bunların tugaydaki karşılığı olan şube ve kısımlarla birleştirilerek tugay karargâhı kuvvetlenecektir. Alay komutanı, tugay komutanı yardımcılığını yapacaktır. Piyade taburları numaralarını koruyacaklar ve doğrudan doğruya tugaya bağlı olacaklardır. Bu amaçla tabur karargâhlarına birer ikmal subayı ile astsubay verilecektir. Alay karargâhının muhabere takımı tugay muhabere takımıyla birleşerek bunlarda bir tugay muhabere bölüğü teşkil olunacaktır. İki piyade ve yarım ağır silah bölüğü şeklinde birleştirilerek talimgâh adı altında teşkilatlanan depo birliği ve hizmet destek birlikleri emniyet ve disiplin bakımından bir Sahra Hizmet Komutanlığı'na bağlanmıştır.

⁹² **Kore Harbi'nde Türk Silâhlı...** ; s. 77.

⁹³Yazıcı; **a.g.e.** , s 125.

Talimgâhtaki muhabere kısmı da, tugay muhabere bölümünün kuruluşuna katılacaktır. Alay karargâh bölümündeki istihkâm takımı, dördüncü roketatar mangasının on erini roketatarlarıyla birlikte tugay muhafız takımına, geri kalan erleri cephaneci olarak tanksavar takımına verdikten sonra, artanlar talimgâh emrine girecektir. Alayın havan bölümü, tugay havan bölümü olacaktır. Alay karargâh kadrosundaki iki cipten biri tugay komutan yardımcısına, diğeri talimgâh komutanına verilecektir. Alayın servis bölümündeki motorlu araçlar, ayrıca bildirileceği gibi, tahsis olunacakları birliklere katılacaklardır. Bu yeni teşkilât 5 Kasım 1950 günü saat 12.00'ye kadar tamamlanacaktır.”⁹⁴

Alay Komutanı Albay Celal Dora, bu değişiklik emrinden çok rahatsız oldu. Alayı milli irade onayı ile kurulmuştu ve ancak milli irade tarafından lağvedilebilirdi. Albay Celal Dora, 3 Kasım 1950’de aldığı değişiklik emrine askerliğin gereği olarak uymakla beraber, durumu Genelkurmay Başkanlığına, özel gizlilik derecesinde 4 Kasım 1950 tarihli bir yazı ile bildirdi.⁹⁵

5- Tugayın Seoul’ün Kuzeybatısındaki Chongdan Bölgesinin Emniyetiyle Görevlendirilmesi

7 Kasım 1950 günü Mac Arthur karargâhından gelen 25 Ekim 1950 tarihli bir emirde⁹⁶ 1. Tugay Komutanlığının 8. Amerikan Ordusu Komutanlığına bağlandığı bildirildi. Tugaya kod adı olarak, “North star - Kutup Yıldızı” ismi verildi. Aynı gün saat 18.10'da tugayın Seoul’ün 46 km kuzeybatısındaki Munsan bölgesinin emniyeti ve düşman gerillalarını arama ve tarama işleriyle görevlendirmek üzere 10 Kasım 1950 günü kuzeye hareket edeceği ve orada 25. Amerikan Tümen Komutanlığı emrine gireceği 8. Ordu karargâhından telefonla Tugaya bildirildi.

6- Tugayın Chongdan Bölgesine Gelmesi

Tugayın motorlu birlikleri 10 Kasım 1950 sabahı Taegu'dan harekete başlayarak Taejon-Chochiwon-Suwon-Seoul kara yolu ile hareket ettiler. Yaya

⁹⁴ **Kore Harbi'nde Türk Silâhı...** ; s. 80. Orga, İbrahim, **Kore**; Sulhi Garan Matbaası, İstanbul, 1958, s.54. Yazıcı; **a.g.e.** , s.125.

⁹⁵ Dora; **a.g.e.** , s.73–74.

⁹⁶ **Onuncu Askeri Tarih Sempozyumu...**, s.417. **ATASE Başkanlığı Arşivi**; D.134, G.1 K.71, D.1. (A.k.t: Denizli; a.g.e.)

birliklerle cephaneye gereç ve eşya, demir yolu ile 13 ve 14 Kasım günlerinde Chongdan bölgesine kısım kısım nakledildiler. Tugay bu bölgede 25. Amerikan Tümeninin emrine girdi.⁹⁷

Sarmuen bölgesinde 4200 kişilik düşman grubunu temizleme görevi de alan Tugay⁹⁸, 15–19 Kasım günlerinde düşman gerillalarının faaliyette buldukları Kaesong'un kuzey ve kuzey doğusunda Yesong ile Imjin Nehri arasında bulunan 30–40 km derinliğindeki bir sahayı taramıştır. Tugayın sorumluluk bölgesinde 3500 kadar Kuzey Koreli gerilla bulunuyordu. Tugay, Taburlarını bu geniş bölgeye dağıtarak görevini başarı ile yaptı. 25. Amerikan Tümeni'nin geri bölgesini emniyete alarak tümenin, Sunchon bölgesinde toplanmasını sağladı.⁹⁹ Bu süre içinde 18 Kasım günü 2. Tabur bu bölgede gerillalarla temasa geçerek yapılan taarruzda düşmana 25 ölü ve bir hayli yaralı verdirdikten sonra 45 kişiyi de yakalamıştır.¹⁰⁰

7- Tugayın Kunuri Bölgesine İntikali

9. Kolordu yakında başlayacak taarruza katılmak için hazırlanırken, bu kolorduya bağlı 25. Amerikan Tümeni de Pyongyang'ın 48 km kuzeyindeki Sunchon bölgesinde toplandı. Bu sırada Tugayın; 9. Amerikan Kolordusu'nun ihtiyatını teşkil etmek üzere 22 Kasım'da Kunuri'ye hareket etmesi bildirildi. Tugay karargâhının komuta kademesiyle bir ön heyet, 20 Kasım sabahı Chongdan'dan Pyongyang'ın 75 km. kuzeyinde Kunuri bölgesine hareket etti. Geniş bir alana dağılmış bulunan Tugay birliklerine, 20 Kasım aksamına kadar Kaesong-Kumchon bölgesinde toplanıp harekete hazır bulunmaları emredildi. Tugay önce yol boyunca toplandı ve 21 Kasım'dan itibaren harekete başladı.¹⁰¹ Kunuri 300 km. uzaklıktaydı.

Tugayın yaya unsurlarının intikali için 25. Tümen, 200 kamyon verileceğini bildirdiği halde, kamyonlar gelmedi. Tugayın 22 Kasım'da cepheye hareket etmesi şüpheli duruma geldi. Bu durumda; Tugayın tamamının, taarruz günü olan 24 Kasım'dan önce, Kunuri Bölgesinde bulunması mümkün değildi. Yalnız 1.Tabur

⁹⁷ Denizli; a.g.e. , s.79.

⁹⁸ A.g.e. ; s.81. ATASE Arşivi; D.134, E.1, K.71, D.1. (a.k.t: Denizli; a.g.e.)

⁹⁹ **Kore Harbi Kore Türk Tugayı ve BM Askerlerinden Alman Dersler**, EDOK Yayınları, Ankara, 2001, s.29

¹⁰⁰ Dora; a.g.e. , s.87.

¹⁰¹ **Kore Harbi'nde Türk Silâhı...** ; s.84.

bindirilebildi ve Tugayın motorlu birlikleri¹⁰² ile birlikte 1. kademe olarak intikale başladı. İntikal yolu olan Kaesong-Piyonksan-Namchonjom-Simak-Sariwon-Pyongyang-Sunchon-Kunuri yolu cepheye giden BM vasıtalarıyla tamamen dolu olduğundan intikal zorlukla sürdürüldü. 300 km.lik yol ancak 16 saatte alınabildi. Tugayın birinci kademesi 24 Kasım sabahı intikalini tamamladı. Araçlar hiç bekletilmeden geri gönderildi. Her çareye başvurulmasına rağmen taarruzun başlama günü olan 24 Kasım'da, Tugayın bulunması gereken Kunuri bölgesine, Motorlu Birlikler ile sadece 1. Tabur gelebildi. 2. Taburu yolda, 3.Taburu ile Personel İkmal Bölüğü ise hala ilk toplanma bölgesi olan Kumchon'da kamyon bekliyordu. Geri dönen araçlarla ve üç kademe halinde Tugayın tamamı ancak 26 Kasım akşamı Kunuri' de toplanabildi.¹⁰³

BM Başkomutanlığınca, 24 Kasım 1950 sabahı genel taarruzun başlaması kararlaştırılmıştı. Motorlu Topçu Taburu bu taarruzda 25.Tümen'i desteklemekle görevlendirildi. Motorlu Topçu Taburu 21 Kasım'da Chongdan'dan kendi araçlarıyla hareket etti. Topçu Taburu 22–23 Kasım 1950 gecesine 25.Tümen bölgesinde toplanan diğer beş topçu taburuyla mevziye girdi.¹⁰⁴

8- Tugayın Savaşa Girmesinden Önce BM Ordusu, Türk Tugayı ve Komünist Çin Ordusu'nun Genel Durumu

Türk Tugayı 17 Ekim'de Pusan limanına ulaşmış ve 18 Ekim'den itibaren asker karaya çıkmaya başlamıştı. Fakat geç kalınmış mıydı? Harp neredeyse bitmek üzereydi. Tugay askerleri böyle düşünüyorlardı ve haksızda sayılmazlardı. Hepsinde kesin zaferi hedef tutan bu büyük taarruza katılma arzusu vardı. Kore'ye gelip de muharebeye girmeden turist gibi dönmek cazip görünmesine rağmen, birçok bakımdan temenni edilmiyordu. Vatan savunmasının en kıymetli ve hatta biricik faktörü olan Mehmetçikleri, ateş altında, muharebe meydanlarında tecrübe etmek 30 seneye yakın bir sulh devresinde nutuklar, destanlar ve menkıbelerde irsî hasletimiz olarak övülen muhariplik kabiliyeti ölçülebilirdi. Çok iyi biliniyordu ki zaferler kazanabildiği takdirde

¹⁰² Uçaksavar, Havan, İstihkâm, Muhabere, Sıhhiye, Ordudonatım Bölükleri, Tugay Karargâhı ve Karargâh Bölüğü. **Kore Harbi Kore Türk Tugayı ve BM Askerlerinden Alınan Dersler**, EDOK Yayınları, Ankara, 2001; s.29

¹⁰³ **A.g.e.** ; s.29–30

¹⁰⁴ **Kore Harbi'nde Türk Silâhı...** ; s.85

“Türkler artık eski muhariplik kabiliyetlerini kaybetmişlerdir” şeklindeki propagandalarda kökünden tırpanlanacaktı.¹⁰⁵

Pusan’a çıkan Tugayın, trenlerle 120 km. kadar batıdaki Taegu şehrine intikal ettiği 22 Ekim’de ise 700 km. ötedeki Pyongyang geçilmiş, doğuda ABD Deniz Piyade Tümeni Wonsan çıkarmasını tamamlamış, Yalu’ya 100–120 km.lik bir mesafeye ulaşılmıştı. Tarihler 1 Kasım gününü gösterdiğinde Birleşmiş Milletler Ordusu’ndan aylardır, dövüşmekte olmanın ve şu son bir buçuk aydır Kuzeye doğru yüzlerce kilometrelik koşuşturmanın yorgunluğu hissedilmekteydi.¹⁰⁶

Yalu’ya yaklaşan 1. Amerikan Süvari Tümeni ve onun doğusunda 2. Güney Kore Kolordusu’nun bir tümeni beklenmedik bir şekilde Şiddetli bir düşman saldırısına maruz kaldı.¹⁰⁷ 1 Kasım’daki şiddetli taarruzları karşısında, Güney Kore Tümeni parçalandı. 1. Süvari Tümeni ise 600’ü askın kayıpla çekilmek zorunda kaldı.¹⁰⁸

24. ABD Tümeni ve bazı Güney Kore birlikleri, Yalu’ya 20 km. kadar yanaşmıştı. 7 Kasım’da BM Ordusu, Kuzey Kore topraklarında ulaştığı bu hattın erişebileceği en ileri hat olduğunu bilmiyordu. Ayrıca Çin kuvvetlerinin bir kısmını BM Ordusu’nun 30–40 km. kadar gerisinde kaldığından da haberleri yoktu. 28 Kasım sabahı doğuda 1. ve 3. Güney Kore Kolorduları ile 10. ABD Kolordusu, ortadaki dağlık bölgede 2. Güney Kore Kolordusu ile Batıda 1. ve 9. Kolordulardan oluşan 8. Ordu ileri harekâta geçti. Mac Arthur emrini vermişti. Tüm ordu taarruza geçerek Kuzey Kore’nin bütününü işgal edecekti.

Türk Tugayı, 25 Kasım taarruzunun başlamasından iki gün önce, 9. ABD Kolordusu’nun ihtiyatını oluşturmak üzere cepheye, Kunuri yakınına gelmişti.¹⁰⁹

Yine bu günlerde Çin Ordu Komutanı Lin Piao’da hazırlıklarını tamamlamış, BM Ordusu’nun harekete geçmesini bekliyordu Yalu Nehri güneyine, 13 Ekim’den beri 300.000 Çin askeri geçmişti. 50.000’i askın Kuzey Kore Ordusu ile beraber, 350.000 kişilik bir ordusu, BM Ordusu’nu bekliyordu. Bunların haricinde, 500.000’i asan bir Çin Ordusu da Mançurya’da yığınklanmasını bitirmek üzereydi.¹¹⁰

¹⁰⁵ Ergüngör; **a.g.e.** , s. 47.

¹⁰⁶ Denizli; **a.g.e.** , s.83.

¹⁰⁷ Korean Frontier; **a.g.e.** ,s. 47

¹⁰⁸ Artuç, **a.g.e.** ,s.93.

¹⁰⁹ Denizli; **a.g.e.** , s.84.

¹¹⁰ Artuç; **a.g.e.** , s.97.

24 Kasım'da BM Ordusu'nun genel taarruzu başladı. Amaç, Kuzey Kore kuvvetlerini, Kore dışına atmak. 8. Ordu'nun taarruzu buna göre planlanmıştı.

E- KORE'DE YİYECEK, GİYECEK, BAKIM VE MAAŞ İŞLERİ

1- Kore'de Askerin İaşesi ve Bakımı

Kore'de Türk Tugayı subay ve eri, Amerikan ordusunun kanun ve nizamlarına göre ve Amerikan subay ve erine verilenin aynı verilmek sureti ile iâşe edilmiş, giydirilmiş ve bakılmıştır. İâşe ve eşyada subay ve er farkı yoktur. Askerin günlük yemeği, sığır eti, kuru sebze, konserve meyve, taze meyve ve bir kilo ekmektir. Yaş sebze bulunmadığı zamanlarda aynı sebzenin konservesi verilmiştir. İâşe maddelerinin miktarı bol ve kalitesi yüksekti. Yemek, her bölüğün mutfağında hususi yetiştirilmiş aşçılar tarafından hazırlanmıştır. Türk aşçı erleri, Amerikan kurslarında yetiştirildikten sonra, aşçılık görevi alabilmişlerdir.

Bölüklerin mutfak kazanları römork üzerindeydi ve istenilen yere götürülebilmekteydi. Gerekli görülürse pişmiş yemek, 25 kişilik termoslarda 3 – 4 saat sıcaklığını korumaktaydı.

7 Eylül 1951'de yemek listesi:¹¹¹

Sabah kahvaltısı; çay, peynir, reçel, bisküvi.

Öğle yemeği; şehriye çorbası, kıymalı patates, kıymalı makarna, komposto.

Akşam yemeği; etli sebze, patates salatası, omlet, elmadır.

25 Kasım 1951'de yemek listesi:

Sabah kahvaltısı; süt, çorba, reçel.

Öğle yemeği; balık kızartması, patates köftesi, salata, komposto.

Aksam yemeği; çorba, kavurma, zeytinyağlı barbunya fasulyesi ve kompostodur.

Muharebe zamanlarında bütün personele ve muharebe olmadığı zamanlarda keşif kolları ve özel görev alanlara kumanya verilirdi.

Kumanya: Küçük kapalı kutular içinde birkaç çeşit et (balık, ciğer) etli kuru sebze, sucuk, tatlı, bisküvi ve yemekleri ısıtmak için altında eczası olan kutudur.¹¹² Ayrı

¹¹¹ **Kore Harbi'nde Türk Silâhı...** ; s. 157

ayrı kutularda olan bu yemekler bir paket haline getirilmiştir. Askerimiz çok ekmeğe sevdiğinden çok kuvvetli olan bu gıdadan başka ekmeğe de verilmiştir. Kalori 5.000 – 6.000'dir.

Bunlardan başka PX¹¹³ paketi verilir. Bu paket, harekât sırasında kantinlerin faaliyet göstermedikleri hallerde olmak üzere, A ve B rasyonlarını¹¹⁴ tamamlamak amacıyla verilir. Bu hak 100 kişiye bir sandık hesabı dağıtılır. İçinde sigara, puro, pipo tütününü, çeşitli şekerlemelerle mektupluk malzeme ve tuvalet maddeleri bulunur. Birliğin sağlığı ve morali için bu maddelerin verilmesi kabul edilmiştir. Amerikan iâşe müfettişleri sık sık ve doğrudan doğruya subay ve erlerden ne istediklerini sormuşlar ve istediklerini yerine getirmişlerdir.

Kore'deki en mühim sorunlardan birisi içme suyu ihtiyacıdır. Muharebelerin geçtiği yerlerde bir tek çeşmeye dâhil rastlanmamıştır. Şehirlerde ve köylere bütün içme suyu kuyulardan temin edilmektedir. Amerikalıların her alay için tertipledikleri ve sonradan Türk birliğine de verdikleri su tasfiye makinelerinin depo ettikleri havuzlardan su ikmalî sağlanmışır. Yağmur mevsiminde dağlardaki membalardan akan suların başka yerlerden su alınmamıştır. Kuyu suları umumiyetle kirli ve şüpheli olduğundan kuyulardan su alınması yasak edilmiştir.¹¹⁵

BM askerleri ile komünist güçleri karşılaştıran Dora şunları dile getirmektedir. “Birleşmiş Milletler birliklerinin beslenmesi komünistlerin beslenmeleri ile kıyas edilemeyecek derecede üstünlük taşımaktadır. Beri tarafta lüks denecek derecede her türlü gıda maddeleri bol bol mevcutken komünistlerin başlıca gıdalarını yalnız pirinç teşkil etmektedir.”¹¹⁶

¹¹² A.g.e. ; s.157.

¹¹³ POST EXCHANGE= garnizon kantini

¹¹⁴ Rasyon: Bir gün zarfında çeşitli miktardaki besin maddelerini kapsayan istihkak miktarıdır. A, B, C olmak üzere üç türlü rasyon vardır. “A” rasyonu çoğu taze gıdalardan ibaret bir istihkaktır. “B” rasyonu “A” rasyonundaki taze gıdalardan bulunmayanların yerine konserveleri konmuş bir istihkaktır. Taze gıda maddeleri ikmalinin yapılmadığı hallerde kullanılır. “C” rasyonu pişmiş ve konserve gıda maddelerini ihtiva eden bir istihkaktır. Ayrıca içinde PX paketinin maddeleri bulunur. Sıcak yemek yapılamayan hallerde veya görevi gereği yemek yiyemeyecek durumda olanlara verilir.

¹¹⁵ Dora; a.g.e. , s.63.

¹¹⁶ A.g.e. ; s.446.

3- Giyecek

Askere özel dokumalı yaz ve kışa mahsus ceket, pantolon, fanila, çorap, battaniye ile ayakkabı ve miğfer; özel görevler için müflonlu kaput, yatak takımı tulumu (iç bölmeleri hava ile doldurulup uçları düğmelenince kar üzerinde rahatça uyumak mümkündür), zırh ceket (mermi parçalarına karşı vücudu parçalanmaktan korur) verilir. Erin eşyası kamyonunda özel torbalarda taşınır.

Bütün personel, kamyonlarla taşınan temiz su içmişlerdir. Su ikmali de gıda maddeleri eşya ikmali gibi levazım hizmetindedir. Türk er ve subayları Amerikalıların herkese eşit muamele yapmalarından memnun olmuşlardır.

3- Temizlik

Herkes belirli hamam yerlerinde ve belirli günlerde yıkanır. Kirli çamaşırlarını bırakır, yıkandıktan sonra temiz yıkanmış çamaşır giyer. Kirli çamaşırlar özel teşkilat tarafından yıkanır ve tamir edilir ve kullanılmak üzere hamamlara gönderilir.

Albay Dora her zaman için en ileri hatların gerisine kadar yanaştırılan seyyar hamamlar, çamaşır makineleri ve ütü makineleri ile sık sık vücut temizliği, çamaşır temizliği, elbiselerin ütülenmesi gibi en mükemmel ve modern teşkilat ile ordu mensuplarının çiçek gibi temizliğinin en üst seviyede tutulmasından övgüyle bahsetmektedir.¹¹⁷

4- Sıhhi Bakım

Kore'de askerlerin sağlığına çok dikkat edilmiştir. Her taburun ikişer doktoru, ayrıca alay ve tugay karargâhının doktorları vardır. Motorlu sıhhiye bölüğü, birliklerin yanında sargı merkezleri açmıştır. Yaralı ve hastalar tabur sargı yerlerinde ilk tedaviyi görürler ve özel hasta kamyonları ile sıhhiye bölüğü merkezine götürülürler. Burada hafif yaralı ve hastalar tedavi edilir. Tedavisi uzun sürecek hasta ve yaralılar Amerikan hastanelerine, Pusan'daki büyük hastaneye götürülürler. Bu hastanelerden de Tokyo'daki büyük hastaneye sevk edilirler.

¹¹⁷ A.g.e. ; s.448.

BM askerleri ile komünist güçleri karşılaştıran Dora şunları dile getirmektedir: “Birleşmiş milletler ordusunda cephenin en ileri hatlarındaki hasta ve yaralılar birkaç saat içinde jiplerle, ambulansla, helikopterle ve hasta nakliye uçakları ile Kore’de veya Japonya’daki memleket içi hastanelere ve ameliyat masalarına ulaştırmak imkanlarına sahip olmalarına karşılık komünistler hasta ve yaralıları geriye sırtla ve sedye ile taşımakta ve kifayetsizlik yüzünden yaralılar günlerce yollarda süründükten sonra dayanabilenler hastaneye gidebilmekte ve bu yüzden fazla zayıat vermektedirler.”¹¹⁸

Şehitler, özel kamyonlarla Pusan'daki şehitliğe götürülmüşlerdir.

Türk Tugayı doktorları, muharebe meydanındaki hasta ve yaralıların taşınmasında canla başla çalıştıkları gibi, gerek Türk ve gerek diğer milletlerin yaralı ve hastalarına gösterdikleri itina ve sağladıkları başarılarla göreve bağlılıkları ve meslek bilgileri ile Kore'de muharebe edenler kadar şöhret kazanmışlardır.

5- Büyük Millet Meclisi Kararıyla Türk Tugayına Verilen Ödenek

Subay, askerî memur, astsubay, sivil memur ve hizmetlilerin almakta oldukları maaş ve ücretlerin bir mislini, kıta çavuşlarının 60, onbaşı ve erlerin 30 lira ödenek almaları Büyük Millet Meclisince 23 Aralık 1950'de kabul edilmiştir. Bu ödenekten bir kısmının dolara tahvil edilerek tuğgenerale 40, albaya 30, yarbaya ve binbaşya 20, diğer subay ve askerî memur-ara 15, astsubaylara 10, kıta çavuşlarına 7, erlere 4 dolar verileceği ve ödeneğin geri kalan kısmının şahıslar adına İş Bankasına yatırılacağı da bildirilmiştir.

F- 1 NCİ TÜRK TUGAYI'NIN KATILDIĞI MUHAREBELER

1- Kunuri Muharebesi

Kunuri Muharebesi bir oyalama, çemberi yarma, kurtulma ve imha muharebesidir. Bu muharebede Türk Tugayı Birleşmiş Milletlerin kuşatılmasını önlemiştir. Taarruza geçen Kızıl Çin askerleri, yağız çehreli, heybetli Türk askerlerine çarpmışlar, süngü takıp naralarla saldıran Türklerin karşısında mihlanıp kalmışlardır.

¹¹⁸ Dora; a.g.e. , s.446.

Türk süngüleri o anda 200 Çinliyi yere sermiş, bu menkıbe Amerikan hatları arasında bir kuvvet ilacı gibi yayılarak onları da harekete geçirmiştir. Muharebeler aşağıdaki gibi gelişmiştir.¹¹⁹

a- 1. Tugayın Kunuri'de Toplanması

26 Kasım 1950 günü başlayan komünist Çin taarruzu dolayısıyla durumun birdenbire Birleşmiş Milletler kuvvetleri aleyhine dönmesi ve Tokchon'un sarılması üzerine 9. Kolordunun ve dolayısıyla 8. Ordunun sağ yan ve gerileri düşmana açılmış ve bu sebeple ciddi bir kuşatılma tehlikesine maruz kalınmıştı.¹²⁰

9. Kolordu Komutanı Tümgeneral Coulter, 26 Kasım saat 15.30'da Kolordu Harekât Şubesine gelerek orada bekleyen Tugay Komutanına hitapla, az önce 8. Ordu Komutanıyla telefonla konuştuğunu söyledi ve harita başında ağzında şu emri verdi: “2. Güney Kore Kolordusu geriye çekiliyor. Tokchon şehri düşman tarafından kuşatılmıştır. Düşman, kolordunun sağ tarafını tehdit etmektedir. Türk Tugayı Kunuri-Tokchon yoluyla hareket ederek Tokchon'u işgal edecek.”¹²¹

Kolordu Komutanından alınan emir esnasında orada bulunan Kurmay Binbaşı Faik Türün o anı şöyle anlatmaktadır: “Harekât odasındaki haritada Tokchon istikametine doğru bir iki kırmızı ok ve Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin ulaştığı oldukları hat dışında fazla bir şey görülmüyordu. Kolayca anlaşılacağı üzerine tugaya 9.Kolordunun (tabiatıyla onun batısındaki 1. Amerikan Kolordusunun) açılması muhtemel sağ yanını koruma görevi veriliyordu.

Ancak alınan bu emirde ve müteakiben 24 saat sonra telsizle ulaştırılan ikinci emirde genel durum ve dost kuvvetlerine yapacağı harekât hakkında bilgi yoktu. Çünkü Kolordu Komutanlığı da o sırada fazla bir şey bilmiyordu. Sonradan öğrenilenlere göre BM kuvvetleri stratejik bir baskına uğramıştı.¹²²

¹¹⁹ Denizli; a.g.e. , s.86. ATAŞE Arşivi; D. 134, G.1, K.71, D.1. Yazıcı; a.g.e. , s.221.

¹²⁰ **The History of The United Nations**; s.629. Mac Arthur; a.g.e. , s.374. **United States Army in The Korean War**; Washington, 1990, s.69.

¹²¹ Yazıcı; a.g.e. , s.148, 14, 19. **The History of The United Nations**; s.629. Majör R.C.VV. Thomas **O.B.E.** ; s.51–52. David Rees; **Korea The Limited War**; New York, 1964, s.314.

¹²² **Gaziler Dergisi**, Yıl 1, Sayı 1/104, Kasım Aralık 1985, s.7. (Emekli Orgeneral Faik Türün, 1. Kore Tugayı Harekât ve Eğitim Şube Müdürü olup daha sonra 1. ve 3. Ordu komutanlıkları yapmıştır.)

26 Kasım 1950 günü Türk Tugayı (Kunuri-Tokchon) yoluyla 9. Kolordu tarafından 2. Tümenin sağına sevk edilmesiyle 2. Kore Kolordusunun bozgunu neticesi, 2. Tümenin açılan sağ yanına yönelecek tehlikenin karşılanacağı ümit ediliyordu.

2. Kore Kolordusunun bölgesi boşalmıştı. Solundaki Amerikalıların o kolordunun akıbetinden 26 Kasım günü geç vakte kadar haberleri yoktu.

9. Kolordu, Türk kuvvetlerini böyle bir duruma karşı bir emniyet kuvveti olarak sevk etmekteydi.¹²³

Bağlanmasından normal olarak bir fayda olmakla beraber vazife, usulen Tugay 2. Tümene bağlanıyordu.

Kendi muharebe durumu ile fazla meşgul olan Kaiser (2. Tümen Kumandanı) bağlı birliği ziyaret etmedi. Ne kumandan muavini General J. S. Bradley ne de yüksek rütbeli subay ziyaret vazifesini yapmaya memur edildi. Netice olarak Türk Tugayı Kore toprağında, ilk muharebesinde bir kazanın ortasına atılarak ümitsiz ve karanlık bir vaziyette yalnız başına dostsuz bırakılmış oldu.¹²⁴

b- Tugayın İleri Hareketi

26 Kasım 1950 saat 18.00'de harekete geçen pekiştirilmiş keşif birliğinden beş dakika sonra tugay birlikleri yaya, sonra kademeli olarak motorlu hâlde yola çıktılar. Birliklerin Choyang-myon'a varmaları gece yarısından sonraya ve konup istirahate geçmeleri ise 27 Kasım 1950 saat 03.00'e kadar sürmüştür.¹²⁵

Kasım'ın 27 si saat 14.30'da 9. Amerikan Kolordusunun telsiziyle (Tugaydaki Amerikan muhabere yüzbaşısı Lorenzo idaresindeki Amerikan telsiz postası aracılığıyla) Tugay Komutanlığına iki saat kadar gecikmiş olan şu Kolordu emri geldi:

“Tokchon'a gidilmeyecektir. Dün gece kamyonlardan indiğimiz yerin 10.000 yarda (9140 metre) doğusunda kalarak yolu kapayınız. Chongsangni'de bir alay kadar düşman vardır.”

Emir bu kadardı. Kolordunun maksadını bilhassa 2. Tümenin durumuna, Kore Kolordusunun akıbetine ait hiçbir bilgi verilmemişti.¹²⁶

¹²³ Denizli; a.g.e. , s.88. Ulus; 29 Kasım 1950.

¹²⁴ YAZICI; a.g.e. , s.154. Sel; a.g.e. ,s.227. **The History Of The United Nations**; s.635.

¹²⁵ A.g.e. ; s.156.

¹²⁶ A.g.e. ; s.159

Emredilen yolu tıkmak görevini, şimdi bulunulan bölgede yapmak da Tugayca mümkün görülmedi. Çünkü bu bölge çok sarp ve ormanlık olması dolayısıyla, yaya birliklerden başkasının yani motorlu topçunun hatta motorlu piyade ağır silahlarının bile açılıp yayılmalarına elverişli değildi. Üstelik kuzeyde keşfolunan düşman alayı, Tugayın şimdi bulunduğu bölge için dahi bir tehdit unsuru teşkil ediyordu. Topçunun mevzi almak için yolun dışına çıkması da bu bölgede olanak dışı idi.

Bu sebeplerle Tugay Komutanı, Kolordu emrini tamamen yerine getiremiyordu. Onun için sorumluluğu üstüne aldı ve Chong-myon kesimine dönerek Kunuri-Tokchon yolunu orada tıkmak kararını verdi.¹²⁷

c- **Wawon Muharebesi(28 Kasım 1950)**

28 Kasım 1950 günü yaklaşık saat 04.00 sıralarında, Tugayın Keşif Takımı Komutanı Üsteğmen Kamil Doğan ve keşif takımını pekiştiren 3. Bölüğün silah takım komutanı Teğmen Hasan bir cip arabası ile Choyang-myon'da bir evde bulunan tugay karargâhına gelerek "keşif müfrezesinin geceleyin emniyet görevine devam ederken düşman baskınına uğradığını, bir müddet muharebe ve direnmeden sonra dağıldığını, araçların düşman tarafından yakıldığını, buraya ancak dört erle gelebildiklerini, diğer erlerin ne olduklarını bilmediklerini, istihkâm takımından bir haber olmadığını ve Amerikalı muhabere yüzbaşısı Lorenzo'nun telsiz arabasıyla birlikte düşman tarafında kaldığını" bildirdiler.¹²⁸

Tugaydaki Amerikan irtibat heyetinden, muhabere yüzbaşısı Lorenzo'nun telsiz arabası, Choyang-myon'a geri yürüyüş sırasında, bu köyün aşağı yukarı 4 km kadar kuzeydoğusunda yol üstünde bir noktada arıza yaparak yolu kapamıştı.⁴⁹

Ergüngör savaşın en acı anını şöyle anlatıyor:"Sinsi ve zalim düşman gecenin her türlü melanetini gizleyen karanlığından faydalanarak bu yolu kesecek şekilde yaklaşmış ve tertiplenmişti. Talih de kendisine yar oluyor ve en fena yerde telsiz otosunun bozulmasıyla hedef, taşla dahi imkânı mümkün bir hâlde gözünün önünde duruyor. Bir anda başlayan makineli tabanca ve tüfek ateşleriyle kamyonlar içinde her şeyden habersiz ve müdafaa imkânlarından mahrum Mehmetlerin üzerine ölüm

¹²⁷ 1. Tugayın Harekât ve Eğitim Şube Müdürü Kurmay Binbaşı Faik Türün'ün belgeler arasında mevcut notlarına ve banda alınmış açıklamasına göre Tugay Komutanı çekilme kararını verirken "Benim Şark Harekâtından tecrübem vardır. Biz bu gece açıktaki bu yerlerde kalamayız." demiştir.

¹²⁸ Yazıcı; a.g.e. , s. 162-163.

yağdırıyor... Tepelerden atılan bombalar, kamyonların içinde patlıyor, parçalanıyor ve parçalıyor. Kamyonlardan atlayanlar ateşin geldiği istikamete doğru koşarak bir hâle burcuna tırmanır gibi, keskin yarlara saldırıyorlar; fakat pençesini kahpe düşmana geçirmek isteyen her yiğit Türk'ün derin bir tevekkül ve imanla Allah diyen son sesi duyuluyor. Yüzyıllardan sonra Türk ile Çinlinin ilk karşılaşmasında talih onlara yar oluyor. Çin ana taarruz istikametini ruhsuz vücutlarıyla kapatan bu mübarek şehitler, Tugayı muhakkak bir baskından ve felaketten kurtarıyordu. İşte 28 Kasımın başladığı saatlerde duyulan ateş sesleri şahadetleriyle 5000 Türk'ün hayatını kurtaran askerlerimize yapılan baskının işitilen akisleridir.”¹²⁹

Düşman gece pek ucuza kazandığı muvaffakiyetin sevinç ve şımarıklığı ile olacak ki topluca hareket ediyorlardı. Her nöbetçinin karşısına 20–30 Çinli isabet etmektedir. Muvaffakiyetlerinden o kadar emin görünüyorlardı ki hatta mütebessim bir çehre ile teslim olmalarını işaret ederek bir sürü hâlinde Mehmetlere doğru ilerliyorlardı. Fakat bir anda zafer gülüşleri ölümün korkunç sırtışı oluyor... Ölen ve yaralananlar yere yuvarlanırken diğerleri de vahşi feryatlar çıkararak kendilerini civardaki hendeklere atıyorlardı.¹³⁰

Geniş düzlük Çin ölüleri ile dolmuştu. Can kaybına kıymet vermeyen Kızıl Tabyası biçilen bir taarruz dalgasını yenisiyle tazeliyor. Gür ağaçlı Kore ormanlarında “Allah Allah” sedaları tepelerden tepelere akisler yaparken düşman neye uğradığını anlamıyor. O şimdiye kadar ne bu sesi duymuş ve ne de mütemadiyen işleyen makineli tüfek ateşlerine karşı pervasızca göğüs gererek süngüsü ile saldıran böyle bir hasım görmüştür.

Kolordunun emrine uyularak İlha Myon mevzisinde kalınsaydı, karanlıkta alınacak ve karışık, irtibatsız, emniyetsiz tertibatla belki de tertibatın alınması tamamlanmadan bu muharebe gecenin çok erken saatlerinde başlayabilirdi.¹³¹

Cephede kuvvet dengesi bozulmuştu. Tugayımız on misli düşmanla çevrilmişti. Başkomutan Mac Arthur haritasında Türk Tugayını iki çapraz çizgiyle kapatmıştı. Haklıydı; çünkü kuşatılan bir birliğin imhadan kurtulduğunu tarih kitapları yazmıyordu. Türk askeri sekiz - on düşmanı haklamalıydı ki, çember yarılabilsin. Acaba Türk askeri

¹²⁹ Ergüngör; **a.g.e.** , s.56.

¹³⁰ Denizli; **a.g.e.** , s.95.

¹³¹ Yazıcı; **a.g.e.** , s.163

bu mucizeyi yaratabilecek miydi?¹³² Esas olarak Türk Tugayı imha olmuş gözüküyordu.¹³³

Evvla ateş kesip mevzilerine sinen düşmanın bir kısmı süratle imha edilmişti. Henüz vücutları soğumamış, Çinli ölümler seyyar birer cephanelik gibi hepsinde en az 8, 10 saplı bomba ve 100'den fazla da mermi var. Kaçırılmayan makineli tüfeklerin şarjörleri ateşe hazır vaziyette terk edilmişti.

Birleşmiş Milletler kuvvetleri için Kore'de son derece talihsiz geçen bu günün yegâne zaferi Türk süngüsü tarafından elde edilmişti.¹³⁴

Güney Kore Harp Tarihi dokümanı ise Türklerin Wawon'daki yolu savunmadaki kararlılığını gören düşmanın ormanlık bölgeyi kullanarak Tugayı kuşatmaya başladığını, “General Yazıcı tüm problemi tam açıklığı ile görmekteydi. 2. Güney Kore Kolordusunun tahribinden dolayı Çinliler Türk Tugayı üzerine saldırmakta bu sayede Birleşmiş Milletler kuvvetlerini çevirerek batıya ve Sarı Deniz'e kadar sıkıştırmaktı. Türk Tugayı tuzağa yakalanmıştı. Ancak Türk Tugayı ile tehdit durdurulmasaydı, komünistler batıdan zorlanmayarak Sarı Deniz'e ulaşacaklar ve Sinanju Hava Alanı'na kadar olan bölgeyi ele geçireceklerdi”¹³⁵ diye yazmaktadır.

Çinlilerin son derece üstün taarruzları karşısında kuşatma çemberinin içinde kalmış olan Türklere geri çekilme emri verildiği hâlde, Türk komutanı hayretler içinde “Geri çekilmek, niçin geri çekiliyoruz? Biz burada birçok Çinli öldürüyoruz.” demiştir. Nihayet bir yol açarak çekilmeye muvaffak oldular. Pyongyang yolu üzerinde 50 mil yürüdüler. Bu uzun yolda yaralılarını sırtta taşıdıkları hâlde kendilerine gösterilen istikamette istemeyerek çekilmekte olan askerler “Generalin emri... Generalin emri...” cümlesini aralarında mütemadiyen tekrarlıyorlardı.”¹³⁶

Binbaşı Fehranbach ise “Kara yüzlü uzun süngülü Türklerin çekilmeyi reddettiğini, hatta subayların başlarından şapkalarını çıkararak yere vurduğunu” yazmaktadır.¹³⁷

¹³² Sayılan, Nazım Dünder, **Kore'de Türk Askeri**, Ankara, 1989, s. 15.

¹³³ T. R. Fehrenbach; **This Kind Of War**, Newyork, 1989, s.318.

¹³⁴ **Ulus**; 29 Kasım 1950.

¹³⁵ **The History Of The United Nations**; s.663.

¹³⁶ Yazıcı; **a.g.e.** , s.221.

¹³⁷ Fehrenbach; **a.g.e.** , s.318.

ç- Sinnim-ni Muharebesi (28/29 Kasım 1950)

Albay Celal Dora'nın notuna ve 1. Tabur Komutanlığının 28 Kasım 1950 tarihli raporu şu şekildedir: “1. ve 2. Piyade Taburları Choyang-myon'dan çekilmeden önce Sinnim-ni'ye gelmişler ve buradan, Albay Celal Dora'dan akşam karanlığında aldıkları sözlü emir üzerine Sinnim-ni köyünün güneydoğu ve kuzeybatı sırtlarında tutacakları mevzilere gitmişlerdi.”¹³⁸

Tugay Komutanına göre 29 Kasım 1950'de gün doğarken durum şöyle idi: “2. Tabur Sinnim-ni'de düşmanla temasta fakat sol kanat ve yanı kuşatılmış bir hâlde, 1. Taburun 1. ve 3. Bölükleri gecedен Kaechon'a gelmişlerse de Sinnim-ni'de mevzide kalan 2. Bölük düşman tarafından kuşatılmış olarak muharebeye devam etmekte idi”¹³⁹

29 Kasım 1950 saat 09.00 sıralarında, bir Amerikan piyade taburu ile bir tank bölüğünün Kaechon'a Tugaya yardıma gelecekleri öğrenildi. Bu birlikler, 2. Amerikan Tümenine mensup 38. Piyade Alayı Komutanının emrinde olarak saat 10.00'da geldiler. Durum, tugayca alay komutanına bildirildi ve Sinnim-ni güney ve kuzeybatısındaki birliklerin kurtarılması için mahdut hedefli bir taarruz yapılması önerildi. Fakat alay komutanı bu taarruzu yapamayacağını, görevinin sadece 2. Tümenin sağ yanını korumak olduğunu söyledi.¹⁴⁰

38. Alay Kumandanının almış olduğu vazifeyi esasen Türk Tugayı yapmakta idi. Çünkü başlangıçta bu tümenin dolayısıyla 9. Kolordu ve Birleşmiş Milletler Kuvvetlerinin kuşatılmaması için Tugay Tokchon'a gönderilmişti.

Bu olumsuz cevap üzerine Tugay Komutanı, ilerideki kuvvetleri kurtarmak için tasarladığı taarruzu emrindeki zayıf kuvvet ve olanaklarla yapmaya karar verdi. Bu sırada, Amerikan Taburu Kaechon'un kuzeyindeki sırtları tuttu. Daha önce bu sırtları tutan 3. Tabur da Kaechon'un hemen batısında toplandı.¹⁴¹

Saat 17.00'de Amerikan Piyade Taburu motorlu araçlarını getirerek çekilmeye başladı. Amerikan Taburu, bu çekilişini tugaya haber vermemişti. Bu suretle kuzey yanı

¹³⁸Yazıcı; a.g.e. , s. 157. Dora; a.g.e. , s.124

¹³⁹A.g.e. ; s.186

¹⁴⁰Denizli; a.g.e. , s.105.

¹⁴¹Yazıcı; a.g.e. , s.187.

açılan tugay, yine yalnız başına kalarak, her iki yandan düşman kuşatmasına uğrayacak durumda idi. Tugay komuta yeri, Kaechon'un kuzey sırtlarından makineli tüfek ateşi yemeye, aynı zamanda batıya yol istikametinden ateş sesleri gelmeye başladı.

Tugay 28 ve 29 Kasım 1950'de yaptığı Wawon, Sinnim-ni ve Kaechon muharebeleriyle düşmanı iki gün oyalamıştı. Kazanılan bu üç günlük -27 Kasım dâhil kıymetli zaman içinde 9. Kolordu ve dolayısıyla 8. Ordu çekilme olanağını bulmuşlardı ki, Tugayın aldığı görev de zaten bundan ibaretti.¹⁴²

2. ve 3. Piyade Taburları, 29 Kasım 1950 saat 17.30 sıralarında Tugaydan çekilme emrini aldılar. 1. Tabur, artçı olarak önceleri yerinde kaldı ve düşmanı oyaladıktan sonra diğer taburların peşinden çekilmeye başladı.¹⁴³

Genel duruma göre, Kunuri bölgesi, Tugayın durup oyalanmasına elverişli değildi. Bu esnada 1. ve 3. Taburlar, tabur komutanları başlarında olarak, kısmen Kunuri'de toplanmışlardı. Bunlara emir beklemeleri bildirildi. Topçu Taburu daha önce kendi başına Anju yoluyla Pyongyang'a gitmişti. 2. Taburda, kısmen Anju ve kısmen Sunchon üzerinden geri çekilmişti.

Pyongyang'a gitmek için iki yol vardı: Biri batı yönünde Anju üzerinden diğeri ve kısaca güney istikametinde Sunchon Boğazı'ndan geçiyordu. Tugay Komutanı, her iki yolun henüz açık olduklarını öğrenmişti.

Sunchon Boğazı, iki günden beri düşman kontrolü altında bulunuyordu. 2. Amerikan Tümeninin kuzeyden, İngiliz Tugayının güneyden giriştikleri taarruzlar, sonuç vermemişti. Piyadelerimiz, kısa bir nefeslenmeden sonra, Sunchon Boğazı'na yerleşen düşmana taarruza başladılar. Amerikan piyadeleri ve tanklarının taarruzu ile boğaz açıldı.

Türk piyadesinin süngüsü, burada da hükmünü yürütmüş ve 2. Tümenin çakılıp kaldığı Sunchon Boğazı'nı geçişe açmıştı. Tugayın Kunuri adı verilen muharebeleri, böylece ve parlak bir biçimde sona eriyordu.¹⁴⁴

¹⁴² **Kore Harbi'nde Türk Silahlı...** ; s.131.

¹⁴³ Denizli; **a.g.e.** , s.106

¹⁴⁴ Denizli; **a.g.e.** , s.108. **Onuncu Askeri Tarih Sempozyumu...** ; s.424. **Kore'de Savaşanlar Derneği Muhtırası**; Ankara, 1974, s.17.

Tugay 1 Aralık 1950 sabahından itibaren Pyongyang'a vardı.¹⁴⁵ Türk Tugayından kurtulanların karşılaşmaları esnasında çok samimi ve çok hissi sahneler, orada bulunan Amerikalıların bile gözlerini yaşarttı. Erlerimizin hepsi subaylarımızın ellerine sarılıyordu. Kucaklaşıyor ve öpüşüyorlardı.

Bir Amerikalı Doktor Binbaşı:

“Ben İkinci Dünya Harbi'nde Avrupa cephesinde bulundum. Birçok milletler tanıdım. Er ve subayın bu kadar seviştiğini sizde görüyorum.” demiştir.¹⁴⁶

2 Aralık 1950'de 9. Kolordudan gelen bir emir gereğince en büyük oranda kayıp veren Türk Tugayı ile 2. Amerikan Tümeni, toplanıp teşkilatlanmak ve noksanlarını tamamlamak üzere Kaesong'a taşınmak hazırlıklarında bulundular. Onun için, 3 Aralık 1950'de Türk Tugayı kısmen trenle, motorlu birlikler ise kara yolu ile Kaesong'a harekete başladı. 5 Aralık 1950'de burada toplandı, ilk kar, 3 Aralık 1950'de yağmaya başlamıştı.¹⁴⁷

Tugay, (Seoul'ün 18 kilometre batı güneyinde, Seoul-Inchon yolunun üstünde bulunan) Sosari'ye hareket emri aldı.

Tugayın yaya birlikleri, 6 Aralık 1950 saat 13.30 ve 20.35'te iki trenle hareket ettiler. Topçu taburuyla motorlu birlikler, saat 21.00'de kendi araçlarıyla yoldan giderek 7 Aralık günü sabaha karşı Sosari'de toplandılar.¹⁴⁸

8 Aralık 1950'de birliklerin kayıpları ile noksanlarının tespitine başlandı. 1. Tugayın 26 Kasım 1950'den 6 Aralık 1950 tarihine kadar olan Kunuri muharebeleri ile çekilmelerindeki kayıp toplamı, insan olarak mevcudunun % 15'i, ağır silah ve araçlarının % 70'tir. Subayların şahsi eşyaları hemen hemen tamamıyla Wawon ve Kunuri bölgesinde kalmıştı.¹⁴⁹

O muharebelerde tugayca düşmana verildiği tahmin edilen zayıat 5000 kadardı. Bu rakam mübalağalı görülmemelidir. Çünkü Tugay karşısındaki düşman

¹⁴⁵ Denizli; **a.g.e.** , s.108. ATASE Arşivi; D. 134. G.1, K.7, D.1.

¹⁴⁶ Ergüngör; **a.g.e.** , s.90

¹⁴⁷ Denizli; **a.g.e.** , s.109. ATASE Arşivi; D.134, G.1, K.71, D.1(a.k.t. Denizli;a.g.e). **The History Of The United Nations;** s.640.

¹⁴⁸ **Kore Harbi'nde Türk Silahlı...** ; s.137.

¹⁴⁹ Yazıcı; **a.g.e.** , s. 199.

kuvvetinin iki tümenden meydana geldiği tahmin ediliyordu. Muharebenin ikinci günü o kuvvet  tümen olmuştu.¹⁵⁰

Bizim yukarıda belirtilen zayıatlarımıza rağmen çekilmesini himaye ettiğimiz 2. Tümenin zayıatı 4849 kişi olup¹⁵¹ bu zayıatın daha da fazla olmaması, Türk Tugayınca kuşatmaya engel olunarak sağlanmıştır.

d- Kunuri Muharebesi Sonuçları

25 Kasım akşamından itibaren başlayıp 1 Aralık gününe kadar devam eden 2. Tmence Chongchon, Türk Tugayınca Kunuri Muharebeleri denilen bu muharebeler geceli gündüzlü devam etmiş ve Kore harp tarihinin en etin ve en tahripkr muharebeleri olmuştur.

Birleşmiş Milletlerin sağ yanını tutan 2. Güney Kore Kolordu cephesinin yarılması ve bu kolordunun parçalanması sonucu açılan bu gediği kapatmaya gönderilen ve bu gediği vücutları ile tıkararak, süngüsüyle bir Türk'e karşılık 10 Çinliyi oraya bırakan, kahraman Türk Mehmetiğinin yarattığı Kunuri başarısı ile ne kadar vnsek azdır. Bunu bize sağlayan şehit ve gazilerimizin ruhları şad olsun.

Bilindiği gibi Türk Tugayından “mucizev” bir sonuç alması beklenmiştir. Çaresizliğin telaşı içinde, 9. Kolordu düğümü çözme görevini Türklerin zerine bırakmıştır. O emirle Kore Savaşı'nın bütün muharebelerine kıyasla askerî tarih ve dünya kamuoyunda en fazla hatırlanan Türk Tugayının “Kunuri Muharebesi” başlamıştır.¹⁵²

General Marshall'ın dediği gibi “Türk Tugayı 8. Orduya  altın gün kazandırmıştır.” 8. Amerikan Ordusunun intizamla çekilişine lazım olan zaman elde edilmemiş olsaydı, ilk önce Kunuri'den geçmeye mecbur kalan 2. ve 25. Tmenlerin, müteakiben ve kuvvetli ihtimal ile 1. Kolordunun arkası kesilerek bütün ordu kuşatılabilir, imha edilebilir, imha edilmese bile çok ağır kayıplara uğrayabilirdi.¹⁵³

¹⁵⁰ Denizli; **a.g.e.** , s.110

¹⁵¹ **A.g.e.** ; s.110.

¹⁵² Yazıcı; **a.g.e.** , s.201. ke; **a.g.e.** , s.100–101.

¹⁵³ Yazıcı; **a.g.e.** , s.200.

Kunuri muharebesini sonuçlarını o zaman General Tahsin Yazıcı Genelkurmaya bildirdiği raporda şu şekilde açıklamıştır.

Genelkurmay Başkanlığı'na

Görülen lüzum üzerine tugay yine kendi kararı ile çekilmiştir. Piyadelerimizin yaya olarak oynak kıtaların korunması vazifesini alması, himaye edilen kıtaların motorlu hareketleri, tugayın yalnız kalışı, düşman tarafından utulmuş yol ve geçitlerin taarruzla açılmak mecburiyeti, zayıflığın sebebidir.

Tugay yapmış olduğu muharebelerde en az iki ile üç tümenle karşılaşmış 9. Kolordu'nun dolayısıyla 8. Ordu'nun yanı ve gerisini ve bu arada uzun mesafeli geri çekilmesini başarı ile korumuştur.

Kuvvetlerimiz sekiz, on misli düşman kuvvetleriyle üç gün üç gece aralıksız çeşitli muharebelerden sonra malzeme ve kayıplarını ikmal etmek üzere geri alınmıştır.

Arz ederim.¹⁵⁴

2- Birleşmiş Milletler Ordusunun İmjin Nehri ve Doğusu Hattına Çekilmesi ve Tugayın Savunma Görevi Alması

Türk Tugayı, Pyongyang'a geldiği 1 Aralık 1950'den itibaren büyük kayıplarını tamamlayarak yeniden teşkilatlanmaya, hareket ve muharebeye muktedir hâle gelmeye çalıştı. Fakat bunun için birkaç güne ihtiyacı vardı. Tugay karargâhı Anju yolundan hiçbir tacize uğramadan Pyongyang'a varmıştı.¹⁵⁵

Komünist Çin ordularının taarruzu ise bütün şiddetiyle devam ettiği için Pyongyang'ın tahliyesi zarureti hâsıl oldu. Türk Tugayı Kaesong üzerinden daha gerilere, Seoul ile bu şehrin Sarı Deniz kıyısında limanı olan Inchon arasında Sosari kasabasına nakledildi. Türk Tugayı burada 8. Ordunun ihtiyatı vaziyetinde birkaç gün sükûna kavuşabildi.¹⁵⁶

¹⁵⁴ Denizli; a.g.e. , s.116. ATASE Arşivi; D. 134, G. 1, K. 71, D. 1.(a.k.t. Denizli;a.g.e.)

¹⁵⁵ **Kore Harbi'nde Türk Silahlı...** ; s.135.

¹⁵⁶ Denizli; a.g.e. , s.118. **Kore Harbi'nde Türk Silahlı...** ; s.136

Komünist ordularının taarruzu durmadan devam etti. Düşman Seoul'ü aldıktan sonra bütün kuvvetlerini Han Nehri güneyine geçirdi. Doğu kanattaki düşman ilerlemesi ciddi, tehlikeli hâlini aldı. Düşman doğu kanattan 8. Orduyu büyük kuvvetlerle ve bu ordunun gerisindeki on binlerce gerillanın da iştirakiyle kuşatacak vaziyete geldi. Ordu komutanı, düşmanın öngördüğü büyük kuşatma ağını, daha başlangıçta sezdi ve ordusunu Ansong'tan geçen ırmağa kadar 100 km geriye çekti.

8. Ordu daha 3 Ocak 1951'den itibaren Ansong'un savunmasını düzenlemeye başlamıştı. Bu büyük geri çekilmeye, Türk Tugayı, emrinde bulunduğu 25. Tümen birlikleriyle beraber birkaç artçı mevziyi işgal ederek Ansong savunma mevzisine vardı ve 6 Ocak 1951'de Chonan'da ihtiyata alındı.¹⁵⁷

3- 241. Piyade Alay Komutanlığının Yeniden Kurulması

Önce, Tugayın 3 Kasım 1950'deki emriyle, Taegu'da kuruluştan kaldırılarak, personel ve araçlarının çoğu Tugay Karargâhına katılan 241. Alay komutanlık kademesi, 7 Aralık 1950'de Erkânı Harbiye-i Umumiye Reisliğinden gelen bir emir üzerine, Tugayca Sosari'de yeniden kuruldu. Daha önce Tugay Komutan Yardımcılığına alınan Albay Dora, tekrar 241. Piyade Alay Komutanlığına atandı. Yalnız, sıhhiye takimi, 241. Alay Karargâh Bölüğüne geri verilmeyerek, Tugay Karargâh Bölüğüne bağlandı. Alay eskisi gibi, yine üç piyade taburu ile havan bölüğünden meydana getirildi. Alayın 7 Aralık 1950'de insan mevcudu 103 subay, 101 astsubay ve 2010 erden ibaretti. Hâlbuki 1950 Kasım ayı başında Alayda, 134 subay ve 2550 astsubay ve er bulunuyordu.¹⁵⁸

4- Türk askerinin Kunuri Muharebeleri Kayıpları ve İkmal İşleri

8 Aralık 1950'de birliklerin kayıpları ile noksanların tespitine başlandı. 1. Tugayın 26 Kasım 1950'den 6 Aralık 1950 tarihine kadar olan Kunuri muharebeleri ile çekilmelerindeki kayıp toplamı, insan olarak ortalama mevcudun % 15'i, ağır silah ve araçların % 70'idir. Subayların şahsi Eşyaları hemen hemen tamamıyla Wawon ve Kunuri bölgesinde kalmıştı. Erlerin eşya torbalan ve çantaları da aynı şekilde muharebe

¹⁵⁷ Denizli; a.g.e. , s.120. ATASE Arşivi; D.134, G.1. K.71, D.1.(a.k.t. Denizli a.g.e.)

¹⁵⁸ Kore Harbi'nde Türk Silahlı... ; s.137

alanında ve yollarda kalmıştı.¹⁵⁹ Kayıpların çoğu 1. taburdandır. İnsan kaybının dökümü aşağıdadır:

Şehit 218; kayıp 94; yaralı 455; toplam 767¹⁶⁰

Mütarekeden sonra yapılan esir değişiminde, kayıpların esir düştükleri anlaşılmıştır. İlk subay, astsubay ve er noksanları talimgâhtan tamamlandığı gibi, subay noksanını tamamlamak için karargâh bölük komutanı yardımcılığıyla, bölüklerin ikmal astsubayları kaldırıldı.¹⁶¹

Motorlu araç kadroları aynen bırakıldı. Her piyade ve ağır silah bölüğü kadrosuna birer mutfak arabasıyla bir şoför, dört tezkereci er eklendi. Alay karargâhı sadece sevk ve idare makamı olarak görevlendirildi. Alay komutanı ikmal işlerini sadece denetleyecek ve izleyecekti. Bunun için Alay Karargâhı kadrosuna bir ikmal subayı ile bir hâkim eklenmiştir.

8 Aralık 1950 günü, tugay birliklerinin yeniden düzenlenmesi teşkil ve ikmali işine başlanmış, eksikliklerin bildirilmesi birliklerden istenmiştir.

Albay Dora ikmal işlerini şu şekilde anlatmaktadır: “ Kunuri muharebelerinde silah, malzeme, vasita, eşya ve teçhizattan bir hayli zayıyatımız olduğundan Sosari ikmal merkezinde Amerikan güçleri tarafından bu ihtiyaçlarımızın süratle ikmaline başlanmıştı. İmal işlerinde birinci derecede gıda ve kışın soğuğuna karşı korunmak için eşya ikmali başta geliyordu. Ekmek ikmali pişmiş olarak yapılamamış yerine mebzul miktarda ekmeklik un gönderilerek Sosari’de ikametimize tahsis edilen mektep binasının alt katına çuvallarla yığın halinde istif edilmişti. Bu arada balyalarla battaniyeler, iç çamaşırları, elbiseler, muşambalar, pardösüler, çorap ve eldiven, fotin ve lastik gibi giyecek eşyaları da mektep binasının meydanında yığılmış ve birliklere tevzie başlanmıştı.”¹⁶²

¹⁵⁹ **Kore Harbi'nde Türk Silahlı...** ; s.137

¹⁶⁰ Şehitlerin 10'u subay, 7'si astsubay, 1'i askeri memur, 1'i sivil memur; yaralıların 15'i subay, 10'u astsubay; kayıpların 7'si subay, 2'si astsubaydır.

¹⁶¹ **A.g.e.** ; s.138

¹⁶² Dora; **a.g.e.** , s.161.

5- Kumyangjang-ni Muharebesinde Lojistik Destek

Türk Tugayının personel kadrosu tamam gibi idi. Silah, cephane, gereç ve eşya ikmal edilmişti. Her piyade bölüğünün silah takımında üç adet 61 mm.lik havan, üç adet A4 makineli tüfeği, üç adet 60 mm.lik roketatar silahı vardı.

Her ere 80 piyade fişeği, her mangadaki hafif makineli tüfek başına 400 mermi, ağır silah bölümünün ağır makineli tüfeklerine 1500, havanlarına 48'er mermi, roketatarlarına 40, tomson makineli tabancalarına 140 mermi verilmişti.

Her piyade bölümüne taburla muhabere için bir telsiz, takımlarla muhabere için beş telsiz, her takıma ve bölük erkânına hücum zamanında beraberliği temin için birer telefon verilmişti.

Her bölük; Dodge (Doç) kamyonu içinde bir pay cephane ve yemek pişirmek için benzin ocaklı mutfak takımı taşımakta idi.

Erlere ve subaylar kış mevsimine göre giydirilmişlerdi. Muharebe günlerinde sıcak yemek verilmezse, kumanya (C rasyonu) verilmesi sağlanmıştı.

Sarf olunacak silah, cephane, gereç ve akaryakıtın ve iaşe maddelerinin derhal ikmali de sağlanmıştı. Moral de çok yüksekti.¹⁶³

Türk Tugayı ikmal maddeleri Chonan'da kalacak ve Oto Bölüğü tarafından her gün birliklere kadar götürülecekti.

Yiyecek maddelerinin günlük olarak birliklere ulaştırılması sağlanmış, akaryakıt dağıtımı da düzenlenmişti.

Sahra hizmet komutanlığı Koksan kasabasında, Ordudonatım Bölüğünün büyük kısmı, Sıhhiye Bölüğü ve hastane, Chochiwon kasabasında kalacak, tamir ekipleriyle altı ambulanslı bir cerrah grubu yürüyüş kolunu takip edecekti.

Su, Chonan'dan su kamyonları ile birliklere ulaştırılacaktı.¹⁶⁴

¹⁶³ **Kore Harbi'nde Türk Silahlı...** ; s. 196

¹⁶⁴ **A.g.e.** ; s. 197.

6- Kumyangjang-ni Muharebesi (25–27 Ocak 1951)

Bu taarruzun Kore muharebelerindeki ehemmiyeti kadar sonuçları da çok önemlidir. Türklerin Kunuri'de icra ettiği birinci muharebede pek az bir kuvvetin Türk kuvvetinin parça parça ve bölgeden bölgeye yaptığı savunma ve karşı taarruzlarla on binlerce Birleşmiş Milletlerden silah arkadaşlarını, muhakkak bir felaketten kurtarmışlar, ikinci olan Kumyangjang-ni muharebesinde ise, o günler için artık yenilmez kararına varılan muazzam ve küstah bir Çin ordusunun tahminlerin aksine, pekâlâ mağlup ve kaçmaya mecbur edileceğini ispat etmişlerdir.

26 Ocak günü Kumyangjang-ni, 156 rakımlı tepe hattını azimle savunan düşmanın yüzlerce ölü ve esir vererek mağlup ve perişan bir vaziyette kaçmaya mecbur edilmesi, Birleşmiş Milletler Komutanlığının kararına da müessir olmuş, Kore'nin tahliyesi ihtimallerine mukabil yeni ve akla gelmeyen zafer ümitleri doğurmuştur.¹⁶⁵

8. Ordu Komutanı General Ridgway, düşmanın yapması muhtemel yeni bir taarruzun meydana getireceği yeni durumları düşünerek yeni bir mevzinin keşfini ve gerekirse Kore'yi boşaltmak için hazırlık planlarını yaptırırken bir taraftan da düşmanın niyet ve hareketlerini öğrenmek için kesitler yapmak, esir almak, kuvvetlerini hırpalamak, nihayet üstünlüğü ele geçirmek gibi maksatlarla, ocak ayı ortalarında bazı taarruz ve keşifler yapılmasını emretmişti.¹⁶⁶

Bu vazife için Tugay Komutanı, 24 Ocak 1951 saat 10.45'te, birlik komutanlarını toplayarak alınan muharebe emrine göre birliklere yürüyüş emrini verdi. Türk Tugayı önce Ansong kasabasında toplanacaktı. Bu kasabaya kadar yürüyüş kolu Chonan'dan Songwon-ni'ye kadar geniş ikmal yolunu izleyecek ve buradan Ansong yoluna sapacaktı.¹⁶⁷

Asıl yapılacak görev, 1. Kolordu cephesinde, 25. Tümenin 35. Alayı ile Osan'dan Suwon istikametine ve Türk Tugayı ile de Songjon-ni-Osan-ni hattında kuzeye yıpratıcı taarruz yapılması idi.¹⁶⁸

¹⁶⁵ Ergüngör; a.g.e. , s.115.

¹⁶⁶ **The History Of The United Nations...**

¹⁶⁷ **Kore Harbi'nde Türk Silahlı...** ; s. 197.

¹⁶⁸ Denizli; a.g.e. , s.122.

Taarruz harekâtı için başlangıçta, toplanma bölgesi işgal edilecek ve 25 Ocak saat 07.30'dan itibaren bütün Tugayca Kumyangjang-ni kasabasının güney ve güneybatısındaki sırtlara ve tepelere karşı taarruzi bir keşif yapılacaktır.

Bu bölgede stratejik ehemmiyeti haiz noktalar; 185 ve 156 rakımlı tepelerle sağdaki Kumyangjang-ni kasabası idi.

Tugay komutanı kuvvetinin üçte biri ile düşman cephesinin doğu kısmında (2. Tabur ile) kuvvetinin üçte ikisi ile de bu cephenin batı kısmına taarruz etmeye karar verdi. Alayın kalan kısmı ortada kalan düşman cephesinin dağlık kısmına taarruz etmeye ve buradaki düşmanı, kuvvetli keşif kollarıyla oyalayacaktı. Tertibat ne olursa olsun, yapılacak muharebenin mahiyeti, müstahkem düşman mevzisine cepheden taarruz etmektir ve netice süngü ile alınacaktı. Askerin neşesi yerinde, morali yüksek derecedeydi.¹⁶⁹

Bu taarruzda da Mehmetçikler düşmanı mevzilerinden söküp atacak veya kendi elleriyle kazdıkları çukurlarını kendileri mezar edecek ve tek sonuç olarak silah yine Mehmetçiğin süngüsünden başka bir şey olmayacaktı. Bu düşmana karşı beslenen kin ve garazla karışmış olan intikam hisleri, istisnasız olarak alınan vazifenin bir keşif taarruzu olduğunu unutturmuş ve kati neticeli bir muharebe yapmak ve düşmanı yok etmek azim ve imkânıyla bütün komutanlar, kendi birliklerinin başında yapılan destek ateşlerinin himayesinde azamî gayretlerini sarf ederek bu cehennemi ateş altında düşmana yaklaşmaya çalışmakta ve bütün komutanların endişesi zayıf vermeden zafere ulaşmak heyecanıyla, sevk ve idare kuvvetlerini kullanmak istemekteydiler.¹⁷⁰

25 Ocak 1951 gününün hedefi, 185 rakımlı tepe ve bu tepeden batıya doğru ve vadiye inen sırtlardı. 25 Ocak 1951 günü alay, kuvvetli mevzilerinde savunma hâlinde bir düşman taburuna taarruz etmiş ve şiddetli ateşler, süngü ve bombalarla düşmanı geriye atmıştır.¹⁷¹

26 Ocak 1951 günü ileri harekete devamla dört kilometre kadar kuzeyde mevzilenmiş olan düşman taburuna taarruz edilerek bu düşman geriye atıldıktan sonra

¹⁶⁹ **Kore Harbi'nde Türk Silahlı...** ; s. 206.

¹⁷⁰ Yazıcı; **a.g.e.** , s.266

¹⁷¹ Denizli; **a.g.e.** , s.127

ilerlemeye devam edilecekti. Bugünkü hedef, 156 rakımlı tepeydi. Görev, tepiyi ve tepeden batıya, vadiye doğru alçalarak uzanan sırtları zapt etmekte.¹⁷²

Akşam yaklaşıyordu. O günkü muharebenin mihrak noktasını 156 rakımlı tepe teşkil ediyordu.

Karşımızdaki düşman tahkimatına karadan ve havadan yapılan bombardıman tesirsiz kalıyordu. Çünkü düşman tahkimatı çok kuvvetli idi. Siperlerin üstü birkaç kat hâlinde ağaç gövdeleri ve kalın bir toprak tabakası ile örtülmüştü.¹⁷³

Düşman mevzileri çok olduğu için bunları temizlemek güç oldu. Bir er mazgala ateş ederken diğer erin yaklaşması ve mazgaldan içeriye bomba atması gerekiyordu veya bu mazgalları roketatar ve ağır makineli ateşleri ile tahrip etmek zorunluluğu vardı. Karanlık basmadan ve düşmanın gece şaşkınları başlamadan bu işi tamamlamak ve düşmanın işini bitirmek gerekti.

Bu sebeple herkes sonsuz bir gayret ve fedakârlıkla çalıştı ve mazgal muharebesine, hatta geri hizmette ve ikmal işlerinde çalışanlar da kendiliklerinden katıldı. 10. Bölüğün bir takımının başta komutanları olduğu hâlde yaptığı son hücum neticesinde tepe, saat 17.30'da tamamen zapt edildi¹⁷⁴

Böylece düşman kalan 18 hendekte de Türk süngüsüne ümitsizce maruz kalmıştı.¹⁷⁵

Bugün düşmanın muharebe meydanında bıraktığı ölümlerin üzerinde yapılan aramada, birinden çıkan bir not defterinin Kunuri muharebelerinde şehit düşen bir çavuşumuza ait olduğu, bu suretle karşımızdaki düşmanın Kunuri'de Türk'ün imanlı cephesini sökmek için binlerce zayıt veren fakat o muharebelerin yüreklerimizi yakmış olan birliklerin bulunduğu öğrenilmişti.

O tesadüfü yaratmak Allah'ın bize bir lütfü idi. Aynı zamanda düşmandan alınan esirlerin soruşturmasında da karşımızdaki düşmanın bizi Kunuri'de kuşatan 38. Çin Ordusuna mensup 150. Tümen 2. Alayına mensup olduğu anlaşılmış ve bu durum bütün Tugay birliklerine indirilerek intikam almak zamanının geldiği hatırlatılmıştı.

¹⁷² **Kore Harbi'nde Türk Silahlı...** ; s.211.

¹⁷³ Yazıcı; a.g.e. , s.266

¹⁷⁴ **Kore Harbi'nde Türk Silahlı...** ; s.211.

¹⁷⁵ Yazıcı; a.g.e. , s.271.

Taarruzun tekrarlanması gerekiyordu. Bu taarruzu hazırlamak üzere uçak yardımı istendi. Saat 17.00'de jet uçakları belirtilmiş yerleri şiddetle bombalarken hücum katıldı. Hücum edenler kasabanın savunulan evlerine, sokak barikatlarına, tahkim edilmiş yerlere birer birer saldırdılar. Kasaba içinde boğaz boğaza boğuşmalar, şiddetli süngü muharebeleri başladı ve cesur askerler düşmanı birer birer tepeledi ve kasabayı zapt etti.

27 Ocak 1951 öğle üzeri Türk Tugayının görevi başka birliklere teslim ederek Suwon bölgesinde toplanma emri aldı. 2. Tabur, görevi 15. Güney Kore Alayına teslim ederek otolarla toplanma bölgesine hareket etti.

Birliklerimiz 26 Ocak 1951 akşamı kazanılan zafer sevinci içindeydiler. Kaçıp canlarını kurtarabilenler bir daha arkalarına bakmadan olanca hızları ile uzaklaşıyordu.

Muharebe meydanında düşman hayli ölü bırakmış, kuzeye doğru perişan bir hâlde çekilirken takip ateşleriyle daha da hırpalanmıştı. O günkü muharebe neticesi alınmış, düşmana mükemmel bir Türk darbesi vurulmuştu. O kanlı muharebe sahnesine gecenin ilk karanlığı bir örtü gibi çökerken bizimkiler memnun ve bahtiyar bir hâlde birbirlerini kucaklayarak tebrik ediyor, semada titrek ışıkları ile yanmaya başlayan yıldızlar Türk kahramanlarına âdeta türlü iltifatlar yapıyorlardı.

Karanlık ilerledikçe silahlar susarak bir sükûnete giriliyordu. O taarruz vazifesini şerefle yapmış olmanın, Kunuri muharebelerini hatırlayarak, Kunuri intikamını kısmen almanın huzuru kalpleri bir ferahlıkla okşayıp sarıyordu.

Bu muharebelerde düşman erleri, pek çok hile yapmışlardı. Bir elini havaya kaldırarak teslim oluyormuş gibi davranarak elindeki bombayı gelenlere atmak, kendini ölü gibi göstererek yaklaşanlara bomba atmak gibi.

Tugaya 15 km.lik cephe genişliği verilmesini tugay komutanı aşağıdaki mesajla bildirmekte,

Genelkurmay Başkanlığı'na

Tugay 25. tümen emrinde taarruz maksadıyla keşif için tamamıyla Chonni ile Osanni arasında 15 km.lik cephede düşmana zayıat verdirmek vazifesini almıştır.¹⁷⁶

¹⁷⁶ Denizli; a.g.e. , s.137. **ATASE Arşivi**; D.134, G.1. K.71, D.1(a.k.t. Denizli;a.g.e.)

Tahsin YAZICI

Tuğgeneral

Kore Türk Silahlı Kuvvetleri Komutanı

Bu muharebede karşımızdaki düşmanın Kunuri'deki hasmımız olduğu ve Türk askerinin nasıl muharebe ettiğini Tugay Komutanı Tahsin Yazıcı aşağıdaki mesajla bildirmiştir.

Genelkurmay Başkanlığına

“Ölülerin çoğu alın ve şakaklarından kurşun yemişlerdi. Çin ordusu 150. Tümen 2. Alayına mensup esirler Kunuri Savaşı'nda bulduklarını söylemişlerdir.”¹⁷⁷

Tahsin YAZICI

Tuğgeneral

Kore Türk Silahlı Kuvvetleri Komutanı

Bütün bu belgeler, bu başarının gurur verici sonuçlarıdır. Şimdi bu harekât sahasının en hâkim bir tepesinde süngü şeklinde "Türk Zafer Anıtı" yükselmekte, yanında bir millî park bulunmaktadır.

G- 19 HAZİRAN 1951'DE TÜRK TUGAYININ LOJİSTİK HİZMETLERİ

Türk Tugayının 19 Haziran 1951 tarih ve IV. Ş. 40765 numaralı günlük ikmal bülteni, No. 26:¹⁷⁸ 'ya göre lojistik hizmetler durumu şu şekildedir.

İnsan Kuvvesi:

Türk personeli	: 4472
Amerikan personeli	: 17
Koreli tercüman	: 50
Koreli bir amele bölüğü	: 148
Toplam	: 4687

¹⁷⁷ A.g.e. ; s.137

¹⁷⁸ **Kore Harbi'nde Türk Silahlı...** ; s. 315.

Sıhî Durum:

Dünden devir	: 107
Hastanelerde hasta	: 6
Amerikan Hastanelerinden tahliye edilenler	: 2
Taburcu edilen	: 8
Ertesi güne devir	: 103
Şehit	—
Yaralı	: 5
14 Haziran 1951'e kadar şehit toplamı	: 424
19 Haziran 1951'e kadar yaralı toplamı	: 1118
20 Mayıs 1951'e kadar kayıp toplamı	: 293

İaşe durumu:

2. Tabur kumanya, diğer birlikler sıcak yemek yemişlerdir.

20 Haziran 1951 günü için Tümen ambarından¹⁷⁹ alınarak birliklere dağıtılan rasyon

(B) rasyonu 4207, (C) rasyonu 199, ekmek 4550, PX paketi 84, Kore işçi rasyonu da 450 kişilikti. İşçi rasyonu genel olarak kuru balık 50, bezelye 114, tuz 16 gr.

Akaryakıt:

Birliklere 11.839,56 litre benzin dağıtılmıştır.

Levazım Eşyası:

Normaldir.

Ordonat Malzemesi:

Türk Silahlı Kuvvetlerinin araç kadrosunda 8 cip, 22 GMC kamyonu, 4 kurtarıcı, 1 adet L -18 uçak, 1 kumanda arabası ve 17 römork noksandır.

¹⁷⁹ 1. sınıf ikmal maddeleri dağıtma yeri

Cephane Durumu:

Piyade bölüklerinin cephanesinin kademelerinin cephaneleri tamamdır. Topçu cephanesi, 480 atım aldı. 1046 sarf etti. Mevcudu 3798 atımdır. Piyade Alayının 81 mm.lik havan cephanesi normaldir. 230 kudretli, 250 normal atım sarf etmiştir.

Muhabere Gereçleri Durumu:

Birliklerin telli ve telsiz gereçleri tamamdır.

İstihkâm Gereçleri:

İstihkâm bölümünün 3 pol¹⁸⁰ römorku noksandır.

Su İkmali:

Su ikmal yerinden Türk Tugayının birlikleri 8.556,89 litre, Amerikan birlikleri 10.412,15 litre su almışlardır.

Banyo:

Türk Tugayı birlikleri sırayla yıkanmakta ve çamaşır değiştirmektedir.

Ulaştırma:

Günlük ikmal nakliyatı yapılmıştır. Piyade Alayının bulunduğu bölgedeki sivil halkın, Oto Bölüğünün iki kamyonu ile taşınması devam etmiştir. İzinden gelenler üç kamyonla birliklerine gönderildiler. 28 Haziranda başlayan şehitleri toplama işi iki kamyonla devam etmiştir. 24. Alaydan alınan 128 işçi, istihkâm bölümünden beş kamyonla taşınmıştır.

Yol Tamiri:

İstihkâm bölümü Türk Tugayı bölgesinde yol tamiri işlerinde de çalışmıştır.

Düşmandan Alınarak Geriye Sevk Edilenler:

18 Haziran 1951'de 3 Çinli esir edilmiştir. Ve bu tarihe kadar esir yekûnu 38 Kuzey Koreli, 308 Çinlidir.

16 Haziran 1951 Tarihine Kadar Alınan Düşman Silah ve Araçları:

159 piyade tüfeği, 18 hafif makineli tüfek, 8 ağır makineli tüfek, 5 makineli tabanca, 4 tanksavar tüfeği, 2 obüs (105 mm.lik), 1 uçaksavar makineli tüfeği, 1 Rus tipi telsiz, 4 tanksavar topçu (55 mm.lik), 3 top (75 mm.lik), 3 kamyonur.¹⁸¹

¹⁸⁰ Petroleum/oil/lubricants = petrol, yağ ve yağlama yağları

Birleşmiş milletler kuvvetleri motorize olmalarından dolayı komünistlere karşı üstünlük sağlamışlardır. İaşe, silah, cephane ve mühimmat ikmalleri karadan, denizden ve havadan motorize birlikler tarafından süratle yapılmasına karşılık komünistlerin ikmal işleri yarı motorize ve ekserisi canlı nakil vasıtaları ve insan sırtlarında yapılmakta idi.¹⁸²

H- 1'İNCİ KORE TÜRK TUGAYI'NIN DEĞİŞTİRİLMESİ

Genelkurmay Başkanlığı, Kore Türk Tugayının her yıl değiştirilmesini kararlaştırmıştı. Bu karara göre, değiştirmenin üç kafiilde yapılması uygun görüldü. 2. Kore Türk Tugayı'nın birinci kafilesi, 2 Temmuz 1951'de Inchon Limanına geldi. 1. Türk Tugayı'nın üçte biri yurda dönmek üzere hazırlandı. 6 Temmuz günü Kurban Bayramıydı. Sabah, ordugâhtaki bir çayırılıkta topluca bayram namazı kılındı. Aynı gün öğleden sonra, Kumyangjang-ni savaşındaki başarısı nedeniyle daha önce Türk Tugayına verilmesi emredilen "Mümtaz Birlik Nisanı" töreni yapıldı. 8.Ordu Komutanı General Van Fleet tarafından Alay Sancağına nişan takıldı. Tugay personelinin hepsine sarı çerçevesi, mavi üstün birlik rozeti verildi. Kore'deki BM Ordusunda bu rozetler ilk olarak Türk Askerine takıldı.

Gelenler derhal yeni silâh, teçhizat ve malzemelerle, eğitime ve atışlara başladı. 18 Temmuz 1951'de 1400 kişilik ilk kafiile, Kore'den ayrılarak yurda döndü. 10 Eylül'de ikinci kafiile, 18 Kasım 1951'da 3. kafiile geldi. 7 Eylül 1951'de Alay Sancağı törenle yeni Alay Komutanı Piyade Albay Nuri Pamir'e teslim edildi. 16 Kasım 1951'de Tugay Komutanı Tümgeneral Tahsin Yazıcı (30 Ağustos'ta Tümgeneralliğe yükselmişti.) görevini yeni Tugay Komutanı Tuğgeneral Namık Arğuç'a teslim etti. Törende, BM Ordusu'nun ve Güney Kore'nin yüksek rütbeli generalleri ve devlet adamları bulundular. Tümgeneral Yazıcı'ya madalyalar, rozetler ve nişanlar taktılar. 18 Kasım'da son kafiile de Kore'den ayrılarak yurda döndü.¹⁸³ 18 Kasım 1951'de, Kore savaşlarının en ağır yükünü taşıyan ve şehit, yaralı ve esir olarak 1953 kişi kaybeden 1.Türk Tugayı tamamen Kore'yi terk etti.¹⁸⁴

¹⁸¹ **Kore Harbi'nde Türk Silahlı...** ; s. 318

¹⁸² Dora; **a.g.e.** , s.445.

¹⁸³ **Alman Dersler...** ; s.64.

¹⁸⁴ Hastanelerde bulunan ve taşınamayacak kadar yaralı olanlar tedavilerinin devam etmesi için yurda

I- 2 NCİ TÜRK TUGAYI'NIN MUHAREBELERİ

2. Türk Tugayı 18 Kasım 1951'de görevi almasının üzerinden çok geçmeden 20 Kasım 1951'de aldığı emir üzerine 241. Alay Karargâhı ve bağlı birliklerini, Karargâh Bölüğünü ve Alay Lojistik Teşkilatını kuruluşundan kaldırdı. Piyade taburları Tugaya bağlandı. Alay Komutanı Tugay Komutan Yardımcısı olarak görevlendirildi.

17 Kasım - 20 Aralık tarihleri arasında Tugay savunma mevzilerini ve tahkimatlarını güçlendirme, eğitim ve birbirini değiştirme faaliyetlerini sürdürdü. Tankla takviyeli takım seviyesinde kesif ve mahdut hedefli küçük taarruzlarla asıl muharebe hattında düzeltmeler yapıldı. Düşmana zayıt verdimek ve esir yakalamak için kesif kolları çıkarılmasına ve düşman durumunun öğrenilmesine çalışıldı.¹⁸⁵

Karsı taarruz hareketinde küçük birlikler (özellikle 7. Bölük) süngü hücumlarında temayüz etti. Topçu çok başarılı oldu. Muharebe meydanında düşmandan piyade mermileri ile 55, topçu ateşinden dolayı 33 kişinin öldüğü cesetlerin incelenmesi ile anlaşıldı. Dört Çinli esir alındı. Bolca silah ele geçirildi.

20 Aralık 1951'de 2. Türk Tugayı'nı emrine almış olan 25. Tümen, mevzilerini 2. Amerikan Tümeni'ne teslim ederek ihtiyata alındı. Bu arada 2. Türk Tugayı, Chung-on'un 15 km. kuzeybatısına nakledilerek, 9. Kolordu'nun ihtiyatına alınacağı bildirildi.¹⁸⁶

2. Türk Tugayı, 23 Şubat 1952'ye kadar ihtiyatta kaldı. 23 Şubat gece 21.30'da hareketle sabah savunma mevzilerini teslim alarak, Amerikan 32. Alayını değiştirdi. Bu arada uzun süredir savaş, mevzi harbine dönüşmüştü. Her iki taraf da mevzilerini kuvvetlendiriyor, ağır silâh mevzilerinin üstünü kapatıyordu. Yer yer mevziler 100 metre ile 150 metreye kadar birbirine yaklaştı. Her iki taraf da topçu ve havan atışlarıyla birbirini taciz ediyor ve zayıt verdiriyordu. Gece baskınları, komando ve gerilla faaliyetleri şeklinde savaş sürüyor, keskin nisancılar basını mevziden çıkaranları avlıyordu.

dönememişlerdir.

¹⁸⁵ **Kore Harbi'nde Türk Silahlı...** ; s. 346

¹⁸⁶ Denizli, **a.g.e.** , s.153.

Gündüz hava üstünlüğü olan BM uçakları, gece Komünist Çin uçakları mevzileri, karargâhları ve lojistik tesisleri bombalıyorlardı. Savaş durağandı. Mevzilerde, küçük ileri ve geri hareketlerden, takım seviyesindeki kesif faaliyetlerinden başka büyük çapta muharebeler olmuyordu. Buna rağmen kayıplar her geçen gün büyüyordu. Kunuri, Kumyangjang-ni, Seul savunması gibi büyük muharebelere girmedeği halde, 2. Türk Tugayı'nın zayıtı da hemen hemen 1. Türk Tugayı'nın zayıtının üçte birini buluyordu.

5 Haziran 1952'de Tugay Komutan Yardımcısı, 2. Tabur Komutanı ve Emir Subayı mevziîleri denetlemeye geldiler. Komutanların hareketini takip eden düşman, dönüşte heyet üzerine havan ateşi açtı. Albay Nuri Pamir şehit oldu. Bu olay, hiç yoktan verdiğimiz zayıtların en acı örneklerinden biridir. 2.Tugay büyük bir muharebeye girmeden bir yıl geçti. Ancak, topçu, havan ve hava kuvvetlerinin ateşlerinden, dolayı verdiği zayıt, 121 şehit ve 463 yaralıyı bulmuştu.¹⁸⁷

4 Haziran 1952'de BM Ordusu Başkomutanı General Mark Clark, 8.Ordu Komutanı General Van Fleet, 10. Kolordu Komutanı General Palmer ve 25.Tümen Komutanı General Swit ile karargâh subayları ve kalabalık bir fotoğrafçı ve gazeteci grubu Türk Tugayını ziyaret etti. General Mark Clark konuşmasında;

“Karargâhınızı pek beğendim. Erlerinizi çok iyi buldum. Gerek General Rındgeway, gerek Kolordu ve Tümen Komutanlarından Türk Birliğinin Kore'de kahramanca çarpışmış ve çarpışmakta olduğunu, hatta sizlerden çok şeyler öğrendiklerini birçok defalar dinlemiş bulunuyorum. Ortak idealimize hizmetlerinden dolayı duyduğumuz memnuniyet ve iftihar bir kere daha belirtmek isterim. Siz burada o kadar kıymetli ve faydalı oldunuz ki, sunu söylememek elimden gelmiyor; gönül ister ki Kore'de bir Türk Tümeni bulunsun¹⁸⁸” dedi.

15 Haziran 1952'de, 45.Tümen Karargâhında, Kore'deki bütün üst rütbeli generaller, tümen komutanları, tanınmış yazarları ve gazeteciler İngiliz Harbiye Bakanı'nın teşriî dolayısıyla toplanmışlardı. Bu toplantıda düşmana 15 m.ye kadar

¹⁸⁷ **Alman Dersler...** ; s.68

¹⁸⁸ Denizli; **a.g.e.** , s.154. **ATASE Arşivi**; D.134, G.1. K.71, D.1. (a.k.t. Denizli;a.g.e.)

sokulan ve siperler kazarak daha da yaklaşmaya alışan Türk Tugayının en etin muharebe görevlerini yaptığı ve en başarılı birlik olduğu belirtildi.¹⁸⁹

2. Türk Tugayı da 1. Türk Tugayının haklı olarak kazandığı şohreti ve “Bir Numara- Number One” unvanını devam ettirdi. O da “North Star- Kutup Yıldızı” ismi ile vazifesini en iyi şekilde yaparak tüm dünyanın takdirini kazandı. 2. Türk Tugayının yurda dönüş zamanı gelmişti. nce 1. Piyade Taburu, 3. Değiştirme Tugayının ilk kademesini Kore’ye getiren Amerikan gemisi ile 5 Temmuz 1952’ de Pusan Limanı’ndan ayrıldı. İkinci kafile 12 Ağustos 1952’de, son kafile de 24 Ağustos 1952’de Inchon Limanı’ndan hareket ederek yurda döndüler. Kore’deki Türk adı, 3. Türk Tugayına emanet edildi.¹⁹⁰

İ- 3. TÜRK TUGAYI’NIN MUHAREBELERİ

20 Ağustos 1952’de Kurmay Albay Sırrı Acar komutasında¹⁹¹ Worun-ni Bölgesinde ihtiyat olarak göreve başlayan 3. Türk Değiştirme Tugayı 30 Ekim 1952 ye kadar, 2. ve 3. savunma mevzilerinin tahkimatının tamamlanması, bu mevzilerde savunmanın prova edilmesi, bazı birliklerin eğitim maksadıyla Amerikan birliklerinin yanına gitmesi gibi eğitim ve tahkimat isleri ile meşgul oldu. 31 Ekim 1952’den 3 Mayıs 1953’e kadar mevzide kaldı. 3 Mayıs 1953 de 25. Amerikan Tümeninin emrinde Deniz Piyade Tümeni’nin 7. Alayını değiştirdi. Bu görevi sırasında 15 Mayıs 1953’de düşmanın gece taarruzlarına maruz kaldı. Fakat bu taarruzlar birliğimiz tarafından başarılı bir şekilde geri püskürtüldü.¹⁹²

Düşman 28 Mayıs 1953 de asıl taarruzu Türk Tugayı Bölgesi’nde olmak üzere büyük bir taarruza daha kalkıştı. Başlangıçta inatla ve çok güçlü olarak taarruz eden düşmanı durdurmak kolay olmadı. Muharebeler daha çok Küçük ve Büyük Vegas arasında cereyan etti. Buralar, muharebeler boyunca sık sık el değiştirdi. Türk Askeri burada da süngüsünün ne kadar keskin olduğunu tüm dünyaya bir daha ispat etti.

Kahramanca savunma, süngü muharebesi ve hatta göğüs göğse muharebe şeklinde cereyan eden Vegas Muharebeleri sonunda Türk Mevzilerine 1 tümen ve 7

¹⁸⁹ A.g.e. ; s.155.

¹⁹⁰ Alman Dersler... ; s.68.

¹⁹¹ Denizli, a.g.e. , s.156.

¹⁹² Yılmaz, Veli Yakın Dünya Harp Tarihi zetleri, s.60.

topçu taburu ile taarruz eden düşman, 3000 ölü vererek başarısızlığa uğramıştı. Ancak çok kanlı geçen bu muharebeler sonunda Türk Tugayı'ndan da 151 Mehmetçik şehitlik mertebesine ulaştı. 245 de yaralımız vardı.¹⁹³

6 Temmuz 1953'den itibaren 3. Değişirme Tugayı ile mevzi değişimine başlayan 4. Değişirme Tugayı, savaşın sona erdiğinin ilan edildiği gün olan 27 Temmuz 1953 tarihinde değişirmeyi tamamladı.¹⁹⁴

J- TÜRK TUGAYININ 21 OCAK 1953'TEKİ LOJİSTİK DURUMU

İaşe ikmali	: "A" rasyonu 4526, "C" rasyonu 506, PX 4500, ekmek 5400, Kore rasyonu 628 kişilik.
Donatım ikmali	: 115 adet zırh gömlek alındı.
Ordonat ikmali	: 1.041,21 litre antifriz, 200 m. temizlik bezi, 8 adet cip karbüratörü, 62 çift patinaj zinciri alındı.
İstihkâm gereçleri ikmali	: 65 Amerikan İs. Tb.'undan 10000 kum torbası, 10 top katranlı kâğıt, 200 libre çivi alındı.
Muharebe gereçleri ikmali	: 25. Tümeden 540 adet çeşitli pil. 3 adet çeşitli lamba alındı.
Akaryakıt ikmali	: 10.635,54 litre benzin, 10.260,70 litre mazot alındı.
Su ikmali	: Birliklere 10.222,84 litre su dağıtıldı.
Motorlu araç	: Türk Silahlı Kuvvetlerinde 44 cip (jeep), 3 Doç (Dodge), 95 GMC kamyonu bulunmaktadır. ¹⁹⁵

28 Aralık 1952'de Türk Silahlı Kuvvetleri birliklerinin yanında çok miktarda cephane bulunmaktaydı. Oynak hareketlerde bu fazla cephane nin düşmana terk edilmesi zorunluluğu doğabileceğinden fazlasının depolara geri verilmesi ve cephane sarfiyatı oldukça birliklerin doğrudan doğruya cephane depolarından ihtiyaçlarını sağlamaları birliklere bildirilmiştir.

¹⁹³ A.g.e, s.60.

¹⁹⁴ Alman dersler s.83

¹⁹⁵ Kore Harbi'nde Türk Silahlı... ; s.361

Buna göre, birliklerde bulundurulacak el bombası miktarı, silah ve birlik başına kıta cephane yükü miktarı ve cephane dağıtma yerinde bulunacak cephane miktarı, cephane payları ve elde bulundurulacak fazla miktarlar özel bir emirle belirtilmiştir.¹⁹⁶

K- SAVAŞ İÇİNDE BARIŞ ARAYIŞLARI VE ANLAŞMA

25 Haziran 1950 günü Kuzey Kore Ordusu'nun baskın şeklindeki taarruzu ile başlayan Kore Savaşı kısa sürede gelişmiş ve nihayet Amerika destekli BM Ordusu'nun Pusan mevzilerinde başarılı bir şekilde inatla sürdürdükleri savunma harekâtı sonucu bir sonuca ulaşamamıştı. Bunun üzerine Türkiye başta olmak üzere BM davasına inanmış ülkelerin de gerek askeri ve gerekse siyasi desteğini arkasına alan BM Ordusu önce 15 Eylül'de, ardından da 24 Kasım 1950'de genel karşı taarruza kalktı. Kuzey Kore Ordusu'nun mukavemetinin kırılması üzerine kısa sürede gelişen taarruz, Kuzey Kore Ordusu'nun tamamen imha edilerek topraklarının tamamının ele geçirilmesini hedeflemişken, komşu Komünist Çin'in 800.000 askeri cepheye sürmesi ile birden tam anlamıyla bozgun şeklinde geri çekilmekle sonuçlandı. Öke'nin medcezirlere benzettiği karşılıklı taarruzlardan sonra Çin Ordusu'nun desteklediği Kuzey Kore Ordusu'nun kesin sonuca ulaşamayacağı ve savaşı uzun süre devam ettiremeyeceği ortaya çıktı. Savaşın başlangıcından bir yıl sonra Haziran 1951'de gelinen nokta zaten bir oldubitti ile başlayan bu anlamsız savaşın devamında her iki tarafın da bir fayda görmedikleri yönünde idi. Amerika ve BM özellikle Çin'in müdahalesinin doğurabileceği sonuçları sezdiğinden, bu harekâta daha fazla ileri gitmek istemiyordu. Bu nedenle bütün karizmasına rağmen hesapsız ve başına buyruk kararlarından ötürü beş yıldızlı General Mac Arthur'u görevden almıştı.¹⁹⁷ Üstelik hedeflediği Yalu Nehri boyunca yeni bir savunma hattı kurabileceği bir harekâta girişebilmesi için 5 ilave tümene ihtiyaç duyuyordu. Bu hat ele geçirildiğinde dahi batıdaki Asya Kıtası'nın derinlikleri ve Çin faktörü dikkate alındığında bu hal tarzı da çok fazla kazanç vaat etmiyordu.¹⁹⁸

Kuzey Kore Ordusu ve destekçisi Çin Ordusu ise, son derece yıpranmış ve B.M.'i Kore'den atmanın olanaksızlığını anlamışlardı. Üstelik 1.100.000'i aşkın zayıf ve elde edilmesi çok güç ve pahalı olan harp malzemesini muharebe meydanında terk

¹⁹⁶ A.g.e., s.362

¹⁹⁷ Toker, Metin, **Demokrasimizin İsmet Paşalı Yılları, DP'nin Altın Yılları** (1950–1954), 2. baskı, Ankara, Bilgi Yayınevi, Ocak 1991, s.162–163.

¹⁹⁸ Sunalp; a.g.e., s.73.

etmiş olmakla büyük darbe yemişlerdi. Mevcut durum her iki tarafı da barış yolunda adım atmaya zorlamıştı. Barış konusunda ilk adımı atan BM deki Rus delegesi Jacob Malik, 23 Haziran 1951 de bir radyo konuşması yaparak “Komünistlerin Kore’de mütareke müzakerelerine başlamaya hazır olduklarını” bildirdi. Bunun üzerine ABD Moskova Büyükelçisi Kirk, Malik’in konuşması hakkında temaslarda bulunmakla görevlendirildi. Bunun yanında B.M. Başkomutanı Ridgway de 30 Haziran 1951’de Kuzey Kore Kuvvetleri Komutanı’na şu radyo mesajını yolladı:

“Birleşmiş Milletler Başkomutanı sıfatı ile aşağıdaki hususlarda sizinle irtibata geçmek üzere görevlendirilmiş bulunuyorum:

Aldığım bilgilere göre sizler, Kore ‘de her türlü silahlı faaliyetin ve çarpışmanın kesilmesini sağlayacak bir ateşkesin konuşulması için bir toplantı yapılmasını istemekte ve böyle bir ateşkesin temini için gerekli garantileri vermeye hazır bulunmaktasınız. Bu haberleri sizden doğrular doğrulamaz temsilcilerimi tayin etmek için hemen çalışmalara başlayacağım. Ayrıca temsilcilerimin temsilcilerinizle ne zaman ve nerede görüşmeleri gerektiğini de bildirmenizi istemekteyim.

Şahsen böyle bir toplantının Wonsan Limanı’nda bir Hollanda hastane gemisinde yapılmasını teklif ediyorum.”¹⁹⁹ Bu mesaja cevap gecikmedi.1 Temmuz

1951 günü Kore Halk Ordusu Başkomutanı Kim II Sung ve Çin Gönüllü Kuvvetleri Komutanı Peng Te-Huai Peiping Radyosu aracılığı ile verdikleri mesajda şu görüşlere yer veriyorlardı:

“30 Haziran 1951 tarihli barış görüşmeleri hakkındaki mesajınızı aldık. Biz, sahip olduğumuz yetkilere dayanarak şunu beyan ederiz ki: Barışın gerçekleşmesi ve ateşin kesilmesini sağlamak amacıyla temsilcilerinizle barış görüşmeleri için toplantı yapılmasına taraftarız. Ve bu toplantının 38. paralel üzerinde Kaesong Bölgesi’nde yapılmasını istiyoruz. Eğer siz de bu görüşe katılıyorsanız, temsilcilerimiz temsilcilerinizle 10–15 Temmuz 1951 tarihleri arasında görüşme yapmak üzere hazırlıklara başlayacaklardır.”²⁰⁰

Karşılıklı mesaj alışverişlerinden sonra 8 Temmuz 1951 günü Kaesong’ ta daha önce kararlaştırılan bir binada barış görüşmeleri başladı. Görüşmeler 22 Ağustos’a kadar devam etti. Ancak karşılıklı güvensizlikler içinde devam eden bu süreç, bu tarihte

¹⁹⁹ A.g.e, s.70.

²⁰⁰ A.g.e, s.70.

BM hava güçlerinin toplantının yapıldığı Kaesong’u bombalayacağı şüphesiyle kesildi. Fakat taraflar savaşın ağır yükünü taşımaya niyetli değillerdi. Bu nedenle 25 Ekim’de her iki tarafın ortak isteğiyle Panmunjon’ da görüşmelere yeniden başlandı. Uzun süren müzakereler sonunda beş önemli noktadan dördü üzerinde anlaşmaya varıldı.

1. Ateşkes ve askerden arındırılmış bölgenin tespiti.
2. Kuzey Kore’deki hava üsleri meselesi.
3. Koreli olmayan kuvvetlerin çekilmesi meselesi.
4. Birleşmiş Milletlerin Kore’de kullanabilecekleri limanlar.

Anlaşmaya varılamayan nokta ise esirlerin mübadelesi konusu oldu. Bu da bu anlamsız savaşın belki de bir yıl uzamasına neden olan faktörlerin başında gelir. Zira sırf bu anlaşmazlık nedeni ile 8 Ekim 1952 de kesilen görüşmelere, tarafların esir değişimi konusunda nihayet anlaşmaları üzerine 26 Nisan 1953’de başlanabildi.²⁰¹

Öte yandan ABD’de yapılan seçimleri Cumhuriyetçilerin adayı General Dwight D. Eisenhower seçilmiştir. Bu seçimlerde sonucu Kore Savası’nin etkilemiş olduğu şüphesizdir. Zira Amerikan Halkı da bu anlamsız savaşın uzayıp gitmesinden bezmiş, bu nedenle Demokrat Yönetime karşı bir soğukluk oluşmuştu. Yeni Başkan da seçimler öncesinde Kore Savası’nı işlemiş, iktidara gelir gelmez Kore’ye giderek bu konuyu çözeceğini vaat etmiştir. 1952 sonlarında bu vaadini yerine getirecektir. Dışişlerine de tecrübeli bir diplomat olan John Foster Dulles getirilmiştir. Yeni ABD Yönetimi tarafından Çin Yönetimi’ni ateşkese zorlamak için nükleer güç de dahil güç kullanmak yönü tasarlanmışsa da BM deki ABD müttefikleri bu fikirden vazgeçilmesi için etkili olmuşlardır.²⁰²

Müttefikler ABD’yi güç kullanma yoluna ancak tek başına hareket etmek şartıyla başvurabileceğini açık bir dille ifade etmişlerdi. Sonuç olarak yeni yönetim de bir öncekinde olduğu gibi güce değil, gücün kullanabileceği tehdide başvurdu. Aslında karşı cephede de ateşkese hazır bir hava seziliyordu.1953 Martı’nda Stalin’in ölümü yeni Rus Yönetimi’nin daha uzlaşılabilir olduğu yönünde bir hava yaratmıştı. Çin de iyice yorulmuş, Kuzey Kore ise artık adayı birleştirebilecek bir güç olmadığını anlamıştı. Bu noktada ateşkese giden yolu tıkayan düşman değil dost oldu. Güney Kore Yönetimi’nde savaşın bu şekilde sona ermesinin beklenen bir sonuç olmadığı düşüncesi

²⁰¹ Sunalp; a.g.e. , s.71.

²⁰² Öke; a.g.e. , s.173.

etkindi. Cumhurbaşkanı Syngman Rhee'ye göre "Kore ikiye bölünmüş olarak kaldıktan sonra ateşkesi yapmanın bir anlamı olmayacaktı". Bu nedenle 24 Mayıs 1953 de sıkıyönetim ilan etti. Meclisi kapattı. Ülkede el altından barış karşıtı gösteriler düzenletti. Ateşkesi kabul etmeye taraftar da değildi. Bu sırada 8 Haziran'da BM Kuvvetleri ile Kore Halk Ordusu arasında Savaş Esirleri Antlaşması imzalanmıştı. Amerikalılar Dr. Rhee'yi ikna etmeye çalıştılar.17 Haziran da ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı bir ziyarette bulundu. Ancak boşuna bir ziyaret oldu bu. Amerikalılar 18 Haziran'da karşılıklı olarak Ateşkes Antlaşması'nın imza edileceğini beklerken Cumhurbaşkanı Rhee hapishane kapılarını açarak 27.000 esiri serbest bıraktırdı. Tekrar krize girilmişti. Çin ve Kuzey Kore tarafı doğal olarak derhal ABD'yi suçladılar. Amerikalılar bu salıvermenin arkasında olmadıklarına Onlara inandıramamışlardı. "Nasıl olur da BM Komutanlığı, ABD Başkanı ve Kongresi Dr. Rhee'ye söz geçiremeyecek kadar güçsüzdür."²⁰³

Bu noktadan sonra arayışlar hem Güney Kore Hükümeti'nin hem de Kuzey Kore ve destekçilerinin barış yönünde ikna edilmesi üzerinde yoğunlaştı. 11 Temmuz günü Güney Kore Cumhurbaşkanı'ndan, verilen taahhütler²⁰⁴ üzerine barışa giden yolu tıkamayacağına dair yazılı belge alındı. Buna karşılık ABD de Güney Kore Cumhuriyeti'ne şu vaatlerde bulundu: "Amerika ile Güney Kore arasında karşılıklı güvenlik anlaşması yapılacak. Uzun süreli olarak ekonomik yardım verilecek, bunun ilk örneğini de mütarekenin hemen ardından ödenecek 200 milyon dolarlık yardım oluşturacak. Mütarekenin imzası ile BM Komutanlığı Kore Halkı'na 9,5 milyar dolarlık yiyecek maddesi dağıtacaktır."²⁰⁵

Artık ateşkesin yapılmasına engel olan bütün pürüzler ortadan kalkmıştır. Oluşturulan bir kurul son taarruzlarla Kuzey Kore Ordusu'nun kazandığı toprak parçalarını onlara bırakan bir ateşkes hattı çizmiş ve taraflar bu hatta mutabık kalmışlardır. Nihayet yapılan görüşmelerin ardından 27 Temmuz 1953'de mütareke Panmunjon'da İngilizce, Korece ve Çince düzenlenmiş olarak imza altına alınmıştı.

²⁰³ Öke; a.g.e. , s.174.

²⁰⁴ Birleşik Devletler savaş için 50 milyar dolar harcamış, savaş bölgesine iki milyon asker göndermiş ve bunlardan 54.000'den fazlasını kaybetmişti. Sonuç olarak Kuzey Kore engellenmiş ancak Güneye Kore'ye karşı vazgeçilmesi zor belki de olanaksız olan uzun süreli önemli askeri taahhütler altına girilmişti.

²⁰⁵ Denizli, a.g.e. , s.170. ABD'nin Güney Kore'ye bahsedilen taahhütleri verdiği sırada Birleşmiş Milletler Mütareke delegesi Kuzey Korelilere de barışın gerçekleşeceğine dair teminat vermiştir.

Antlaşmaya imza koyanlar Amerikan ve BM Ordusu adına Başkomutan General Mark W. Clark, Çin adına Halk Gönüllüleri Komutanı Peng Te-Huai ve Kuzey Kore adına da Mareşal Kim II Sung'tur.²⁰⁶

Kore'de savaş bitmiş, Mehmetçik yurda dönebilirdi. Ankara'da Başbakan Menderes, ateşkes nedeni ile yabancı basın mensuplarına verdiği demeçte "Kore'deki mücadele BM Antlaşması'nın dayandığı yüksek prensiplerin sadece sözden ibaret olmadığını hür dünyanın tecavüze boyun eğmediğini ve eğmeyeceğini gösteren çok kıymetli bir ölçü olmuştur... Evlatlarımızın fedakârlıkları şimdiye kadar hür dünyayı nice tecavüzlerin vukuundan korumuştur. Onlar hür dünyanın emniyeti için savaşırken, anavatanlarını Kore'de savundular. Civanmertlik ve vazifeperverlik önünde saygı ile eğiliriz..."²⁰⁷ derken Kore'de kanlarını dökmekten zerre kadar kaçınmayan Mehmetçiğin dünyaya ün salan kahramanlığını bir kere daha ifade etmenin gurur ve mutluluğu içindeydi.

L- KORE'DE VERİLEN KAYIPLAR VE HARPTEN SONRA KORE'YE GİDEN BİRLİKLER

Üç yıl süren savaşlar sonucunda her iki tarafında kayıpları büyük ölçüdedir. Resmi kayıtlara göre Kore'de Birleşmiş Milletler Ordusu'nun kaybı (Türkler dahil) 94 bini ölü olmak üzere 500 bin kişiyi bulmaktadır. Baştanbaşa yanan yıkılan Kore ülkesinde ölen 1,5 milyon Güney Koreli sivil masum insanı da buna katmak lazım.²⁰⁸ Kuzey Kore hakkında kesin rakamlar mevcut değildir. Ancak Komünist Çin ve Kuzey Kore Ordularının kayıplarının bir buçuk milyonu bulduğu hesaplanmaktadır.

Türk kuvvetlerinin Kore'ye ayak bastığı 19 Ekim 1950'den antlaşmanın imzalandığı tarihe kadar 14.936 Türk askeri Kore'de çarpışmıştır. Muharebelere katılan üç tugayın verdiği şehit miktarı 721 kişidir.²⁰⁹ 4. Tugay muharebe neticesinde şehit vermemiş olup, meydana gelen çeşitli kazalar sonucu 16 kişiyi kaybetmiştir.

Kore'de, üç katile halinde toplam 14.936 Türk askeri savaştı. Mevcutla oranlandığında, Türk Tugaylarının zayıyatının % 22 olduğu görülür ki bu büyük bir

²⁰⁶Ali Denizli, ABD ve BM adına imza koyan Mark W. Clark'ın " *O doküman üzerine imzayı büyük bir acı ile koyduğumu ifade etmezsem doğruyu söylemiş olmam*" dediğini ifade etmektedir. **A.g.e.**, s.170.

²⁰⁷ Öke, s.175.

²⁰⁸ Artuç; **a.g.e.** ; s.352.

²⁰⁹ Denizli; **a.g.e.** , s. 184.

kayıptır. Ayrıca şehitlerin toplam zayiata oranı da % 27'yi bulmaktadır. Bu da Türk Tugaylarının çok çetin savaşlara girdiğinin ve mevcudunun beř katı, zaman zaman da on katı fazla sayıda dūřmanla çarpıştığının kesin kanıtıdır.²¹⁰

Kore Savaşı'nın sona ermesinden sonra 1960 yılına kadar, Türkiye Kore'ye bir Tugay gönderdi. En son giden Tugay 10. Türk Tugayı oldu. Bu tarihten itibaren 1966 yılına kadar bir bölük gönderildi. 1966'dan 1971'e kadar da her yıl bir manga büyüklüğünde şeref kıtası gönderildi.²¹¹ 1971 yılında Türk askerinin Kore'ye gönderilmesine son verildi. Kore Savaşı'na katılan Türk Tugayları içerisinde 4. Türk Tugayı ile daha sonra 1960 yılına kadar gönderilen altı Tugay savaşa girmedi

M- KORE SAVASI'NDA HARP ESİRLERİ VE ESARET HAYATININ LOJİSTİK AÇIDAN İNCELENMESİ

Kore Savaşı'na katılarak esir düşen Türk askerlerinin yaklaşık olarak üç yıl süren esaret hayatları, çeşitli yönleri ile yabancı uzmanlarca incelemeye konu olmuş, esir kamplarından topyekûn bütünlük içerisinde yurda dönen bu grubun başarıya ulaşma süreci ile ilgili araştırmalar yapılmıştır. Öte yandan Türk askerlerinin esaret sürecinde yaşadıkları sorunlar ve kamplardaki sosyal ilişkileri hakkında çalışma ve araştırmalar yok denecek kadar azdır. Günümüzde bu esaretin tanıkları çok az olduğundan daha geniş çaplı araştırmalar ne yazık ki ikinci ya da üçüncü ağızdan bilgilere dayanmaktadır.

Ateşkes anlaşmasında öngörülen esir değişimine bir buçuk ay sonra, 4 Eylül 1953'de başlandı. Her iki tarafın da esir kamplarında yaptığı yoğun propaganda ve beyin yıkama sonucu BM Ordusu'ndan esir düşen 13.500 kişiden 357'si, Çin ve Kuzey Koreli 82.500 esirden 21.800 kişisi geri dönmek istemedi. 234 Türk esirin tamamı geri döndü. Bu durum gerçekten dikkat çekicidir. 234 Türk esirin 225 kişisi ilk savaşta, Kunuri'de esir düşmüştü. Üç yıldır esir kamplarında kalmalarına ve yaralı olarak esir düşmelerine rağmen, Türk esirleri hayatta kalmayı başarmışlardır. 234 Türk esirin tamamının fire vermeden geri dönmesi uzmanlarca inceleme konusu olmuştur. Çünkü Amerikalı 7190 esirin 2701 kişisi (%38'i) ölüm ve diğer nedenlerle geri dönmemiştir. Yapılan incelemelerde çok çarpıcı sonuçlar elde edildi. Türk Askeri, savaşta olduğu gibi

²¹⁰ Alman dersler... ; s.75.

²¹¹ Denizli; a.g.e. , s.184.

esarete de birlik, beraberlik, disiplin, dayanıklılık ve özverisi ile “Bir Numara-Number One” olduğunu yine kanıtlamıştır.²¹²

Harp esirlerine komünist Çinlilerce yapılan vahşi muameleye karşın, Türk askeri birlik ve beraberliğinden taviz vermeyerek esaretin üstesinden gelmeyi başarmıştır. Yapılan her türlü kötü muamele ve eziyete karşın daima dayanışma içerisinde olmuş, emir komuta ilişkisine uymaya devam ederek, diğer ülkelerin harp esirlerinden farkını ortaya koymuştur. Amerikan “Mc Call” dergisinde bir Amerikalı araştırmacı yazar da şöyle yazmaktaydı:

“Anadolu bozkırının ortasında doğan, bin bir mahrumiyet içerisinde yetişen Türk çocukları, bizim her türlü imkân ve konforu vererek yetiştirdiğimiz çocuklarımızla aynı şartlar altında, aynı sınavdan geçtiler. Onlar muvaffak oldular. Tam gittiler, tam olarak geri dönmesini becerdiler. Bizimkiler birbirine ellerini uzatmadılar, birbirlerini korumasını bilmediler. Yalnız kendileri için, bencillikle yaşamının örneklerini verdiler. Bu yüzden kayıplar verdiler. Kızılardan daha sonraki dönemlerde de iyi muamele görünce gevşediler, çözüldüler. Onların rejimlerini beğendiler. Ailelerini, vatanlarını unutup oralarda kaldılar. Nedir bu Türk’ün çözülmeyen kuvveti, gücünün sebebi? Nedir bu bizim toplumumuzun zayıflığının, çürüklüğünün sebebi?”²¹³

1- Kamp ve Geçici Tutulma Noktalarının Yerleri

Kuzey Kore'deki esir kamplarının sayısı hakkında ülkemizde kesin bir bilgi kaynağı yoktur. Kuzey Koreliler, başlangıçta sabit bir esir kampı tesis etmemişler, yakaladıkları esirleri geçici toplanma noktalarında barındırmışlar, 1951 yılı sonlarına doğru muharebeler yoğunluğunu kaybedip statikleşmeye başlayınca Yalu Nehri civarında ve kısmen Mançurya sınırında çeşitli esir kampları tesis etmişlerdir.²¹⁴ ABD Savunma Bakanlığının resmî internet sitesinden elde edebildiğimiz bilgiye göre toplam altı adet esir kampı bölgesi, yedi adet de geçici tutulma noktası açılmıştır.²¹⁵ Geçici tutulma noktaları, “Pak's Palace, Kangdong, Pike's Peak, Pukchin-Tarigol, Death Valley, Kanggye ve Manpo” bölgelerindedir. Bu tutulma noktaları içerisinde en dikkat

²¹² Alman dersler... ; s.77.

²¹³ Artuç; a.g.e. , s.363.

²¹⁴ Kıran, Muzaffer, **Harp Esirleri**, Ankara, Yıldız Matbaası, 1959. s.103.

²¹⁵ http://www.dtic.mil/dpmo/pmkor/map_camps.jpg

çekenini “Kore Savaşı'nın ilk kışında, komünistlere esir düşen, çoğunluğunu Amerikalıların oluşturduğu binlerce müttefik askerin alakasızlıktan dolayı öldüğü maden havzası”²¹⁶ olan “Death Valley (Ölüm Vadisi)”dir.

Açılan esir kampları ise “Suan Kamp Bölgesi, Chongsong bölgesindeki 1 nu. lı Esir Kampı, Pi'Chong-ni'deki 2 nu. lı Esir Kampı, Chongsong bölgesindeki 3 nu. lı Esir Kampı, Wivon'daki 4 nu. lı Esir Kampı, Pyoktong'daki 5 nu. lı Esir Kampı”dır. Bir kamp bölgesinde irili ufaklı ve farklı amaçlara hizmet eden birkaç kamp olduğundan kampların toplam sayısı 20 kadardı.²¹⁷

Türk harp esirleri, 1951 yılı ortalarına kadar muhtelif şehirlerdeki geçici tutulma noktalarında tutulmuşlar ve bilahare merkezî kamplara sevk edilmişlerdir.²¹⁸ Türk harp esirleri, bundan sonraki esaret sürecinde Pi'Chong-ni'deki 2 nu. lı kampta, Wivon'daki 4 nu. lı kampta ve Pyoktong'daki 5 nu. lı kampta tutulmuşlardır.

2- Kamp Yerlerine İntikaller

Kore Savaşı'nda BM ordusu esirlerinin yakalanmalarından itibaren sağlam veya yürüyebilecek durumda bulunan yaralılarından teşkil edilen kabileler derhâl kuzeye, geçici tutulma noktalarına doğru yürüyüşe başlıyorlardı.²¹⁹ Esirler tarafından “ölüm yürüyüşleri” olarak isimlendirilen bu yürüyüşler çok sayıda muhafız nezaretinde ve günlerce sürmektedir. Esirlerin çoğunlukla ellerinin arkadan telle bağlandığı bu yürüyüşlerde ağır yaralılar, kamyonlara “balık istifi” dolduruluyor, herhangi bir tedavi olmaksızın kampa götürülüyorlardı.²²⁰ “Çoğu zaman ağır surette yaralı olanlar olduğu yere bırakılıyor, tüfek ateşleri ile öldürülüyor veya süngüleniyor veyahut da her ikisi birden tatbik olunuyordu.”²²¹ Bu korkunç facialarla dolu göç, günlerce, İmjin ve Yalu nehirleri geçilip Çin topraklarına ulaşılarak esirlerin kamplara yerleştirilmesine dek sürmüştür.²²²

²¹⁶ Cumhuriyet; 8 Ağustos 1953.

²¹⁷ Kıran; a.g.e. , s.89.

²¹⁸ A.g.e. ; s.103.

²¹⁹ http://www.dtic.mil/dpmo/pmkor/map_routes.jpg.

²²⁰ Kıran; a.g.e. , s.89

²²¹ Denizli; a.g.e. , s.176.

²²² A.g.e. ; s.179.

Çinli ya da Kuzey Koreli muhafızların yürüyüş esnasında yapmış oldukları bu muamelenin tek istisnası Türk esirleridir. Eğer bir yaralı Türk esiri düşerse arkadaşı hemen fırlar, muhafız yetişmeden arkadaşını sırtına alır ve kendisi de yaralı olmasına rağmen güçlükle yürümeye devam eder. Bu faaliyet, tüm esirlerce sırayla sürdürülür. Bu nedenle Türk esirler fire vermeksizin esir kamplarına ulaşmışlardır.²²³

Esir değişiminde iade edilen Er Faik Kutlu “...esir düştükten sonra bir ay kadar yol yürüdük... Bizimle beraber başka müttefik esirleri de vardı. Onlara yardım ettik ve bazen sırtımızda taşıdık. Türkler hepsinden daha kuvvetli idi.” demektedir.²²⁴ Er Mehmet Gümüş de “...kendisinin de içinde bulunduğu bir grubun buz gibi bir havada günlerce yürütüldüğünü...” söylemektedir.²²⁵

3- Esir Kamplarında Barınma Ve İaşe

Kuzey Kore esir kamplarında barınma ve iaşe için sağlanan koşulların sağlıklı olduğunu söylemek olanaksızdır. Zira saç ve saz barakalardan ibaret olan esir kampı binalarında esirler, yere serdikleri otlar üzerinde yatmışlar ve bütün kış ayları boyunca yakacak olarak bir şey verilmemişti. Barakalar, muhtemelen kamp hâline getirilmeden önce hayvancılıkta ahır ya da gübre deposu olarak kullanılmaktaydı. Kunuri muharebelerinde esir düşen Sıhhiye Onbaşı Veli Atasoy “Soğuk kamp adını taktığımız kampın barakaları, bizim tavuk kümeslerinden daha kirliydi.”²²⁶ demektedir. Aynı muharebelerde esir düşen Arif Akıncı ise “...barındığımız odalar çok küçüktü. Kıpırdayacak alan bile kalmıyordu. 82 Türk aynı yerde kalıyorduk...” diyerek kalınan yerlerin ne kadar küçük olduğunu belirtmektedir.²²⁷

BM teşkilatı ve Kızılhaç’ın yapmış olduğu incelemelerde, kamplar fenadan çok kötüye doğru sınıflandırılıyordu. Çok kötü kamplarda esirler, cesaretleri sayesinde varlıklarını sürdürebilmişlerdir. Suan bölgesindeki, esirlerce “Fasulye Kampı” diye isimlendirilen kamp, Pi'Chong-ni'deki “Ölüm Vadisi” kampı ve Kanggye yakınlarında bulunan ve “Vadi” denilen kamp ise fena kamplar statüsündeydi. Çok kötü statüsünde

²²³ **Kore Harbi, Kore Türk Tugayı ve BM Askerlerinden Alınan Dersler;** s.77.

²²⁴ **Cumhuriyet;** 8 Ağustos 1953.

²²⁵ **A.g.g. ;**9 Ağustos 1953

²²⁶ **Korsavaş;** Sayı 92, Ocak 1983, s.23.

²²⁷ **Arif Akıncı ile yapılan röportajdan.**

ise Pi'Chong-ni civarındaki “Sorguya Çekme Merkezi” ve bunun yanında “Mağaralar” diye isimlendirilen ve burada esirlerin hapsedildiği, battaniyesiz olarak yatmaya mecbur edildiği tuvalet tertibatı olmayan “Disiplin Merkezi” vardı.²²⁸

Esirlere, gerek kampa yerleşinceye kadar, gerekse esaretin ilk yıllarında battaniye, yatak, kaput, elbise vs. gibi eşyalar verilmemiş, bu yüzden soğukla mücadele çok çetin olmuştur. Elbise ve teçhizatı daha güçlü olan diğer müttefik ülke esirlerine nazaran Türk esirleri, üzerlerinde ne varsa iki yıla yakın bir süre bu eşyalarla yaşamışlardır.²²⁹

Esaretin son dönemleri ve bazı özel durumlar hariç olmak üzere, çoğu kampta esirlerin yiyecek istihkakları çok azdır. Ancak çoğunlukla bu yiyeceğin cinsi Kuzey Kore ve Çin kuvvetlerinin yiyeceği ile aynı olmasına rağmen miktarı Cenevre Sözleşmesi hükümlerine uygun değildir. Esirleri güçsüz bırakarak sorguda zayıflatmak amacını güden bu davranış sonucu kamplarda salgın hastalıklar baş göstermiştir.

Kampta verilen yemek ile ilgili Onbaşı Veli Atasoy “...48 saatten 48 saate kum bulgurundan pilav ve az miktarda su vererek bizi yaşattılar.” demekte²³⁰ Yüzbaşı Hamit Yüksel ise “...domuzlara verilen yemin haşlaması yani bulgura veya süpürge tohumuna benzeyen” bir yemekle beslendiklerini söylemektedir.²³¹

Esirlerin iâşesi ile ilgili Muzaffer Kıran “alınan malumata göre; sabah ve akşam bir salep fincanı büyüklüğünde ölçü ile kum darı, mısır kırması, bali adı verilen süpürge tohumu... ayda veya on beş günde bir veya çok zaman kokmuş veya kurtlanmış balıklardan yapılmış balık çorbası ve fasulye yemeği, ayda bir defa, bilahare on beş günde bir ve nihayet mübadele sırasında haftada bire çıkarılan ekmek... ayda, bazen üç ayda bir, elli gram keçi eti gibi gıdalar verilmektedir.” demektedir.²³²

4- Esir Kamplarında Sağlık Sorunları

Esir kamplarında sağlık sorunları başlı başına bir sorun olup bu yüzden hayatını kaybeden müttefik esirlerinin sayısı binlerle ifade edilmektedir. Esirlerin vücut

²²⁸ Kıran; **a.g.e.** , s.92.

²²⁹ **A.g.e.** ;s.104.

²³⁰ **Korsavaş;** Sayı 92, Ocak 1983, s.23.

²³¹ **Kutup Yıldızı Belgeseli.**

²³² Kıran; **a.g.e.** , s. 104.

dirençlerinin kırılarak hastalıklara yakalanmasındaki temel sebepler ise açlık ve sağlığa uygunluk şartlarının olumsuzluğudur. Cenevre Sözleşmesi hükümlerine uygun olmayan iâşe ve sağlığa uygunluk tedbirleri neticesinde sayıları iki bine varan Amerikalı esir hayatını kaybetmiştir.²³³

Sağlık sorunları nedeniyle meydana gelen ölümlerin büyük bir çoğunluğunda dizanteri ve tüberküloz başrolü oynamaktadır. Keza, Nisan 1953'te yapılan hasta ve ağır yaralı esirlerin değişimi sırasında tüm müttefik esirlerde olduğu gibi Türk harp esirlerinde de tüberkülozlu hasta sayısının çokluğu göze çarpmaktadır.²³⁴

Kamplarda, yaralı ve hasta Türk harp esirlerinin sıhhi bakım ve tedavileri yapılmamış, yaralıların yaraları kendileri tarafından yapılan ilk geçici müdahale ile kalmış ve kendi kendine iyi olmaya bırakılmıştır. İlaç veya ameliyatla tedavi, çok ender olarak bir veya iki kişiye yapılmıştır.²³⁵

Esir kamplarında birçok esirin vücut uzuvları Çinli doktorlar tarafından tedavi edilmek yerine kesilip atılmış, en basit yaralar bile birçok organ kaybına sebep olmuştur.²³⁶

Esir edilen BM ordusu askerî doktorlarına, hasta ve yaralı esirlere bakmak için hiçbir suretle müsaade edilmemiştir. Buna rağmen esirler arasındaki doktorlar ve sıhhiye erleri, diğer esirlere mümkün olan her şeyi yapmışlardır. Bu sıhhiyecilerden birisi de Türk harp esirlerinden Ankaralı Sıhhiye Onbaşı Veli Atasoy'dur. Atasoy, esaret altında birçok esir kampına giderek Amerikan asker ve subaylarının da acısını dindirmeye çalışmış, kendi beyanıyla “Kızıl Çinli sıhhiye memurlarının yapamadığı işi” yapmıştır.²³⁷

5- Esir Kamplarında Sosyal Yaşam

Tutuldukları esir kamplarında, Türk harp esirlerinin disiplinli bir yaşayış vardı. Sabah ve akşamları, bir Türk kışlasında gibi yoklamalar alınır, merhabalaşılır, en kıdemli tarafından kontroller yapılır, hastalar ayrılır ve onlardan sorumlu personel görevlendirilirdi. Bunlar, güçleri yettiğince yapabildikleri maddi bakımı yaparlardı,

²³³ A.g.e. ; s.91,108.

²³⁴ Kıran; **Hürriyet Kapısı (Panmunjon)**, Ankara, 1957, s.30, 48.

²³⁵ Kıran; **Harp Esirleri**, s. 109.

²³⁶ A.g.e. ; s.30.

²³⁷ **Korsavaş**; Sayı 92, Ocak 1983, s.23.

manevi destek olurlar, terk edilmişlik duygusunu hissettirmezlerdi. Genel temizlik yapılır, kendilerine göre bir eğitim programları vardır. Spor yaparlar, güreş tutarlar, oyun oynarlardı. Yemek zamanı gelen yemek ve ekmek ortaya konulur ve gözetim altında eşit olarak bölüşülürdü.²³⁸

Esirler, aileleri ile haberleşmede güçlüklerle de olsa mektup yolunu kullanabilmişlerdi. Bu irtibat esaretin ilk bir buçuk yılında sağlanamamıştır. Yoğun sansürden geçen mektuplar, Kızılhaç Komisyonu vasıtası ile Tokyo Türk İrtibat Heyetine ulaşmakta, buradan da memlekete gönderilmekte, burada Millî Savunma Vekâleti Merkez Grubu Kore Bürosu marifetiyle yurt içi posta kanallarına sevk edilmektedir. “Esirler, iki buçuk sene zarfında iki ila üç mektup yazabilmişler ve cevabını alabilmişlerdir.”²³⁹ Esirlerden gelen mektuplar, ayrıca basın yolu ile halka duyurulmaktadır.²⁴⁰

Hasta ve yaralı esirlerin değişiminde iade edilen esirlerimizin anılarında mektuplaşma ile ilgili şu ifadeler yer almaktadır: “... İlk bir sene ailelerimizden hiçbir mektup alamadık. Zaten onlar da bizi ölmüş zannediyorlardı. Biz de kendilerine herhangi bir mektup yazmayı düşünmüyorduk. Çünkü yazılan mektup gitmedikçe yazmaya ne lüzum vardı. İkinci sene içinde birkaç arkadaşına mektup gelmeye başladı. Evvela buna inanmadık. Komünist Çinlilerin bir tuzağıdır, ağızımızdan haber almak istiyorlar, dedik. Fakat bazılarımız birkaç satır yazı ailelerine gönderdiler, cevaplarını alınca o zaman bir hile olmadığına inandık...”²⁴¹

İlk esaret yılı hariç olmak üzere kamplarda ibadetle ilgili çok katı tedbirlerin varlığından söz edilemez. Esirlerin ibadethane tesis etmelerine imkân tanınmasa da boş zamanlarda ibadetlerine karışılmamıştır. Esir Er Kadir Yılmaz; “... Mübarek Ramazan gelince oruç tutacağımızı bildirdik. Kabul ettiler. Oruç yüzünden bazen derslere gidemiyorduk. Vazifeye gitmeyenler de oluyordu...” demektedir.²⁴²

Esaretin son dönemlerinde daha ziyade esir değişimine yakın zamanlarda olumlu propagandaya yönelik olarak Çinli kamp yetkililerinin kamplarda eğlenceler tertipleedikleri ve bu eğlencelerde folklor motiflerine yer verdikleri esir anılarından ve

²³⁸ Burhan Göksel; "**Hatıra ve Misalleriyle Askerî Tarihin Millî Eğitim ve Kültürdeki Yeri ve Önemi**", I.Askerî Tarih Semineri. Genelkurmay ATASE Bşk. Yayınları, Ankara, 1983, s.34-35.

²³⁹ **A.g.m** ;s.108

²⁴⁰ Esir mektupları, Bakanlıklar Postanesine teslim edildiğinin ertesi günleri ulusal basında bildirilmiştir.

²⁴¹ **A.g.e.** ; s.55-56.

²⁴² Kıran; **Hürriyet Kapısı** (Panmunjon), Ankara, 1957, s.63.

konu ile ilgili olarak propaganda amaçlı olduğu değerlendirilmekle birlikte görsel iletişim ortamlarında yayımlanan fotoğraflardan anlaşılmaktadır.

Esir kamplarında sosyal yaşamla ilgili en somut örnek ise esir kampları arasında düzenlenen “Harp Esirleri Olimpiyatları (Intercamps Olympics)”dır. Türk harp esirlerinin de büyük bir çoğunluğunun bulunduğu Pyoktong 5 nu. lı Esir Kampında düzenlenen bu olimpiyatlara Türk esirlerden de katılanlar bulunmaktadır.²⁴³ Karma bir komite tarafından organize edilen bu oyunlara 1, 2, 3, 4 ve 5 numaralı esir kamplarında kalan esirler arasından seçilen sporcular katılmış, kamp bütünlüğü içinde başarının beklendiği müsabakalar sonucunda 5 nu. lı kamp birinci, 1 nu. lı kamp ikinci, 4 nu. lı kamp üçüncü sırada yer almıştır. Oyunlar, atletizm, güreş, boks, basketbol, futbol, voleybol dallarını kapsamaktaydı. Türk harp esirlerinden Kazım Öveç, Arif Gökçe, Kadir Üzülmöz, Ahmet Akdağ, Mehmet Göçer, Mevlüt Kanat, Niyazi Kaya güreş dalında, Rafet İzmir 100 ve 400 metre koşuda, İrfan Dumlupınar 3000 metre koşu, 100 metre engelli koşu ve uzun atlamada, Ali Ferah voleybolda ve futbolda, İsmail Demirdelen, Jan Andronikyan ve Zeki Yürükoğlu futbolda katılmışlar, ayrıca Mahir Açıkgöz, Ahmet Yavuz ve Jan Andronikyan çalışmaları ile organizasyonda görev almışlardır.²⁴⁴

²⁴³ Bu olimpiyatlara Türk esirler, ağırlıklı güreş dalında katılmışlar ve büyük başarılar elde etmişlerdir. Ancak diğer branşlarda yarışan Türk esirler de vardır

²⁴⁴ Türk harp esirlerinin katıldığı branşlar ile organizasyon kayıtları ile ilgili olarak bkz. http://www.kmike.com/POW_Olympics.

III- TÜRK ASKERİNİN KOREDEKİ BAŞARILARININ YURTIÇİ, YURTDIŞI YANKILARI

A- KORE' DE KUTUP YILDIZI GAZETESİ

Türk Tugayının Kore'ye intikalinden iki ay sonra tugay personeline hitap etmesi düşünülen “Kutup Yıldızı” adlı günlük bir gazete yayımlanmaya başlanmıştır.¹ İki yapraklık dosya kâğıdına daktilo edilmiş nüshadan çoğaltılarak yayımlanan gazetenin ilk sayısı 19 Aralık 1950 tarihini taşımaktadır.² Gazetenin çıkarılmasıyla ilgili olarak Kore Türk Tugayı Komutanı Tuğgeneral Tahsin Yazıcı, takdim yazısında şunları ifade eder:

“Birleşmiş Milletler 1. Türk Silahlı Kuvvetleri adına ve onun mensupları için KUTUP YILDIZI adında bir gündelik gazete neşrine başlanmıştır.

Gazeteye isim olarak Birleşmiş Milletler Silahlı Kuvvetleri Başkomutanı General Mac Arthur'un 1. Türk Silahlı Kuvvetlerine verdiği (NORTH STAR) Kutup Yıldızı adını uygun gördük.

Kutup Yıldızı, hepimizin bildiği gibi yol gösteren, önderlik eden bir yıldızdır. Göklerin ziynetidir. Başkomutanımızın bir iltifat ve güven eseri olarak verdiği bu isme Birleşmiş Milletler Türk Silahlı Kuvvetlerinin bütün mensuplarının layık olmaya çalışacağına şüphe etmiyorum.

Gazetemiz yurt ve dünya haberlerinden ve cephenin durumundan haberdar edecek, ayrıca subay, erbaş ve erlerimizin göndereceği, eratımızın fikrî ve mesleki eğitimine yararlı yazılarla, mizahi fıkra ve karikatür ve hamasi şiirleri de ihtiva edecektir.

Radyomuzun bizler için yaptığı özel yayınında okunan mektuplar, selamlar da gazetenin ilavesi olarak verilecektir.

¹Gnkur. ATASE Bşk.lığı Arşiv Şube Müdürü Dr. Öğ. Alb. Ahmet Tetik, “**Kutup Yıldızı: Kore’de Türk Tugayı**”, Uluslararası Askeri Tarih Dergisi, ATASE Bşk.lığı Yayınları, Ankara, 2007, s.257.

² Yazı işleri heyetinin ilk sayfada yer alan açıklamasına göre, 26 Kasım 1950 günü gazetenin çıkarılması planlanmış, ancak teksir makinesindeki teknik arızadan dolayı yazılar silik çıkınca dağıtım yapılamamış, yeni teksir makinesi gelince neşriyata başlanmıştır.

Kâğıt mevcudunun ve baskı imkânlarının mahdudiyeti sebebiyle, gazete ancak her takıma üç nüsha düşecek kadar basılacak, Tugay Karargâhı haber merkezi kanalı ile dağıtılacaktır.

Takım ve daha üst birlik komutanlarının gazete muhteviyatını kendi eratına okumak, izah etmek suretiyle haberdar etmeleri, bu hususu kontrol etmeleri lazımdır. Ancak bu suretle gazete neşir gayesine ulaşmış olabilir

Gazeteye muvaffakiyetli bir neşir hayatı dilerim.”³

Tahsin Yazıcı'nın takdim yazısından anlaşıldığı gibi, Kutup Yıldızı, bir gazete işlevinin yanı sıra Tugay mensupları arasında iletişimin sağlanmasında bir rol üstlenmiştir. Özellikle cephe haberleri ile personel psikolojik yönden desteklenmiş ve moral gücü üst düzeyde tutulmuştur. Eratın fikrî ve mesleki eğitimine yapılan vurgu bu gayeyi açıklamaktadır. Kutup Yıldızı aynı zamanda Türk Tugayının, psikolojik harbe karşı koyma ve etkisiz kılmaya yönelik bir etkinliğidir.

Kutup Yıldızı'nın ilk sayısında, “Nasıl Savaşık?” başlığı altında Kore'de Türk Tugayının nasıl savaştığına örnek olarak, Kunuri'de düşman güçlerine karşı verilen oyalama muharebesi anlatılmıştır. Yazının nihayetinde, bu başlık altında, yapılan muharebeler “parça parça” nakledilirken “Hata ve sevaplarımız ve alınması gerekli dersler belirtilecektir.” diye de not düşülerek, mesleki ve fikri eğitim işlerine işaret edilmiştir.⁴

Kutup Yıldızı yukarıda belirtilen işlevlerini yerine getirirken, uzak diyarlardaki Türk askerleri için de bilgi edinilmesi açısından kaynak oluşturmuştur. Gazetede, savaşın takip ettiği seyir hakkında çeşitli başlıklarla personel bilgilendirilmiştir. “Düşman Hakkında Alınan Son Bilgiler” başlığı altında haberler duyurulmuştur. Bu haberlerde genelde BM güçlerinin, özelde ise Türk kuvvetlerinin muharebeleri yer alır. Haberlerden bazıları şöyleydi.

“Türk Savaş Birliği karşısında çok ağır kayıplara uğrayan 50. Çin Ordusu ve 1. Kuzey Kore Kolordusu Seul'un tarafeyninde kendilerini toplamaya çalışmaktadırlar.

Amerikalı dostlarımızdan aldığımız malumata göre bu iki düşman birliğine mensup ast rütbeli subaylar ve erler, Türk birliği ile tekrar karşılaşmak istemiyorlarmış.

³Uluslararası Askeri Tarih Dergisi; a.g.m. ; s.259. Kutup Yıldızı, 19 Aralık 1950, C: 1, S: 1 / ATASE Arşivi, KSK, K: 154, G: 1, B: 1-1.

⁴ A.g.m. ; s.258.

35. Alay tarafından esir alınan bir Çinli subay: Türklerin ikide bir süngü takarak hücumla geçmeleri komünist birlikler arasında korku yaratmıştır. Türklerin karşısına düşecek birlikler muhakkak ki talihsizdirler demiştir.

Ey Türk Eri! Dostlarınıza hürmet, düşmanlarınıza korku yaratıyorsun. Var olsun kahramanlar!”⁵

“Harp “İnsanlar” tarafından değil bu maksatla yetiştirilmiş insanlar tarafından yapılır ve idame ettirilir. Kızıl Çin çok iyi eğitim görmüş ordusunu mühim bir kısmını Kore’de eritmiştir. Bu meyanda silah ve malzeme kaybı da oldukça kabardır. Bu sebeplerden Kore’deki Çin kuvvetlerinin Birleşmiş Milletler Ordusu tarafından yapılacak şiddetli bir saldırıya uzun müddet dayanamayacağı şimdiye kadar yapılan taarruzi keşiflerden anlaşılmış bulunmaktadır.”⁶

“Piyade Alayımızdan çıkarılan keşif kollarımız düşmanla karşılaşmadan vazifeleri yaparak dönmüşlerdir.”⁷

“Topçumuz tarafından çıkarılan bir subay komutasındaki keşif kolumuz bir Çinli ile bir şüpheli Koreli yakalamıştır. Ayrıca Han nehrini güneye geçmek isteyen 6 şüpheli Koreli yakalanmıştır.”⁸

18 Mart 1951 tarihli sayıdan itibaren “Savaş Cephesine Ait Haberler” başlığı yer alır. Türk 241. Piyade Alayının 639 rakımlı tepeli ele geçişi gazetesinin sayfasına şu satırlarla yansır:

“Dün merkez kesiminde ilerleyen birliklerimiz düşmanın bir Tümen kadar bir mukavemeti ile karşılaşmışlardır.

Yapılan keşifler neticesine göre bu düşman kuvvetle tahkim edilmiş mevzilere yerleşmiş bulunmaktadır. Diğer cephe kesimlerinde düşmanın belli başlı bir mukavemeti olmamıştır.”⁹

“Dün Piyade Alayımız 639 Rakımlı tepeli göğüs göğse yapılan çetin bir savaştan sonra almaya muvaffak olmuştur. Bu tepede düşmanın bir taburu bulunmakta idi. Arazinin çok sarp olması ve tepenin sivri bulunması dolayısı ile yapılan topçu

⁵ A.g.m. ; s.259. Kutup Yıldızı, 17 Şubat 1951, c. 1, S: 35 / ATASE Arşivi, KSK, K: 154, G: 28, B: 28-1.

⁶ A.g.m. ; s.259. Kutup Yıldızı, 22 Şubat 1951, c. 1, S: 39 / ATASE Arşivi, KSK, K: 154, G: 32, B: 32-1.

⁷ A.g.m. ; s.259. Kutup Yıldızı, 24 Şubat 1951, c. 1, S: 41 / ATASE Arşivi, KSK, K: 154, G: 34, B: 34-1.

⁸ A.g.m. ; s.259. Kutup Yıldızı, 25 Şubat 1951, c. 1, S: 42 / ATASE Arşivi, KSK, K: 154, G: 35, B: 35-1.

⁹ A.g.m. ; s.259. Kutup Yıldızı, 18 Mart 1951, c. 2, S: 12 / ATASE Arşivi, KSK, K: 154, G: 49, B: 49-1.

desteği ve hava taarruzları pek tesirli olmakta idi. Buna rağmen kahraman piyadelerimiz duvar gibi sarp yamaçlardan tırmanarak düşmana yaklaşmışlar, bombalar ile süngüler ile inatçı düşmanı Türk' ün gücü karşısında boyun eğmeğe mecbur etmişlerdi. Bu suretle 21 milyon Türk'ün kendilerine yaptıkları büyük tezahürata layık olduklarını bir defa daha ispat etmişlerdir.

Piyade alayımızın kahramanlığı, Amerikalı dostlarımız arasında layık olduğu mevkiye yükselmiştir. Amerika Genelkurmay Başkanlığı Kore Türk Savaş Birliği mensuplarını kayıtsız şartsız “UNIT CITATION” madalyası ile taltif etmeye karar vermiştir. Bu madalyayı Kore Savaş Birliği kıtalarında bulunan subay ve erler bu birlikte bulunduğu müddetçe taşıyabileceklerdir.

Kore Savaş Birliğinde, Kore'de fiilen muharebeye iştirak edenler ise ömürlerinin sonuna kadar taşıyabileceklerdir.”¹⁰

Aynı alayın bir başka muharebesi de şöyle haber verilir:

“Dün Piyade Alayımız Birleşmiş Milletler Ordusu arasında heyecan yaratan Türk kahramanlığının tekrar dilden dile dolaşmasına vesile olan büyük bir zafer daha kazanmıştır.

306 ve 411 rakımlı tepeleri tutan Çin kuvvetleri, Türk süngüsünün kudretini bir daha hissederek akıbetlerine kavuşmuşlardır.

Bu tepelerde şehit olan ve yaralanan kahraman subay, gedikli ve erlerimiz! Akıttığınız kan boşa gitmemiş intikamınız alınmıştır. Sizin isimleriniz 241. Piyade Alayı tarihini süsleyecek, onun sancağını gururla şerefle ebediyen dalgalandıracaktır. Bu zaferin elde edilmesinde topçumuzun büyük yardımı dokunmuştur.”¹¹

24 Mayıs 1951 tarihli Kutup Yıldızı gazetesinin “Cephe Haberleri” başlığı altında verdiği haber, Türk kuvvetlerinin muharebelerde gösterdiği başarıyı anlatmaktadır.

“Düşmanın 17/18 Mayıs 1951 gecesi Tümen cephesinde sıklet merkezi ile Türk Tugayına karşı yaptığı taarruz, Piyade Alayımızın aldığı mükemmel bir çevre savunması tertibi ile akamete uğratılmıştır.

¹⁰ **Kutup Yıldızı**, 25 Mart 1951, C: 2, S: 18 / ATAŞE Arşivi, KSK, K: 154, G: 55, B: 55–1. **Kore Savaşında Türkler**, Celâl Dora, İst. 1963, s.271.

¹¹ **A.g.m.** ; s.260. **Kutup Yıldızı**, 12 Nisan 1951, C: 2, S: 33 / ATAŞE Arşivi, KSK, K: 154, G: 69, B: 69–1.

Muhtelif saatlerde, 6 defa düşman tarafından tekrar edilen taarruz hareketi, her seferinde Türk piyadesinin azim, iman ve silahına güveni karşısında erimiş kendisi için büyük kayıplara sebep olmuştur.

Piyade ile mükemmel işbirliği yapan Topçumuz, her istenilen anda ateşini düşman üzerinde teksif etmek suretiyle kudretini bir kere daha ispat etmiştir.

Sabaha kadar devam eden taarruz nihayet Türk'ün iman dolu cesareti karşısında erimiş ve düşman taarruzunu durdurmak zorunda kalmıştır.

Müteakip günlerde yapılan başarılı taarruzlarda alınan esirlerden gece taarruza 2 Çin Alayının katıldığı ve % 50–60 zayıat verdikleri resmî çevrelerin raporlarından öğrenilmiştir.

Bu suretle, Birleşmiş Milletler Ordularına karşı girişilen ilkbahar taarruzunun ilki, Türk Tugayı tarafından kırılmak suretiyle büyük bir başarı kazanılmıştır.

NORTH STAR - KUTUP YILDIZI başarının amili Piyade Alayımızı ve Topçu Taburumuzu tebrik ederken gece taarruzunda Tanrısına kavuşan aziz şehitlerimizi saygı ile anar.”¹²

Barış görüşmelerine dair haberler de, gazete tarafından okuyuculara bildirilir.

“Kaesong: Mütareke müzakerelerine bugün devam edilmiş hiçbir neticeye varılamamıştır.”¹³

“Dün toplanan tali Komisyonun ilk celsesi dört buçuk saat sürmüştür. Bu toplantı sonucunda tebliğ çıkarılmadığı ve herhangi bir beyanatta bulunulmadığı için ne dereceye kadar ilerleme kaydedildiği bilinmemektedir. Böyle olmakla beraber dünkü toplantının oldukça samimi bir hava içinde cereyan ettiğini gösteren emareler vardır.

Dün ilk defa olarak her iki taraf delegeleri toplantıdan sonra beraber resim çektirmişler ve birbirlerinin ellerini sıkarak ayrılmışlardır. Tali Komisyonu bugün tekrar toplanacaktır.”¹⁴

¹²A.g.m. ; s.260. Kutup Yıldızı, 24 Mayıs 1951, C: 3, S: 4 /ATAŞE Arşivi, KSK, K: 155, G: 89, B: 89–1.

¹³A.g.m. ; s.260. Kutup Yıldızı, 14 Ağustos 1951, C: 3, S: 50 / ATAŞE Arşivi, KSK, K: 156, G: 132, B: 132–1.

¹⁴A.g.m. ; s.260. Kutup Yıldızı, 18 Ağustos 1951, C: 4, S: 47 ATAŞE Arşivi, KSK, K: 157, G: 136, B: 136–1.

Kore Harbiyle ilgili olarak kaleme alınan şiirler de Kutup Yıldızı'nda yayımlanmıştır.

B- TÜRK TUGAYINA VERİLEN NİŞAN VE ÖDÜLLER

Türk Tugayına, Kore'ye ayak basmasından itibaren ve muharebelerde göstermiş olduğu başarılarından dolayı 15 Aralık 1950 günü Sekizinci Ordu Komutanı Orgeneral Walker tarafından Tugay personelinden 15 kişiye madalya ve taltifleri verilmiştir. Verilen madalyalar silver star ve bronz star olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Silver Star düşmanla bizzat muharebeye girenlere, bronz star ise geri hizmette görev yapanlara verilmiştir.¹⁵

General Walker'in madalya töreni esnasında yapmış olduğu konuşmanın bir bölümü şöyledir:

“... Bu mukaddes vazife uğrunda zayıt verdiğinizi biliyorum. Bu uğurda can veren şehitlerinizi huzurunuzda hürmetle anarım. Sağ kalan siz gazileri ise saygı ile selamlar ve hepinizi bu büyük muvaffakiyetinizden dolayı tebrik ederim.

Bu muharebelerde kahramanlık gösterenlerin adedi şüphesiz ki çoktur. Şimdi elimde ancak 15 kadar madalya mevcuttur. Bunları sembol olarak huzurunuzda 15 kahramana takacağım. Diğer kahramanların madalyalarını sonra celp edip göndereceğim “.¹⁶

Albay Celal Dora o günü şöyle anlatmaktadır. “Zaferin hatırası ve mümtaz birlik alameti olarak tugay mevcuduna göre getirilmiş olan sarı çerçeve içindeki mavi kurdele bütün birlik mensuplarının göğüslerini süslemek üzere sembol olarak General Yazıcı ile benim göğsüme takılmış ve bugünden itibaren Türk birliği mensupları bu nişanla göğüslerini iftiharla süslemişlerdi .”¹⁷

¹⁵ Dora, Celal **Kore Savaşında Türkler** (1950 – 1951), İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1963, s. 167,

¹⁶ **Korsavaş**, S:7 (Kasım, 1975), s.32;

¹⁷ Dora; **a.g.e.** , s.394.

1- Amerikan Kongresi Tarafından Türk Tugayına Mümtaz Birlik Nişanı Ve Beratının Verilmesi

Türk Tugayına, 25 – 27 Ocak 1951 tarihinde yapılan muharebelerdeki üstün başarılarından dolayı Amerikan Kongresi tarafından Mümtaz Birlik Nişanı (Distinguished Unit Station) ve beratı verilmiştir.

Bu nişan ve berat Amerikan Ordusu, Uzak Doğu Başkomutanı General Ridgeway'in bir mesajıyla Türk Tugayına gönderilmiştir.¹⁸ Zafer Nişanı 6 Temmuz 1951 günü Ramazan Bayramı'nda merasimle Birleşmiş Milletler Ordusu'na mensup kolordu, tümen ve alay komutanları huzurunda 8. Ordu Komutam Orgeneral Vanfleet tarafından takılmıştır.

Türk Tugayına verilen nişanın, beratının bir bölümü şöyledir:

“... Türk kuvvetlerinin ve emrindeki birliklerin savaştaki müstesna ve olağanüstü tarihi başarıları ve örnek alınmaya değer savaş kabiliyetleri, kazanmış oldukları ünü bir kat daha artırmıştır... Türk vatanını Kore muharebe meydanlarında bu kadar şekilde temsil eden cesur askerler, yüksek şerefe ve her türlü takdire layıktır.”¹⁹

2- Güney Kore Cumhurbaşkanı Syngman Rhee Tarafından Tugaya Cumhurbaşkanlığı Birlik Nişanının Verilmesi

25–27 Ocak 1951'deki muharebeler dolayısıyla Güney Kore Cumhurbaşkanı, Türk Tugayı'na Cumhurbaşkanlığı Birlik Nişanı'nı vermiş ve bu Nişan, 17 Eylül 1952 tarihinde Cumhurbaşkanı ve eşi, Milli Savunma Bakanı, Amerikan ve Kore Ordusunun Ordu, Kolordu ve Tümen Komutanları Kore'de Birleşmiş Milletler Türk Delegesi huzurunda bizzat Cumhurbaşkanı Syngman Rhee tarafından Tugay Komutanının göğsüne takılmış ve beratı verilmiştir.²⁰

Nişanın Beratı'nın bir bölümü şöyledir:

“Kore Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Kore'de Türk Silahlı Kuvvetleri Komutanlığına, çok değerli ve müstesna hizmet ve kahramanlıkları dolayısıyla Cumhurbaşkanlığı Birlik Nişanı'nı vermekle iftihar duymaktadır... Hedefine ulaşmış

¹⁸ **Gaziler Dergisi**, S:26 (Temmuz, 1989), s. 12,13;

¹⁹ **Kore Harbinde TSK Muharebeleri...** ; s.216.

²⁰ Denizli; **a.g.e.** , s. 133.

olan Türk Silahlı Kuvvetlerini değiştirecek birliklerin yolda olduğu bildirildiği halde Türk askerleri muharebe sahasından çekilmeden önce dūřmanı aramaya ve öldürücü hareketlerle ezmeye devam etmiştir. Dūřmanın vermiş olduğu 1734 kayıp, bu kahraman askerlerin cesaret, ustalık ve başarısını gösterir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin eşsiz cesaret ve kahramanlıkları hayrete değer. Bu olağanüstü başarılar, Türk birliklerinin ününü artırmış ve demokrasi ilkelerinin sürekliliğine yardım etmiş ve Kore savaş meydanlarında takdire değer şekilde temsil ettikleri Birleřmiř Milletlerin ve Türk Vatanı'nın itibarını yükseltmiştir...”²¹

C- TÜRK ASKERİ'NİN KORE'DEKİ BAşARILARININ YURTIÇİ VE YURTDIŞI YANKILARI

Üç yıl süren Kore Savaşları boyunca Türk Askeri'nin göstermiş olduğu üstün cesaret ve savaşma azmi sayesinde, özellikle Kunuri Muharebelerinde dūřman üç gün durdurularak 8. Ordu yok olmaktan kurtarılmıştır. Türk askerinin bu başarıları yurtda ve dünyada büyük yankılar uyandırmıştır. Türk Askeri'nin Kore'deki başarısından ötürü hükümet başkanları, elçiler, resmî kurum ve kuruluşlar Türk Devleti'ni ve Türk Askeri'ni tebrik etmişlerdir. Dünya basını da Türk Askeri'nin göstermiş olduğu kahramanlık ve fedakârlığı bütün dünyaya duyurmuştur. Bu sayede Türkleri tanımayan diğer milletlerde “milli karakterimizi, devrimlerimizi, son zamanlardaki demokrasi anlayışımızı öğrendi”²². Bu başarılar sayesinde tüm dünyanın yakınlığı ve itibarı kazanılmıştır

1- Türk Askerinin Başarılarının Yurtiçindeki Yankıları

Türk askerinin 27–30 Kasım tarihleri arasında Kunuri Muharebelerinde kazanmış olduğu zafer Türkiye'de de büyük yankı uyandırmıştır. Başbakan Adnan Menderes Kore'de BM emrindeki Türk Silahlı Kuvvetler Komutanlığına şu mesajı göndermiştir:

²¹ **Kore Harbinde TSK Muharebeleri...** ; s.216–217.

²² **A.g.e.** ; s.218.

“Sulh ve hürriyetin bütün tecavüzlere karşı korunması gibi en yakın yüksek insani gayeyi, kendine milli gaye edinen Türk Milletinin Kore 'de ideale bağlı diğer milletlerle beraber giriştiği hak ve adalet mücadelesine yüksek kumandamız altındaki kuvvetlerimizin gösterdiği büyük fedakârlık ve kahramanlık kalplerimizi haklı bir iftiharla doldurmuştur. Hükümet kendisine tevdi edilen bu çok şerefli vazifeyi bu kadar büyük başarı ile ifa ederek bütün sulh ve hürriyet dünyasının hayranlığını kazanan başta kıymetli şahsiyetiniz olmak üzere cesur ve kahraman evlatlarına samimi takdir ve şükranlarımı sunarım “.²³

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Nuri Yamut'un mesajı ise şöyledir:

“Kare Türk Silahlı Kuvvetleri Komutanlığına ve onun bütün mensuplarına;

Aziz evlatlarımız, yiğit askerlerimiz...

Mücadelenin en güçlü hal ve şartlarını karşılayarak milletimizin verdiği şerefli vazife yolunda ve büyük cedlerimizin yarattığı şerefle anelerimize uygun ve layık şekilde savaştığımızı öğreniyoruz. Çetin savaş günlerinden birine rastlayan 27 Kasım 1950 tarihinde TBMM'nin sizlere selam ve sevgisini ıblağa karar verdiğini bilmekle bahtiyarım.

Asil Türk milletinin Türk askeri hakkında daima beslediği güven duygusuna liyakatim Kore 'de bir defa daha göstermiş oldunuz. Dost, düşman ve istisnasız bütün dünya sizin kahramanlığınızın hayranı ve takdir darı oldu. Türk askerinin değerini dünyaya tekrar göstermek gibi büyük ve şerefli bir vazifeyi yapmak sizin payınıza düştü. Bundan dolayı hakikaten talihli ve bahtiyarsınız.

Mukaddes şehitlerimizin yeri milletimizin kalbidir. Bütün dünyanın hürmet ve takdir duyguları da onlara çelenktir. Başta Milli Savunma Bakanımız olduğu halde Türk Silahlı Kuvvetlerine mensup bütün arkadaşlarımız sizlere gönülden takdir ve sevgilerim sunuyor. Sağ olunuz. Hak rehberiniz olsun.”²⁴

Türkiye Büyük Millet Meclisi 4 Aralık Tarihinde Kore'deki Türk Askeri'ne şu mesajı göndermiştir:

²³ YAZICI; a.g.e. , s.216. Ulus; 3 Aralık 1950.

²⁴ Denizli; a.g.e. , s.111.

“Birleşmiş Milletler emrinde savaşmak üzere Kore 'ye göndermiş olduğumuz şanlı tugayımızın iştirak ettiği bütün hareketlerde gösterdiği üstün kahramanlık ve elde ettiği iyi neticeler, yerli ve yabancı matbuatta ve ajanslarda takdir dolu ifadelerle büyük bir yer almakta. Milli Savunma Bakanlığı'nın tebliğleri de bu hakikati teyit etmektedir.

Hakiki sulhu korumak ve kurmak azmiyle Birleşmiş Milletler etrafında toplanan demokrat cephe milletleriyle samimi bir işbirliği tesis eden milletimizin bu fedakâr ve cesur çocuklarının muvaffakiyetleri bütün yurttaki heyecan ve alaka ile takip edilmekte ve göğüsler iftiharla kabarmaktadır. Türk milletinin hakiki rey ve iradesiyle teşekkül eden bu duygu ile bayrağımızın şerefi ve itibarını milletimize hak liyakat ve vazife severlikle temsil eden bu evlatlarımıza Büyük Millet Meclisimizin selam ve sevgilerinin, duyurulmasının karar altına alınmasını saygı ile arz ederiz.”²⁵

Türk basını, Kore Savaşı'nı başlamasından itibaren yakından takip etmiş ve ilgilenmiştir, Türk Askeri'nin göstermiş olduğu başarılar ve kahramanlıklar gün gün gazetelerin baş sayfalarında yer almıştır. Akşam Gazetesi Kore'de ilk şehitlerimizden Sedat Bora'nın İstanbul'daki evine giderek şehit ailesini ziyaret etmiştir. Ayrıca şehit düşen askerlerimiz için şiir de yazılmıştır.²⁶ Kore Savaşının başlamasından sonra radyolarda Türk Askerleri ile ilgili yayınlar yapılmış, askerler radyo aracılığı ile aileleriyle görüştürülmüştür.

Yurdun her köşesinden, Kore'deki askerlerimize hediyeler ve mesajlar gönderilmiştir. Adana Kız Sanat Enstitüsü öğrencileri hazırladıkları bayrağı Kore'ye göndermişlerdir. Bu bayrakla birlikte gönderilen mektupta şöyle denilmektedir:

“Sevgili yurdumuzun kokusunu ve rüzgarını içten gelen arzularımız ve kendi elimizle diktiğimiz şanlı bayrağımıza sararak gönderiyoruz. Kore göklerimizde açılsın, yurt havası mert erlerimizde gezdiğiniz yerde saçılsın. Bu havada Türk anasının, Türk kızının sarsılmaz adı, engin şefkati vardır. Karlar üstünde al kanlarıyla bayraklaşan şehitlerimize sıcak bir örtü, ateş altındaki insanlık için dövüşen gazilerimize kanat olsun.”

Bu hediyeler içerisinde en ilginç ve anlamlı olanı ise Galatasaray Lisesi öğrencilerinin kanları ile boyadıkları ve sağ köşesinde “beraberiz” yazılı Türk

²⁵ **TBBM Tutanak Dergisi**; Cilt, III.

²⁶ Kandemir, Enise, **Kore destanı**, Doğu Matbaası, Ankara, 1954, s. 5 7.

Bayrağı'dır. Tugay Komutanı General Tahsin Yazıcı, Galatasaray Lisesinin hediyesini aldıktan sonra cevaben bir mektup göndermiştir.

Kore'ye gönüllü olarak gitmek İsteyen genç ve yaşlı birçok vatandaşımız resmi ve ferdi olarak Milli Savunma Bakanlığı'na müracaat etmişlerdir. Milli Savunma Bakanlığı'ndan verilen cevapta ise; “Bu idealist vatandaşlarımızın necib duygu ve düşüncelerini şükran ve takdirle karşılar şimdilik isteklerinin yalnız tespit edilmekte olduğu, lüzumu halinde kendilerine malumat verileceği bildirilir.”²⁷

Türk Askeri'ne anavatandan gösterilen ilgi askerlerin moralini yükseltmiş ve bundan sonraki muharebelerde gösterilen başarılarında önemli bir etken olmuştur.

2- Türk Askerinin Başarılarının Yurtdışındaki Yankıları

Türk Askeri'nin Kore'de göstermiş olduğu başarılar yurt içinde olduğu kadar yurtdışında da büyük yankılar uyandırmıştır. Kunuri Muharebeleri'nden sonra yabancı komutanlarla birlikte bütün dünya basını ve radyoları savaşın kaderini değiştiren Türk Askeri'nden övgüyle söz etmişlerdir.

Sekizinci Ordu Komutanı General Walton Walker'in tugaya gönderdiği mesajda şöyle denilmektedir:

“İkinci tümenle birlikte hareket eden Türk savaş birliği gösterdiği kahramanca cesaretiyle dört gün devam eden geciktirme savaşları sayesinde ordunun sarsılmasına ve parçalanmasına mani olmuştur, 28 Kasım gecesi Türk savaş birliği, bir tümen tahmin edilen kuvvetler tarafından Wawon civarında sarılmıştır... İki günlük savaştan sonra düşmanın bu kesimdeki kuvvetleri altı tümeni bulduğu halde hatlarımıza girmeye muvaffak olamamışlardır. Türk savaş birliği, ikinci tümenle birlikte, bütün Sekizinci Ordunun çevrilmesini önlemek için lazım gelen zamanı temin etmiştir”²⁸

General Mac Arthur ise Kunuri Muharebelerindeki başarılarından dolayı Türk Tugayı hakkında şunları söylemiştir.

“Komünist Çin Kuvvetlerinin savaşa girmelerinin hemen akabinde Türk Tugayı Kore'de mükemmel bir muharebe vermiş Sekizinci Orduyu içinde bulunduğu feci

²⁷ Sangüllü, Kani, **Kore'de Türk Hamaseti**, Konya, 1955 s.4,5.

²⁸ Soykut, Refik H. , **Kore'de Ebedileşen Kahramanlar**, Kırşehir Öğrenim Gençliğine Yardım Derneği Yay. , Ankara, 1952, s.39;

durumdan kurtarmış ve şanlı tarihine yeni bir zafer daha katmıştır. Ömrümde böyle beş adet tugayın bulunmasını çok isterdim.”²⁹

Amerikan Kara Kuvvetleri Komutanı Collins ise: “Türk Kuvvetleri Kore'de yaptığı muharebelerde ümidin üstünde bir başarı göstermişlerdir” diyerek Türk Askeri'ni övmüştür.³⁰

İngiliz Savunma Bakanı Emanuel Shinwell ise Türk Hükümetine bir mesaj göndererek: “Kore'deki Türk Tugayı son savaşlar esnasında, diğer BM kuvvetlerine nispeten en güç şartlar altında savaşmış ve buna rağmen vazifesini en parlak bir şekilde ve başarıyla ifa etmiştir. Binlerce BM askerinin muhakkak bir çemberden kurtuluşlarını Türk Askeri 'nin kahramanlığına borçluyuz. Kore 'deki Türk Askerleri, Türk Milleti'nin kahramanlık, anane ve menkıbelerine yeni ve unutulmaz bir şeref sahifesini daha ilave etmiştir”³¹ diyerek duygularını ifade etmiştir.

Amerikan Senatörü Claude Pepper şu beyanını vermiştir: “Amerika'nın en fazla takdir ettiği hadise, Türklerin tam ihtiyacımız olduğu bir anda bize savaş birliği göndermeleridir. Bu da Türkiye'ye şimdiye kadar yaptığımız yardımın, en büyük işlerden biri olduğunu ispat etmektedir. Kıymetli müttefik Türklerin çetin savaşçı olduklarını ve cephede çok büyük işler başardıklarını artık bilmeyen kalmamıştır.”³²

Amerikan radyolarında da Türk Askeri'nin göstermiş olduğu kahramanlıklardan övgü ile bahsederek, gösterilen bu kahramanlığın Amerikan halkına ümit ve cesaret verdiği anlatılmıştır. Amerika'nın Sesi Radyosu'nda bir konuşma yapan Senatör Rose bu konu ile ilgili şunları söylemiştir: “Müşkül ve buhranlı zamanlarda silah arkadaşlığı insanları birbirine yaklaştıran en büyük amildir. Amerikan ve Türk Askerlerinin yan yana ve omuz omuza yaptıkları mücadele, Türkiye ve Amerika'yı birbirine bağlayan kuvvetli bir bağ oluşturmuştur... Türkler mukaddes bir ideal uğruna yaptıkları büyük mücadele ile istikballeri için her türlü fedakârlığı yapabileceklerini ortaya koymuş ve inandıkları şeyler uğruna muharebe etmeyi bildiklerini bir kere daha ispat etmişlerdir.”

²⁹ Kepir, Mustafa, **Kore Kahramanlarına Radyodan Seslenişler**, Emek yay. , Ankara, 1952, s.26,27;

³⁰ Yazıcı; **a.g.e.** , s.217.

³¹ Denizli; **a.g.e.** , s.112.

³² Sayılan, Nazım Dünder, **Kore Harbinde Türklerle**, Milli Eğitim Bakanlığı yay. Ankara, 2003, s. 170;

New-York Times gazetesinde Türk Tugayı hakkında çıkan bir yazı aynı gün Amerika'nın ondokuz büyük gazetesi tarafından aynen alınmış ve yayınlanmıştır³³. Cumhuriyet gazetesinde de yayımlanan makale şu şekildedir:

“2. Amerikan piyade tümenini kurtaran Türklerin cansiperane bir şekilde dövüşmeleri, yaralı ve ölüleri kilometrelerce sırtlarında taşıyarak götürmeleri eşsiz bir kahramanlık hareketidir...

Türkiye Birleşmiş Milletler Kuvvetlerine bir tugay göndermekle komünizme karşı olan nefretim belirtmiş ve tarafsız olduğunu iddia eden memleketlerden çok daha fazla varlık göstermiştir. Amerika Milleti kahraman ve güvenilir müttefikleri, Türkleri selamlarlar.”³⁴

Daily Mirror gazetesinin muhabiri röportajında Türk Tugayı'nın hem sekizinci Ordu'yu, hem de İkinci Tümeni kurtardığını anlatırken şu ifadeler yer vermiştir: “Beş bin kişilik Türk Tugayı 80.000 kadar Çinli tarafından sarılmıştır. Türkler süngüleriyle bu yığının içine daldılar ve dört gün savaşarak, insan etinden yapılan tuzağı kese kese dışarı çıktılar “.”³⁵

Paris'te çıkan haftalık La Presse gazetesinin Kore Muhabiri Türk Tugayı'nın kahramanlığını överek şunları yazmıştır; “... Kendisinden adetçe on defa üstün bir düşmana karşı otuz defa süngü hücumu, dört gün içinde beş defa muhasara edilmek ve kurtulmak, Türk Askerlerinin gösterdikleri büyük muvaffakiyetlerdir...”³⁶

³³ Erkmen, Seyfi, **Kore'den geldim**, Ege Matbaası, İstanbul, 1951, s. 139.

³⁴ Cumhuriyet, 5 Aralık 1950.

³⁵ Ülkü, Feyzullah Sacit, **Kore Mucizesi Ve Şehidin Sesi**, Ülkü Basımevi, İstanbul, 1951, s.30

³⁶ Canbulat, Cevdet, **Kore'de Mehmetçik**, Yeni Matbaa, İstanbul. 1952, s.5.

SONUÇ

“Kore Savaşı’nda Türk Ordusu'nun Lojistik Desteği” adı altında hazırlanan bu tez, dönemi şekillendiren faktörlerle birlikte ele alınmış ve hazırlanmıştır. Türkiye’nin Kore Savaşı’na katılmasındaki ana neden o yıllarda ortaya çıkmış olan güvenlik endişesidir.

İkinci Dünya Savaşına katılmayan Türkiye’nin dünya muvazenesindeki yalnızlığı ve SSCB’nin İkinci Dünya Savaşından sonra boğazlardan üst istediği ve Doğu Anadolu’dan toprak talepleri, ikiye bölünmüş dünyada Türkiye’yi bir anda güvenlik endişesi içinde bıraktı. SSCB tehditlerine karşı batıda ise NATO kurularak güvenlik endişesi giderilmeye çalışılmıştır.

Türkiye’nin NATO’ya girme isteği tamamıyla güvenlik endişesi tabanlıdır. Türkiye Kore Savaşına katılarak ve batılı ülkelerle aynı safta çarpışarak yanlarında olduğunu somut bir şekilde göstermiştir. Türkiye’nin savaşta göstermiş olduğu başarı etkeniyle de NATO’ya üye olmuş ve güvenlik endişesini bir nebze olsa gidermiştir.

Soğuk Savaş döneminin Uzak Doğuda sıcak çatışmaya dönüşmesi ile birlikte 25 Temmuz 1950’de Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Güney Kore Cumhuriyeti’ne Birleşmiş Milletler Topluluğu içinde yardım etmenin önemini takdir ederek Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri’ne Kore’de vazife görmek üzere 4500 mevcutlu bir Türk savaş birliğini Birleşmiş Milletler emrine vermeğe hazır bulunduğunu bildirmişti. Bu karardan sonra TSK hemen hazırlıklara başlamış ve gidecek tugaya şekil vermeye çalışmıştır.

Lojistik, mevcut ve öngörülen kuvvet yapısının, sistemler, altyapı ve hizmetlerinin, ömür devri çerçevesinde, barışta, gerginlik ve kriz döneminde ve savaşta, yetki ve sorumluluklara uygun yönetimini kapsayan faaliyetler bütünüdür.¹

Lojistik, istenilen yer ve zamanda, yeteri kadar ve kesintisiz olarak personel, hizmet ve kolaylık imkânı sağlamak suretiyle barışta, krizde ve savaşta askerî kabiliyetin oluşturulması, idamesi ve geliştirilmesi için yapılan, her türlü silah, araç, gereç ve malzemenin temin, tedarik, depolama, ulaştırma, dağıtım, bakım, onarım, eğitim, tahliye ve malzemenin hizmet dışı bırakılması ile inşaat-emlak, sağlık ve tesellüm faaliyetlerini ihtiva eden işlemlerin tümüdür. Lojistik destekte amaç bu

¹KKY 54-5 (B) KARA KUVVETLERİ LOJİSTİK FAKTÖRLER YÖNERGESİ; s.2-1.

faaliyetlerin, hizmetler ve diğere gereksinmeler yönünden desteklenmesi ve bu desteğin devamlılığının planlanması, koordinesi ve yürütülmesidir. Diğere bir deyişle tek er ve tek silâhta başlayan ihtiyacı tespit ile ikmal ve hizmetin tek ere ve tek silâha ulaştırılmasıdır.

Kore'ye gidecek olan Türk Tugay'ının hazırlık dönemindeki en önemli unsuru lojistik oluşturmuştur. Lojistik açıdan planlı ve güçlü bir şekilde desteklenmenin muharebenin seyrine etkisi büyüktür. Muharebe zayıf bir lojistik desteğe sahip olmak eninde sonunda düşman karşısında zayıf duruma gelmeyi beraberinde getirecektir.

Türkiye Cumhuriyetinin Kore'ye asker gönderme kararı aldığıında ilk akla gelen soru bu kadar kısa bir zamanda hatırı sayılır büyüklükteki tugay seviyesindeki kuvvetin lojistik açıdan nasıl destekleneceğiydi.

Sefer kadrolarını ikmal için 23. , 39. ve 65. tümenlerle, 8. Kolordu uçaksavar ve 28. Tümen Motorlu Sıhhiye Taburlarından faydalanılması Genelkurmay Başkanlığı'nca emredilmiştir.

Teşkilatlanmaya ilk olarak personel kadrolarının tamamlanması ile başlanmıştır. 1929 doğumlu ve bu doğumlular ile işlem görecekle arasında gönüllüler tercih edilmiştir.

İlk günlerdeki ikmal işleri için imkânlar en üst düzeyde tutulmasına rağmen türlü aksaklıklar meydana gelmekte ve de ikmal maddelerinde eksiklikler bulunmaktaydı.

Tugay komuta heyeti belirlenmiş birlikler son hazırlıklarını yapmak üzere Etimesgut garnizonuna intikal etmiş ve buraya yerleşmişlerdi. Bu garnizonda da barınma ve iâşe sorunları baş göstermişti. Bunun sebebi bu kışlanın esas birliğinin ihtiyaçlarını dahi karşılayamazken büyük bir tugaya barındırmaya imkânlarının yeterli olmayıştıydı.

Lider personelin tamamlanmasındaki gecikmeler nedeniyle eğitimler aksamıştır. Hızlı bir şekilde ikmal işlerinin görülmesi için sınırlı sayıdaki lider personel birliğin ikmali ile uğraşmakta ve eğitime önem verememektedir. Bu da ilk muharebelerde yeterli eğitimi görmemiş olan birliğimizin ağır zayıatlar vermesine sebep olmuştur.

Bu sırada teknik sınıflar sınıf okullarında eğitim görmüştür. Sıhhi muayeneler personel kadrolarının tamamlanmasının gecikmesine sebep olmuştur.

28 Ağustos 1950'de yüksek komuta makamlarından verilen emir gereğince Kore Türk Silâhlı Birlikleri'nde hayvan bulunmayacak ve bu birlikler Kore'ye kendi silâh,

cephane, donatım ve araçlarıyla giderek orada Amerikan silâh ve gereçleri alacaklardı. Kore Türk Tugayı'nın subay ve erlerinin ikmalini sağlamak için karma bir ikmal depo bölüğünün kurulması ve bunun 10 Eylül 1950'ye kadar tamamlanması da aynı emirle bildirildi.

Muharebe de Amerikan silahları kullanılacağı için önceden bu silahlarla eğitim verilmesi düşünülmüş ve bazı subay astsubaya Almanya'dan getirtilen 300 adet M-1 piyade tüfeği ile bir miktar otomatik tabanca, hafif makineli tüfek, ağır makineli tüfekler, roketatar ve gizleme ağıları verildi.

Tugayın subay, askerî memur, astsubay ve erlerine kuvvetli er tayini verilmesi ile bu istihkakların birlik kazanlarına katılması ve genellikle gündelik gıda kalorisinin beş bine yükseltilmesi ve benzeri hususlarla Türk Tugayı'na sefere mahsus kanunların uygulanması hakkında kararlar alındı. Tugay personelinin Kore seferine mahsus çeşitli hak ve istihkaklar ile birliğin diğer masrafları hakkında çıkarılan kanun ve kararnameler bir broşür halinde toplanarak basıldı.

Tugayın ve mensuplarının anavatanla resmî ve hususî muharebe ve irtibatı tespit olunduğu gibi, tugayın ikmal, muamele işleriyle meşgul olmak üzere anavatanda bir de "Kore Bürosu" kuruldu.

Tugay bir aylık zaman içerisinde yeniden kurulmuş, birliklere parça parça personel ikmali yapılmıştı. Tugay birlikleri; kadrolarına göre kısmen motorlu, kısmen yarım motorlu, kısmen de yaya idi. Tugay birliklerinde, ne kendi çaplarında, ne de bir bütün olarak Tugay dâhilinde, gerekli olan birlik şartları tam olarak oluşmamıştı. En az iki aya ihtiyaç vardı. Fakat Tugayın Kore'ye bir an evvel varması hükümetin siyasi düşünceleri gereği olacak ki, harekette süratle ihtiyaç duyulmuştu.

Tugay son teşkilat durumuna ulaştıktan sonra trenler ile İskenderun'a intikal etmiştir. Burada BM adına Amerika tarafından tahsis edilen yolcu ve yük gemileri ile Kore ye intikal etmek üzere fasılalar ile hareket etmiştir. Tugayın bindirme ve seyir güvenliği ile alakalı olarak Genelkurmay Tarafından gerekli emniyet tedbirleri ve bazı emirler yayınlanmıştır.

Gemiler barınma, iaşe, sağlık açısından çok iyi durumdaydı. Fakat yemek alışkanlıklarının Amerikalılar ile uyuşmamasından dolayı zaman zaman sıkıntılar yaşanmıştır. İlk kez gemi yolculuğu yapan bazı tugay personeli sıkıntılı bir yolculuk geçirmiştir. Havaalarında aşırı derecede sıcak olması ve de deniz tutması nedeniyle

birçok personel hastalanmış ve üzücü durumlar oluşmuştur. Gemi yolculuğu boyunca eğitime devam edilmiştir. Savaşın seyri, silah eğitim, Kore hakkında bilgiler verilmiştir.

Gemiler Süveyş kanalı-Kızıldeniz-Mendep Boğazı-Seylan adasının merkezi Colombo Singapur-Filipinler ve Formoza adası deniz yolunu izleyerek ve aralarındaki seyir mesafe sıralarını koruyarak 21 günde Kore'nin güney doğusunda bulunan Pusan limanına vardılar. Colombo limanında yakıt ikmali için mola verilmiş memlekete yazılan ilk mektuplar burada postaya verilmiştir. Gemi yolculuğu esnasında tugay karargâhı ve depo bölüğü teşkilatlarında bazı değişiklikler yapılmıştır.

Birliklerin bindiği her üç taşıt gemisine önceden bölünmüş olan Amerikan irtibat subayları, özellikle yeni Amerikan silâhlarının bakılması, kullanılması ve bunlarla atış eğitimleri yapılması hususlarında yardım etmişler ve Amerikan taktiğine ve özellikle topçu ile piyadenin ve diğer sınıfların iş birliğine dair faydalı konferanslar vermişlerdi. Yolculuk süresince her üç personel gemisinde böylece hararetli eğitim çalışmalarında bulunmuş ve birliklerin bu husustaki bilgilerinin artırılmasına gayret olunmuştur. Subay ve erlere vapur kantinlerinden gerekli eşyayı satın alabilmeleri için yol paralarından düşülmek üzere birer miktar dolar verildi.

Bu arada faydalı Amerikan filmleri gösterildi ve Kore hakkında konferanslar verildi. Varılacak sahile ve limana çıkma, buralardan konma bölgesine hareket ve oralarda alınacak konak, güvenlik tedbirlerine dair de konferans ve yönergeler verildiği gibi, birliklerin bu uzun deniz yolculuğu sırasında boş kalmamaları ve ilerdeki görevleri bakımından gerekli bilgiler edinmeleri için her şey yapıldı.

Her katile vapurdan iskeleye çıktıkça, orada hazır bulundurulan kamyonlarla istasyona gönderiliyor ve burada hazır duran trenlerle limanın 85 km. kuzey batısındaki Taegu şehrine yollanıyordu. Türk askerinin Amerikan kumanyaları ile ilk tanışması da bu tren yolculuğunda gerçekleşti. Kumanyalar içerdiği malzemeler ile büyük bir hayranlık uyandırdı.

Taegu'da kalınan zaman içinde henüz ikmali tamamlanmış Amerikan silahlarının ikmali ile uğraşırken bir yandan da bu silahlarla zayıf kalan eğitime devam edildi.

Türk birlikleri bir yandan eğitim, atış ve arazi tatbikatları yaparken, bir yandan da Pusan limanına gelen gemilerden çıkarılan top, motorlu araçların ve gereçlerin

Taegu'ya getirilmesine çalışılıyordu. Sevkiyat ve nakliyatın idaresine, Kore harekâtında Tugayın nakliyat işlerinde iyi başarılar elde eden Ulaştırma Bölük Komutanı Yzb. İhsan Gürkan görevlendirildi.

Tugay birliklerinin konduğu Japon kışlası bir kabul yeri olarak teşkilatlandırılmıştı. Burasını bir kaç Amerikalı subay ve astsubay idare ediyordu. Birlikler yeni Amerikan silâh, malzeme ve teçhizatı alarak yeni baştan donanıyor, Türkiye'ye gönderilmesi gereken şahsî eşyalarının ambalajları ile uğraşılıyordu. Bu sırada Türk birliklerinin Amerikan usulünce iâşe edilmeleri ve özellikle gündelik ekmek gramajının tespiti işleri fazla güçlük çekilmeden düzenlendi.

Yemeklerin pişirilmesi Amerikan usulü seyyar mutfaklarda yapılacağı için aşçılarımızı Amerikalılar tarafından eğitim verilmiş ve kısa sürede aşçılarımızın ustalaşması sağlanmıştı.

Kore deki en büyük sorunlardan biride yeterli eğitim görmemiş acemi şoförlerimizin ilk zamanlarda sebep olduğu kazalardı. Muharebelerin ilerleyen günlerinde bu acemi askerlerimizde usta birer şoför olup en zor arazi şartlarında araçlarını kullanmışlardır.

Muharebeye girmeden önce alay kademesinin emir komuta işlerinde bazı aksaklıklar sebebiyet vermesi nedeniyle kaldırılmasına karar verildi.

Kore de askerın iâşesi ve bakımı, giyecek, temizlik ve sıhhi bakım işlerine büyük önem verilmiş buda BM güçlerini zayıf lojistik desteğe sahip kuzey Kore ve Çin güçleri karşısında bu açıdan üstün duruma getirmiş ve muharebe gücünü arttırmıştır. Ayrıca Büyük Millet Meclisi tarafından tugaya verilecek ödenekte kararlaştırılmıştır.

Türk Tugayı'nın Kore Savaşı'nda göstermiş olduğu üstün başarılar savaşın seyrini değiştirmiştir. Türk askeri üç yıl içerisinde bu savaşta tam 14 başarılı muharebeye imza atmış, tam dört kez savasın kaderini değiştirmiştir. Güney Kore'nin kurtarılarak egemenliğine kavuşmasında Türk Tugayı'nın büyük katkısı olmuştur. Birleşmiş Milletler Ordusunun da onurunu korumuştur. Savaşın kaderini değiştiren bu dört savaş; Kunuri oyalama, Kumyangjang-ni taarruz, Taegyewon-ni savunma ve Vegas ileri karakol muharebeleridir.

Bu muharebeler esnasında eksilen personel ve malzeme ikmali hızla yapılmış ve savaşa devam edilmiştir.

Kore de Türk askerinin esaret hayatı da ayrı bir inceleme konusudur. Bin bir noksanlıklara sahip esir kamplarındaki psikolojik baskı altında 3,5 yıl kadar süren esaret hayatı esnasında Türk askerinin birbirine bağlılığı, hiyerarşinin her ne şart altında olursa olsun bozulmaması ve Türkiye'ye tek bir zayıf bile vermeden tam kadro ile dönmeleri diğer milletlere örnek olacak seviyede görülmüştür.

Kore Savaşı'nda Türk askerinin göstermiş olduğu başarı, Türk askerinin kahramanlık geleneğinin devam ettiğini, sağlam ve ileri bir askeri kültüre sahip olduğunu, her türlü durum ve koşul içerisinde başka ülkelerin askerleri ile kıyaslanamayacak derecede muhariplik yeteneklerini koruduklarını tüm dünyaya göstermiştir.

KAYNAKÇA

I-RESMİ YAYINLAR

KKY 54-5 (B) Kara Kuvvetleri Lojistik Faktörler Yönergesi. K.K. Basımevi ve Basılı Evrak Depo Müdürlüğü 2008.

Düstur, Cilt 32, Kasım 1950, Ekim 1951, Ankara, 1951, s. 3. Kanun No: 11940.

Kore'de Savaşanlar Derneği Muhtırası; Ankara, 1974,

Onuncu Askeri Tarih Sempozyumu Bildirileri, **Soğuk Savaş Dönemi ve Sonrası Savaş Tarihi Sonuçlarının Türkiye'nin Güvenliğine Stratejik Etkileri** (20-22 Nisan 2005-İstanbul), ATASE Başkanlığı Yayınları, Ankara, Genelkurmay Basımevi, 2006

TBMM Tutanak Dergisi

Uluslararası Askeri Tarih Dergisi, ATASE Bşk.lığı Yayınları, Ankara, 2007

II-SÜRELİ YAYINLAR

A-GAZETELER

Cumhuriyet.

Hürriyet.

Ulus.

Zafer.

B-DERGİLER

ODTÜ Gelişme Dergisi.

Korsavaş.

Stratejik Etütler Bülteni.

Ayın Tarihi.

III-İNCELEME YAPITLAR VE ANILAR

A-KİTAPLAR

- Artuç, İbrahim, **Kore Savaşında Mehmetçik**, Kastaş yay. İstanbul, 1990
- Armaoğlu, Fahir, **20. Yüzyıl Siyasi Tarihi(1914–1980)**Cilt 1, 7. Baskı, Ankara, İş Bankası Kültür Yayınları,1991.
- Aydemir, Şevket Süreyya İkinci Adam, Remzi Kitapevi, İstanbul, 1968.
- Baltacıoğlu, Tuna, **Savaş İçinde Barış**, Yapı Kredi yay. 1. baskı, İstanbul.
- Canbulat, Cevdet, **Kore'de Mehmetçik**, Yeni Matbaa, İstanbul. 1952.
- Crankshaw, Edward, **Kruscev'in Anıları II** (Çev. M. Ali Kayabal), 1.Baskı, Milliyet Yay. İstanbul, 1971.
- Denizli, Ali, **Kore Harbi'nde Türk Tugayları**, Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1994.
- Deral, Mustafa, **Kore'de Niçin Çarpışıyoruz**, Bakış Mat. İstanbul, 1950.
- Dora, Celal, **Kore Savaşı'nda Türkler**, İsmail Akgün Matbaası İstanbul, 1963.
- Ergüngör, Turan, **Kore'de Birinci Türk Tugayı**, Karınca Matbaası, Ankara, 1954.
- Erim, Hıfzı, **Mehmetçik Kore Yolunda**, Güney Matbaası, Ankara, 1950.
- Erkmen, Seyfi, **Kore'den Geldim**, Ege Matbaası, İstanbul, 1951.
- Güventürk, Faruk, **Kore'de Kutup Yıldızı**, Özgül Matbaası, İstanbul, 1969.
- John Gunther; **The Riddle Of Mac Arthur**, London, 1955.
- Kandemir, Enise, **Kore Destanı**, Doğu Matbaası, Ankara, 1954.
- Kepir, Mustafa, **Kore Kahramanlarına Radyodan Seslenişler**, Emek Yay. , Ankara, 1952.
- Kıran, Muzaffer, **Şafakta Hücum**, Yıldız Matbaacılık Ankara, 1956.
- Kıran, Muzaffer, **Harp Esirleri**, Ankara, Yıldız Matbaası, 1959.
- Kıran, Muzaffer, **Hürriyet Kapısı (Panmunjon)**, Ankara, 1957.
- Kim Chum-Kon; **The Korean War, Korea**, 1973.
- Kore Harbi Kore Türk Tugayı Ve BM Askerlerinden Alınan Dersler**, Eğitim Doktrin Komutanlığı Yay. Ankara, 2001

Kore Harbinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin Muharebeleri (1950–1953), Genelkurmay yay. Ankara, 1975.

Korean Frontier; **Korea**, 1970, s.7.

Mehmet Gönübol-A. Haluk Ülman-A. Suat Bilge-Duygu Sezer; Olaylarla Türk Dış Politikası, Ankara, 1987.

Orga, İbrahim, **Kore**, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul, 1958.

Öke, Mim Kemal, **Unutulan Savaşın Kronolojisi**, İstanbul, Boğaziçi Yayınları,1990.

Özkaynak, H.Fahri, **Kore Kahramanlarımıza Hatay'ın Armağanı**, Marifet Basımevi, İskenderun, 1950.

Polat, Süleyman **“Kore'ye Gidişteki Duygumuz”**, Kore Muharebeleri E.U, Personel Başkanlığı Şubesi yay. Ankara, 1957.

Sander, Oral, **Türk Amerikan İlişkileri (1947–1964)**, Siyasal Bilgiler Fakültesi yay. , Ankara, 1979.

Sander, Oral, **Siyasi Tarih (1918–1994)** 11.Baskı, Ankara, İmge Yayınları, Şubat 2003.

Sangüllü, Kani, **Kore'de Türk Hamaseti**, Konya, 1955.

Sayılan, Nazım Dünder, **Kore'de Türk Askeri**, Ankara, 1989.

Sayılan, Nazım Dünder, **Kore Harbinde Türklerle**, Milli Eğitim Bakanlığı yay. Ankara, 2003.

Sel, Lütfü, **Kore'de Cereyan Eden Muharebelerden Alınacak Dersler**, Ankara, 1971.

Soykut, Refik H. , **Kore'de Ebedileşen Kahramanlar**, Kırşehir Öğrenim Gençliğine Yardım Derneği Yay. , Ankara, 1952.

Sunalp, Turgut, **Kore Harbi**, İstanbul, Harp Akademileri Basımevi, 1954.

Toker, Metin, **Demokrasimizin İsmet Paşalı Yılları, DP'nin Altın Yılları (1950–1954)**, 2. baskı, Ankara, Bilgi Yayınevi, Ocak 1991.

Ülkü, Feyzullah Sacit, **Kore Mucizesi Ve Şehidin Sesi**, Ülkü Basımevi, İstanbul, 1951.

Yalman, Ahmet Emin, **Yakın Tarihte Gördüklerim ve Geçirdiklerim (1945–1970)**, IV, İstanbul, 1974.

Yazıcı, Tahsin, **Kore Birinci Türk Tugayında Hatıralarım**, İstanbul, Ülkü Basımevi,1963.

Yılmaz, Veli, **Yakın Dünya Harp Tarihi Özetleri**, Harp Akademileri Yay. İstanbul, 1993.

B-MAKALELER

Akagündüz, Ahmet Hulusi, **Anılarım**, Korsavaş, S:26 (Temmuz, 1977).

Belge, Burhan , **“Stalin Durmasını Bilir mi?”**, Yeni Sabah, 27 Temmuz 1950.

Berk, Alaattin, **“Kore'den Anılar”**, Korsavaş, S:7 (Kasım, 1975)

Coşar, Ömer Sami, **“Kore Harbi”**, Cumhuriyet, 26 Haziran 1950.

Daver, Abidin, **“Kore Harbi'nin Verdiği Ders”**, Cumhuriyet, 30 Haziran 1950.

Daver, Abidin, **“Konsey'in Kararı ve Türkiye”**, Cumhuriyet, 8 Temmuz 1950.

Es, Hikmet Feridun, **“Asya Yangını”**, Hürriyet, 27 Haziran 1950.

Esen, Muzaffer, **“Kore Savaşı ve Türk Askerleri”**, Gaziler Dergisi, S:26 (Temmuz, 1989)

Fenik, Mümtaz Faik, **“Dünya Barışı Yine Tehlikede”**, Zafer, 26 Haziran 1950.

Fenik, Mümtaz Faik, **“Türkiye'nin Dünya Barışına Hürmeti”**, Zafer, 1 Temmuz 1950.

Fenik, Faruk , **“Kahramanlarımız ve Amerika”**, Cumhuriyet, 5 Aralık 1950.

Gnkur. ATASE Bşk.lığı Arşiv Şube Müdürü Dr. Öğ. Alb. Ahmet Tetik, **“Kutup Yıldızı: Kore'de Türk Tugayı”**, Uluslararası Askeri Tarih Dergisi, ATASE Bşk.lığı Yayınları, Ankara, 2007

Karacan, Ali Naci, **“Üçüncü Bir Dünya Harbi mi?”**, Milliyet, 29 Haziran 1950.

Nadi, Nadir, **“Karar”**, Cumhuriyet, 1 Temmuz 1950.

Sadak, Necmettin, **“Kore Savaşı ve Türkiye”**, Akşam, 6 Temmuz 1950.

Sadak, Necmettin, **“Hazırlıksız Olunca”**, Akşam, 19 Temmuz 1950.

Sebükcebe, Muzaffer, **“Kore 'de Türk Tugayı'nın 1951 Yılı Savaşları”**, Korsavaş (Eylül,1975).

Sebükcebe, Muzaffer, **“İlk Türk Tugayının Kore'ye Nakli”**, Korsavaş (Ekim, 1975)

Simavi, Sedat, “**Amerika’ya Türk Yardımı**”, Hürriyet, 2 Temmuz 1950.

Topalak, Mücahit, “**Kore’de Harp**”, Zafer, 27 Haziran 1950.

Topalak, Mücahit, “**Uzakdoğu**”, Zafer, 28 Haziran 1950.

Türün, Faik, “**Kore Harbinde Türk Tugayı**”, Gaziler Dergisi, Yıl 1, Sayı 1/104, Kasım-Aralık 1985.

C-TEZ ÇALIŞMASI

Elmas, Ahmet, **Kore Savaşı’nda Türk Ordusu** (Dokuz Eylül Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi) İzmir, Aralık 2004.

Yücel, Ahmet, **Kore Harbi’nin Türk Dış Politikasına Etkisi** (Ankara Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi) Ankara, 2005.

IV- WEB ADRESİ

http://www.dtic.mil./dpmo/pmkor/map_camps.jpg

http://www.dtic.mil./dpmo/pmkor/map_routes.jpg.

http://www.kmike.com/POW_Olympics.

V-BELGESEL

Kutup Yıldızı Belgeseli

EKLER

KORE SAVAŞI VE TÜRK TUGAYLARI KRONOLOJİSİ

- 1 Aralık 1943** :Kahire Konferansı (Kore'nin vakti gelince, bağımsızlığa kavuşturulması kararı.)
- 4–11 Şubat 1945** :Yalta Konferansı. (Japonların Kore'den çıkarılmasının ABD ve SSCB ordularınca sağlanması kararının alınması)
- 7 Temmuz 1945** :ABD, İngiltere ve Çin liderlerince Kahire Konferansı'ndaki 2 Ağustos 1945 kararın doğrulanması.
- 12 Ağustos 1945** :SSCB'nin Kuzey Kore'yi işgal altına alması, ABD'nin Güney Kore'yi Eylül 1945 işgali ve Güney Kore'de askeri bir hükümet kurması.
- 24 Ekim 1945** :Japonya'nın teslim olması.
- 8 Mayıs 1946** :Kuzey Kore'de SSCB kontrolünde komünist bir hükümet kurulması.
- 17 Temmuz 1948** :Güney Kore'de demokratik cumhuriyetin ilanı.
- 5 Ağustos 1948** :Güney Kore hükümetinin kurulması.
- 9 Eylül 1948** :Demokratik Kuzey Kore Halk Cumhuriyeti'nin kurulması.
- 31 Aralık 1948** :Güney Kore ile ABD arasında askeri yardım ve emniyet antlaşmasının yapılması.
- 20 Mart 1949** :Demokratik Kuzey Kore Halk Cumhuriyeti ile SSCB arasında 10 yıllık yardım paktının yapılması.
- 14 Şubat 1950** :SSCB ile Komünist Çin arasında 30 yıllık dostluk ve karşılıklı savunma antlaşmasının imzalanması.
- 28 Haziran 1950** :BM'in Kore'de ortak müdahaleye karar vermesi.
- 25 Temmuz 1950** :Türkiye'nin BM Genel Sekreterliği'ne Güney Kore'ye yardım için kuvvet göndermeye hazır olduğunu bildirmesi.
- 3 Ağustos 1950** :Kore Tugayı teşkil emrinin Genelkurmay Başkanlığınca verilmesi.

- 10 Ağustos 1950** :2. Zırhlı Tugay Komutanlığı görevini yürüten Tuğgeneral Tahsin Yazıcı'nın Kore Türk Tugayı Komutanlığı görevine atanması.
- 8 Ağustos 1950** :241.Alay'ın Ankara'ya intikali.
- 15 Eylül 1950** :Inchon Çıkarması.
- 15 Eylül 1950** :8.Amerikan Ordusu'nun Pusan köprübaşından karşı taarruzu.
- 17 Eylül 1950** :Kumpo hava meydanının işgal edilmesi.
- 18 Eylül 1950** :Kuşatma kuvvetlerinin Seoul'e ilerlemesi.
- 19–20 Eylül 1950** :1. Türk Tugayının Ankara'dan İskenderun'a hareketi.
- 25 Eylül 1950** :1. Türk Tugayı 1. Kafilenin İskenderun'dan Kore'ye intikali.
- 26 Eylül 1950** :2. kafilenin intikali.
- 28 Eylül 1950** :Seoul'ün geri alınması.
- 29 Eylül 1950** :3. kafilenin intikali.
- 9 Ekim 1950** :38. paralelin geçilmesi.
- 14–16 Ekim 1950** :Komünist Çin'in savaşa karışması.
- 18 Ekim 1950** :Pusan limanına 1. kafilenin çıkması.
- 19 Ekim 1950** :Pusan limanına 2. kafilenin çıkması.
- 20 Ekim 1950** :Pusan limanına 3. kafilenin çıkması.
- 23 Ekim 1950** :1. Türk Tugayının gerillacılara karşı emniyet görevi alması.
- 24 Ekim 1950** :Kuzey Kore'nin Başkenti Pyongyang'ın zapt edilmesi.
- 3 Kasım 1950** :241. Piyade Alay Komutanlığı kademesinin kaldırılması.
- 7 Kasım 1950** :Tugayın Seul'un kuzey batısındaki Chongdan bölgesinin emniyeti ile görevlendirilmesi ve 25. Amerikan Tümeni'nin emrine girmesi.
- 7 Kasım 1950** :1. Türk Tugayı'nın 8. Ordu'ya bağlanması.
- 21 Kasım 1950** :1. Türk Tugayı'nın Kunuri bölgesine hareketi.
- 24 Kasım 1950** :BM Ordularının genel taarruza başlaması.
- 26 Kasım 1950** :1. Türk Tugayı'nın Kunuri'de konmaya geçmesi.
- 26 Kasım 1950** :1. Türk Tugayı'nın Tokchon'a hareketi.
- 27 Kasım 1950** :1. Türk Tugayı'nın geri dönüşü.

28 Kasım 1950	:Wawon muharebesi.
28 Kasım 1950	:Sinnim-ni'ye çekiliş.
28–29 Kasım 1950	:Sinnim-ni muharebeleri.
29 Kasım 1950	:Kaechon muharebeleri ve öğleden sonra çekilme.
29 Kasım 1950	:Kunuri-Sunchon boğazları muharebeleri
30 Kasım 1950	:Tugayın Sosari'ye çekilisi.
30 Kasım 1950	:Kunuri'den Pyongyang'a geri gidiş.
30 Kasım 1950	:1. Türk Tugayı karargâhının Pyongyang'a varışı.
4 Aralık 1950	:1. Türk Tugayı karargâhının Kaesong'da toplanması.
7 Aralık 1950	:1. Türk Tugayı'nın Sosari'ye intikali.
7 Aralık 1950	:241. Piyade Alay karargâhının yeniden kurulması.
10 Aralık 1950	:241. Piyade Alay karargâhının Kumpo Yarımadası'nı savunma hazırlıkları.
14 Aralık 1950	:BM Ordusu'nun batı kanadının İmjın Nehri'ni tutması.
31 Aralık 1950	:Komünist ordularının İmjın hattına taarruzları.
2 Ocak 1951	:1. Türk Tugayı'nın Chonan'a çekilisi.
22 Ocak 1951	:BM Ordusu'nun kesif ve yıpratma taarruzlarına başlaması.
24 Ocak 1951	:Tugayın yıpratıcı taarruz görevi alması.
25–27 Ocak 1951	:1. Türk Tugayı'nın Kumyangjang-ni muharebesi.
27 Ocak 1951	:1. Türk Tugayı'nın Suwon bölgesinde toplanması.
28 Ocak–4 Şubat	:1. Türk Tugayı'nın taarruz muharebeleri 1951
3 Ağustos 1951	:1. Türk Tugayı mevzilerini 3. Amerikan Tümeni'nin 15. Alayı'na teslim etmesi
4 Ağustos 1951	:Türk Tugayı'nın tekrar 25. Tümen emrine girmesi
5 Ağustos 1951	:7. Amerikan Alayı'nın cephesinin Türk Tugayı tarafından işgali
19 Eylül–1 Kasım	:Türk Tugayı'nın mevzi taarruz hareketleri ile savunma
1–16 Kasım 1951	:Türk Tugayı'nın savunma muharebeleri
16 Kasım 1951	:2. Değiştirme Tugayı'nın savunma mevziini teslim alması
18 Kasım 1951	:2. Tugay'ın 3. değiştirme kafilesinin İnchon Limanı'na gelmesi

- 20 Aralık 1951** :2. Türk Tugayı'nın 25. Tümen ile 9. Kolordu ihtiyatına alınması
- 20 Şubat 1952** :2. Türk Tugayı'nın 10. Kolordu emrine girmesi
- 24 Şubat 1952** :2. Türk Tugayı'nın cephede görevlendirilmesi
- 5 Temmuz 1952** :3. Türk Tugayının ilk kafilesinin Kore'ye gelişi ve 2. Tugay'ın ilk kafilesinin yurda dönüşü (2. kafile bundan sonra gelmiştir.)
- 12 Ağustos 1952** :2. Türk Tugayı 2. kafilesinin yurda dönüşü.
- 20 Ağustos 1952** :3. Tugay'ın Kore'de göreve başlaması
- 21 Ağustos 1952** :3. Türk Tugayının son kafilesinin Kore'ye gelişi
- 24 Ağustos 1952** :2. Tugay kafilesinin yurda dönüşü
- 17 Eylül 1952** :2. Türk Tugayı'na Kore cumhurbaşkanı tarafından yeterlik nişanının verilmesi
- 30 Ekim 1952** :3. Türk Tugayı'nın 9. Kolordu emrinde görev alması
- 29 Ocak 1953** :3. Türk Tugayı'nın ihtiyata alınması
- 1 Mayıs 1953** :3. Türk Tugayı'nın muharebe ileri karakol savaşlarına başlaması
- 15 Mayıs 1953** :3. Türk Tugayı'nın Vegas, Doğu ve Batı Berlin muharebe ileri karakol savaşlarına başlaması
- 28 Mayıs 1953** :Elko ve Karsan muharebeleri
- 29 Mayıs 1953** :Vegas'ın boşaltılması
- 30 Mayıs-7** :Temmuz Türk Tugayı'nın savunma durumu
- 3 Haziran 1953** :3. Tugay'ın 1. kafilesinin dönüşü
- 8 Haziran 1953** :Savaş esirlerinin değiştirilmesine dair antlaşma
- 6 Temmuz 1953** :4. Tugay'ın 1. kafilesinin Pusan'a varışı (Diğer kafileler belirli aralıklarla gelmişlerdir.)
- 27 Temmuz 1953** :Mütarekenin imzalanması
- 15 Ağustos 1953** :3. Tugay'ın 2. kafilesinin dönüşü
- 20 Ağustos 1953** :3. Tugay'ın 3. kafilesinin dönüşü
- 26 Nisan-15 Haziran** :Cenevre Konferansı
- 30 Kasım 1954** :Ankara'da 3. Tugay'a Lejyon Merit (Legion of Merit) nişanının verilmesi (28-29 Mayıs 1953 muharebeleri dolayısı ile)

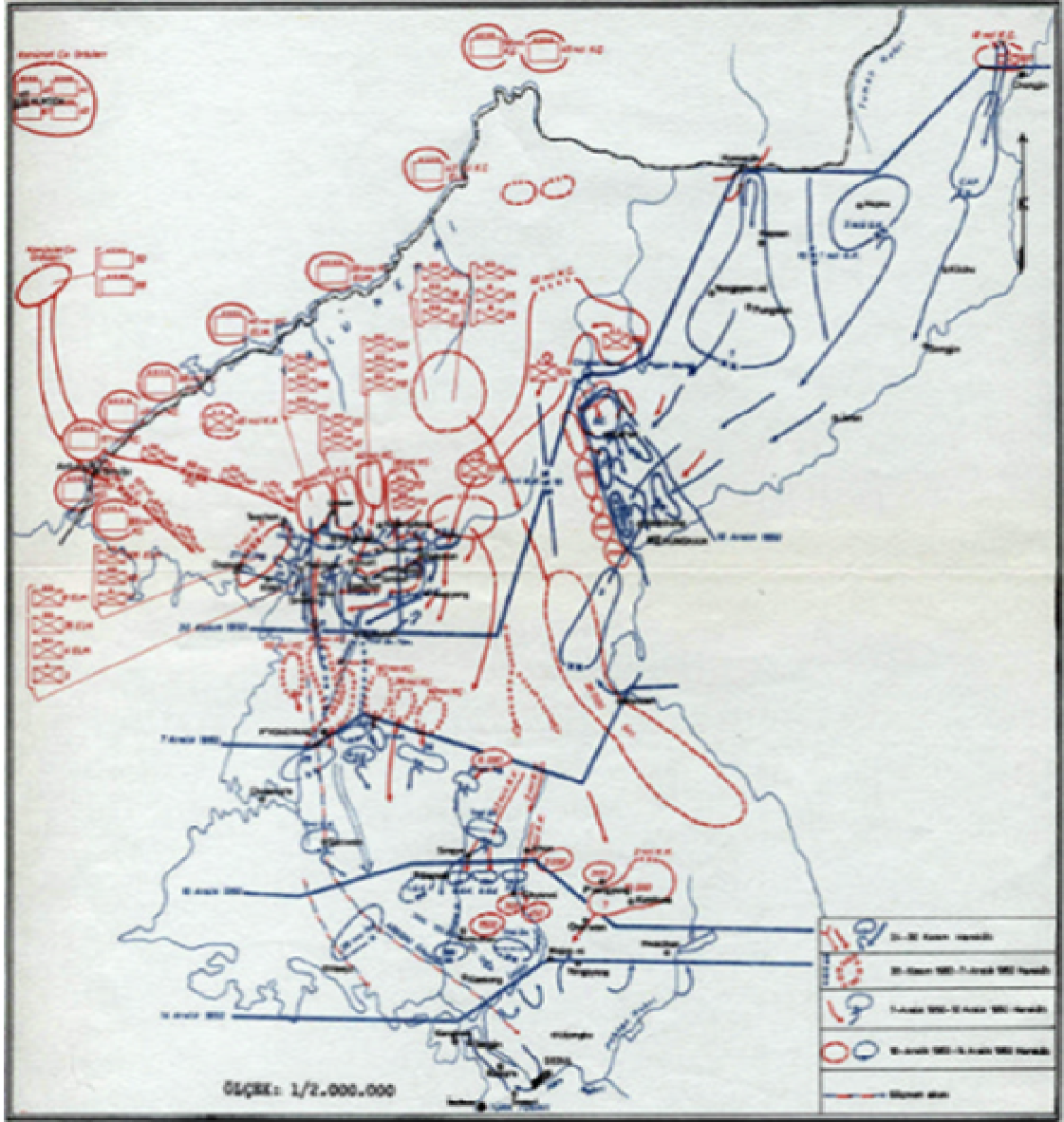
KROKİLER

KROKİ 1: 25 Haziran 1950'de başlayan Kuzey Kore taarruzunun 15 Eylül 1950 'ye kadar nasıl bir süreç izlediğini göstermektedir. Kaynak: Kore'de Türk Silahlı Kuvvetlerinin Muharebeleri, a.g.e. Kroki – 1.

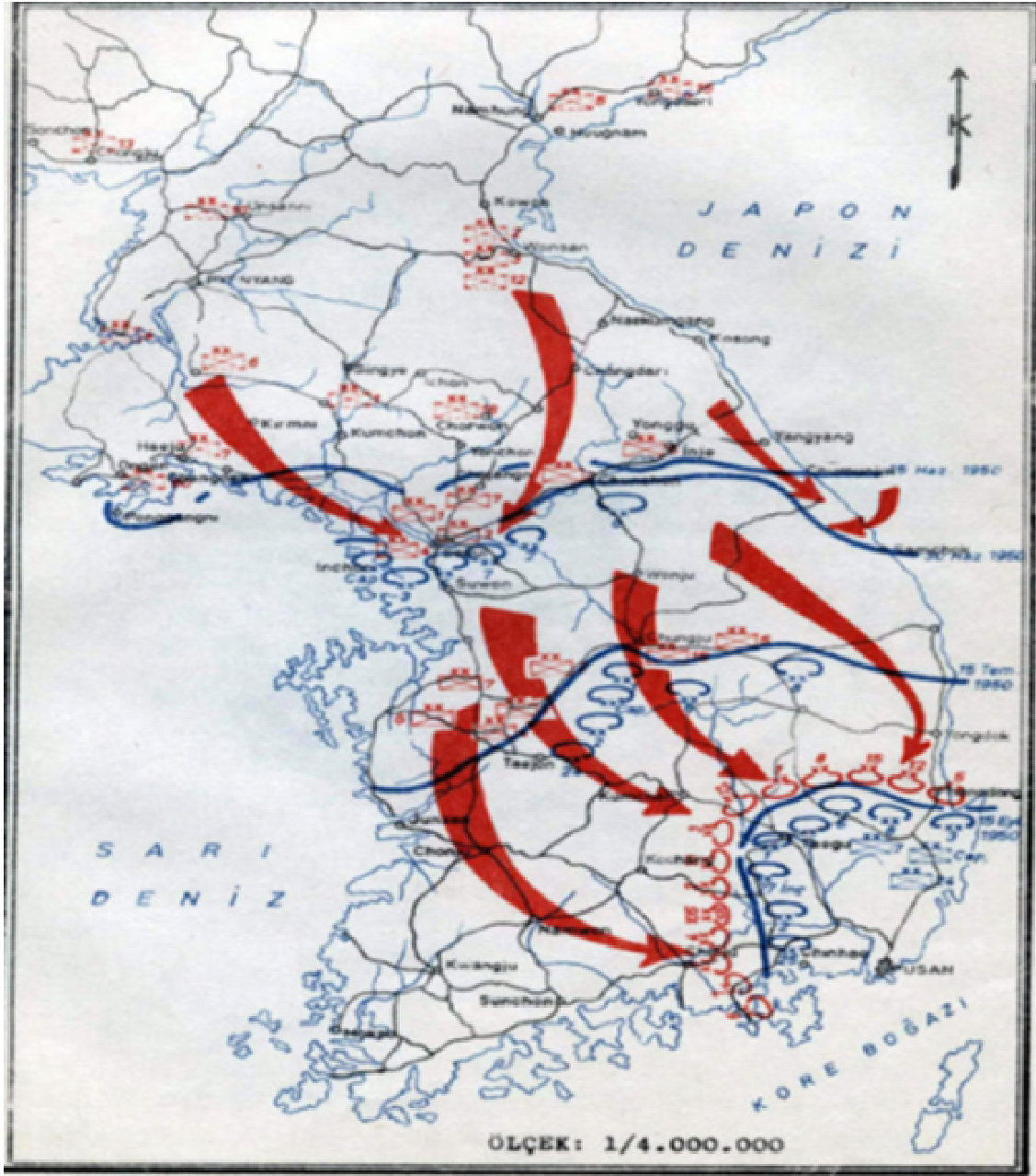
KROKİ 2: 15 Eylül 1950'de Inchon Çıkarması ile başlayan BM Taarruzunun 30 Ekim 1950 ye kadar izlediği süreci göstermektedir. Kaynak: Kore'de Türk Silahlı Kuvvetlerinin Muharebeleri, a.g.e. Kroki – 2

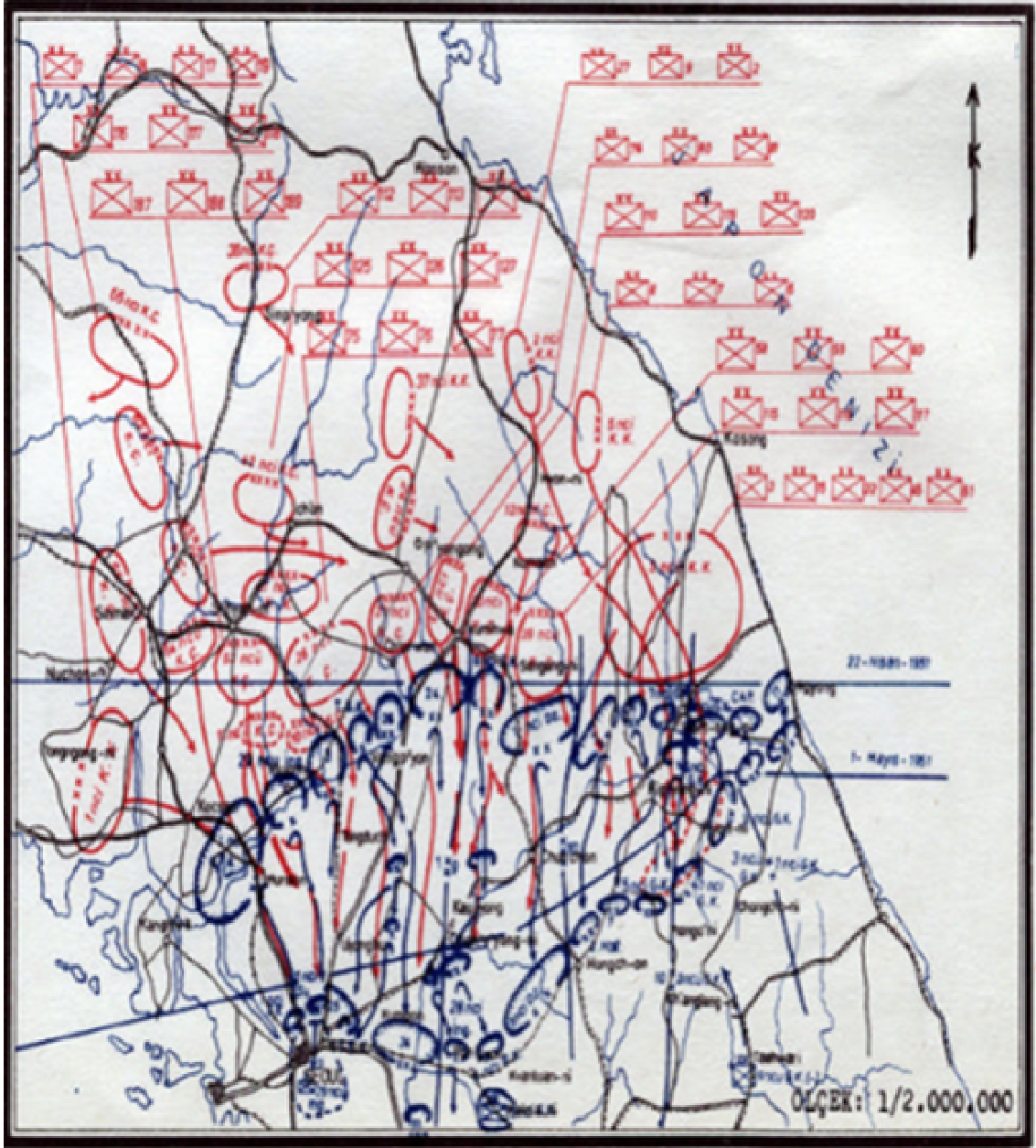
KROKİ 3: BM Ordusu'nun 15 Eylülde başlattığı Genel Taarruzun, Kuzey Kore'nin tamamen işgali amacıyla 24 Kasım'da başlayan ikinci safhasını, 26 Kasım'daki Çin karşı Taarruzunu, 26 - 29 Kasım tarihlerinde Türk Tugayı'nın Kunuri Savunmasını ve ardından BM Ordusu'nun 14 Aralık tarihi itibari ile çekilmiş olduğu yeni savunma hattını göstermektedir. Kaynak: Kore'de Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Muharebeleri, Kroki - 3

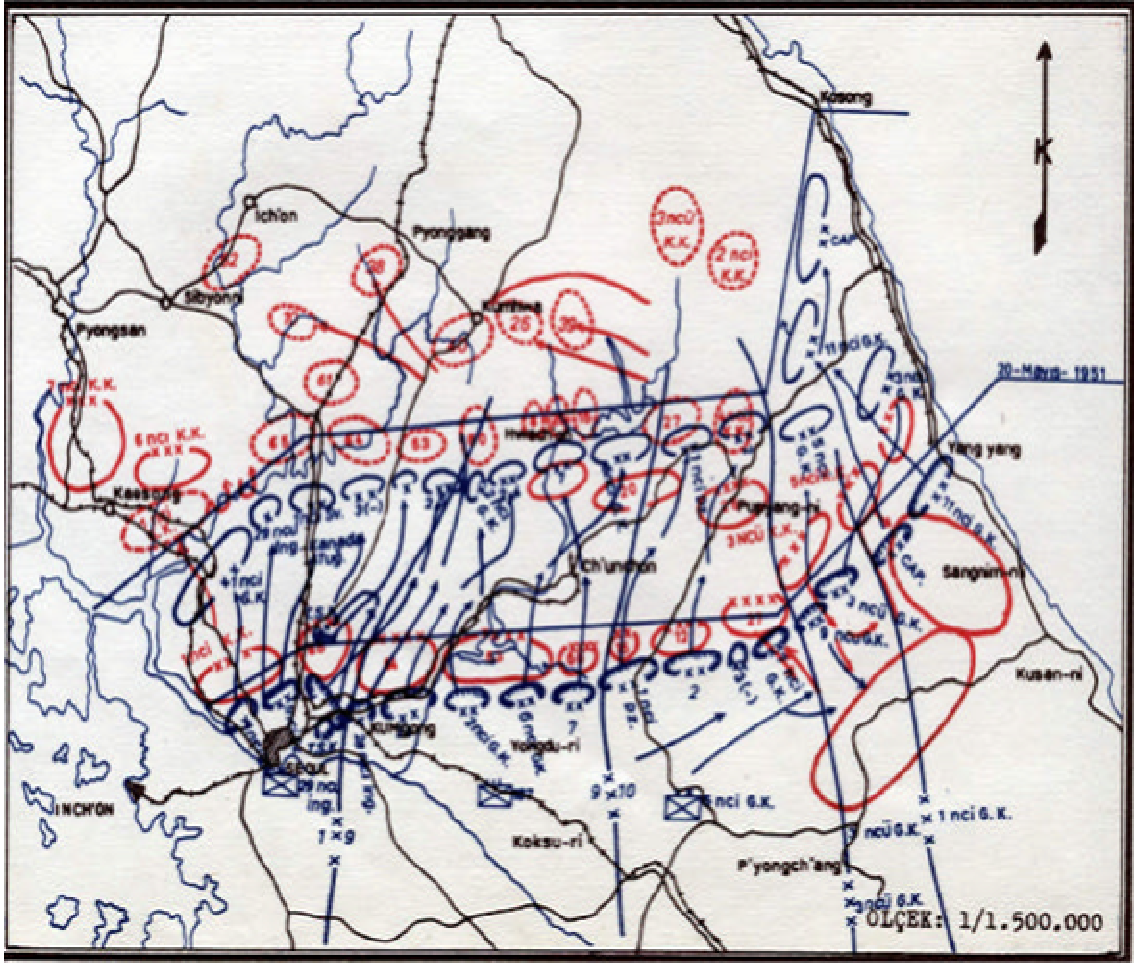
KROKİ 4: Kore Savaşına katılan 1. Türk Tugayı'nın katıldığı ilk muharebeler olan Kunuri Muharebeleri'nin izlediği süreci göstermektedir. Kaynak: Kore'de Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Muharebeleri, Kroki – 5

KROKİ 5: Kore'de 1. Türk Tugayı'nın katıldığı 25 - 26 Ocak 1951 tarihli Kumyangjang-ni Muharebeleri'ni göstermektedir. Bu Muharebeler Kunuri Muharebeleri'nden sonra Türk Tugayı'nın yaptığı planlı taarruzları içerir. Türk Tugayı bu muharebeler sonunda elde ettiği 10 km. lik girme sayesinde BM Ordusu'na Çin Ordusu'nun da mağlup edilebileceği izlenimini vermiştir. Kaynak: Kore'de Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Muharebeleri, Kroki - 10

KROKİ 6: BM Ordusu Başkomutanı General Mac Artur'un görevden alındıktan sonra Çin Ordusu'nun 22 Nisan 1951'de başlattığı genel taarruzu göstermektedir. Yeni BM Ordusu Başkomutanı General Ridgway'dir. Kaynak: Kore'de Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Muharebeleri, Kroki - 19

KROKİ 7: BM Ordusunun 21 Mayıs 1951'de başlattığı taarruzu göstermektedir. Bu taarruzların sonunda Çin Ordusu Kasım 1950 den sonra en büyük kaybı vermiştir. Kaynak: Kore'de Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Muharebeleri, Kroki – 25

KROKİ 8: 27 Temmuz 1953'de imzalanan ateşkes antlaşmasından altı (6) gün sonra 3 Ağustos 1953'de Kuzey ve Güney Kuvvetlerinin 38. paralel etrafında savunma için tertiplenmesini göstermektedir. Kaynak: Kore'de Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Muharebeleri, Kroki – 33

BELGELER

M. S. B.
Genelkurmay Başkanlığı
Ticaret Bşk.
Teşkilat Dairesi
III. Şube I. Ka. 1
Sayı: 206174

ANKARA
3-Ağustos-1950

Ünvan: Birleşmiş Milletler
Kore Türk Silahlı
Kuvvetleri K. Teşkilatı
Bk.

Kara Kuvvetleri Komutanlığına

1- 25-Temmuz-1950 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile Birleşmiş Milletler emrinde Kore'ye gönderilmesi kararlaştırılan Türk Müfrezesi ilgilik kuruluş ve kadrolara göre (Birleşmiş Milletler Türk Silahlı Kuvvetleri Komutanlığı) Adı altında Ankara'da teşkilatlandırılacaktır.

2- Birleşmiş Milletler Türk Silahlı Kuvvetleri Komutanlığı aşağıdaki esaslara göre kurulacaktır:

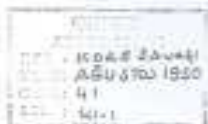
a) Komutanlık karargâhı 28 ;Tümece teşkil edilecektir.

b) Birlikleri:

28.Tümece 241.P.Alayı.
2.Zh.Tugay Top. Tz.
28.Tümece İstihkâm Tz.uzun Motorli İstihkâm BÖLÜĞÜ
28.Tümece Muhabere bölüğünde bir Takım.
28.Tümece Oto.Makine bölüğü
VIII.Kolordü I.Hf.Uçs.Tz.Uzman bir Hf.Uçs.Bataryesi
28.Tümece Tas. Tz.undan bir Tz.
5.Zh.Tugay Sıkhiye bölüğü
28.Tümece Hf.Bakım Tamirhanesi
4.Yurtiçi Bölge K.lığı bandoou

c) Birliklerin sefer kadrolarına çıkarılması için şu birliklerden faydalanılacaktır:

İlişkili
Kuruluş ve
Kadrolar

Aktaran: Yücel, Ahmet, **Kore Harbi'nin Türk Dış Politikasına Etkisi** (Ankara Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi)

Ankara, 2005Gnkur. Bşk.lığının 3.8.1950 tarih ve 206174 sayılı "Birleşmiş Milletler Kore Türk Silahlı Kuvvetleri K. Teşkilatı" konulu emri ve Ekim 1950'de yapılan teşkilata ilişkin çalışma. (ATASE Arşivi; Koli: Kore Savaşı, Kutu: Ağustos 1950, Göm. 41, Belge: 41-1, 41-2, 41-3, 41-4 ile Kutu: Ekim 1950, Göm. : 1, Belge: 1-1)

BİRİNCİ SAYFA

23. Tümen
39. Tümen
65. Tümen
VIII. Kor Uçaksavar Pz. ları
28. Tümen Sıhhiye Tz.

d) Gözdecek birliklerin evvelâ insan kadroları teminlanacak silâh, teçhizat, havva vesaire hakkında ayrıca emir verilecektir.

e) Birliği teşkil edecek erler 929 doğumlarından olacaktır. Bu erler Türk Milletinin Harp GÜCÜNE temsil edecek kabiliyette bulunmalıdırlar.

Kere'ye gönderilecek birliklerin kadre noksanları; 0 birliğin ihtiyacı olan ihtisas erleri GÜS ŞÜHDE bulundurulmak suretille bu ihtisas yerlerine elverişli olarak yetiştirilmiş olmalarından teminlanacaktır.

f) Tedak subay gönderilmeyecektir. Subay Kadre noksanlarının ikmalinde muvazzaf subaylardan istekli ve layik olmalardan da tayin yapılabilir.

g) Gözdecek birliğin tekmil personeli, Röntgen alınmasında dahil, esaslı sıhhi bir muayeneye tabi tutulacak ve sıhhati tam olmaları seçilecektir.

3- Gönderilecek birlikler yerine yeni birliklerin kurulması hususunda ayrıca emir verilecektir.

4- Harin uygulanmasına hemen başlanacak ve teşkilât es geç 20-Ağustos-1950 gününe kadar teminlanarak netice Genelkurmay'a bildirilecektir.

Genelkurmay Başkanı Orgeneral
İnse

Aslı gibidir.

İKİNCİ SAYFA

Mkselans Bay Trygve Lie
B.M. Genel Sekreteri

-LAKE-Successo

Birleşmiş Milletler Akdından doğan Taahhütlerine ve Güvenlik Konseyinin Kararlarına uymayı vacibe bilen Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Kore hakkında yardım talebini mütasasım 15/Temmuz/1950 tarihli Telgrafını bu sükunet içinde ve itina ile tetkik etmiştir.

Cumhuriyet Hükümeti bu tetkik neticesinde mezkur kararlara dünyenin gündüğü şartları içinde umumî barış hizmetinde müessir ve fiili bir şekilde icra mevkiine vaz etmektedir. İhtisam ve ehemmiyeti müdrük olarak Kore de hismet etmek üzere "4500" mevcutlu Silahlı bir Türk Savaş birliğini Birleşmiş Milletler emrine vermeye karar vermiştir.

Profesör
Fuat Köprülü
Türkiye Dışişleri Bakanı

Kore'ye Türk askerinin gönderilmesine ilişkin BM Genel Sekreteri'ne çekilen telgrafın ATASE Arşivi'ndeki sureti

RESİMLER

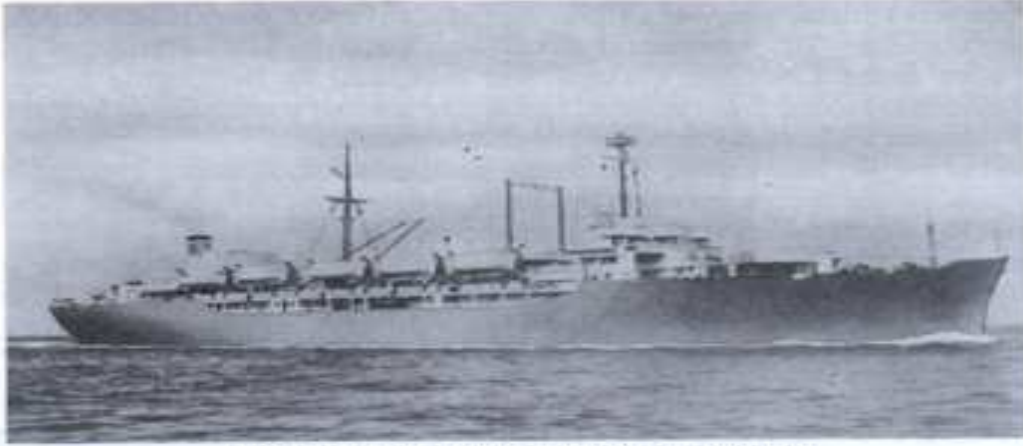
RESİM 1:

TÜRK ASKERİNİN İSKENDERUN'DAN GEMİLERE BİNİŞİ

Kaynak: **Hürriyet**, 29 Eylül 1950

U.S.N.S. General Leroy Eltinge (T-AP 154)

U.S.N.S. General C.C. Ballou (T-AP157)

Türk Silahlı Kuvvetlerini Kore'ye götürüp getiren Amerikan Nakliye Gemilerinden Üçü

RESİM 2:

Kaynak: Ali Ekrem Erkal; “Kore – Resimli Savaş Anıları”, Albayrak Matbaası, İzmir 2005

U.S.N.S. GENERAL W. C. LANGFITT (T-AP151)

GENERAL W.C. LANGFITT

Birleşik Devletler Deniz Kuvvetleri'ne mensup General W.C. Langfitt (T-AP 151) gemisi Kaizer gemi inşaat şirketi tarafından 1944 senesinde California'nın Richmond doklarında inşa edilmiştir.

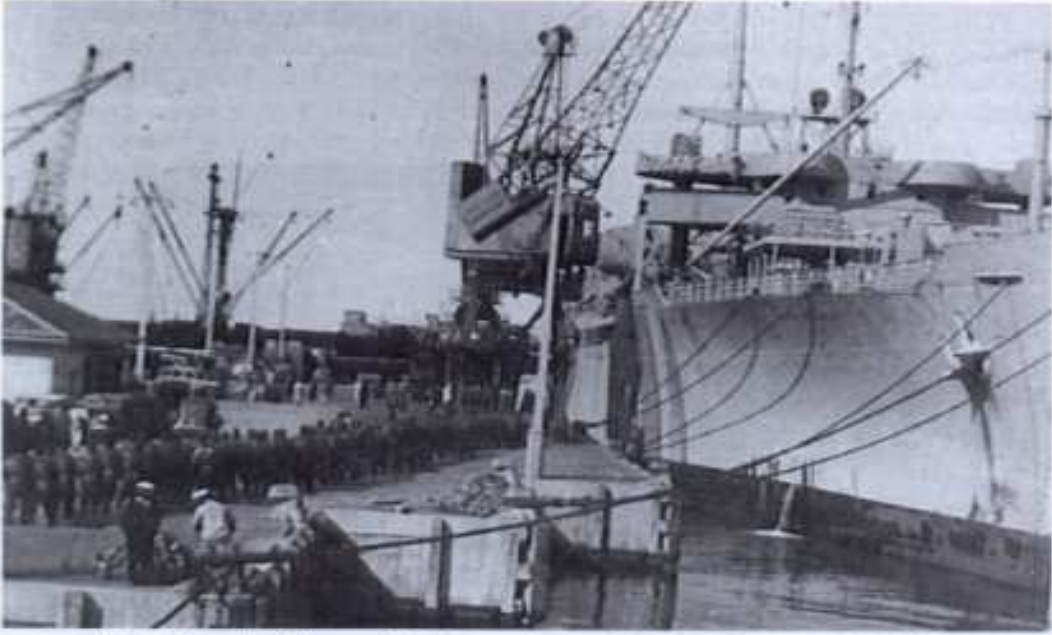
İsmi taşıdığı Tümgeneral William Campbell Langfitt, birinci dünya harbinde Amerikan Ordusu'nun istihkâm kısmı şefi idi.

Bu gemi hizmete girdiği günden beri hem kara hem deniz kuvvetleri ile çalışmış, silâhlı kuvvetler, mülteciler ve nihayet Birleşmiş Milletler Kuvvetleri taşımaya tahsis edilmiştir.

Geminin hacmi 12,347 tondur. Normal seyir sürati 18 not (deniz mili), azami sürati ise 21,5 nottur. Uzunluğu 170 metredir. Tek uskurludur. Şimdilik gemi Askeri Nakliyat servisinde çalışmakta olup New York limanına kayıtlıdır.

RESİM 3:

Kaynak: Ali Ekrem Erkal; "Kore – Resimli Savaş Anıları", Albayrak Matbaası, İzmir 2005

İkinci Kore Türk Tugayı İskenderun limanında gemiye biniyor. 22.10.1951

Türk tugayından evvel Hollanda ve İtalyan sİhhiye birlikleri ve bir Yunan taburu da İlkelerinden gemiye binmiş bulunuyorlardı.

RESİM 4:

Kaynak: Ali Ekrem Erkal; "Kore – Resimli Savaş Anıları", Albayrak Matbaası, İzmir 2005

İzmir subayı Osman YAZGAN

Tabur nakliye birliği

Tabur araçlarının bakımı yapıyor

RESİM 5:

Kaynak: Ali Ekrem Erkal; “Kore – Resimli Savaş Anıları”, Albayrak Matbaası, İzmir
2005

Tugay Sıhhiye Bölüğü; cepheden getirilen hasta ve yaralıların ilk tedavileri burada yapılmaktadır.

Acil durumda olanlar iki kişi kapasiteli helikopterlerle, Amerikan Sahra hastanesine oradan da YandanPo'daki Amerikan hastanesine veya Suwon'daki Türk hastanesine sevkedilmektedir.

RESİM 6:

Kaynak: Ali Ekrem Erkal; "Kore – Resimli Savaş Anıları", Albayrak Matbaası, İzmir
2005

*Suwon'daki Türk Hastanesi
bina aslında Sowon Katolik kilisesi imiş*

Baştabib

RESİM 7:

Kaynak: Ali Ekrem Erkal; "Kore – Resimli Savaş Anıları", Albayrak Matbaası, İzmir 2005

Tabur mutfağı ve ahçıbaşımız

Yemek dağıtımı

RESİM 8:

Kaynak: Ali Ekrem Erkal; “Kore – Resimli Savaş Anıları”, Albayrak Matbaası, İzmir 2005

RESİM 9:

Kaynak: Ali Ekrem Erkal; “Kore – Resimli Savaş Anıları”, Albayrak Matbaası, İzmir 2005